

CURIO

De Rebus Ge

ALEXANDR

MAGNI

LONDINI

Ex Officina JOANNIS REDMAN

MDCLXXII

ALEXANDER MAGNUS,
ex nummo argenteo.

ΕΙΔΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΟΥ ΑΥΤΗΝ
ΚΟΣΜΟΙΟ ΤΡΟΠΑΙΟΝ.
ΕΚ ΓΕΝΕΗΣ, ΟΝΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΟΥ
ΕΚ ΚΕΡΑΤΩΝ.

HEINSIUS.

SUPPLEMENTI

I N

Q. CURTIUM,

De rebus Gestis ALEXANDRI MAGNI.

LIBER PRIMUS.

PHILIPPUS MACEDO (qui primus omnium regum ejus gentis, Macedonia regnum, subacta tota Græcia, ad summam potentiam exiit) Amyntæ viri prudentissimi, omnibusque imperatoris virtutibus instructi, filius fuit. Is Amyntas ex Eurydice uxore tres filios susceperat: Alexandrum, Perdiccam, & Philippum Alexandri Magni Patrem; atque filiam Euryonem. Infidiis autem Eurydices uxoris, quæ pupillas generi mariti morte pacta, occidendum virum, regnumque adultero tradendum susceperat, oppressus fuisset, ni filia pellicatum matris & sceleris consilia prodidisset. Post mortem Amyntæ, Alexander, major natu filius, regno potitus est. Qui inter initia regni, cogente sane durissimo necessitate telo, bellum ab Illyriis pacta mercede, datoque Philippo fratre obside, redemit. Interjecto quoque tempore, per eundem obsidem cum Thebanis gratiam pacis reconciliat. Quæ res Philippo ad maximam egregie indolis incrementa profuit. Siquidem ita custodiendi pueri cura, Epaminonda, si quis

limo Thebanorum duci, atq; philosopho præstan-
 tissimo, hac conditione demandata est, ut commis-
 sum sibi puerum diligenter servaret, & summo stu-
 dio in id juxta incumberet, ut moribus principe,
 dignis atque honestis disciplinis quam optime im-
 bueretur. Fovebat ea tempestate laudatissimus prin-
 ceptis domi filio suo Epaminondæ præceptorem Py-
 thagoricum, sub quo Philippus multum profecit.
 Interea temporis Alexander, insidiis matris Eu-
 rydices adpetitus, occubuit: cui tamen antea A-
 myntas in scelere deprehensæ, propter communes
 liberos, ignarus iisdem quandoque exitiosam fore,
 pepercerat. Frater quoque ejus Perdiccas, simili in-
 fidiarum fraude, relicto parvulo filio decipitur. Sub
 idem tempus, Philippus commodum è custodia
 elapsus, diu non regem, sed tutorem pupilli egit.
 At ubi graviora bella imminabant, serumque auxi-
 lium in expectatione infantis erat, compulsus à
 populo, regnum Macedonicum male affectum,
 cum bellicis artibus tum philosophiæ præceptis
 præmunitus, adprehendit, anno CCCC ab urbe
 condita, Olympiade CV. Circa prima itaque regni
 primordia, rerum infinita multitudo in diversas
 trahente partes, finitimis undique in Macedoniam
 irruentibus populis, bellisque veluti conspiratione
 quadam ad opprimendam Macedoniam multarum
 gentium ex diversis locis uno tempore confluen-
 tibus, rex Philippus cautius omnino agendum esse
 considerans, (omnibus enim par esse non poterat)
 alia interposita pactione composuit, alia redemit,
 facillimis aggressis, ut militum trepidos firmaret
 animos, & sibi hostium contemptum demeret. Pri-
 mum illi cum Atheniensibus certamen fuit, qui-
 bus per insidias victis, metu gravioris belli, cum in-
 terficere posset, omnes incolumes sine pretio dimi-
 sit: quæ res illi magnam & gratiam & auctoritatem

conciliavit. Captis deinde Pzonibus, bellum in Illyrios transtulit: ibi multis hostium millibus caesis, Larissam urbem nobilissimam cepit.

Hinc Thessalos, non cupiditate praeda, sed quod exercitui suo robur Thessalorum equitum adjungere geſciebat, nihil minus quam bellum metuentes adoritur. Quibus ex improvſo praecupatis, atque in potestatem reductis, jungendo equitum pedumque fortissimas turmas & copias, invictissimum fecit exercitum. Quibus rebus feliciter geſtis, Olympiada, Neoptolemi regis Molossorum filiam, uxorem ducit, conciliante nuptias altore virginis Arisba rege Molossorum, qui sororem Olympiadis, Troadam, in matrimonio habebat: quae causa illi exitii malorumque omnium fuit. Nam dum regni incrementa affinitate Philippi se acquiraturum sperat, proprio regno ab eodem privatus, in exilio consenuit. Post nuptias autem Philippus per quietem visus est conjugis alvo insignem affuisse bullam, cujus sculptura, quemadmodum is existimaverat, leonis haberet imaginem. Quod vates ita sunt interpretati: Iplam quidem esse gravidam, animosum quoque & leonis natura praeditum infantem parituram. Deinde, cum Philippus urbem Methonem expugnaret, jactu sagittae dextrum amisit oculum. Nihilominus tamen pacem deprecantibus dedit, mitisque etiam adversus victos fuit. Pagas etiam capiens, imperio suo adjecit, Triballorum quoque gentem, & quicquid praeterea terrarum in proximo erat, invadens omnia, uno velut impetu devicit. Debellatis finitimis, atque confirmato jam Macedoniae regno, cum domum rediisset, natus est ipsi Alexander filius ex Olympiade uxore, VIII. idus Aprilis, dicit Plurarchus: ab eo autem qui illum in Latinum convertit scribitur, circa idus Augusti: quod sane cujus sit error dubium est.

Porro Philippus, veluti e specula quadam, libertari omnium insidiatus, Graecorum civitates, quae dominandi libidine singulae impetrare cogitaverant, omnes in suam redegit potestatem. Inferioribus enim contra superiores luadens certamina, omnibus ad invicem callide incitans. à Thebanis etiam (qui tamen antea eum, tanquam hostem, repellere conabantur) contra Lacedaemonios & Phocenses, qui, templo Apollinis spoliato, milites conduxerant, necessitate urgente, dux electus, oppressis sacrilegis, magnamque inde apud omnes nationes gloriam adeptus, omnium ad ultimum efficitur dominus ac princeps, & victos pariter atque victores servitutem subire coegit. Inde in Cappadociam trajiciens, captis & occisis finitimis regibus, universam provinciam imperio Macedoniae adjecit. Olyntho quoque expugnato, Thraciam invasit. Nam cum eum fratres duo Thraciae Reges, de terminis regni ambigentes, disceptationum suarum judicem eligerent, Philippus ad judicium velut ad bellum, inopinantibus fratribus, instructo exercitu venit, & utrumque regno, de quo disceptabant, spoliavit. Omnes sane principes docens, concordiam maximum ad conservanda imperia atque principatus stabiliendos adminiculum esse.

Alexander autem factus auctorum duodecim, rebus bellicis admodum delectari, & excellē indolis manifestissima proferre indicia cepit. Cumque ex aequalibus nonnulli ex eo pereuntesarentur, ad Olympicum numquid stadium libens decertaret? (plurimum enim pedum celeritate pollebat) Libens equidem, inquit, si decertaturos mecum reges sim habiturus. Olim cum forte absente Philippo legati à Persarum rege venissent, eos cum hospitio tum consuetudine captos, jucundissima sibi familiaritate conjunxit, admirantes quod is nihil

aut

aut humile aut puerile sciscitaretur, sed aut viarum longitudinem, aut superiorum itinera modos perquirebat. multa super rege, qualis in hostes esset, nunc super Persis, quæ vires, aut quæ esset potentia, cogitabat. Quas res admirati legati, late diffusam Philippi gravitatem nihil præ hujus pueri indole & maiore quam ætas pareretur animi magnitudine daverunt. Quoties à Philippo aut nobile quoddam caprum oppidum, aut memorabili prælio patra victoria nunciabatur, haud magnopere lætabatur, ceterum ad suos aiebat æquales, Omnia, ô pueri, genitor occupabit, ita ut ne vobiscum grande ullum ac insigne facinus ostendere mihi sit reliquum. Non enim iustum ulla inlecebrarum, aut pecuniæ, sed sola virtutis ac gloriæ cupido tenebat: quoque majores à patre facultates acciperet, eo se minora gerere posse existimabat. Quocirca, crescente dominio, gerendis præclaris rebus materiam magna ex parte exhaustum irritatur, non opes, non deliciarum usus, verum certamina & pugnas ardebat, & principatum, unde sibi ob virtutem, gloriam, nominisque immortalitatem (quæ spes nec Alexandrum, nec quenquam alium bonum; unquam refellit) comparer, affectabat. Quamobrem ipsius cura compluribus (uti par erat) nutritoribus pædagogis ac præceptoribus est demandata: in primis tamen Aristoteli, ex cujus disciplina decem ferme annis informatus est. Eodem fere tempore Philippus Delphos misit, consulens de successore: responsumque tale accepisse ferunt. Is demum tuo imperio omnique orbe potierur, quemcunque Bucephalus scissorem passus fuerit. Erat autem Bucephalus equus forma spectabilis atque ferocissimus, quem Philonicus Thessalus Philippo XIII talentis emerat. Hunc diu Philippus sub claustris præferratis asservari iussit:

mansit tamen ita ferus, ut plane nullus eum ne tangere quidem ausus fuerit. Quare factum est, ut eum Philippus removeri atque abjici jussit. Alexander vero dum forte adesset, Qualem, inquit, isti equum perdunt, dum eo per imperitiam ac molliorem uti nesciunt? Cumque mira arte sine verberibus tractasset equum, tandemque conscensum ad cursum admisisset, tum calcibus usus est, ac molliter flexis habenis quum equum reduxisset, descendens caput exosculatus patet, emissis lachrymis. Aliud, inquit, ô fili tibi par regnum querere, quando te jam Macedonia non capit. Prælagit vir prudens tam excelsæ indoli non suffecturam paternam ditionem. Post hæc Philippus toti Græciæ bellum inferre statuit, ad quod percommodum ratus, si Byzantium, nobilem & maritimam urbem in potestatem redegisset, eandem sibi resistenrem obsidione cinxit, relicto domi ad regni curam filio Alexandro. cum XVI annos nato. Hæc urbs à Pausania Sparranorum rege condita, à Constantino postmodum gloria opibusque aucta atque renovata, & à nomine suo Constantinopolis dicta, circiter MCL annos sacratissimi Imperii sedes totiusque Orientis caput fuit. Nunc tamen (proh dolor) foedissimæ atque impiissimæ Turcarum gentis imperio subjacet. Sed ut ad Philippum redeam, Exhaustis in obsidione opibus, piraticam aggreditur, centumque septuaginta navium spolia rapuit, atque militibus suis distribuit. Ne autem in unius urbis obsidione tantus exercitus teneretur, profectus cum fortissimis, multas Chersonesi urbes expugnavit: filium deinde Alexandrum XVIII annos natum, virtutis & promptitudinis in rebus agendis manifestissimæ, ut sub patris militia tyrocinii rudimenta deponeret, ad se accersivit. Cum quo in Scythiam prædandi causa, more negotiantium,

ciantium, impensas belli alio bello refecturus, est
 profectus. Eaque expugnata, viginti millia pue-
 rorum ac foeminarum capta, pecoris magna vis,
 auri argentique nihil, XX millia nobilium equa-
 rum ad genus faciendum in Macedoniam missa
 sunt. Sed revertenti à Scythia Philippo Triballi
 occurrunt, negantes se transitum daturos. ni por-
 tionem accipiant praeda. Hinc iurgium. mox &
 praelium, in quo ita in femore vulneratus est Phi-
 lippus. ut per corpus ejus equus interficeretur.
 Cum omnes occisum putarent, praeda amissa est.
 Quamprimum ex vulnere convaluit, diu dissimu-
 latum bellum Atheniensibus inferit. Cujus causa
 Thebani se junxere, metuentes, ne victis Athe-
 nienfibus, veluti vicinum belli incendium ad se
 transiret. Inita societate inter civitates paulo an-
 te inextinguissimas, legationibus totam fatigant Græ-
 ciam, communem hostem communibus viribus
 summovendum putantes. Quædam civitates mor-
 tz Atheniensibus sese jungunt: quasdam autem
 belli metus ad Philippum traxit. In hac pugna
 Philippus Alexandrum filium alteri cornu præfe-
 cit. Ubi laudatissimi herois virtus clarissime emi-
 cuit. Talem enim in eadem pugna se præstitit, ut
 non inferior patre, imo etiam nulli secundus existi-
 rerit: postea quoque eam victoriam sibi invidia ac
 fraude patris præeprim fuisse conquestus sit.
 Commisso itaque apud Chæroneam prælio, cæsi
 Athenienses numero militum longe præstarent, à
 Macedonibus tamen, continuo ac diuturno bel-
 landi usu exercitatissimis vincuntur. Non autem
 immemores pristinae gloriæ cecidere. Hic dies uni-
 versa Græciæ & gloriæ dominationis & vetustis-
 simam libertatem finit. Caterum cum Philippus
 semper erga Alexandrum optime affectus fuis-
 set, tandem ex Cleopatra noverca, Olympiadi

superindicta, discordia orta est. Causam adhibuit Attalus avunculus Cleopatrae: quicum in nuptiis Macedones exhortaretur, deos orarent, ut ad regni successionem legitimus ex Philippo & Cleopatra crearetur haeres: exandescens Alexander, O improbum caput, inquit, nos vero tibi noxi videmur? simulque in eum concitum poculum, insurgens inde pater contra Alexandrum, ictu eum petiit ferro, ictus tamen in unctione corporis ab Alexandro evitatus, manibus excidit. Tunc Alexander convitiis patrem abiecit, receptam Olympiadem matrem regni in Epiron duxit. Eum tamen Philippus, exprobrataque dona attato Corinthio hac eorum discordia paulo post multis precibus agre revocavit. Inter hoc nuptus Cleopatrae filiae & Alexandri fratris Olympiadis, quem pulso Arisba regem Epiron fecerat, Philippus celebrat. Dies erat promissionis duorum regum, & collocantis filiam, & uxorem ducentis insignis. Sed nec ludorum celebritas deerat: ad quorum spectaculum Philippus, cum sine custodibus medius inter duos Alexandros, filio generumque, procederet, Pausanias nobilis ex Macedonibus nemini suspicius adolescens, occupatum angustiis Philippum in transitu obviavit, diemque laticiae destinatum torquentis ictu funeris fecit. Hic puer stuprum per injuriam passus ab Attalo fuerat, qui eum etiam postea, tanquam vile scortum libidini convivarum subiecit. De quo Philippo conquestus, qui multum quidem ex rei turpitudine est motus, sed Attalo, ob magnam familiaritatem, & quod ejus opera tunc uteretur, ut noceret induci haud potuit. Fratrem etiam Attalus, ob Cleopatram proxime a rege in matrimonium acceptam, artissima ei junctus cognatione, copiarumque in Asiam pramissarum dux fuerat delectus;

aus; vir in rebus bellicis egregiæ fortitudinis. Idcirco rex potius ut Pausaniæ animum iustissimo dolore incensum mulceret, est conatus: datisque eimagnis muneribus, loco insuper honestiori inter corporis sui custodes honoravit. Sed ille implacabili ardens ira, decrevit non tantum de eo qui sibi injuriam intulisset, sed & qui ulcisci illaram nolisset, poenam sumere. Vixit Philippus annos XLVII, regnavit XXV. Macedonum rex XVIII. cui maxime opes erant instrumenta bellicorum: divitiarum quæstus quam custodia solentior: itaque inter quotidianas rapinas semper inops erat. Misericordia in eo & perfidia pari iure dilectæ. Nulla apud eum turpiteratio vincendi: blandus pariter & insidiosus alloquio: qui plura promitteret quam prestaret: in seria & jocos artifex. Amicitias utilitate, non fide colebat. Gratiam fingere in odio, instruere inter concordandos odia, apud utrumque gratiam querere, solennis illi consuetudo. Inter hæc eloquentia, & insignis oratio, acuminis & solertiæ plena: ut nec ornatu facilitas, nec facilitati inventionum decisset ornatu.

LIBER II.

ANNO ab urbe condita CCCXXVI mortuo Philippo, Alexander filius, (ob magnitudinem rerum gestarum Magnus appellatus) vigesimo tertio anno plenum invidia, & gravissimis odiis ac periculis undique circumseptum assequutus est imperium. Nec enim vicinæ barbarorum provincie & nationes modeste servitutem ferebant, ac ita vero dominia patriosque principatus affectabant. Primo omnium in-

tem quorquor paternæ cædis causa fuerant, gravibus affecit pœnis. Deinde sepulturæ ejusdem maximam impendit curam. Principatum vero multo melius quam quisquam existimasset confirmavit. Juvenis enim, arque ob ætatem adhuc teneram ab aliquibus contemptui habitus, vulgus ipsum humanissimis sermonibus ita in sui benevolentiam traxit, ut & spem maximam omnibus faceret, & metum simul atque contemptum sui universis dederet. Macedonibus immunitatem cunctarum rerum, præter militæ vacationem, dedit. Quo factò tantum sibi conciliavit favorem ut alii corpus, non virtutem, alii vero nomen regis solum immutatum esse dicerent. Et quum initio tumultus undique contra ipsum exorti essent, audacia & animi constantia incredibili cunctis motus omnes compressit. Profectus deinde Corinthum in Peloponnesum, generali totius Græciæ concilio contra Persas (quorum erat eo tempore summum inter res imperium, quique Græciam sæpe multis cladibus afflixerant) Imperator est designatus. Si quidem pater ejus idem bellum inchoaverat, morte tamen præventus consummare haud potuit. In hujus belli apparatu nuntiatur Atheniensibus, Thebanos, & Lacedæmonios, ab eo ad Persas secessisse, autoremque ejus defectionis, magnæ auri pondere à Persis corruptum, Demostenem oratorem exstiterisse. Quibus motibus occursum caute, ac virate instructo paratoque exercitu, Græciam oppressit, ut quem ventis non fenserat, videre se vix crederent. In transitu hortatus Thessalos, beneficiorum patris commonefaciens, commemorata etiam veteri cognatione quæ sibi cum illis per Herculem esset sermonibusque humanissimis, ut magna à se sperarent, persuasos induxit, ut communi totius Thessaliæ

illi decreto, universæ gentis dux crearetur, omniaque vestigalia atque redditus suos ei traderent. Tanta autem in juvene celeritas, tamque efficax in rebus agendis diligentia omnes qui per contemptum ab eo erant alienati perterrefecit. Athenienses itaque sicuti primi defecerunt, ita etiam primi poenitere cœperunt; pueritiam Alexandri antea speratam supra virtutem veterum ducum extollentes: missisque legatis, bellum deprecabantur. Quibus auditis & graviter increpatis, bellum remisit. In ea legatione Demosthenem quoque fuisse ferunt, sed cum cæteris ad Alexandrum non pervenit, siquidem à Cyrherone Athenas reversus est: sive correptus timore, quod frequenter Philippum cum suis vituperasset atque in sua republica contra Macedones verba fecisset, sive ut regi Persarum (à quo magnam auri summam, ut Macedonum causam oppugnaret, accepisse dicebatur) omnem de se suspicionem eximeret, Hoc quoque ipsi ab Æschine exprobratum aiunt, qui in oratione quadam de acceptis muneribus ita dicit, in præsens sane regium aurum sumptus huic suppediat. Sed hoc deinceps haud sufficeret, cum nullæ opes moribus improbis satis esse possint. Alexander sedatis motibus qui in Græcia erant exorti antequam in Asiam cœlitu trajiceret, per Thraciam iter faciens, Pæoniæ, Triballios, Illyrios, aliosque finitimos pacem instituit, quos novis rebus studere accepit. Nam quod regno ejus cum finitimi, tum maxime infidi erant, minime negligendos censuit, præsertim cum in tam longinquas à domo regiones cum exercitu profecturus esset. Ex Amphipoli igitur cum copiis profectus in Thrace, (quo Græci Autonomos vocant, nullius imperio, nullius legibus obnoxios) decem dierum itinere ad Hæmum montem pervenit:

ibi, circa aditus angustias, negotiatorum atque Thracum ingentem namam colle tam orem habuit. Insuper aut montis verticem curtibaque pro vallo, quae praebat aditus utebantur, inde negantur, si ne cessitas postulasset. Sin autem ex aduersa montis parte pergerant, curtis in Alexandri phalangem magna impetu erant immixtae, quod & fecerunt. Sed milites ab Alexandro edocti admixtae ordinibus, alie corpora in mixta sentis contingentes periculum omne devorant. Hinc alacriores facti, ingenti clamore in hostes feruntur, eosque unum impera superavere. Alexander, protinus superato iugo, perfixit nam montem in Triballos a flumen Tygium profectus est. Symus Triballoorum rex erat. Is cognito Alexandri adventu, uxores ac pueros, ex eamque in bellem urbem, ad Danubium in insulam Tegeram confectum misit, quo & Thraeces Triballos flumina se receperant. Nec multo post & ipse Symus eadem fugit. Reliqua Triballoorum multitudine ad alteram insulam se contulerat, eodem loco, ex quo pridie Alexander moverat sinum. Alexander Triballos caeterens, hostes ex sylvis in aperta provocatos superat, tribus millibus caesis, reliquos in fugam coniectis, praecisque capsis. Post hanc pagnam Alexander ad Danubium profectus, ad insulam in quam Triballicae Thraeces confugerant eodem die cum omni haberi summi vi redierunt, quod erat eis facilis quoniam & naves paucae erant, & in insula una pars praerupta ac praecipos, & summa, curtus, in pote in angusto conclusus, concitatus. Quapropter Alexander abductis inde navibus, tracto noctu sitimine MCCCC equibus, pedibusque IV millibus, Getas (quorum circiter IV millia equitum, pedumque supra X millia, prohibeadi animo non adversa ripa armatos viderat) petiit. Quo facto

territi Getæ, ne primum quidem imperum sustinere. Res proflus ingentis audaciæ visâ, Alexandrum tam facile unica nocte Danubium, omnium Europæ fluminum amplissimum atque altissimum, nullo ponte injecto transisse. Confugientibus igitur illis in solitudines atque latebras, Rex urbem vacuam ingressus, cepit, soloque æquavit. Illud loci venere legati a cæteris Danubii acclis, à vicino Pribaltico tum regni, atque Germani, ab Ageratino, ut cum eo amicitie fœdus inirent. Quibus, si scilicet Scythici sum acceptis, è Germania quoque affuit, Qui laudem hominis rebus præcæcis commendaret, et non nominis sui magnitudinem anteponeret, ipso se timidulosam videri, illi nocte in primis ex parte respicienti, ne fortius sit, aqua daretur, quam terra. Alexander nihil postea fecit, nisi, ut illos, tutum adiecit, Germanosque, qui eos, quæ post eorum remiserat, inde in Ægyptum, ubi omnes res de sequenti nuntiarent, celeriter pavidè, et secundo detecisse, Glauciamque Tanaem, quoniam ex illis ei conjunxisse. Erant Scythici, necnon tota cuncta, quædam ipsum in vipe, et advencentem. Proinde negotio de Aurarianis, et deo Ascaneruptoribus (qui patri Philippo admodum chari) Alexandro quoque perquam famula fuerit, et consilio, cuiusper Cyra sorore, ubi Persiam reversus, illam in uxorem promissa, ipse ad Cleonymum Gouernique magna celeritate comendat, et quæ vario prælio vicat atque prostrevit. Hæc age, et superueniente non ita, multos in Georgia re novis militari, civitatesque non paucas, & in parvis Thebanas, ab eo defecisse. Qua re motus Alexander, in Macedoniam est reversus, ut factum in Grecia tumultum reprimeret. Thebanis autem contritis præsidium Macedonicum ex arce Thebana (quam Cadmeam vocant) depel-

lere, ipsamque, præaltis fossis & munitissimo vallo cinctam, obsidentibus, rex cum exercitu magnis itineribus profectus, non longe à Thebis cum omnibus copiis insedit. Itaque Thebanorum duces, quoniam Alexander præter spem omnium advenerat, ac incertum erat utrum auxilia, sicut à nonnullis civitatibus petierant, illis adventura essent, de belli ratione consultare cœperant. Omnibus tandem consensientibus belli discrimen sibiue constituerunt. Sed rex suos continuit, illis spatium pernitendi mutandique consilii exhibens, nullo pacto futurum existimans, ut una civitas contra tantas copias esset pugnatura. Habebat enim ultra XXX mill. peditum, equitumque ad III milia, omnes laboribus bellicis exercitatissimos. Quorum virtuti confusus, Periculum bellum suscepit. Sane si Thebani temporum fortunæ cedentes pacem petissent, rex eorum postulatis libentissime annuisset. Nam tum mirifico studio ad Persias in Asiam transire properabat. Cum tamen armis, non precibus uti decrevissent, Alexander Macedones ad prælium instruxit. A Thebanis, contra hostes numero longe superiores, summis viribus atque impigre decertatum est. Interim Macedonibus qui custodiam Cadmeæ arcis præerant à tergo invadentibus, circumventi Thebani in ipsa pugna ceciderunt. Capta civitas & direpta, urbs eversa funditus est. Qua quidem in re ea spes idque consilium exstiterat Alexandro, ut huiusmodi casu ac terrore compressi Græci, quietius dum abesse tegerent: cum alioqui incusantibus Thebanos sociis Phocensibus ac Platæensibus mercedem gerere gratificarique concupisceret, Plures sex millibus opperiere. Triginta millia vendidit, ex quibus quadringentorum quadraginta talentorum argenti summam coegit. Pindari vatis tamen stirpi pepercit; summum in doctos

doctos favorem manifestissimo exemplo testatus. Non omitendum videtur quod hic rerum gestarum Alexandri scriptores de Timoclea referunt, quam insignem Thebanam foeminam Thracius quidam dux constuprasset dicitur. Quumque post id eam posceret pecuniam, solus à muliere ad pureum ledectus fuisse, in quo diceret pretiosiora rerum suarum occultari. Ducem igitur super os putei spectandi causa inclinatum, illa in profundum detrusit; superneque injectis lapidibus oppressit. Ob id facinus adductam ad se in vinculis foeminam percunctatus est Alexander quznam esset. Ea imperterrita, Theagenis, inquit, sum soror, qui contra Philippum electus imperator fortiter pugnans pro Græciæ libertate occubuit. Magnanimitatem mulieris & constantiam admiratus rex, liberam eam cum filiis dimisit. Athenienses Thebarum casum moleste & cum summa commiseratione ferentes, profugis portas contra regis edictum aperuerunt. Quam rem ita graviter tulit Alexander, ut secunda legatione denuo bellum deprecantibus ira demum remisit, ut oratores & duces, quorum fiducia toties rebellent, sibi dedantur. Eo tamen demum res est deducta, ut retentis oratoribus, duces in exilium agerentur; qui confestim ad Darium regem Persarum profecti sunt. Cæterum coactis in Isthmo Græcis, & expeditionem in Persas decernentibus, Alexandro plures philosophi & oratores occurrunt, præter Diogenem Cynicum, qui tum versabatur Corinthi, & Alexandrum parvi faciens in Cranio habitabat; miratus Alexander, ad eum in sole apricantem venit, rogans, reine cujusquam indigeat: at ille, Ut paulum, inquit, à sole discedas. Quo responso Alexandrum adeo delectatum terunt, ut ad suos con-

conversus dixerit, se Diogenem esse velle si Alexander non esset.

Rebus Graecis compositis, adveniente vere, ipsaque Graecia cum Macedonia Anipatro (cui ex amicis maxime fidebat) committis, ad Hellespontum cum exercitu profectus, in Asiam incerebibili ardore mentis accensus, trajecit. Cum autem delati in continentem essent, primus Alexander jactulum, velut in hostilem terram, coniecit, armatusque de navi, tripudianti similis, profuit, atque ita hostias exdit, precatus ne se regem illius terre invita excipiant. Inde hostem petens, milites in populatione Asiae prohibuit, parcentium suis rebus praefatus, nec perdenda ea quae possessori venerint. In exercitu ejus fuerunt XXXII milia pedum, non supra V milia equitum, navesque CLXXX. Haec tam parva manu universum terrarum orbem utrum sit admirabilius quod vicerit, an quod aggredi ausus fuerit, incertum est. Cum istam periculosum bellum non juvenes robustos, nec primo aetatis flore, sed veteranos, plerumque etiam emeritae militiae, qui cum patre patriam, cum milite avarent, elegit, ut non tam milites, quam militem magistros electos putares. Ordine quoque nullo nisi sexagenarius duxit, ut si quicquam ex testibus videres senatum te alienis praeferre Republicae videre diceres. Itaque nemo in praetoribus, sed omnes victoriam animis concederant, nec in potibus cuiquam foes, sed in laceris istis. Alexander deinde passim peractis sacrificiis, maxime apud Trojam ad Achillis tumulum, in quo genus suum ex materna linea referebat, cum ob id felicissimum adolescentem praeconem Homerum invenisset, ad interiora Darii regis Persarum contendit. Hunc Darium Arsani filium, qui decimus quartus à Cyro totius orientis monarchiam

narchiam tenebat, hac potissimum causa aggredi
voluit, quod à patre suo Philippo tributum requi-
sierat. Darius autem missa prius superba, contu-
meliola, acque imperiosissima legatione, se regem
regum, ac consanguineum Deorum, Alexandrum
vero famulum suum appellans, Satriapis suis id
negotii dederat, ut infantem istum Philippi a-
dolescentulum (sic enim eum per contemptum
appellabat) verberibus puerilibus graviter exum
indutumque post veste purpurea, sibi vinculum tra-
derent, navibusque una cum nautis submergis,
omnes ejus milites ad ulteriora maris rubri trans-
portarent. Qui mandatum regis exsequi volentes,
ad Granicum aronem (qui Troadem a Propontide
determinat) magna manus, videlicet viginti milli-
bus pedum & pari equitum numero, confluxo-
runt & praeceptam fluminis ripam, qua Alexan-
dro omnino transiendum erat, obsederunt. Ale-
xander, etiam presentissimum periculum instare
ceteret, quippe cum suis ex inferiore atque instabi-
bili loco, erat enim cum vultu, tum cetero lubri-
cus) utpote ex flumine adversus hostes in eminenti-
us ripa stantes, dimicandum foret, lux tamen for-
eunae ac virati simulque fortunae militum con-
silium, amnem transiit. Et primo quidem non sper-
nenda difficultate pressus, tandem tamen hostes,
non tam sua arte, quam virtute Macedonum, vi-
cit atque prostravit. In eo conflictu Persarum vi-
ginti milia pedum & CCL. equites ceciderunt, Macedo-
num non plus XL. LX interfecti sunt. Et pugna
magna ad rex Alexandrum momentura peperat. Sar-
deis enim maritimi barbarorum imperii propu-
gnaculum cepit, usque ad ceteris Lydiae populis
ut legibus uterentur suis, concessit. Ephesum,
quarto post pugnam die, seipso inde praesepe
sidio occupavit. Interim ex Magnesia & Trallibus
legati

legati venerunt, urbium suarum deditionem pollicentes; ad quas in fidem recipiendas Parmenionem cum duobus millibus & quingentis mercenariis, parique Macedonum numero, equitibus ex amicis circiter ducentis, misit. Milerum deinde sibi resistentem oppugnavit: eaque potitus, versus Halicarnassum iter ingreditur. Omnibus interjacentibus oppidis primo impetu captis, Halicarnassum urbem permunitam obsedit, eamque non sine labore expugnatam solo æquavit. Ingressus Cariam, Ada Cariz regina, (quæ regno ab Orontobate, quem Darius miserat, pulsa, nihil quicquam in tota Caria præter Alinda, ejus provinciz urbem munitissimam, tenebat) Alexandro obviam profecta, Alindis urbe tradita, eum in filium adoptavit. Rex nec liberalitatem foeminae nec filii nomen aspernatus, urbem eidem custodiendam reliquit. Tota deinde Caria subacta, memor accepti beneficii eam universam Adæ imperio subjecit. Hinc in Lyciam, & Pamphyliam tendit, eo consilio ut ora maritima ad Phœniciam & Ciliciam usque in potestatem redacta, navales copias hostibus inutiles redderet. Devictisque rebellibus Pisidiz populis, summo mentis ardore, nec minore alacritate, adversus Darium, quem cum multis militantium millibus adventare constabat, contendens, Phrygiam, per quam exercitus traducendus erat, est ingressus.

BREVIARIUM LIB. III.

1. **C**elenarum urbe & arce recepta, primariam Phrygia urbem Alexander ingreditur; in qua sacrum Gordii nodum solvit: ac deinde obviam Dario ite statuit.

2. Exer.

2. *Exercitus Persici lustratio: de quo quum Darii iussu Charidemus Atheniensis verum liberumque protulisset iudicium, capite mulctatus est.*

3. *Pompæ Persarum regum, orto Sole demum procedentium, tum copiarum Alexandri descriptio.*

4. *Desertas ab Arsane Darii praefecto Ciliciae fauces Alexander opportune occupat.*

5. *Cum in Cydnam flumen abluendi corporis gratia in tempestate descendisset, gravissimo morbo corripitur rex ipse.*

6. *Qui à fido sapientique medico Thilippo, cui à toto exercitu ingentes gratia habentur, pristina valetudini mox restituitur.*

7. *Vegetior factus, Dartum aggredi cogitat, Sisenemque Tersam, imprudentia delinquentem, occidi jubet.*

8. *Daris ante pugnam consilia: tum exercitus Persici consternatio, proxima internecioni praesagium.*

9. *Utriusque exercitus membra praecipua & collatio.*

10. *Alexandri oratio ad milites.*

11. *Fugna cruenta, in qua 100000 peditum ac 10000 equitum Persarum occumbunt, reliquis suis fugatisque.*

12. *Castris Darii ingenti praeda potitur Alexander.*

13. *Matris & uxoris Darii, nec non aliarum nobilium captivarum, luctum ob regem quem putabant interfectum, regis prorsus animo levat Alexander.*

14. *Dari gazam immensam, cum ingenti nobilium numero, Tarmenoni proditorie Damasci praefectus tradit.*

INTER haec, Alexander ad conducendum ex Peloponneso militem Cleandro cum pecunia misso, Lyciae Pamphyliaeque rebus compositis, ad urbem Celanas exercitum admovit. Media illa tempestate moenia interfluebat Marfyas amnis, fabulosis Graecorum carminibus inclytus. Fons ejus ex summo montis cacu-

cacumine excurrens, in subiectam petram magno
 strepitu aquarum cadit: inde diffusius, circumje-
 ctos rigat campos, liquidus, & suus duntaxat un-
 das trahens. Itaque color ejus piscido mari simi-
 lis, locum poetarum mendacio fecit: quippe tra-
 dictum est, nymphas amore amnis retentas in illa
 rupe confidere. Cæterum quandiu intra muros
 fuit, non enim suum retinet. At cum extra muni-
 menta se evolvit, majore vi ac mole agentem un-
 das Lycum appellant. Alexander quidem urbem
 destitutam statim intrat: arcem vero, in quam con-
 fugerant, oppugnare adortus, caduceatorem præ-
 mittit, qui sermone taret, mitterent, ipsos ultima
 esse passuros. Illi caduceatorem intursum, & si-
 tu & opere multum editum, perdistum, quanta
 esset abunda intueri jubent, ac pasciari Alexandro,
 non eadem ipsam & incolæ ætimatione mu-
 nimenta metiri, se sese inexpugnabiles esse: ad
 ultimum, pro fide morimur. Cæterum ut cir-
 cumfideri arcem, & omnia sibi indices arctiora vi-
 derunt esse, sexaginta dierum inducis pacti, ut
 nisi intra eos auxilium Darius ipsis misisset, de-
 derent urbem, postquam nihil inde præsidii mit-
 tebatur, ad præstitutam diem permiscere se Regi.
 Superveniunt deinde legati Atheniensium, peren-
 tes ut capti apud Granicum amnem redderentur
 sibi. Ille non hos modo, sed etiam cæteros Græcos
 restitui suis iussurum respondit, finito Persico bel-
 lo. Cæterum Dario imminens, quem nondum Eu-
 phratem superasse cognoverat, undique omnes co-
 pias contrahit, totis viribus tanti belli discrimen
 aditurus. Phrygia erat, per quam ducebatur exer-
 citus, pluribus vicis quam urbibus frequens. Tunc
 habebat quondam nobilem Midæ regiam, Gor-
 dium nomen est urbi, quam Sangarius amnis præ-
 terfluit, pari intervallo Pontico & Cilicio mari
 distans.

distantem. Inter hæc maria, angustissimum Aſæ
 spatium eſſe comperimus, utroque in aëtos fau-
 ces compellente terram. Quæ quia continenti
 adhæret, sed magna ex parte cingitur fluctibus,
 speciem insulæ præbet; ac, nisi terue discrimen
 objiceret, maria, quæ nunc dividit, committeret.
 Alexander, urbe in tuam diuicem redacta, Jovis
 templum intrat: vehiculum, quo Gordium Midæ
 patrem vectum eſſe conſtabat, adipexit, cultu
 haud ſanctæ vilioribus vulgariſque uſu abhorrens.
 Notabile erat vinculum adſtrictum, compluribus
 nodis in ſemetipſos implicatis, & celantibus ne-
 xus. incolis deinde aſſurantibus, editam eſſe
 oraculo ſortem, Aſæ poſitumum qui inexplicabile
 vinculum ſolviſſet; cupido incethe animo ſortis
 ejus explende. Circa regem erat & Phrygum tur-
 ba & Macedonum; illa explanatione ſuſpenſa, hæc
 ſollicita ex temeraria regis fiducia: quippe ſeries
 vinculorum erat ita adſtricta, ut unde nexus inci-
 peret quove ſe conderet, nec ratione nec viſu
 percipi poſſet. Solvere aggreſſus injecterat curam,
 ne in omen verteretur irritum inceptum. Ille ne-
 quicquam diu luſtratus cum latentibus nodis, Ni-
 hil, inquit, intereſt quomodo ſolvatur, gladioque
 ruptis omnibus loris, oraculi ſortem vel eluſit, vel
 implevit. Cum deinde Darium, ubicunque eſſet,
 occupare ſtatuſſet, ut à tergo tuta relinqueret.
 Amphoterum claſſi ad oram Hellesponti, copiis
 autem præfecit Hegelocum, Leſbum & Chium
 & Conpraſidiis hoſtium liberaturos. His talenta
 ad belli uſum quingenta attributa. Ad Antipa-
 trum & eos qui Græcas urbes tuebantur, ſextenta
 miſſa. Ex tædore naves ſociis imperat quæ Hel-
 leſponto præſiderent. Nondum enim Memnonem
 vita exceſſiſſe cognoverat, in quem omnes in-
 tenderat curas; ſatis gnarus, cuncta in expedito
 fore,

fore, si nihil ab eo moveretur. Jamque ad urbem Ancyram ventum erat, ubi numero copiarum inito, Paphlagoniam intrat. Huic juncti erant Heneti; unde quidam Venetos trahere originem credunt: omnisque hæc regio paruit regi, d. - tisque obsidibus, tributum (quod ne Persis quidem tulissent) pendere ne cogerentur, impetraverunt. Calas huic regioni præpositus est: ipse, assumptis qui ex Macedonia nuper advenerant, Cappadociam petiit.

2. At Darius, nunciata Memnonis morte, haud secus quam par erat motus, omissa omni alia spe, statuit ipse decernere: quippe quæ per duces suos acta erant cuncta damnabat; ratus pluribus curam, omnibus abuisse fortunam. Igitur castris ad Babylonem positis, quo majore animo capefferent bellum, universas vires in conspectum dedit: & circumdato vallo, quod decem millium armatorum multitudinem caperet, Xerxis exemplo, numerum copiarum iniit. Otto sole, ad noctem agmina, sicut descripta erant, intravere vallum: inde occupaverant emissa Mesopotamiæ campos equitum peditumque propemodum innumerabilis turba, majorem quam pro numero speciem gerens. Persarum erant centum millia in quibus eques triginta millia implebat. Medi decem equitum quinquaginta millia peditum habebant. Barcanorum equitum duo millia fuere, armati bipennibus, levibusque scutis cærx maximæ speciem reddentibus; peditum decem millia pari armatura sequebantur. Armenii quadraginta millia miserant peditum, additis septem millibus equitum Hyrcani egregii, ut inter illas gentes, sex millia expleverant equis militatura. Derbices quadraginta millia peditum armaverant. Pluribus hærebant ferro præfixæ hastæ, quidam lignum igni duraverant. Hos quoque duo millia equitum ex eadem gente comitata sunt.

A Caspio mari octo millium pedester exercitus venerat : ducenti equites. Cum his erant ignobiles Asiae gentes. Duo millia peditum : equitum duplicem paraverant numerum. His copiis triginta millia Graecorum mercede conducta egregia juventutis adiecta sunt. Nani Bactrianos & Sogdianos & Indos, ceterosque rubri maris accolas, ignota etiam ipsi gentium nomina, festinatio prohibebat acciri. Nec quicquam illi minus quam multitudo militum defuit : cujus tam universi aspectu admodum laetis, purpuratis solita vanitate ipse ejus instantibus. conversus ad Eudemum Athenientem. belli peritum & ob exilium infestum Alexandro, (quippe Athenis, jubente eo, fuerat expulsus) percunctari coepit, Satine ei videretur instructus ad obiterendum hostem. At ille, & tuae sortis & regiae superbiae oblitus. *Verum, inquit, & tu forsitan audire nolis, & ego, nisi nunc dixerò, alias nequaquam confitebor.* Hic tanti apparatus exercitus, haec tot gentium, & totius Orientis excitata sedibus suis miles, finitimus potest esse terribilis : nixit purpura aurumque fulget armis, & opulentia, quantam quis oculus non subjicere, animus concipere non possunt. Sed Macedonum aures torva sane & inculta, clipeus hastisque immobilis, cuneos, & conferta robora virorum reget. Ipsi phalangem vocant peditum stabile agmen. Vir viro, armis arma conferta sunt : ad nutum monentis intenti, sequi signa, ordines servare didicerunt. Quod imperatur, omnes exaudiunt : obistere, circumire, discurrere in cornu, mutare pugnam, non duces magis quam milites callent. Et ne auri argentique studio teneri pueri, adhuc illa disciplina paupertate magistra stetit. Fatigatus humus inbile est : cibus, quem occupant, satiat : tempora somni arctiora quam noctis sunt. Jam Thessali equites & Acarnanes Eoliisque, invicta bello manus, fundis, credo, & hastis

Afir occupaturum esse haud ambigere, quoniam
 in eodem habitu Darius fuisset cum appellatus
 est rex. Verum quoque omnia ut fit, sollicitudo
 revocaverat. Dariuni enim in principio imperii
 vaginam acinacis Pericum misisse mutari in eam
 formam qua Orcei uterentur, protinusque Chal-
 dæos interpretatos, imperium Persarum ad eos
 transiturum, quorum arma esset imitatus. Cate-
 rum ipse & varum responso quod edebatur in vul-
 gus, & specie quæ per omnium oblata erat, admo-
 dum latus, contra ad Euphratem movere juber.
 Patrio more Persarum traditum est, orto sole de-
 mum procedere. Die jam illustri signum è taber-
 naculo Regis, buccina dabatur: super taber-
 naculum, unde ab omnibus conspici posset, imago
 solis crystallo inclusa fulgebat. Ordo autem agmi-
 nis erat talis: ignis quem ipsi sacrum & æter-
 num vocabant, argenteis altaribus præferebatur.
 Magi proximi patrum carmen canebant. Magos
 trecenti & sexaginta quinque juvenes sequeban-
 tur, puniceis amiculis velati, diebus totius anni
 pares numero: quippe Persis quoque in totidem
 dies descriptus est annus. Currum deinde Jovi
 sacratum albentes veliebant equi: hos eximia ma-
 gnitudinis equos, quem Solis appellabant, seque-
 batur. Aureæ virgæ & albæ vestes regentes equos
 adornabant. Hæc præcedebant vehicula decem
 multo auro argentoque velata. Sequebantur hæc
 equitatus duodecim gentium, variis armis & mo-
 ribus. Proximi ibant quos Persæ immortales vo-
 cant, ad decem milia: cultus opulentia barbaræ
 non alios magis honestabat. Illi aureos torques,
 illi vestem auro distinctam habebant, manicatae-
 que tunicae geminis etiam adornatas. Exiguo in-
 tervallo, quos cognatos regis appeillant, decem &
 quinque milia hominum. Hæc vero turba mu-

liebriter propemodum cura luxu magis quam decoris armis confitebatur. Doriae huius vocabantur Proximum his agmen soliti vellem excipere regalem. Hi cum regis antebant quo ipse eminens vehebatur. Utroque currus laurideorum simulachra ex auro argentoque expressa decorabant. Distinguebant internitentes gemmarum iugum; ex quo eminebant duo aurea simulachra cubitalia: quorum alterum pacis, alterum bellicum effigiem. Inter hæc auream aquilam, pinnas extendenti similem, saevierant. Cultus regis, inter omnia, luxuria notabatur. Purpureæ tunica medium album intextum erat. Pallam auro distinctam aurei accipitres, velut rostris inter se corruerunt, adornabant, & zona aurea muliebriter cinctus, acinacem suspenderet, cui ex gemma erat vagina. Cydarim Persæ regium capitis vocabant in signe: hoc carulea fatera albo distincta circuibat. Currum decem millia hastarum sequebantur, hastas argento exornatas, spicula auro præfixa gestabant. Dextera lævaque regem ducem ferme nobilissimi propinquorum comitabantur. Horum agmen claudabatur triginta millibus peditum, quos equi regis quadringenti sequebantur. Intervallo deinde unius stadii, matrem Darii Syngambim currus vehebat, & in alio erat conjunx. Turba foeminarum reginas comitantium equis vestabatur. Quindecim inde, quas armatae appellant, sequebantur. In his erant liberi regis, & qui educabant eos, spadonumque grex, haud sane illis gentibus vilis. Tum regiae pellices trecentæ sexaginta vehebantur, & ipsæ regali cultu ornatuque post quas pecuniam regis sexcenti muli & trecenti camelii vehebant; præsidio sagittariorum prosequente. Propinquorum amicorumque conjuges huic agmini proximæ, lixarumque & calorum greges, vehes-

vehebantur. Ulteri erant cum suis quisque ducibus, qui cogerent agmen. leviter armati. Contra, si quis aciem Macedonum intueretur, dispar acies erat, equis virisque non aurea, non discolori veste, sed ferro atque ære fulgentibus. Agmen & stare paratum, & sequi, nec turba, nec sarcinis prægraves; intentum ad ducis non signum modo, sed etiam nutū. Et castris locus, & exercitui commeatus superabebant. Ergo Alexandro in acie miles non defuit.

4. Darius autem tantæ multitudinis rex, loci in quo pugnavit angustiis redactus est ad paucitatem, quam in hoste contempserat. Interea Alexander, Abistamene Cappadociæ præposito, Ciliciam petens, cum omnibus copiis in regionem quæ Castra Cyri appellatur pervenerat. Stativa illic habuerat Cyrus, cum adversus Crœsum in Lydiam exercitum duceret. Aberat ea regio quinquaginta stadia ab aditu quo Ciliciam intramus: Pylas incolæ dicunt arctissimas fauces, munimenta quæ manu ponimus naturali situ imitantes. Igitur Arsanes qui Ciliciæ præerat, reputans quid in initio belli Memnon suavisset, quondam salubre consilium sero exsequi statuit: igne ferroque Ciliciam vastat, ut hosti solitudinem faciat: quicquid usus esse potest, corrumpit, sterile ac nudum solum, quod tueri nequibat, relicturus. Sed longe utilius fuit, angustias aditus qui Ciliciam aperit valido occupare præsidio, jugumque opportune itineri imminens obtinere; unde inultus subeuntem hostem aut prohibere, aut opprimere potuisset. Tum paucis, qui callibus præsiderent, relictis, retro ipse concessit, populator terræ quam à populationibus vindicare debuerat. Ergo qui relictierant, proditos se rati, ne conspectum quidem hostis sustinere voluerunt, cum vel pauciores locum obtinere potuissent. Namque perpetuo jugo

pendium cum expedita manu præmisso, posteaquam Barbaros adventu suorum fugatos esse cognoverat, urbem a se conservatam intrat.

5. Mediam Cydnus amnis, de quo paulo antedictum est, interfuit: & tunc ætas erat, cujus calor non aliam magis quam Ciliciam oram vapore sois accendit, & dies fervidissimum tempus coeperat. Tu vere ac calore simul perfusum regem invenit liquor fluminis, ut calidum adhuc corpus ablueret. Inque veste deposita, in conspectu agminis (decorum quoque tutumque ratus, si ostendisset suis, levæ paravit cultu corporis se esse contentum) descendit in flumen, vixque ingressi subito horrore arui rigere coeperunt: pallor deinde suffusus est, & totum propemodum corpus vitalis calor reliquit. Respiranti similem ministri manu excipiant, nec satis compotem mentis in tabernaculum deferant. Ingens sollicitudo, & pene jam locutus in casus erat. Plentes querebantur, in nato impetu cultuque rerum, vniuersæ ætatis ac memoriæ clarissimum regem non in acie saltem, non ab hoste detectum, sed abluentem aqua corpus, ereptum esse & extinctum: insulare Darium, victorem antequam vidisset hostem. Sibi easdem terras quas victores peragrarent, repetendas: omnia aut ipsos aut hostes populatores per vastas solitudines, etiam si nemo insequi velit, euntes, fame atque inopia debellari posse. Quem signum daturum fugientibus? quem ausurum Alexandro succedere? Jam ut ad Hellespontum fuga penetrarent, classem qua transeant quem præparaturum? Rursus in ipsum regem misericordia versa: illum florem juventutis, illam vim animi, eundem regem & commilitonem divelli à se & abripi, immemores sui querebantur. Inter hæc liberius meare spiritus coeperat; allevabat rex oculos, & paulatim

redeunte animo circumstantes amicos agnoverat, Laxataque vis morbi ad hoc solum videbatur, quia magnitudinem mali sentiebat. Animum autem ægritudo corporis urgebat: quippe Darium quinto die in Ciliciam fore nunciabatur. Vinumnego se tradi, & tantam victoriam eripi sibi e manibus, obscuraque & ignobili morte in tabernaculo extingui se, querebatur. Admissisque amicis pariter & medicis. In quo me, inquit, articulo rerum mearum fortuna deprehenderit, cernitis. Si enim hostilium armorum exaudire videret, & qui ultro intulit bellum, iam provocet. Darius ergo, cum tam superbus literas scriberet, fortunam vacam in consilio habuit: sed nequicquam, si mihi arbitrio meo curari licet. Lenta remedia & si quis medicos non expetunt tempora mea. Volui mori strenue quam tarde convalescere, mihi melius est. Proinde, si quis opus, si quid artis in medicis est, sciant, me non tam mortis, quam belli remedium querere. Ungentem omnibus incusserat curam tam præceps remeritas ejus. Ergo pro se quisque precari cœpere, ne festinatione periculum augeret, sed esset in potestate medentium. Inexperta remedia haud injuria ipsis esse suspecta, quum ad perniciem ejus etiam à latere ipsius pecunia sollicitaret hostis. Quippe Darius mihi le talenta interfectori Alexandri daturum se pronunciari jusserat. Itaque ne ausurum quidem quenquam arbitrabatur experiri remedium, quod propter novitatem posset esse suspectum.

¶ Erat inter nobiles medicus & Macedonia regem secutus, Philippus, natione Acarnan, fidus admodum regi; puero comes, & cultus salutis datus, qui non ut regem modo, sed etiam ut alumnus eximia charitate diligebat. Is non præceps se, sed strenuum remedium afferre tantamque vim morbi porione medicata levaturum esse promissi.

Nulli

Nulli promissum ejus placebat, præter ipsum cuius periculo pollicebatur. Omnia quippe facilius quam moram perpeti poterat. Arma & acies in oculis erant: & victoriam in eo positam esse arbitrabatur, si tantum ante signa stare potuisset: id ipsum, quod post diem tertium medicamentum sumpturus esset (ita enim medicus prædixerat) ægre ferens. Inter hæc à Parmenione fidissimo purpuratorum litteras accipit, quibus ei denuntiabat, ne salutem suam Philippo committeret: mille talentis à Dario, & spe nuptiarum sororis ejus, esse corruptum. Ingentem animo sollicitudinem litteræ incusserant, & quicquid in utramque partem aut merus aut spes subiecerat, secreta ætimatione penlabat. Bibere perseverem: ut si venenum datum fuerit, ne immerito quidem quicquid acciderit evenisse videatur? Dammem medici fidem? in tabernaculo ergo me opprimi patiar? At satius est alieno me mori sceleri, quam metu nostro. Diu animo in diversa versato, nulli quid scriptum esset enunciat, epistolamque sigillo annuli sui impresso pulvino, cui incubabat, subiecit. Inter has cogitationes biduo adsumpro, illuxit à medico destinatus dies. Et ille cum poculo, in quo medicamentum diluerat, intravit. Quo viso, Alexander, levato corpore in cubicum, epistolam à Parmenione missam sinistra manu tenens, accipit poculum, & haurit interritus: tum epistolam Philippum legere jubet, nec a vultu legentis movit oculos; ratus aliquas conscientie notas in ipso ore posse deprehendere. Ille epistola perlecta, plus indignationis quam pavoris ostendit: projectisque amiculo & litteris ante lectum, Rex, inquit. *Semper quidem spiritus meus ex te pependit, sed nunc vero (arbitror) sacro & venerabili ore trahitur. Crimen parricidii quod mihi obiectum est, tua salus diluet. Servatus à me*

bat: & quæ leviores haberi solent, plerumque in re militari graviora vulgo sunt; exercitatio corporis inter ipsos, cultus habitusque paululum à privato abhorrens, militaris vigor, quæ ille vel ingenii dotibus, vel animi attribus, ut pariter clarus ac venerandus esset, effecerat.

7 At Darius nuntio de adversa valetudine ejus accepto, celeritate quanta poterat tam grave agmen ad Euphratem contendit: junctoque eo pontibus, quinque tamen diebus trajeit exercitum, Ciliciam occupare festinans. Iamque Alexander viribus corporis receptis, ad urbem Solos pervenerat: cujus potitus, ducentis talentis nomine mulctâ, exactis, arcis præsidium militum imposuit. Vota deinde pro salute suscepta perludam atque otium reddens, ostendit quanta fiducia Barbaros sperneret: quippe Ascalapio & Minerva ludes celebravit. Spectanti nuntius latus affertur ex Halicarnasso, Persas acie a suis effectus peratos, Myndios quoque & Gannios & pleraque tractus ejus, luxuria ditionis. Igitur edito spectaculo ludicro, castrisque motis, & Pyramo arane ponte juncto, ad urbem Mallon pervenit: inde aliteris castris ad oppidum Castabulum. Ubi Parmenio Rex occurrit, quem præmiserat ad explorandum iter salus per quem ad urbem Isson nomine penetrandum erat. Atque ille angustiis ejus occupatis, & præsidio modico relicto, Isson quoque desertam a Barbaris ceperat. Inde progressus, deturbatis, qui interiora montium obsidebant, præditiis cuncta firmavit, occupatoque itinere, sicut paulo ante dictum est, idem & auctor & nuntius venit. Isson inde Rex copias admovit: ubi consilio habito, utrumne ultra progrediendum foret, an ibi operiendi essent milites novi quæ ex Macedonia adventare constabat,

Parmenio non alium locum praelio apriorem esse censebat, quippe illic utriusq; Regis copias numero futuras pares, cum angustiarum multitudinem non caperant: planitiem ipsis campisque esse vitandos, ubi circumiri, ubi incipiti acie opprimi possent: timere, ne non virtute hostium, sed lassitudine sua vincerentur: Persas recentes inde successuros, si laxius stare potuissent. Facile ratio tam salubris consilii accepta est. Itaque inter angustias saltus hostem opperiri statuit. Erat in exercitu Regi, Sisen Perles, quondam à Pratore Aegypti missus ad Philippum, donisque & omni honore cultu exilium patriasede mutaverat: secutus deinde in Asiam Alexandrum, inter fideles socios habebatur. Huic epistolam Cretensis miles obignatum annulo, cuius signum haud sane notum erat, tradidit. Nabarzanes Prator Darii miserat eam, hortabaturque Sisenem, ut dignum aliquid nobilitate ac moribus suis ederet: magno id ei apud Regem honoris fore. Has literas Sisenes, utpote innoxius, ad Alexandrum sepe deferre tentavit. Sed cum tot curis apparatusque belli Regem videret urgeri, aptius subinde tempus expectans, suspicionem iniri scelesti consilii prae-buit. Namque epistola, priusquam ei redderetur, in manus Alexandri pervenerat, lectamque eam ignoti annuli sigillo impresso Siseni dari iusserat, ad aestimandam fidem Barbari. Qui quia per complures dies non adierat Regem, scelesto consilio eam visus est suppressisse, & in agmine a Cretensibus haud dubie jussu Regis occisus est.

8. Jamque Graeci milites quos Thymondas à Tharabazo acceperat, praecipua spes, & propemodum unica, ad Darium pervenerant. Hi magnopere suadebant, ut retro abiret, spatiososque Mesopotamiae campos repeteret. Si id consilium damnaret, at ille divideret saltem copias innumera-
biles,

rabiles, neu sub unum fortunæ istum totas vires
regni cadere pateretur. Minus hoc consilium Re-
gi quam purpuræ ejus displicebat: ancipitem fi-
dem, & mercede venalem prodicionem imminere,
& dividi non ob aliud copias velle, quam ut ipsi in
diversa digressi si quid commissum esset, traderent
Alexandro. Nihil tutius esse, quam circumdatos
eos exercitu toto obrui telis, documentum non
inultæ perfidiæ futuros. At Darius, ut erat sanctus
& mitis, se vero tantum facinus negat esse factu-
rum, ut suam secutos fidem suos milites jubeat
trucidari. Quam deinde amplius nationum exce-
ratum salutem suam credituram sibi, si tot mili-
tum sanguine imbuisset manus? Neminem stoli-
dum consilium capite luere debere. Desuturos eos
qui suaderent, si fuisset periculum esset. Deni-
que, ipsos quotidie ad se vocari in consilium, va-
riasque sententias dicere, nec tamen melioris fidei-
haberi qui prudentius suaserint. Itaque Græcis
nuntiari jubet, ipsum quidem benevolentia illo-
rum gratias agere: ex erum si retro ire pergat, haud
dubie regnum hostibus traditurum. Fama bella sta-
re: & eum qui recedat, fugere credi. Traendi
vero bellivix ullam esse rationem. Tantæ enim
multitudini, utique cum jam hyems instaret, in
regione vasta, & invicem à suis atque hoste ve-
xata, non sufficere alimenta. Ne dividi quidem
copias posse, servato more maiorem, qui univer-
sas vires semper discrimini bellorum obderant.
Et hercule terribilem antea Regem, & absentia
sua ad vacam fiduciam elatum, posteaquam adven-
tare se senserat, tantum in rememoratio factum, de-
lituisse inter angustias salus; non ignobilium fera-
rum, quæ strepitu prætercurrentium audito, sylva-
rum latebris se occultaverunt. Jam etiam valetudinis
simulatione frustrari suos milites: sed non amplius
ipsum

ipsum esse passurum deiecit certe certamen. In illo specu in quem pavidi recessissent, oppressurum esse cunctantes. Hac magnificentius iactata quam verius. Ceterum pecunia enim rebusque preciosissimis Damascum Syriæ cum medico presidio militum missis, reliquas copias in Ciliciam duxit, insequentibus, more patris, agmen conjuge & matre. Virgines quoque cum parvo filio comitabantur patrem. Forte eadem nocte & Alexander ad fauces quibus Syria aditur, & Darius ad eum locum quem Amintas Pylas vocant, pervenit. Nec dubitavere Persæ, quia illo recessu quam ceperant, Macedones fugerent. Nam etiam faucii quidam & invalidi, qui agmen non poterant persequi, excepti erant. Quos omnes, instructu purpuratorum barbara feritate favientium, praecitis adussisque manibus circumductant copias suas noverent, fatisque omnes spectatis, nuntiare quæ vidissent Regi suo iussit. Mors ergo castris, superat Pyramum ante eum, in tergis, ut credebatur, fugientium haturus. At illi quorum an putaverat manus, ad castra Macedonum penetrant. Darium, quam maximo cursum posset, sequi nuntiantes. Vix fides habebatur. Itaque speculatores in maximas regiones praemissos explorare jubet, ipse ne adesset, an praefecti aliquis speciem tribusset universi venientis exercitus. Sed cum speculatores reverterentur, procul ingens multitudo conspicita est. Ignes deinde toris campis collucere coeperunt, omniaque velut continentia incendio ardere visa, cum incondita multitudo maxime propter jumenta laxius tenderet. Itaque eo ipso loco metum suos castra jusserat, latus, quod omni expetiverat voto, in illis perissimum angustis, decernendum esse. Ceterum, ut solet fieri, cum ultimi discriminis tempus adventat, in illis u linem vera fiducia est. Illam ipsam fortunam,

nam, qua aspirante res tam prospere gesserat, verēbatur: nec injuria, ex his quae tribi esset sibi, quam mutabilis esset reputabat. Illam tamen noctem, quae tanti discriminis metuebat eventum. Rursus occurrebant in horum periculis praemia: & sicut dubium esset an vinceret, ita illi in unum certum esse, honeste & cum magna laude mortuorum. Itaque corpora milites excurrere iussit, ac deinde tertia vigilia instructos & armatos discipulis in jugum montis ascendit, multisque celsis locis stacibus patrio more, sacrificium suis praesidiis loci fecit. Jan. que tenium sicut praecipuum erat, signum tuba miles acceperat, itinere simul paratus & praesidio: strenueque, iussi procedere oriente luce pervenerunt ad angustias quas occupare decreverant. Darii in triginta inde studia abesse praemissi judicabant. Tunc consilium agmen jubet, armisque ipse sumptis aciem ordinabat. Dario adventum hostium pavidi agerere non tiaverunt, vix credenti occurrere etiam, quos ut fugientes sequebatur. Ergo non mediocri omnium animos formido incessebat: quippe itinere quam praesidio aptiores erant, raptimque arma capiebant. Sed ipsa festinatio discurrentium, suosque ad arma vocantium, maiorem metum incussit. At in jugum montis evaserant, ut hostium agmen inde prospicerent: equos plerique frangebant: discors exercitus, nec ad unum intentus imperium, vario tumultu cuncta turbaverat. Darius initio montis jugum cum parte copiarum occupare statuit, & à fronte & à tergo circumiturus hostem: à manu quoque quo dexterum ejus cornu tegebatur, alios objecturus, ut undique urgeret. Praeter haec viginti milia praemissa cum sagittariorum manu, Pyrrum amenem, qui duo agmina interfluebat, transire & obijcere sese Macedonum copiis jusserat. Si id praestare non possent, retrocedere in montes, & occulte

circumire ultimos hostium. Cæterum destinata salubriter omni ratione potentior fortuna discussit: quippe alii præ metu in penum exsequi non audebant, alii frustra exsequebantur: quia ubi partes labant, summa turbatur.

9. Acies autem hoc modo stetit: Nabarzanes equitatu dextrum cornu tuebatur, additis funditorum sagittariorumque viginti ferme millibus. In eodem Thyiondas erat, Græcis peditibus mercede conductis triginta millibus præpositus. Hoc erat haud dubium robur exercitus, par Macedonica phalangi acies. In laevo cornu Aristomedes Thessalus viginti millia barbarorum peditum habebat. In subsidis pugnacissimas locaverat gentes. Ipsum Regem in eodem cornu dimicaturum tria millia de eorum equitum assæta corporis custoditæ, & pedestris acies quadraginta millia sequebantur. Hyrcani deinde Medique equites: his proximi cæterarum gentium equites dextera lævaque dispositi. Hoc agmen sicut dictum est instructum sex millia jaculatorum funditorumque antecede-bant. Quidquid in illis angustiis adiri poterat, impleverant copiæ; cornuaque hinc à iugo, illinc à mari stabant: uxorem matremque Regis, & alium foeminarum gregem, in medium agmen acceperant. Alexander phalangem, qua nihil apud Macedonas validus erat, in fronte constituit: dextrum cornu Nicanor Parmenionis filius tuebatur: huic proximi stabant Cœnos, & Perdiceas, & Meleager, & Ptolemæus, & Amyntas, sui quisque agminis duces. In laevo, quod ad mare pertinebat, Craterus & Parmenio erant, sed Craterus Parmenioni parere iussus. Equites ab utroque cornu locati: dextrum Macedones Thessalis adjunctis, lævum Peloponneses tuebantur. Ante hanc aciem posuerat funditorum manum, sagittariis admixtis. Thraces quoque

quoque & Cretenses ante agmen ibant, & ipsi leviter armati. At iis qui præmissi à Dario jugum montis infederant, Agrianos opposuit, ex Græcia nuper advectos. Parmenioni autem præceperat ut, quantum posset, agmen ad mare exenderet. quo longius abesset montibus quos occupaverant barbari. At illi neque ob stare venientibus nec circumire prætergressos ausi, funditorum maxime aspectu territi, profugerant. Ea que res Alexandro tutum agminis latus, quod ne superne incesse- retur timuerat, præstitit. Triginta & duo armatorum ordines ibant: neque enim latius extendi aciem patiebantur angustia. Paulatim deinde se laxare super montium & majus spatium aperire cœperant, ita ut non pedes solum pluribus ordinibus incedere, sed etiam à lateribus circumfundi posset equitatus.

10. Jam in conspectu, sed extra reli jactum utraque acies erat, cum priores Peræ inconditum & irucem sustulere clamorem. Redditur & à Macedonibus major, exercitus impar numero, sed jugis montium vastisque salibus percussus, qui ppe semper circumjecta nemora peræque quantamcunque accepere vocem, multiplicato sono referunt. Alexander ante prima signa ibat; idem idem manu suos inhibens, ne impetius ob nimiam festinationem concitato spiritu capefferent bellum. Cumque agmen obequitarer, varia oratione, ut cujusque animis aptum erat, milites alloquebantur. Macedones, tot bellorum in Europa victores, ad subigendam Asiam atque ultima Orientis non optius magis quam suo ductu profecti inveterata virtute admonentur. Illos terrarum orbis liberatores, emensosque olim Herculis & Liberi patris terminos, non ipsis modis, sed etiam omnibus gentibus imposituros jugum Macedonum Bactra & Indis fore: minima esse quæ nunc invenerint, sed omnia victoria

parari. Non praeiuratis petris Illyricum, & Thracia saxu, sterilem laborem fore; spolia totius Orientis efferi. Vix gladio futurum opus, totam a re sui pavore fluctuantem umbonibus posse propelli. Victor ad haec Atheniensem Philippus pater intuscabator, domitaque nuper Laonia, & urbis in ea nobilissima ad solam diruta species representabatur animis: jam Cirrandon amicum, jam tot urbes aut expugnatas, aut in fidem acceptas, omnisque quae post tergum erant strata, & pedibus ipsarum subiecta memorabat. Cum adierat Graecos, admonerat, ab iugentibus illata Graeciae bella; Darius prius, deinac Nerva insolentia, aquam ipsam terramque populantium, ut neque fontium haustum, nec solitos cubos relinquerent. Locum templi ruinas & ignibus esse delata. Urbes eorum expugnatas, foedera humani divinique juris violata referebat. Illyricos vero & Thracas, rapto vivere assuetos, aciem hostium auro purpuraque fulgentem mineri iubebat praedam, non arma gestantem. Tremit, & unguibus forantis aurum viri eriperent. Aspera montium suorum iuga, nudosque colles, & perpetuo rigenti gelu, dantibus Persarum campis agri, quae mutarent.

II. Jam ad teli iactum pervenerant, cum Persarum equites ferociter in laevum cornu hostium investiti sunt. Quippe Darius equestri praelio decernere optabat; phalangem Macedonici exercitus robur esse conjectans. Jamque etiam dextrum Alexandricorum circuibatur: quod ubi Macedo conspexit, duabus alis equitum ad jugum montis iussis sublitere, ceteros in medium belli discrimen strenue transfert. Subductis deinde ex acie Thessalis equitibus. Praefectum eorum occulte circuire tergum suorum jubet, Parmenionique conjungi & quod is imperasset impigrescere exequi. Jamque ipsi in medium Pertarum undique circumfusi egregie se tuebantur: confecti, & quasi coarctantes, tela vibrare non poterant. Simul ut erant emissa, in eosdem

dem concurrentia implicabantur, levique & vano
 ictu pauca in hostem, plura in humum innoxia ca-
 debant. Ergo cominus pugnam coacti confere-
 re, gladios impigre stringunt. Tum vero multum
 sanguinis fufum est: dux quippe acies ita cohære-
 bant, ut armis arma pullarent, mucrones in ora
 dirigerent: non timido, non ignavo cessare tum-
 licuit; collato pede, quasi singuli inter se dimica-
 rent, in eodem vestigio stabant, donec vincendo
 locum sibi facerent. Tum demum ergo promove-
 bant gradum, cum hostem prostraverant. At illos
 novus excipiebat adversarius fatigatos: nec vul-
 nerati, ut alias solent, acie poterant excedere, cum
 hostis instaret a fronte, à tergo sui urgerent. Ale-
 xander non ducis magis quam militis munera ex-
 sequebatur, opimum decus caeso Rege expetens:
 quippe Darius curru sublimis eminebat, & suis ad
 se tuendum, & hostibus ad incessendum, ingens
 incitamentum. Ergo frater ejus Oxathres cum
 Alexandrum instare ei cerneret, equites quibus
 præerat, ante ipsum currum Regis objecit, armis
 & robore corporis multum super ceteros eminens,
 animo vero & pietate in paucissimis: illo utique
 prælio clarus, alios improvide instantes prostra-
 vit, alios in fugam avertit. At Macedones, ut cir-
 ca Regem erant mutua adhortatione firmati, cum
 ipso in equitum agmen irrumpunt. Tum vero si-
 milis ruinæ strages erat. Circa currum Darii jace-
 bant nobilissimi duces, ante oculos Regis egregia
 morte defuncti, omnes in ora proni, sicut dimi-
 cantes procubuerant, adverso corpore vulneribus
 acceptis. Inter hos Aticies & Troupentes, & Saba-
 ces Prætor Ægypti, magnorum exercituum præ-
 secti, noscitantur: circa eos cumulata erat pedi-
 tum equitumque obscurior turba. Macedonum
 quoque, non quidem multi, sed promptissimi ta-

men cæsi sunt. Inter quos Alexandri dexterum femur leviter mucrone perstrictum est. Jamque qui Darium venerant equi confossi hastis & dolore efferrati, jugum quatere & Regem curru excutere cœperant: cum ille veritus ne vivus veniret in hostium potestatem, deiecit, & in equum, qui ad hoc ipsum sequebatur, imponitur: insignibus quoque Imperii, ne fugam prodere, indecore abjectis. Tum vero ceteri dissipantur metu: & quæ cuique patebat ad fugam via erumpunt, arma patienter, quæ paulo ante ad tutelam corporum sumpserant: adeo pavor etiam auxilia formidabat. Instabat fugientibus eques à Parmenione missus, & forte in id cornu omnes fuga abstulerat. At in dextro Persæ Thessalos equites vehementer urgebant. Jamque una ala ipso impetu proculcata erat, cum Thessali strenue circumactis equis dilapsi, rursus in prælium redeunt, sparsosque & incompósitos victoriæ fiducia Barbaros ingenti cæde prosternunt. Equi pariter equitesque Persarum, serie laminarum graves, agmen, quod celeritate maxime constat, ægre moliebantur: quippe in circumagendis equis suis Thessali multos occupaverant. Hac tam prospera pugna nuntiata, Alexander non ante ausus persequi Barbaros, utrinque jam victor instare fugientibus cœpit. Haud amplius Regem quam mille equites sequebantur, cum ingens multitudo hostium caderet. Sed quis aut in victoria aut in fuga copias numerat? Agebantur ergo à tam paucis pecorum modo, & idem metus qui cogebat fugere fugientes morabatur. At Greci qui in Darii partibus steterant, Amyntaduce (orator hic Alexandri fuit, nunc transage) abrupti à cæteris, haud sane fugientibus limites evaserant. Barbari longe diversam fugam intenderunt: alii qua rectum iter in Persidem ducebat, quidam circuitus, rupes, saltusque mon-

montium oculos petivere, pauci castra Darii. Sed jam illa quoque hostis victor intraverat, omni quidem opulencia dña. Ingens auri argentique pondus, non belli sed luxuriæ apparatus, diripuerant milites. Unusquisque plus raperent, passim strata erant itinera villoribus sarcinis, quas in comparatione victorum avaritia contemplerat. Jamque ad fecundas peruentum erat: quibus, quo chariora ornamenta sunt, violentius detrahebantur: nec corporibus quidem vis ac libido parcebat. Omnia planctu tumultuque, prout cuique fortuna erat; castra repleverant: nec ulla facies mali deperat, cum per omnes ordines atque victor s crudelitas ac licentia vagaretur. Tunc vero impotentis fortunæ species conspici potuit, cum ille qui tum Dario tabernaculum exornaverat, omni luxu & opulencia instructum, eadem illa Alexandro, quasi veteri domino, reservabant. Namque id totum in tactum onustant milites; ita tradito more, ut victorum victi Regis tabernaculo exciperant. Sed omnium oculos animumque in semet converterant capta mater coniunxque Darii. Illa non maiestate solum, sed etiam aetate venerabilis; hæc formæ pulchritudine: nec illa quidem sorte corrupta, acceperat in suum siuui, nondum sextum ætatis annum egressam, in spem tantæ fortunæ, quantam paulo ante perierat amiserat, genitum. At in gremio anus avix prebant adultæ virgines duæ, non suo tantum, sed illius mœtore etiam confectæ. Ingens circa eam nobilium foeminarum turba constitit, laceratis crinibus, abscissaque veste, tristini decoris immemores, Reginas dominasque, veris quondam, tunc alienis nominibus vocantes. Illæ suæ calamitatis oblité, utro cornu Darii stetisset, quæ fortuna discriminis fuisset, requirebant. Negabant se captas, si viveret

Rex. Sed illum, equos subinde mutantem, longius fuga abstulerat. In acie autem caesa sunt Persarum peditum centum milia: decem vero milia interfecta equitum. At ex parte Alexandri quatuor & quingenti laeni fuerunt, triginta omnino & duo ex peditibus desiderati sunt, equitum centum quinquaginta interfecti. Tantalo impendio legens victoria stetit.

13 Rex, qui diu Darium persequendo fatigatus erat, posteaquam & non appetebat, & cum assequendi spes non erat, in castra paullo ante à suis capta pervenit. Invitari deinde amicos, quibus maxime allueverat, illis: quippe summo duntaxat cutis in femore perstricta non prohibebat interesse convivio. Tum repente è proximo è bernaculo lugubris claus non barbara ululatu plânctuque permixtus, epulantes contremuit. Cohors quoque quæ excubabat ad tabernaculum Regis, verba ne majoris motus principium esset, armare se coepit. Causa pavoris subiti fuit, quod mater uxorque Darii, cum captivis mulieribus nobilibus, Regem, quem interfectum esse credebant, ingenti gemitu ejulatuque desolebant. Unus namque è captivis spadonibus, qui forte ante ipsorum tabernaculum steterat, amiculum quod Darius (sicut paullo ante dictum est) ne culta proderetur, abjecerat, in manibus ejus qui repertum ferebat agnovit: ratusque interfecto detractum esse, falsum nuntium mortis ejus attulerat. Hoc mulierum errore comperto, Alexander fortunæ Darii & pietati earum illa crymasse fertur. Ac primo Mithranem, qui Sardeis prodiderat, peritum Persicæ linguæ, ire ad consolandas eas jussit. Veritus deinde ne proditor captivarum iram doloremque gravaret, Leonatum ex purpuratis suis misit, jassum indicare, falso lamentari eas Darium vivum. Ille cum

cum paucis armigeris in tabernaculum in quo ca-
 ptivæ erant, pervenit, missumque à Rege se nun-
 tiari jubet. At ii qui in vestibulo erant, ut arma-
 tos conspexere, rati actum esse de dominis, in ta-
 bernaculum currunt, vociferantes, adesse supre-
 mam horam, missosque qui occiderent captas. Ita-
 que, ut quæ nec prohibere possent, nec admittere
 auderent, nullo responso dato, tacite opperieban-
 tur victoris arbitrium. Leonatus, expectato diu
 qui se intromitteret, posteaquam nemo producere
 audebat, relictis in vestibulo satellitibus, intrat
 in tabernaculum. Ea ipsa res turbaverat fœcinas,
 quod irrupisse non admittis videbatur. Itaque
 mater & conjux provolutæ ad pedes orare cœpe-
 runt, ut prius quam interficerentur, Darii corpus
 ipsis patrio more sepelire permetteret: sanctas su-
 premo in Regem officio se impigre morituras.
 Leonatus & vivere Dariam, & ipsas non incolu-
 mes modo, sed etiam apparatu pristinae fortunæ Re-
 ginas fore. Tum mater Darii allevati se passa est.
 Alexander postera die, cum curam sepeliendis mi-
 litibus impenderet, quorum corpora invenerat.
 Persarum quoque nobilissimis eundem honorem
 haberi jubet: matrisque Darii permittit, quos vel-
 let patrio more sepelire. Illa paucos arcta pro-
 pinquitate conjunctos pro habitu præsentis fortu-
 næ humati iussit, apparatus funerum, quo Per-
 sa suprema officia celebrarent, in illiosam fore exi-
 stimans, cum victores haud pretiose cremarentur.
 Jamque iustis defunctorum corporibus solutis,
 præmittit ad captivos qui nuntiarent ipsum veni-
 re; inhibitaque comitantiæ turba, tabernacu-
 lum cum Hephæstione intrat. Is longe omnium
 amicorum charissimus erat Regi, cum ipso pariter
 educatus, secretorum omnium arbiter: libertatis
 quoque in admonendo eo non alius jus habebat;
 quod

quod tamen ita usurpabat, ut magis à Rege permissum, quam vindictam ab eo videretur & sic utatate par erat Regi, ita corporis habitu præstabat. Ergo Regina illum Regem esse rata, suo more veneratæ sunt. Inde ex ipsa donibus captivis, quis Alexander esset, monstrantibus, Syzigambis advoluta est pedibus ejus. Ignoratio enim nunquam antea visi Regis excusans. Quam manna levans Rex Non errasti, inquit, mater: nam & hic Alexander est. Equidem, si hac continentia animi ad ultimum vitæ perseverare potuisset, felicitem fuisse crederem, quam visis esse cum Liberi patris intra etur triumphum, ab Hæli sponte usque ad Oceanum omnes gentes victoria clementis; & vicisset prope & superbiam atque iram nulla invidiâ; si abstinuisset inperrepulas audibus ante iram, egregiosque bello viros, & tot gentium secum dominitores, indistincta cuncta veritus esset occidere: sed nondum fortuna se animo ejus infiderat. Itaque ut entem eam moderate & prudenter tulit, ad ultimum magnitudinem ejus non cepit. Tunc quidem ita se gessit, ut omnes ante eum Reges & continentia & clementia incernerant: virgines, & Reginas excellentis formæ, tam sancte habuit, quam si eodem quo ipse parente genitæ forent. Conjugem ejusdem, quam nulla ætatis sua pulchritudine corporis vicit, adeo ipse non violavit, ut famulam adhibuerit curam ne quis captivo corpori illuderet. Omnem cultum reddi famulis iussit, nec quidquam ex pristinae fortunæ magni si entia captivis, præter fiduciam deficit. Itaque Syzigambi, Rex inquit, mereris, ut ea precemur tibi, quæ Dario nostro quantum precatur sumus: & (ut audio) digne utis, quatenus Regem non felicitate laudam, sed etiam aequitate superaveris. Tu quidem matrem me & Reginas vocas, sed ego meam famulam esse confiteor. Et præteritis fortunæ

fastigium capio, & praesentia jugum pati possum. Tua interest, quantum in nos licuerit, si id potius clementia quam saevitia vis esse testatum. Rex bonum animum habere eas iussit: Darii deinde filium collo suo admovit. Atque nil ille conspectu tunc primum à se vili contritus, cervicem ejus manibus amplectitur. Motus ergo Rex constantia pueri, Hephæstionem intuens. *Quam vellem, inquit, Darius aliquid ex hac indole hausisset.* Tum tabernaculo egres- sus tribu aris in ripa Pyrami amnis, Jovi, atque Herculi, Minervæque sacraus, Syriam petit, Damas- cum, ubi Regis gaza erat, Parmenione præ- misso.

11. Atque is, cum præcessisse Darii satrapam comperisset, veritus ne paucitas suorum spernere- tur, accedere majorem manum statuit. Sed forte in exploratores ab eo præmissos incidit nomine Mardus; qui ad Parmenionem perductus, litteras ad Alexandrum à Præfecto Damasci missas tra- ditæ: nec dubitare eum, quin omnem regiam suppellectilem cum pecunia traderet, adjecit, Par- menio, asservari eo jussu, litteras aperit: in quæ erat scriptum, ut mature Alexander aliquem ex ducibus suis mitteret cum manu exigua. Itaque re cognita, Mardum datis comitibus ad proditorem remittit. Ille è manibus custodientium lapsus Da- mascum ante lucem intrat. Turbaverat ea res Par- menionis animum insidias timentis, & ignotum iter sine duce non audebat ingredi. Felicitati ta- men Regis sui confusus, agrestes, qui duces itineris essent, excipi jussit: quibus celeriter repertis, quar- to die ad urbem pervenit. jam meruente Præfecto, ne sibi fides habita non esset. Igitur, quasi parum munimentis oppidi fidens, ante solis ortum pecu- niam regiam, quam gazam Persæ vocant, cum præciosissimis rerum efferri jubet, fugam simu- lans,

lans, revera ut prædam hosti offerret. Multa mil-
lia vi-orum foeminarumque excedentem oppido
sequebantur; omnibus miserabilis turba, præter
eum cujus fidei commissa fuerat: quippe quo ma-
jor proditoris merces foret, obijcere hosti parabat
gratiorem omni pecunia prædam, nobiles viros,
prætorum Darii conjuges liberosque; præter hos
urbium Græcarum legatos, quos Darius, velut in
arce tutissimam, in proditoris reliquerat manibus.
Gangabas Persæ vocant humeris onera portantes:
hi cum frigus tolerare non possent, quippe & pro-
cella subito nivem effuderat, & humus rige-
bat gelu, tum astrictas vestes quas cum pecunia por-
tabant, auro & purpura insignes, induunt, nullo
prohibere auso, cum fortuna Regis etiam humil-
limis in ipsum licentiam faceret. Præbuere ergo
Parmenioni non spernendi agminis speciem, qui
intentiore cura suos quasi ad justum prælium pau-
cis adlocutus, equis calcaria subdere jubet, & acri
impetu in hostem invelit. At illi qui sub oneribus
erant, omitti illis, per metum capessant fugam.
Armati quoque, qui eos sequebantur, eodem me-
tu arma jactare, ac nota diverticula petere coepe-
runt. Præfectus, quasi & ipse contritus simulans,
cuncta pavore compleverat. Jacebant totis cam-
pis opes regie. Illa pecunia stipendio ingenti mili-
tum præparata ille cultus tot nobilium virorum, tot
illustrum foeminarum, aurea vasa, aurei frons, ta-
bernacula regali magnificentia ornata, vehicula
quoque à suis destituta ingentis opulentiæ plena,
facies etiam prædantibus tristis, si qua res avari-
tiam moraretur: quippe tot annorum incredibili
& fidem excedente fortuna cumulata, tunc alia
stirpibus dilacerata, alia in coram demersa erue-
bantur. Non sufficiebant prædantium manus præ-
da. Jamque etiam ad eos qui primi fugerant ven-

tumerat. Troemina pleraque parvos trahentes liberos ibant, inter quas tres fuere virgines, Ochi, qui ante Darium regnaverat, filia, olim quidem ex filigio paterno rerum mutatione detracta, sed tum fortis eam deinde aggravante fortuna. In eodem gregis quoque ejusdem Ochi fuit, Orathique (ante hic erat Duri) filia, & conjux Artabazi principis purpuratorum, & filius, cui Ilioneo iurionem. Pharnabazi quoque, cui summum impendit martium Rex dederat, uxor cum filio exegit est. Mentoris filia tres, ac nobilissimi duri Memnonis conjux & filius: vixque ulla domus purpurati fuit tantæ cladis experta. Luce Lemonis quoque & Athenienſes ſocietatis fide violata. Tetras Leonis, Aristogiton, Dripides, & Hienherius, inter Athenienſes genere ſummaque ſente clarissimi. Eteodamonii, Lenſippus & Onoſtiorides, cum Omali & Callicratide, ii quoque domi nobiles. Summa pecuniæ ſignatæ fuit, talentorum duo millia & ſexaginta: facti argenti pondus quingenta æquabat. Præterea XXX milia hominum, cum ſextem millibus jumentorum deſolentia & utaq; capta ſunt. Cæterum Darius totius prædæ ſepulture celeriter debita pœna redeunt ſunt. Namque unus è conciliis, creſio Regis vicem etiam in illa ſorte reverſus, interfecti prædoris caput ad Darium tollit, oporocum ſolatum prædæ: quippe & ultroſum præerat, & nondum in omnium animis memoriam præſentis ſux exoleviſſe cernebat.

BREVIARIUM LIB. IV.

Alexander iter ad Dario ſuperbe ſcriptis regi reſpon-
dit: Abſolorem Si domus regis præſent. Amyn.

transfuga miro modo à Persis occiditur. *Varie variis locis praefectorum Darius filios.*

2. Tyrii, Alexandrum recipere recusantes, obfidetur.

3. Dubis belli eventibus Tyri obpedit nominatur.

4. Tandem Tyrus, ut capta, maximeque nominis strage corrupta luctuoso deformatur iacendi.

5. Darius iterata de pace à Alexandro summissor legatio: qua repudiata, Graeci Alexandrum corona aurea donant: ille autem per praefectos multas in praefectam suam redigit provincias.

6. Ad bellum dum se accingit Darius, Alexander Gazam expugnat: e usque praefectum Batim crudeli afficit supplicio.

7. Profectio, & varia Alexandri quaestus, ad Jovis Hammonis oraculum.

8. In Egypto Alexandria contra, varioque Alexandri bellica expeditiones.

9. Darius ad Arbellas pervenit, eoque invito Alexander Granicum superat.

10. Milites, ob Luna defectum turbatos, per Aegyptios vates confirmat Alexander: Persas vestitores conjiciit in fugam. Darius uxor captiva, maerore confecta, supremam diem claudis, unde Alexandri lacrymae. Darius suspensus, luctus & vota.

11. Pacem tertio quasitam Darius non impetrat: imo ad deditionem, aut ad bellum, ab Alexandro provocatur.

12. Ad praelium dum Persarum ingens exercitus paratur, Macedones Panico quodam defuncti terrore, armis acriter capessunt.

13. Consilio de nocturno praelio Parmenionis & Polyperconi, Alexander damnat: somnoque relictus, interrito vulnibus ad pugnam accendit.

14. Alexandri ad Graecorum, Dariaeque ad Persarum exercitus, ante pugnam orationes.

15. Cruenti ad Arbellas praelii descriptio, Victor Alexander Darium victum persequitur.

16. Far-

16. Parmenio in discrimine constitutus Alexandrum retrahit. Tandem integra victoria potiti Macedones, reliquos Persas, multos suorum millibus desideratis, fuga sibi querere salutem cogunt.

DARIUS tanti modo exercitus Rex, qui triumphantis magis quam dimicantis more curru sublimis inierat prælium, per loca quæ prope immentis agminibus compleverat, jam inania & ingenti solitudine vasta fugiebat. Pauci Regem sequebantur: nam nec eodem omnes fugam intenderant, & deficientibus equis, cursum eorum quos Rex subinde mutabat æquare non poterant. Unchas deinde pervenit, ubi excepere eum Græcorum quatuor millia, cum quibus ad Euphratem contendit, id demum credens fore ipsius, quod celeritate præripere potuisset. At Alexander Parmenionem, per quem apud Damascum recepta erat præda, jussu eam ipsam & captivos diligenti asservare custodia, Syriæ quam Cœlen vocant præfecit. Novum imperium Syri, nondum belli cladibus satis domiti, aspernabantur: sed celeriter subacti, obedienter imperata fecerunt. Nardus quoque insula deditur Regi. Maritimam tamen oram, & pleraque longius etiam à mari recedentia, Rex ejus insulæ Strato possidebat: quo in fidem accepto, castra movit ad urbem Mæathon. Ibi illi literæ à Dario redduntur: quibus ut superbe scriptis vehementer offensus est. Præcipue cum movit, quod Darius sibi Regis titulum, nec eundem Alexandri nomini adscripserat. Postulabat autem magis quam perebat, ut accepta pecunia quantamcunque tota Macedonia caperet, matrem sibi, ac conjugem liberosque restitueret. De regno, equo, si vellet, Marte contenderet. Si
saniora

saniora consilia tandem pati potuisset, contentus patrio, cederet alieni imperii finibus; socius amicusque esset: in ea se fidem & dare paratum, & accipere. Contra Alexander in hunc maxime modum rescriptit: REX ALEXANDER DARIO, *Ille, cujus nomen sanctissimum, Darius, Græcos qui oram Hælesponti tenent, coloniasque Græcorum loniæ, omni clade vastavit, cum magno deinde exercitu mare trajecit, illato Macedonia & Græciæ bello. Rexus Rex Xerxes gentis ejusdem ad oppugnandos nris cum immensum Barbarorum copias venit: qui navali prælio victus. Macedonia tamen reliquit in Græciâ, ut atque scire quæque popularetur urbes, agros ureret. Philippum vero parentem meum qui ignorat ab his interfectum esse, quos ingentis pecunie spe solum tenuerant vellet. Ioniæ enim bellâ lapsus, & cum habeatis arma, licetiamini nostri omnia capita, sicut in proxime talentis mille, tunc exereatis Rex, perantissorem in me emere voluisti. Repellor iter bellum, non infero. Et Diis quique pro meliore stantibus causâ, magnam partem Asiæ in ditionem redigi mea, ipsam acie vici: quem etsi nihil à me impetrare oporteat quod petieras utpote qui ne belli quidem in me iura servaveris; tamen si veneris supplex, & matrem, & conjugem, & liberos sine pretio recepturum te esse promittis. Et vincere, & consulere victis sum. Quid sit nobis committere times, dabimus fidem impioque venturam. De cetero cum mihi scribes, memento non solum Regis, sed etiam tui, scribere. Ad hanc perferendam Therissippus missus. Ipse in Pacenice deinde descendit, & oppidum Byblion traditum recepit. Inde ad Sidonem ventum est, urbem vetustate, fama que conditorum inclytam. Regnabat in ea Strato, Darii opibus adjunctus: sed quia deditionem magis popularium, quam sua sponte fecerat, regno visas indignus; Hephæstionique permissum, ut quem eo fastigio Sidones dignissimum arbitrarentur, constitueret Regem.*

Regem. Erant Hephæstioni hospites, clari inter suos juvenes, qui, facta ipsis potestate regnandi, negaverunt quemquam patrio more in id fastigium recipi, nisi regia stirpe ottum. Admiratus Hephæstio magnitudinem animi spernentis, quod alii per ignes ferulimque peterent. Vos quidem *maius virtute, inquit, estote, qui primi intellexistis quanto majus esset regnum subdere quam accipere. Ceterum date aliquem regia stirpis, qui meminerit a vobis acceptum habere se regnum.* At illi cum multos imminere tanta spei cernerent, singulis amicorum Alexandri ob nimiam regni cupiditatem adulantes, statuunt neminem esse potiore quam Abdolonymum quendam, longa quidem cognatione stirpi regie annexum, sed ob inopiam suburbanum hortum exigua colentem stipe. Causa ei pauperis, sicut plerisque, probitas erat: intentusque operi diurno, strepitum armorum qui totam Asiam concusserat non exaudiebat. Subito deinde, de quibus ante dictum est, cum regie vestis insignibus hortum intrant, quem forte, steriles herbas eligens, Abdolonymus repurgabat. Tunc rege eo salutato, alter ex his, *Habitus*, inquit, hic, quem cernis in meo manibus, cum isto squalore permixtus tibi est. *Abduc corpus iluvie æternisque sordibus squalidum. Cape Regis animum & in eam fortunam qua dignus es: istam continentiam profer.* Et cum in regali folio resideris, una necisque omnium civium asinus, cava oblivisaris hujus status in quo accipis regnum; imo hercule, propter quoniam. Somnio similis res Abdolonymo videbatur. Interdum satissime fani essent qui tam proterve sibi illuderent percunctabatur. Sed ut cunctanti squalor abiutus est, & injecta vestis purpura auroque distincta, & fides à jurantibus facta serio, jam Rex iisdem comitibus in regiam pervenit. Fama, ut solet, strenue totas urbes discurret: aliorum

aliorum studium, aliorum indignatio eminebat. Dicissimus quisque humi iratem inopiamque ejus apud Amicos Alexandri criminabatur. Admirtum cum Rex protenus jussit, diuque contemplatus, Corporis, inquit, hancus fame generis non repugnant, sed libet siire inopiam qua patientia toleris. Tum ille, Utinam, inquit, eodem animo regnum pati possem. Res manus sufficere desideris meo: nihil habent, nihil desunt, Magnæ indolis specimen ex hoc sermone Abdolonymi cepit. Itaque non Stratonis modo regiam supellestilem attribuit ei jussit, sed pleraque etiam ex Persica præda: regionem quoque urbi appositam ditioni ejus adjecit. Interea Amintas, quem ad Persas ab Alexandro transfugisse diximus, cum quatuor millibus Græcorum, ipsum ex acie persecutus, fuga Tripolim pervenit. Inde in naves militibus impositis, Cyprum transmisit: & cum in illo statu rerum id quemque quod occupasset habiturum arbitraretur, velut certo jure possessum, Ægyptum petere decrevit. utique Regi hostis, & semper ex ancipiti mutatione temporum pendens, hortatusque milites ad ipem tantæ rei, docet Sabacem Prætozem Ægypti cecidisse in acie; Persarum Præsidium & tunc duce esse, & invalidum; Ægyptios semper Prætoribus eorum insensos, pro locis ipsos, non pro hostibus æstimaturos. Omnia experiri necessitas cogebat: quippe cum primas spes fortuna destituit, futura præsentibus videntur esse potiora. Igitur conclamant, duceret quo videretur. Atque ille utendum animis, dum spe cælerent, ratus ad Pelusii ostium penetrat, simulans à Dario se esse præmissum. Potitus ergo Pelusii, Memphin copias promovit: ad cujus famam Ægyptii, vana gens, & novandis quam gerendis aptior rebus ex sui quisque vicis urbibusque ad hoc ipsum concurrunt, ad delenda præsidia

Persarum; qui territi, tamen spem obtinendi Ægyptum non amiserunt. Sed eos Amyntas prælio superatos in urbem compellit, castrisque positis vi-
 ciores ad populandos agros eduxit, ac velut in me-
 dio positis omnibus, hostium cuncta agebantur:
 Iaque Mazæces, quanquam infelici prælio suorum
 animos territos esse cognoverat, tamen palantes,
 & victoræ fiducia incautos ostentas, perpulit, ne
 dubitarent ex urbe erumpere, & res amissas recupe-
 rare. Id consilium non ratione prudentius, quam
 eventu felicius fuit. Ad unum omnes cum ipso
 ducti occisi sunt. Has pœnas Amyntas utrique Re-
 gi dedit, nihilo magis ei ad quem transfugerat
 fidus, quam illi quem deseruerat. Darii prætores
 qui prælio apud Issen superaverunt, cum omni
 manu quæ fugientes secuta erat, assumpta etiam
 Cappadocum & Paphlagonum juventute, Lydiam
 recuperare tentabant. Antigonus Prætor Alexan-
 dri Lydiæ præerat: qui, quanquam plerosque mi-
 litum ex præsidiis ad Regem dimiserat, tamen Bar-
 baris spretis in aciem suos eduxit. Eadem illinc
 quoque fortuna partium fuit: tribus præliis alia
 atque alia regione commissis, Persæ tunduntur.
 Eodem tempore classis Macedonum ex Græcia ac-
 citæ. Aristomenem, qui ad Hellesponti oram re-
 tuperandam à Dario erat missus, captis ejus aut de-
 merisis navibus superat. A Milesiis deinde Pharna-
 bezus præfectus Persicæ classis pecuniâ exacta, &
 præsidio in urbem Chium introducto, centum na-
 vibus Andrum, & inde Scyphnum petit: i quoque
 insulas præsidiis occupat, pecuniâ mulctat. Ma-
 gnitudo belli, quæ ab opulentissimis Europæ Ar-
 tibusque Regibus in spem totius orbis occupandi ge-
 rebatur, Græciæ quoque & Cretæ arma commove-
 rat. Agis Lacedæmoniorum Rex octo millibus
 Græcorum, qui ex Cilicia profugi domos reperie-
 rant,

rant, contractis, bellum Antipatro Macedonia præfecto moliebatur. Cretenses, has aut illas partes secuti, nunc Spartanorum, nunc Macedonum prælidiis occupabantur. Sed leviora inter illos fuisse discrimina: unum certamen, ex quo cætera pendebant, intuente fortuna.

2. Jam tota Syria, jam Phœnice quoque, excepta Tyro, Macedonum erant: habebatque Rex castris in Continenti, à quo urbem angustum fretum dirimit. Tyrus & claritate & magnitudine ante omnes urbes Syriæ Phœniæque memorabilis, facilius societatem Alexandri acceptura videbatur quam imperium. Coronam igitur auream legati donum afferebant, comæatuique large & hospitaliter ex oppido adduxerant. Ille donavit ab amicis, accipi iussit, benigneque legatos allocutus, Herculi (quem præcipue Tyrii colebant, sacrificare velle se dixit. Macedonum Reges credere, ab illo Deo ipsos genus ducere: se vero, ut id faceret, etiam oraculo monitum. Legati respondent esse templum Herculis extra urbem, in ea sede quam Palatyrion ipsi vocant. Ibi regem Deo sacrum rite facturum. Non tenuit iram Alexander, cujus alioquin potens non erat. Itaque, Vos, quidem, inquit, fiducia loci, quod insulam incolitis, pedestrem hunc exercitum spernitis; sed brevi ostendami in continenti vos esse. Troinde scitis licet, aut intraturum me urbem, aut oppugnaturum. Cum hoc responso dimissos monere amici coeperunt, ut Regem quem Syria, quem Phœnice recepisset, ipsi quoque urbem intrare paterentur. At illi, loco satis fissi, obsidionem ferre decieverunt: namque urbem à continenti quatuor stadiorum fretum dividit, Africo maxime objectum, crebros ex alto fluctus in litus evolvens: nec accipiendo operi quo Macedones continenti insulam jungere parabant, quidquam magis quam ille

ille ventus obstabat. Quippe vix leni & tranquillo mari moles agi possunt. Africus vero prima quaque congesta pulvis illa mari subruit: nec ulla tam firma noes est, quam non exedant undæ per nexus operum manantes, & ubi acrior flatus exstitit, summæ operis fastigio superflua. Præter hanc difficultatem haud minor alia erat: muros turrestque urbis præaltum mare ambiebat. Non tormenta, nisi è navibus procul excussa, emitti, non scalarum moenibus applicari poterant. Præceps in saltum murus pedestris interceperat iter: naves nec habebat Rex, & si admovisset, pendentes & instabiles missilibus arceri poterant. Inter quæ, haud parva dictu res Tyriorum fiduciam accendit. Carthaginiensium legati ad celebrandum anniversarium sacrum more patrio tunc venerant: quippe Carthaginem Tyrii condiderunt, semper parentum loco culti. Horrari ergo Pœni cœperunt, ut ot sidionem forti animo paterentur; brevi Carthagine auxilia ventura: namque ea tempestate magna ex parte Punicis classibus maria obsidebantur. Igitur bello decreto, per muros turrestque tormenta dispenunt, arma junioribus dividunt, opificesque quorum copia urbs abundabat, in officinas distribuunt. Omnia belli apparatu strepunt: ferreæ quoque manus (harpagonas vocant) quas operibus hostium injicerent, corvique & alia tuendis urbibus exco-gitara, præparabantur. Sed cum fornacibus ferium, quod excudi oportebat, impositum esset, admotisque follibus ignem flatu accenderent, sanguinis rivi sub ipsis flammis exstitisse dicuntur: idque omen in Macedonum metum vertunt Tyrii. Apud Macedonas quoque, cum forte panem quidam militum frangeret, manantis sanguinis guttas notaverunt. Terrore Rege, Aristander peritissimus vatum respondit, si extrinsecus cruor fluxisset,

set. Macedonibus id triste futurum. Contra, cum ab interiore parte manaverit, urbi, quam obsidere destinasset, exitum portendere. Alexander cum & classem procul haberet, & longam oblidionem magno tibi ad cetera impedimento videret fore, caduceatores, qui ad pacem eos compellerent, misit: quos Tyrii contra jus gentium occisos præcipitaverunt in altum. Atque ille suorum tam indigna nece commota, urbem obsidere statuit. Sed ante facienda moles erat, quæ urbem continenti committeret. Ingens ergo animos militum desperatio incescit, cernentium profundum mare, quod vir divina ope posset implere, quæ tanta tam vasta, quas tam proceræ arbores possente eliri? exhaustiendas esse regiones, ut illud spatium aggeraretur, & exfluare temperet, tum quoque arctius volueretur inter insulam & continentem, hoc acius ferere. At ille hautquaquam rude tractandi militares animos. *Spe tenet Heracles in sinu oblatam esse pronuntiat dextera porrigens: illo dice, illo operiente, in urbem intrare se visum.* Inter hæc, cadauceatores interfecit, gentium jura violata referebat. Unam esse urbem, quæ cursum victoris morari causa esset. Ducibus deinde negotium datur, ut suos quique castiget: satisque omnibus stimulis, opus otiosum est. Magna vis saxorum ad manum erat, Tyro vetere præbente: materies ex Libano monte ratibus & turribus faciendis vehebat. Jamque à fundo maris in altitudinem montis opus excreverat, nondum tamen aquæ fastigium æquabat: & quo longius moles agebatur à littore, hoc magis quicquid ingerebatur præalium absorbebat mare: cum Tyrii, parvis navigiis admoti, per Iudibrium exprobrabant, illos, armis inclytos, dorso, sicut jumenta, onerare. Interrogabant etiam, num major Neptuno esset Alexander. Hæc ipsa insectario alacritatem

tem militum accendit. Jamque paululum moles aquam eminebat, & simul aggeris latitudo crescebat, ubique admovebatur: cum Tyrin, magnitudine molis, cujus incrementum eos ante fefellerat, confecta, levibus navigiis nondum commissum opus circuite coeperunt: missilibus eos quoque pro opere stabant incessere. Multis ergo impune vulneratis, cum & removere & appellere scaphas in expedito non esset, ad curam temetipsum convertendi ab opere converterant. Ignarex jumentis coria velaque jussit obtendi, ut extra tellus essent, dua que tunc ex capite molis erexit, e quibus in libeantes scaphas tela ingeri possent. Contra, Tyrii navigia procul a conspectu hostium littori appellant, expositisque militibus, eo qui taxa gestabant obtinuant. In Libano quoque Arabum agrestes in compositos Macedonas aggressi, triginta fere interficiunt, paucioribus captis.

3. Eares Alexandrum dividere copias coegit. Et ne segniter assidere uni urbi videretur, operi Perdiccam Craterumque praefecit: ipse cum expedita manu Arabiam petit. Inter hæc Tyrii navem magnitudine eximia, taxis arenaque a puppi oneratam, ita ut multum prora emineret, bitumine ac sulphure illitam remis concitaverunt: & cum magnam vim venti vela quoque concepissent, celeriter ad molem successit. Tunc prora ejus accensa, remiges deliliere in scaphas, quæ ad hoc ipsum præparata sequebantur. Navis autem, igne concepto, latius fundere incendium coepit quod, priusquam posset occurri, turres & cætera opera in capite molis posita comprehendit. At qui de silierant in parva navigia, faces & quidquid alendo igni aptum erat in eadem opera ingerunt. Jamque non modo Macedonum turres, sed etiam summa

D
tabulara,

tabulata conceperant ignem: cum ii qui in turribus erant partim haurirentur incendio, partim armis omissis in mare semet ipsi immitterent. At Tyrii, qui capere eos quam interficere mallet, nantium manus stipitibus fixisque laterabant, donec debilitati impune navibus excipi possent. Nec incendio solum opera consumpta, sed forte eodem die vehementer ventus motum ex profundo mare illi in molem, crebrisque fluctibus compages ope is verberata se laxavere, laxaque in effluens unda medium opus rupit. Pietatis igitur lapidum cumulis, quibus injecta terra funebatur, princeps in profundum iuit, tantaque molis vix ulla vestigia invenit ab Arabia rediens Alexander. Hoc quod in adversis rebus solet fieri) alius in altum culam referebat: cum omnes ventus de favina maris queri possent. Rex novi operis molem ortus, id adversum ventum non latere, sed recta fronte, direxit, quod cetera opera velut sub ipso latentia tuebatur. Latitudinem quoque aggeri adiecit, ut turres in medio erectæ picculi teli jactu abessent. Totas autem arbores cum ingentibus ramis in altum jaciebant: deinde saxi onerabant. Purius cumulo eorum alias arbores insciebant. Tum humus aggeriebatur: superque alia strue saxorum arborumque cumu'ata, velut quodam nexu continens opus junxerant. Nec Tyrii, quidquid ad impediendam molem excogitari poterat, segnitè exsequebantur. Præcipuum auxilium erant, qui procul hostium conspectu subibant aquam, oculis quoque lapsu ad molemque penetrabant, falcebus palmites arborum eminentium ad se trahentes; quæ ubi secutz erant, pleraque secum in profundum dabant: tum levatos onere stipites truncosque arborum haud ægre moliebantur. Deinde totum opus quod stipitibus fuerat innixum, fundamento lapsa, sequebatur,

batur. Ægro animi Alexandro & utrum perseveraret an abiret, satis incerto, classis Cypro advenit. Eodemque tempore Cleander, cum Græcis militibus in Asiam nuper adveſtus, centum & octogintaviium classem in duo dividit cornua. Lævum Pythagoras, Rex Cypriorum, cum Cratero tuebatur: Alexandrum in dextro quinquereimis regia vehebat. Nec Tyrii, quanquam classem habebant, aſſi navale intire certamen, triremes omnes ante ipſa mœnia oppoſuerunt, quibus Rex inveſtus ipſas demerſit. Poſtera die claſſe ad mœnia admoſta, undique tormentis, & maxime arietum pulſu, muros quatit: quos Tyrii raptim obſtruſtis ſaxis reſecerunt. Internorem quoque murum, ut ſi prior ſeſelliſſet, illo ſe tuerentur, undique orſi. Sed undique viſ mali urgebat: moles intra teli jaſtum erat; claſſis mœnia circuibat; terreſtri ſimul navaliſque clade obruebantur: quippe binas quadriremes Macedones inter ſe ita junxerant, ut proræ cohererent; puppes intervallo quantum capere, poterant diſtarent. Hoc puppium intervallum antennis aſſenſibusque validis deligatis, ſuperque eos pontibus ſtratis, qui militem ſuſtinerent, impleverant: ſic inſtruſtas quadriremes ad urbem agebant: inde miſſilia in propugnantes ingerebantur tuto, quia proris miles tegebatur. Media nox erat cum claſſem, ſicuti dictum eſt, paratam circuire urbem jubet: jamque naves urbi undique admovebantur, & Tyrii deſperatione torpebant, cum ſubito ſpiſſæ nubes intendere ſe cœlo, & quidquid lucis interſinebat, eſſuſa caligine, extinctum eſt. Tum inhoneſcens mare paulatim levare, deinde acrius vento concitatum fluctus ciere, & inter ſe navigia collidere. Jamque ſcindi cœperant vincula quibus connexæ quadriremes erant, ruere tabulata, & cum ingenti fragore in profundum ſecum mili-

tes trahere. Neque enim conferta navigia ulla ope
 in turbido regi poterant. Nec enim in medio nauarum,
 remex militis offensus, & prodi-
 huiusmodi casu accideret, qui perirebant
 quippe gubernatores, qui operare soliti, tum
 meru mortis iussa exspectabantur. Tandem remis
 pertinacius everberatur mare, veluti eripi nimbibus
 navigia classicis cessit, & illa quoque sunt littori lacerata
 pleraque. Iisdem diebus forte Carthaginiensium
 legati triginta superve-
 runt; magis obsecris solatium,
 quam auxilium quippe domestico bello
 Pœnos impediri, nec de imperio, sed pro salute di-
 micare nunciabant. Syracusani tunc Africanos pre-
 bant, & haud procul Carthaginis muris locaverant
 castra. Non tamen defecere animis Tyrii, quan-
 quam ab ingenti spe destituti erant, sed conjugum
 liberosque devehendos Carthaginem tradiderunt;
 fortius quidquid accideret saturi, si charissimam sui
 partem extra communis periculi sortem habuissent.
 Cumque unus e civibus concioni indicasset
 oblatam esse per somnum sibi speciem Apollinis,
 quem eximia religione colerent, urbem deserentis,
 molemqne a Macedonibus iactam in salo-
 sylvestrem saltum esse mutatam: quanquam au-
 thor leviserat, tamen ad deteriora credenda pronis,
 meru aurea catena devinxere simulacrum, atque
 Herculis, cuius numini urbem dicaverant, in-
 ruere vinculum, quasi illo Deo Apollinem retenturi.
 Syracusis id simulacrum devexerant Pœni &
 in maiore locaverant patria, multisque aliis spoliis
 urbium e semet captarum, non Carthaginem ma-
 gis quam Tyrum ornaverant. Sacrum quoque quod
 quidem Diis minime cordi esse crediderim, mul-
 tis seculis intermissum, repetendi autores quidam
 erant; ut ingenuus puer Saturno immolaretur;
 quod sacrilegium verius quam sacrum, Carthagi-
 nenses

nenſes, à conditoribus traditum, uſque ad excidium urbi ſuæ feciſſe dicuntur: ac niſi ſeniores obſtiſſent, quorum conſilio cuncta agebantur humanitatem dira ſuperſtitio vicifſet. Cæterum effi- caciôr omni arte imminens neceſſitas, non uſitata modo præſidia, ſed quædam etiam nova admovit. Namque ad amplificanda navigia quæ muros ſub- bant, validis aſſeribus corvos & ferreas manus cum uncis ac falcebus illigaverant, ut cum tormento aſſeres promovifſent, ſubito laxatis funibus inji- cerent. Unci quoque & falces ex iifdem aſſeribus dependentes, aut progugnatores, aut ipſa navigia lacerabant. Clypeos vero æneos multo igne torrebant, quos repletos fervida arena cœnoque decocto, è muris ſubito devolvebant, nec ulla peſtis magis timebatur. Quippe ubi loricam corpusque fervens arena penetraverat, nec nila vi ereuta poterat, & quidquid attrigerat perurebat: iacentes- que arma laceratis omnibus queis protegi poterant, vulneribus inulti parebant. Corvi vero & ferreæ manus tormentis emiſſe pleroſque rapiebant.

4. Hic Rex fatigatus, ſtatuerat, ſoluta obſidio- ne, Aegyptum petere: quippe cum Aſiam ingenti celeritate percuſſiſſet, circa muros unius urbis hærebat, tot maximarum rerum opportunitate dimiſſa. Cæterum tam diſcedere irricum, quam morari pudebat. Famam quoque, quæ plura quam armis everterat, ratus levioſorem fore, ſi Tyrum, quaſi teſtem ſe poſſe vinci, reliquiſſet. Igitur ne quid inexpertum omitteret, plures naves admove- ri jubet, delectoſque militum imponi. Et forte bel- lua inuſitata magnitudinis ſuper ipſos fluctus dor- ſo eminens ad molem quam Macedones iecerant ingens corpus applicuit, diverberatiſque fluctibus allevans ſemet, utrinque conſpecta eſt. Deinde à capite molis rursus alto ſe immerſit: ac modo ſu- per

mamentum ascendit ingenti animo, periculo majore: quippe regio insigni & armis fulgentibus conspicua, unus præcione telis perebatur, & digna prorsus spectaculo edidit: multos è muris propugnantes hasta transfixit, quosdam etiam communi gladio clypeoque impulsos præcipitavit: quippe turris, ex qua dimicabat, muris hostium prope modum cohercebat. Janque crebris arseribus saxorum compage laxata, munimenta defecerant, & chally intraverat portum, & quidam Macedonum in turres hostium deferatas evaserant: cum Tyrii, totum il malis victi, alii supplices in templa confugiunt, alii foribus æ sum obsecratis occupant liberum mortis arbitrium. nonnulli ruunt in hostem, hauri inde tamen perituri. Magna pars summa tectorum oblabebat, saxa, & quidquid manibus fors dederat, ingerentes subeuntibus. Alexander, exceptis qui in templa confugerant, omnes in effera, namque te telis injici jubet. His per præcones pronuntiatis, nemo tamen armatus opem à Diis potere insinuit. Pueri virginesque templa compleverant: viri in vestibulo suarum quisque ædium stabant, parata sævientibus turba. Multis tamen saluti fuere Sidonii, qui intra Macedonum præsidia erant. Hi urbem quidem inter victores intraverant, sed cognationis cum Tyriis memores (quippe utramque urbem Agenorem condidisse credebant) multos Tyriorum etiam protegentes ad sua perduxere navigia, quibus occultatis, Sidona devecti sunt. Quindecim millia hoc furto subducta sævitia sunt. Quantumque sanguinis fufum sit, vel ex hoc existimari potest, quod intra munimenta urbis sex millia armatorum trucidata sunt. Triste deinde spectaculum victoribus ira præbuit Regis. Duo millia, in quibus occidendis defecerat rabies, crucibus affixi, per ingens lit-

roris spatium pependerunt. Carthaginensium legatis peperit, addita denuntiatione belli, quod praesentium rerum necessitas moraretur. Tyrus se primo mente, quam oppugnata erat, capta est: urbs & vetustate originis, & crebra fortuna varietate, ad memoriam posteritatis insignis, condita ab Agenore, diu mare, non vulgari modo, sed quodcunque classes ejus adirent, defensionis suae fecit: &, si famae liber credere, quae sibi literas prima aut docuit, aut didicit. Quoniam certe ejus pene orbe toto distat, sunt Carthago in Africa, in Aegytia Thebae, Gades ad Oceanum Creta, libero commeantes mari, saxoque adeo multo ceteris incognitas terras, elegisse sedes, inventum, quae tunc abundabant: se i quia crebris motibus terrae (nam hoc quoque traditur, custodes ejus fatigati, nova & externa domicilia animis sibi nec quaretere cogebantur. Multis ergo casibus defuncta, & post excidium renata, nunc tamen longa pace cuncta refovenre, sub tutela Romanae mansuetudinis acquiescit.

5. Historem ferme diebus Darii littere allatae sunt, tandem ut Regi scriptae. Ierobates si tam suam (Sapientiae erat nomen) nuptias, Alexander sibi adpingeret. Dideret fore omnem regionem inter Hellespontum & Halys amnem sitam: inde orientem usque partem totius continentis se fore. Si forte dubitaret, quod offerret et accipere, nunquam diu eodem vestigio stare fortunam semperque huiusmodi quamcumque felicitatem haberent, unam tamen sentire majorem. Vereri se ne avium modo, quas natus est levitas ageret ad sidera, in unum adiacentium mentis affectum foret. Nihil difficilius esse quam in illa aetate tantam capere fortunam. Multas adhuc reliquias habere nec semper in angustiis posse deprehendi. Transcendum esse Alexandrum Euphratem, Tigrimque, & Araxem, & Hydaspem magna munimenta regni sui. Ventendum in campos, non paucitate suorum

suorum erubescendum sit Mediam, Hyrcaniam, Bactra, &
 Indes Oceanus accolae quando aditum, vel Sogdianos &
 Arachosios, nomine tantum notos? ceterasque gentes ad
 Caucasum & Tanaim pertinentes? Senescendam fore, tan-
 tum terrarum vel sine praelio occurrere. Se vero ad ipsum vo-
 care desineret: namque illius exitum esse venturum. Alexan-
 der nis qui litteras attulerant respondit, Darium
 sui aliena promittere; quod totum auferat, velle partiri.
 Deditur dicit Lydiam, Ioniā, Aetidem. He lesponsi
 oram victoriae suae praemia: leges autem a victoribus dici,
 accipi a victis. In viro ita animo essent, si solus ignorares,
 quam primum Marte decerneret: sed quoque, cum transisset
 mare, non Ciliciam aut Lydiam, quippe tanti belli exi-
 guam hanc esse mercedem, sed Persopolim, caput regni ejus,
 Bactra deinde, Ecbatana, ultimique Orientis oram imperio
 sua destinaesse. quocumque ultro fugere potuisset, ipsum sequi
 posse: desineret terrere fluminibus, quem sciret maria tran-
 sisse. Reges quidem in vicem haec scripserant. Sed
 Rhodii urbem suam portusque dedebant Alexan-
 dro. Ille Ciliciam Socrati tradiderat; Philo a re-
 gioni circa Tyrum usque praefidere: Syriam, quae
 Cœle appellatur, Andromacho Parmenio tradide-
 rat, bello quod supererat interfaturus. Rex,
 Hephastione Phoenices oram classe praetervehi ius-
 so, ad urbem Gazam cum omnibus copiis venit.
 Eisdem fere diebus solenne erat ludicrum Isthmio-
 rum, quod conventu totius Graeciae celebratur. In
 eo concilio, ut sunt Graecorum temporaria ingenia
 decernunt ut duodecim legarentur ad Regem, qui
 ob res pro salute Graeciae ac libertate gestas, coro-
 nam auream donum victoriae ferrent. Eisdem paulo
 ante incertae famae captiverant auram, ut quocun-
 que pendentes animos tulisset fortuna, sequerentur.
 Ceterum non ipse modo Rex obibat urbem
 imperii jugum adhuc recusantes, sed Praetores
 quoque ipsius, egregii duces, pleraque invaserant
 Calas

Calas Paphlagoniam, Antigonus Lycaoniam, Balacrus, Idarne Prætor Darii Imperato, Mile-
tum cepit: Amphoterus & Hegilochus, centum
sexaginta navium classe, insulas inter Achaiam
atque Asiam in ditionem Alexandri redegerunt;
Tenedon quoque receptum incolis ultio vocan-
tibus. Statuerant & Chion occupare. Sed Pharna-
bazus Darii Prætor, comprehensus qui res ad Ma-
cedonas trahebant, iustus Apollonidi & Athenaga-
goræ, suarum partium viris, urbem cum medico
præsidio militum tradit. Præfecti Alexandri in ob-
sidione urbis peneverabant, non tam suis viribus,
quam ipsorum qui obsidebantur voluntate. nec
fessit opinio. Namque inter Apollonidem &
duces militum orta seditio, irrumpendi in urbem
occasionem dedit. Cumque porta effracta cohors
Macedonum intrasset, oppidani olim consilio pro-
ditionis agitato, aggregant se Amphotero & Hegi-
locho; Persarumque præsidio cæso, Pharnabazus
cum Apollonide & Athenagora victi traduntur;
XII triremes cum suo milite ac remige, præter eas
triginta naves, & piratici lembi, Græcorumque
tria millia à Persis mercede conductæ. His in supple-
mentum copiarum suarum distributis, piratisque
supplicio affectis, captivos remiges adiecere classi
sux. Forte Aristonicus Methymnæorum Tyrannus,
cum piraticis navibus, ignarus omnium quæ ad
Chium acta erant, prima vigilia ad portus clausura
successit: interrogatusque de custodibus quis esset,
Aristonicum ad Pharnabazum venire respondit.
Illi Pharnabazum quidem iam quietere & non
posse tum adiri: ceteram partem lecto, atque ho-
spiti pertum, & postero die Pharnabazi copiam
fore, affirmant. Nec dubitavit Aristonicus prius
intrare. Secuti sunt duce piratici lembi; ac dum
applicant navigia crepidini portus, obicitur à vi-
gilibus

gilibus claustrum, & qui proximi excubabant ab
indem excitantur; nulloque ex his auso repugnare,
omnibus catenæ injectæ sunt; Amphotero dein-
de Hegilochoque traduntur. Hinc Macedones
transire Mylenem, quam Chares Atheniensis
nuper occupatam duorum millium Persarum præ-
sidio tenebat: sed cum obsidionem tolerare non
posset, urbe ita ita passus est ut incolumi abire
liceret. Imbrum petiit. Deditis Macedones peper-
cerunt.

6. Darius desperata pace, quam per literas lega-
tosque impetrari posse crediderat, ad reparandas
vires bellumque impigre renovandum intendit.
Duces ergo copiarum Babyloniam convenire; Bes-
sum quoque Bactrianorum ducem, perquam ma-
ximo posset exercitu coacto, descendere ad se ju-
bet. Sunt autem Bactriani inter illas gentes prom-
pissimis, horridis ingenio, multumque a Persarum
luxu abhorrentibus, nisi haud procul Scytharum
bellicosissima gente, & rapto vivere assueta; sem-
perque in armis errant. Sed Bessus suspecta perfu-
dia, haud sane æquo animo in secundo se conti-
nens gradu, Regem terrebat. Nam cum regnum
assideret, proditio, qua sola id assequi poterat, ti-
mebatur. Ceterum Alexander, quem regionem
Darius petisset, omni cura vestigans, tamen ex-
plorare non poterat; more quodam Persarum, at-
cana Regum miraculantium fide: non metus, non
spes elicit vocem qua prodantur occulta: vetus
disciplina Regum silentium vitæ periculo sanxe-
rat. Lingua gravius castigatur quam ullum pro-
bium: nec ea quam rem sustineri posse credunt
ab eo cui recte creverit, quod homini facillimum
voluerit effugare. Ob hanc causam Alexander
omnium que apud hostem gererentur ignarus,
urbem Gazam obsidebat. Præerat ei Bacis eximie
in-

in Regem suum fidei modicoque praesidio muros ingentis operis tuebatur. Alexander cunctis locorum situ agnoscunt, facili ac levi humo acceptante oculum opus, quippe multam arenam vicinum mare conat, nec fixa coraeque, quae interpellent specus, obstant. Igitur ab ea parte quam oppidani conspicerent non possent opus ostendit, ut a senitu ejus averteret, turres muris admoventi jubet. Sed eadem humis admoventis muris turribus, desident et tabulae agilitatem torarum morabatur, & tabulae atque turres interagebant, multaque vulnerabantur impetibus, cum idem se ipse adis qui admoventis turribus labor, eos fatigaret. Ergo receptui signo dato, postero die muros corae circumdare iussit. Ottoque totius, priusquam admovent exercitum, opem Deum exorces, sacri impatrio more faciebat. Hic praeterea, cervus glebam, quam unguibus terebat, cubro amittit, quae cum Regis capiti impingit, tota gluta deflavit. Ipsa autem aversio proxima turte concedit. Illa erat turris bitumine ac sulphure, in qua alii latentibus, frustra se allevare conatus, a circumstantibus captus. Dignares vita de qua vates consulerentur, & erat non intactus ea sapientia mentis. Ergo Aristander, cui maxima fides habebatur, urbis quidem excidium augurio illo portendi, ceterum periculum esse Rex velius acciperet. Itaque monuit, ne quid eo die inciperet. Ille, quamquam unam urbem sibi, quo minus securus Aegyptum intraret, oblatere agere terebat, tamen paruit vati, signumque receptui dedit. Hinc animus crevit oblectis, egrediensque porta recedentibus inferunt signa, cunctationem hostium fore suam occasionem vati, Sed alius quam constantius praesidium inierunt: quippe ut Alacedonum signa circumagi videre, regente suum gradum. Jamque ad Regem

Regem praeliantium clamor pervenerat, cum denuntiati periculi haud sane memor, loricae tamen, quam raro induebat, amicti orantibus, sumpsit, & ad prima signa pervenit. Quo conspecto, Arabs quidam Darii miles, majus fortuna sua facinus ausus, clypeo gladium regens quasi transfuga genibus Regis advolvitur. Ille assurgere supplicem, recipique inter suos jussit. At gladio Barbarus strenue in dextram translati, cervicem appetit Regis: qui exigua corporis declinatione evitato ictu, in vanum madum Barbari lapsam amputat gladio, denuntiato in illum diem periculo (ut arbitrabatur ipse) defunctus. Sed, ut opinor, inevitabile est fatum: quippe dum inter primores prompius dimicat, sagitta ictus est; quam per loricae adactam, stantem in humero, medicus ejus Philippus evellit. Plurimus deinde sanguis manare coepit; omnibus territis, quia quam alte penetrasset telum, lorica obstante non cognoverant. Ipse, nec oris quidem colore mutato, suppressi sanguinem, & vulnus obligari jussit. Diu ante ipsa signa vel dissimulato vel victo dolore, persisterat, cum suppressus paulo ante sanguis medicamento quo retentus erat manare latius coepit, & vulnus, quod recens adhuc dolorem non moverat, frigente sanguine intumuit. Linqui deinde animo & submitti genu coepit: quem proximi exceptum in castra receperunt. Et Batis interfectum ratus, urbem ovans victoriarepetit. At Alexander, nondum percurato vulnere, aggerem quo mœnium altitudinem aquaret exstruxit, & pluribus cuniculis muros subrujussit. Oppidani ad pristinum fastigium murorum novum exstruxere munimentum: sed ne id quidem turres aggeri impositas aquare poterat. Itaque interiora quoque urbis infesta telis erant. Ultima pestis urbis fuit cuniculo subrutus

murus, per cuius ruinas hostis intravit. Ducebat
 ipse Rex antesignanos, & dum incautus subit,
 saxo crus etiam affligitur Innixus tamen celo, non-
 dum prioris vulneris obducta cicatrice, inter pri-
 mores dimicat: ira quoque accensus, quod duo in
 obsidione urbis ejus acceperat vulnera. Batim, e-
 gregia edita pugna, multisque vulneribus confe-
 ctum, deseruerant sui: nec tamen segnius prælium
 capessebat, lubricis armis suo pariter atque hosti-
 um sanguine: cum undique telis circumducto Ale-
 xander, insolenti gaudio juvenis elatus, alias vir-
 tutem etiam in hoste miratus, Non, ut voluisti,
 inquit, morieris, Bati: sed quidquid tormento-
 rum in captivum inveniri potest, passurum esse te
 cogita. Ille, non interrito modo, sed contumaci
 quoque vultu intuens Regem, nullam ad minas
 ejus reddit vocem. Tum Alexander, Videtisne ob-
 stinatum ad tacendum? inquit: num genu posuit,
 num supplicem vocem misit? Vincam tamen si-
 lentium, & si nihil aliud, certe gemitu interpola-
 bo. Iram deinde vertit in rabiem; jam tum pere-
 grinos ritus nova subeunte fortuna. Pertalos enim
 spirantis lora trajecta sunt, religatumque ad cur-
 rum traxere circa urbem equi; gloriantem Rege, A-
 chillem, à quo genus ipse deduceret, imitatum se
 esse pœna in hostem capienda. Cecidere Persarum
 Arabumque circa decem millia: nec Macedoni bus
 incruenta victoria fuit. Obsidio certe non tam ele-
 vitate urbis nobilitata est quam geminato periculo
 Regis, qui Ægyptum adire festinans, Amyra-
 cum decem triremibus in Macedoniam ad inquisi-
 tionem novorum militum misit. Namque prælium
 etiam secundis atterebantur copix, devictarumque
 gentium milici minor quam domestico fides habe-
 batur.

7. Ægyptii, olim Persarum opibus infensi, quippe
 avan

arare & superbe imperitatum sibi esse credebant,
 ad spem adventus ejus crexerant animos; urpote
 qui Amyntam quoque transtugam, & cum pre-
 catio imperio venientem, læti recepissent. Igitur
 ingens multitudo Pelusium, qua intraturus Rex
 videbatur, convenerat. Atque ille septimo die
 posteaquam à Gaza copias moverat, in regionem
 Ægypti quam nunc Castra Alexandri vocant per-
 venit. Deinde pedestribus copiis Pelusium petere
 jussis, ipse cum expedita delectorum manu Nilo
 amne vestus est. Nec sustinere adventum ejus
 Persæ, defectione quoque perterriti. Jamque haud
 procul Memphi erat, in cujus præsidio Astaces præ-
 tor Darii relictus, Oxio ante superato, octin-
 genta talenta Alexandro omnemque regiam su-
 pellestem tradidit. A Memphi, eodem flumine
 vestus, ad interiora Ægypti penetrat; compositis-
 que rebus, ita ut nihil ex patrio Ægyptiorum mo-
 re mutaret, adire Jovis Ammonis oraculum statu-
 it. Iter, expeditis quoque & paucis vix tolerabi-
 le, ingrediendum erat: terra cœloque aquarum
 penuria est: steriles arenæ jacent, quas ubi vapor
 solis accendit, fervido solo exurente vestigia, into-
 lerabilis ætus existit; luctandumque est non tan-
 tum cum ardore & siccitate regionis, sed etiam
 cum tenacissimo sabulo, quod præaltum, & vesti-
 gio cedens, agre moluntur pedes. Hæc Ægyptii
 vero maiora jactabant. Sed ingens captio animum
 stimulabat adeundi Jovem, quem generis sui auto-
 rem, haud contentus mortali fastigio, aut credebat
 esse, aut credi volebat. Ergo cum iis quos ducere
 secum statuerat, secundo amne descendit ad Ma-
 reotim paludem. Eo legati Cyrenensium dona at-
 tulere; pacem, & ut adiret urbes suas, petentes.
 Ille, donis acceptis, a nictitiaque conjuncta, desti-
 nata exsequi pergit. Ad primo quidem & sequenti
 die

die tolerabilis labor visus, nondum tam vastis nudisque solitudinibus aditis: jam tamen sterili & emoriente terra. Sed ut aperuere se campi alio obruri sabulo, haud secus quam profundum æquor ingressi, terram oculis requiebant. Nulla arbor, nullum culti soli occurrebat vestigium. Aqua etiam defecerat quam utribus cameli devexerant, & in arido solo ac fervido sabulo nulla erat. Ad hæc sol omnia incenderat, siccaque & arida erant omnia: cum repente, sive illud Deorum munus sive casus fuit, obductæ cælo rubes condidere solem, ingens aestu fatigatis, etiam si aqua deficeret, auxilium. Enimvero ut largum quoque imbrem excusserunt procellæ, pro se quisque excipere eum; quidam ob sitim impotentes sui, ore quoque hianti captare cœperunt. Quatriduum per vastas solitudines absumptum est. Jamque haud procul oraculi sede aberant, cum complures corvi agmini occurrunt, modico volatu prima signa antecedentes: & modo humi residebant, cum lentius agmen incederet, modo se pennis levabant, antecedentium iterque monstrantium ritu. Tandem ad sedem consecratam Deo ventum est. Incredibile dictu, inter vastas solitudines ita undique ambientibus ramis vix in densam umbram cadente sole conlecta est: multique fontes, dulcibus aquis passim manantibus, aiunt sylvas. Cœli quoque mira temperies, verno tempore maxime similis, omnes anni partes pari salubritate percurrit. Accoiz sedis sunt ab Oriente proximi Athiopum, Meridiem versus Arabes; Trog'odytis cognomen est. Horum Regio usque ad Rubrum mare excurrit. At qua vergit ad Occidentem alii Æthiopes colunt, quos Scenitas vocant: à Septentrione Nasamones sunt, gens Syrtica, navigiorum spoliis quæstiosa. Quippe obsident littora, & aestu destituta navigia

navigia notis sibi vadis occupant. Incolæ nemo-
 ris, quos Ammonios vocant, dispersis tuguriis ha-
 bitant: medium nemus pro arce habent, triplici
 muro circumdatum. Prima munitio tyrannorum
 veterem regiam clausit: in proxima conjuges eo-
 rum cum liberis & pellicibus habitant. Hic quo-
 que Dei oraculum est. Ultima munimenta satelliti-
 um at nigerorumque sedes erant. Est etiam aliud
 Ammonis neirus: in medio habet fontem, aquam
 Solis vocant: sub lucis ortum tepida manat; me-
 dio die, cum vehementissimus est calor, frigida
 eadem fluit; inclinato in vesperam calefcit; me-
 dia nocte fervida exaffuat; quoque propius nox
 vergit ad lucem, multum ex nocturno calore de-
 crefcit, donec sub ipsum diei ortum affueto repo-
 re languescat. Id quod pro Deo colitur non ean-
 dem effigiem habet quam vulgo Diis artifices ac-
 commodaverunt. Umbilico tenuis arietis similis
 est habitus, smaragdo & gemmis coagmentatus,
 Hunc, cum responsum petitur, navigio aurato
 gestant sacerdotes, multis argenteis pateris ab
 utroque navigii latere pendentibus. Sequuntur
 matronæ virginesque, patrio more inconditum
 quoddam carmen canentes: quo propitiari Jovem
 credant, ut certum edat oraculum. At tum qui-
 dem Regem propius adeuntem maximus navis &
 sacerdotibus filium appellat, hoc nomen illi pa-
 rentem Jovem reddere affirmans. Ille vero & acci-
 pere se ait, & agnoscere, humanæ sortis oblitus.
 Consuluit deinde, an totius orbis imperium satis
 sibi destinaret pater. Vates æque in adulationem
 compositus, terrarum omnium rectorem fore
 ostendit. Post hæc institit quærere, an omnes pa-
 rentis sui interfectores pœnas dedissent. Sacerdos
 parentem ejus negat ullius scelere posse violari:
 Philippi autem omnes interfectores fuisse suppli-

cia : adjecit, invictum fore, donec excederet ad Deos. Sacrificio deinde facto, dona & Sacerdotibus & Deo data sunt : permissumque amicis, ut ipsi quoque consulerent Jovem. Nihil amplius quaesiverunt, quam an autor esset sibi divinis honoribus colendi suum Regem. Hoc quoque acceptum fore Jovi vates respondit, ut ipsi victorem Regem divino honore colerent. Vere & salubriter aestimanti fidem oraculi vana profecto responsa videri potuissent : sed fortuna, quos uni sibi credere coegit, magna ex parte avidos gloriae magis quam capaces facit. Jovis igitur filium se non solum appellari passus est, sed etiam jussit : rerumque gestarum famam dum augere vult, tali appellatione corrumpit. Et Macedones, assueti quidem regio imperio, sed majore libertatis umbra quam ceterae gentes, immortalitatem affectantem, contumacius quam aut ipsis expediebat aut Regi, aversati sunt. Sed haec suo quoque tempori referentur. Nunc caetera exsequi pergam.

8. Alexander ab Ammone rediens, ut ad Maereotim paludem haud procul insula Pharo sitam venit, contemplatus loci naturam, primum in ipsa insula statuerat urbem novam condere. Inde, ut apparuit magnae sedis insulam haud capacem, elegit urbi locum ubi nunc est Alexandria, appellationem trahens ex nomine auctoris : complexus quidquid loci est inter paludem & mare, octoginta stadiorum muris ambitum destinat, & qui aedificandae urbi praessent relictis. Memphim petit. Cupido, haud injusta quidem, ceterum intempestiva, incesserat, non interiora modo Aegypti, sed etiam Aethiopiam invisere. Memnonis Titoni-que celebrata regia cognoscendae vetustatis avidum trahebat pene extra terminos Solis. Sed imminens bellum, ejus multo major supererat moles,

moles, otiosæ peregrinationi tempora exemerat. Itaque Ægypto præfecit Æschylum Rhodium & Peucestem Macedonem. quatuor millibus militum in præsidium regionis ejus datis: claustra Nili fluminis Polymenem tueri jubet; triginta ad hoc triremes datæ. Africa deinde quæ Ægypto juncta est præpositus Apollonius; vestigalibus ejusdem Africae Ægyptique, Cleomenes. Ex finitimis urbibus commigrare Alexandriam iussis novam urbem magna multitudo implevit. Fama est, cum Rex urbis futuris muris polentam, ut Macedonum mos est, destinasset, avium greges advolasse & polenta esse pastas. Cumque id omen pro tristi à plerisque esset acceptum, respondisse vates Mognam illam urbem advenarum frequentiam culturam, multisque eam terris alimenta præbituram: Regem, cum secundo amne deflueret, assequi cupiens Hector Parmenionis filius, eximio ætatis flore in paucis Alexandro charus, parvum navigium conscendit; pluribus quam capere posset impositis. Itaque inersa navis omnes destituit. Hector diu flumini oblectatus, cum madens vestis & astricti crepidis pedes natare prohiberent, in ripam tamen semianimis evasit: & ut primum fatigatus spiritum laxavit, quem metus & periculum intenderant, nullo adjuvante (quippe in diversum evaserant alii) exanimatus est. Rex amissi ejus desiderio vehementer afflictus est. repertumque corpus magnifico extulit funere. Onervavit hunc dolorem nuntius mortis Andromachi, quem præfecerat Syriæ. Vivum Samaritæ cremarebant. Ad cujus interitum vindicandum quanta maxime celeritate potuit contendit: advenientique sunt traditi tanti sceleris autores. Andromacho deinde Memnona substituit, affectis supplicio qui prætorem interemerant. Tyrannos (in-

ter eos Methymnæorum Aristonicum, & Chry-
solaum) popularibus suis tradidit, quos illi ob in-
jurias tortos necaverunt. Atheniensem deinde,
Rhodiorumque & Chiorum legatos audit. Athe-
nienses victoriam gratulabantur, & ut captivi
Græcorum suis restituerentur orabant. Rhodii
& Chii de præsidio querebantur. Omnes ea quæ
desiderare visi impetraverunt. Mitylenæis quo-
que, ob egregiam in partes suas fidem, & pecu-
niam quam in bellum impenderant, obsides red-
didit, & magnam regionem finibus eorum adje-
cit. Cypriorum quoque regibus, qui & à Dario
defecerant ad ipsum, & oppugnantem Tyrum mise-
rant classem, pro merito honos habitus est. Am-
photerus deinde classis præfectus ad liberandam
Cretam missus: (namque & Persarum & piratarum
armis pleraque ejus insulæ obsidebantur.) Ante
omnia mare à piraticis classibus vindicare jussus:
quippe obnoxium prædonibus erat, in bellum
utroque Rege converso. His compositis, Herculi
Tyrio ex auro crateram cum triginta pateris dica-
vit; imminensque Dario, iter ad Euphratem pro-
nuntiari jussit.

9. At Darius, cum ab Ægypto divertisse in
Africam hostem comperisset, dubitaverat utrum-
ne circa Mesopotamiam subsisteret, an interiora
regni sui peteret; haud dubie potentior autor præ-
sens futurus ultimis gentibus impigre bellum ca-
pessendi, quas ægre per Præfectos suos moliebatur.
Sed ut idoneis autoribus fama vulgavit, Alexan-
drum cum omnibus copiis, quaecunque ipse adiis-
set regionem, petiturum, haud ignarus quam cum
srenuo res esset, omnia longinquarum gentium
auxilia Babylonem contrahi jussit. Bactriani, Scy-
thæque & Indi convenerant. Nam & cæterarum
gentium copiarum partibus simul affuerunt. Cæterum
cum

cum dimidio ferme major esset exercitus quam
 in Cilicia fuerat, multis arma decerant, quæ sum-
 ma cura comparabantur. Equitibus equisque regu-
 menta erant ex ferreis laminis serie inter se con-
 nexis. Quæis antea præter jacula nihil dederat,
 senta gladiique adiciebantur. Equorum domandi
 greges pedibus distributi sunt: ut major pristino
 esset equitatus, ingensque, ut crediderat, terror
 hostium ducentæ falcate quadrigæ, unicum illarum
 gentium auxilium, secuta sunt. Ex summo remo-
 ne hastæ præfixæ ferro eminebant. Utrinque à ju-
 go ternos direxerant gladios, & inter radios ro-
 tarum plura spicula eminebant in adversum. Aliæ
 deinde falces summis rotarum orbibus hærebant,
 & alix in terram demissæ, quidquid obvium con-
 citatis equis fuisset amputaturæ. Hoc modo in-
 structo exercitu ac perarmato, Babylone copias
 movit. A parte dextera erat Tigris, nobilis fluvius:
 lavam regebat Euphrates, agmen Mesopotamiæ
 campos impleverat. Tigri deinde superato, cum
 audisset haud procul abesse hostem, Sarpotacem
 equitum præfectum cum mille delectis præmisit.
 Mazo Prætori sex millia data, quibus hostem
 transitu amnis arceret. Eidem mandatum ut re-
 gionem quam Alexander esset aditurus popula-
 retur atque ureret: quippe credebatur inopia dehe-
 lari posse, nihil habentem nisi quod rapiendo oc-
 cupasset. Ipsi autem commeatus alii terra, alii
 Tigri amne subvehebantur. Jam pervenerat ad
 Arbëllam vicum, nobilem sua clade facturum. Hic
 commeatum sarcinarumque majore parte depõ-
 sita, Lvcium amnem ponte junxit, & per dies
 quinque sicut ante Euphratem trajecit exercitum.
 Inde octoginta fere stadia progressus, ad alie-
 ram amnem, Bumado nomen est, castra posuit.
 Opportuna explicandis copiis regio erat, equitabi-

lis & vasta planities : ne stirpes quidem & brevia virgulta operiunt solum, liberque prospectus oculorum, etiam quæ procul recessere, permittitur. Itaque si qua campi eminebant, iussit æuari, totumque fastigium extendi. Alexandro, qui numerum & pitum eius, quantum procul conjectari posset, æstimabant, vix fecerunt fidem; tot milibus cæcis majores copias esse reputatas. Cæterum omnis periculi & maxime multitudinis contemptor, undecimi castris pervenit ad Euphratem: quo pontibus iuncto, equites primos ire, phalangem sequi jubet, Mazæus, qui ad inhibendum transiitum cum sex milibus equitum occurrerat, non tuto periculum tutum facere. Tunc deinde, non ad pugnam sed ad reparandos animos, diebus datis nulli restitit, hostem insequi cœpit, metuens ne corpora regni sui periret, sequendusque esset per tota omni solitudine atque inopia vasta. Igitur quarta die præter Arbellam penetrat ad Tigrim. Tota regio ultra amnem recenti fumabat incendio: quippe Mazæus quacunque adierat, haud secus quam hostis urebat. Ac primo, caligine quam fumus effuderat obscurante lucem, insidiarum metu substitit. Deinde ut speculatores præmissi tuta omnia nuntiaverunt, paucos equitum ad tentandum vadum fluminis præmisit: cuius altitudo primo summa equorum pectora, mox ut in medium alveum ventum est, cervices quoque æquabat: nec sane alius ad Orientis plagam tuam violentus invehitur, multorum torrentium non aquas solum, sed etiam saxa secum trahens. Itaque à celeritate, qua defluit, Tigris nomen est inditum, quia Persica lingua tigrim sagittam appellant. Igitur pedes velut divisus in cornua circumdato equitatu, levatis super capita armis, haud ægre ad ipsum alveum penetrat. Primus inter pedites Rex egres-

sus in ripam vadum militibus manu, quando vox
 exaudiri non poterat, ostendit: sed gradum firmare
 vix poterant, cum modo saxa lubrica vestigium
 fallerent, modo rapidior unda subduceret. Præci-
 pius erat labor eorum qui humeris onera porta-
 bant: quippe cum semet ipsos regere non possent,
 in rapidos gurgites incommodo onere aufereban-
 tur. Et dum sua quisque spolia consequi studet,
 maiore inter ipsos quam cum amne orta luctatio
 est, cumque sarcinarum passim fluitantes ple-
 rosque perculerant. Rex monere ut satis haberent
 arma retinere: cetera se reddidit. Sed neque
 consilium neque imperium accipi poterat. Ob-
 strebat hinc metus: præter hunc invicem na-
 tantium motuus clamor. Tandem, qua leniere
 tractu amnis aperit vadum, emersere: nec quid-
 quam præter paucas sarcinas desideratum est. De-
 leri potuit exercitus, si quis ausus esset vincere. Sed
 perpeua fortuna Regis avertit inde hostem. Sic
 Granicum, tot milibus equitum peditumque in
 ulteriore stantibus ripa, superavit: sic angustis in
 Ciliciæ collibus, tantam multitudinem hostium.
 Audaciz quoque, qua maxime viguit, ratio mi-
 nui potest, quia nunquam in discrimen venit an
 temere fecisset. Mazæus si transeuntibus flumen
 supervenisset, haud dubie oppressurus fuit incom-
 positos in ripa: demum etiam per armatos adequi-
 tare cepit. Mille admodum equites præmiserat,
 quorum paucitate Alexander explorata, deinde
 contempta, præfectum Pæonum equitum Aristo-
 na laxatis habenis inveni iussit. Insignis eo die
 pugna equitum, & præcipue Aristionis, fuit. Præfe-
 ctum equitatus Persarum Satropacem, directâ in
 gutture hasta, transfixit. fugientemque per me-
 dios hostes consecutus, ex equo præcipitavit,
 & oblectanti caput gladio dēmpit: quod rela-
 tum

tum magna cum laude ante Regis pedes posuit.

ro. Biduo ibi Rex stativa habuit: in proximum deinde pronuntiari iussit. Sed prima fere vigilia Luna deficiens primum nitorem sideris sui condidit: deinde sanguinis colore suffuso, lumen omne foedavit; sollicitisque sub ipsum tanti discriminis casum ingens religio, & ex ea formido quædam incussa est. *Diis invitis in ultimas terras trahi se que-
rebantur. Iam nec flumina posse adiri, nec sidera pri-
stinum præstare fulgorem. Vastis terrarum, desertis omnia
occurrere: in unius hominis præstationem tot millium san-
guinem impendi: fastidio esse patriam, abdicari Phi-
lippum patrem, cælum vanis cogitationibus peti.* Jam pro seditione res erat, cum ad omnia interritis duces principesque militum frequentes adesse prætorio, Ægyptiosque vates, quos cæli ac siderum peritissimos esse credebar, quid sentirent expromere jubet. At illi, qui satis scirent temporum orbes implere destinatas vices, Lunamque deficere cum aut terram subiret aut Sole premeretur, rationem quidem ipsi perceptam non edocent vulgus, cæterum affirmant Solem Græcorum, Lunam esse Persarum: quoties illa deficiat, ruinam stragemque illis gentibus portendi. Veteraque exempla recensent Persidis Regum, quos adversis Diis pugnasse Lunæ ostendisset defectio. Nulla res efficacius multitudinem regit quam superstitio: alioqui impotens, sæva, mutabilis, ubi vana religione capta est, melius vatibus quam duobus suis parer. Igitur edita in vulgus Ægyptiorum responsa rursus ad spem & fiduciam erexere torpentes. Rex impetu animorum utendum ratus, secunda vigilia castra movit. Dextra Tigrim habebat, à læva montes quos Gordyæos vocant. Hoc ingresso iter speculatores, qui præmissi erant, sub lucis ortum Darium adventare nuntiave-
rant.

runr. Instructo igitur milite & composito agmine antecedeabant. Sed Persarum exploratores erant mille ferme, qui speciem magni agminis fecerant: quippe ubi explorare vera non possunt, falsa per metum augurantur. His cognitis, Rex cum paucis suorum affectus agmen refugientium ad suos, alios cecidit, alios cepit, equitesque premisit simul speculatum, simul ut ignem quo Barbari cremaverant ut non exstinguerent: quippe fugientes rotas rotis, arborumque frumenti iniecerant flammam, quare cum in flammam hostiliter, ad inferiorem nondum penetraverant. Exincto igitur igne, plurimum fermenti repertum est: copia aliarum quoque rerum abundare ceperunt. Ea res ipsa militi ad persequendum hostem animum incendit: quippe urente & populante eo terram festinandum erat, ne incendio cum ea praeriperet. In rationem ergo necessitas versa: quippe Mazæus, qui antea per otium vicus incenderat, iam fugere contentus perique inviolata hosti reliquit. Alexander haud longus cecum quinquaginta stadiis Darium abesse compererat. Itaque ad satietatem quoque copia commensuratum instructus, quatridduo in eodem loco subsistit. Interceptæ deinde Darii literæ sunt, quibus Greci milites sollicitabantur ut Regem interficerent, aut proderent: dubitavitque an eas pro concione recitaret, satis confusus Græcorum quoque erga se benevolentiam ac fidei. Sed Parmenio deteruit, non esset talibus promissis imbuedaures multum: patere vel unius insidiis Regem, nihil nefas esse avaritiæ. Securus consilii auctorem castra movit. Iter facienti Spado unus ex exprivis qui Darii uxorem comitabantur deficere eam nuntiat, & vix spiritum ducere. Irinetis continuo labore animique ægritudine fatigata, inter focus & virginum filiarum manus collapsa erat; deinde

deinde & extincta. Id ipsum nuntians alius supervenit. Et Rex, haud secus quam si parentis suæ mors nuntiata esset, crebros edidit gemitus: lachrymisque obortis, quales Darius profudisset, in tabernaculum in quo mater erat Darii, defuncto assidens corpori venit. Hic vero renovatus est metor, ut prostratam humi vidit: recenti malo priorum quoque admonita, receperat in gremium adutas virgines, magna quidem mutui doloris solaria: sed quibus ipsa deberet esse solatio. In conspectu erat nepos parvulus, ob id ipsum miserabilis, quod nondum sentiebat calamitatem maxima ex parte ad ipsum redundantem. Crederes Alexandrum inter suas necessitudines flere, & solatia non adhibere, sed querere. Cibo certe abstinuit, omnemque honorem funeri patrio Persarum more servavit: dignus hercule qui nunc quoque tan un mansuetudinis & continentię ferat fructum. Semel omnino eam viderat, quo die capta est, nec ut ipsam, sed ut Darii matrem viderat: eximiamque pulchritudinem formæ ejus non libidinis habuerat incitamentum, sed gloriæ. E Spadonibus qui circa reginam erant, Tyriotes inter trepidationem lugentium elapsus, per eam portam quæ, quia ab hoste aversa erat, levius custodiebatur, ad Darii castra pervenit: exceptusque à vigilibus, in tabernaculum Regis perducitur, gemens, & veste lacerata. Quem ut conspexit Darius, multiplici doloris expectatione commotus, & quid potissimum timeret incertus; Vultus tuus, inquit, nescio quod ingens malum præfert: sed cave miseri hominis auribus parcas; didici enim esse infelix: & sæpe calamitatis solatium est, nosse sortem suam. Num, quod maxime suspicor, & loqui timeo, ludibris meorum nuntiaturus es mihi, & (ut credo) ipsis quoque omni graviora supplicio? Ad hæc Tyriotes, Istud quidem procul abest,

est, inquit. Quantuscunque enim Reginis honor
 ab illis qui parent haberi potest, tuis à victore ser-
 vatus est: sed uxor tua paulo ante excessit e vita.
 Tum vero non gemitus modo, sed etiam ejulatus
 totis castris exaudiebantur. Nec dubitavit Darius
 quin interfecta esset, quia nequisset contumeliam
 pati: exclamatque amens dolore, Quod ego tan-
 tum nefas commisi, Alexander? quem tuorum
 propinquorum necavi, ut hanc vicem sœvitiz
 mea reddas? Odisti me non quidem provocatus.
 Sed finge justum intulisse te bellum: cum fœminis
 ergo agere debueras? Tyriotes affirmare Per Deos
 patrios, nihil in eam gravius esse consultum. In-
 genuisse etiam Alexandrum morti, & non par-
 cius flevisse quam ipse lachrymaretur. Ob hæc
 ipse amantis animus in solitudinem suspicio-
 nemque revolutus est, desiderium captivæ profe-
 cto à consuetudine stupri ortum esse conjectans.
 Submotis igitur arbitris, uno duntaxat Tyriote
 retento, jam non flens, sed suspirans, Videsne in
 te Tyriote locum mendacio non esse? Tormenta
 jam hic erunt: sed ne exspectaveris per Deos, si
 quid tibi tui Regis reverentia est: num, quod &
 scire expeto, & quærere pudet, ausus est & dominus
 & juvenis? Ille quæstioni corpus offerre, Deos
 testes invocare, caste sancteque habitam esse Re-
 ginam. Tandem, ut fides facta est vera esse quæ
 affirmaret Spado, capite velato diu flevit: manan-
 tibusque adhuc lachrymis, veste ab ore rejecta, ad
 cælum manus tendens, Dii patrii, inquit, primum
 mihi stabilite regnum: deinde, si de me jam trans-
 actum est, precor ne quis Asix Rex sit quam iste
 tam justus hostis, tam misericors victor.

II. Itaque, quanquam pace frustra bis petita,
 omnia in bellum consilia converterat, victus ta-
 men continentiâ hostis, ad novas pacis conditio-
 nes

nes ferendas decem legatos, cognatorum principes, misit: quos Alexander consilio advocato introduci iussit. Equibus maximus natus. *Darium*. inquit, ut pacem à te jam tertio peteret nulla vi subegit; sed iustitia & continentia tua exprefsit. Matrem, conjugem liberosque ejus, nisi quod sine illo sunt, captos esse non sensit. Pudicitia earum quae supersunt curam, haud secus quam parens, agens. Reginas appellat, speciem pristinae fortunae retinere pateru. Vultum tuum video, qualis Darii fuit cum dimitteremur ab eo: & ille tamen uxorem, tu hostem luges. Jam in acie stares, nisi cura te sepultura ejus moraretur. Equid mirum est si tam ab amico animo pacem petis? Quid ipse est armis, inter quos odia sublata sunt? Autem imperio tuo finem destinabat Italiam amnem, quae Lydiam terminat: Nunc quidquid inter Hellespontem & Euphratem est in decem filia offerre, quam tibi tradit. Ochum filium, quem habes, pacis & fidei obsequium reus. Matrem & duas virgines filii reddere: pro tribus corporibus XXX milia talentum auri precatur accipiam. Nisi moderationem animi tui notam haberem, non dicerem hoc esse tempus quo pacem non dare solum, sed etiam occupare deberes. Respice quantum post te reliqueris, invenire quantum petis. Periculosum est prae grave imperium: difficile est continere quod capere non possis. Videtur ut navigia quae modum excedunt regi usqueant? Nescio an Darius ideo tam multa amiserit, quia nimia operis magna jactura locum faciunt. Facilius est quendam vincere quam mereri: quam, bercule, expeditius manus nostrae rapiunt quam continent! Ipsa mors uxoris Darii te admonere potest, minus jam misericordiae tua licere quam licuit. Alexander, legatis excedere tabernaculo iussis, quid placeret ad consilium refert. Diu nemo quid sentiret ausus est dicere, incerta Regis voluntate. Tandem Parmenio, Anse suasissem, ait, ut captivos apud Damascum redimen-

tibus redderes; ingentem pecuniam potuisse redigi ex eis, qui multi vincti virorum fortium occupaverant manus. Et nunc magnopere conferam ut unam anam & duas puellas, itinerum agminumque impedimenta, triginta millibus talentis auti perantes. Optimum regnum occupari posse condicione, non bello: nec quempnam alium inter Istrum & Ephratem possedisse terras ingenti spatio intervalloque discretas. Macedoniam quoque respiceret potius quam Bactra & Indos intueretur. Ingrata oratio Regi fuit. Itaque ut finem dicendi fecit, Etego, inquit, pecuniam quam gloriam mallem, si Parmenio essem. Nunc Alexander, de paupertate securus sum. & me non mercatorem memini esse, sed Regem. Nihil quidem habeo venale: sed fortunam meam usque non uendo. Capitales si placet reddo, honestus dono dabitur quam pretio remitteremus. Introductis deinde legatis, ad hunc modum respondit. Nuntiate Dario, gratiarum actionem apud hostem supervacaneam esse: & me, quae fecerim elementer & liberaliter, non amicitiae ejus restituisse, sed naturae meae; nec adversus calamitates, sed adversus hostium vires contendere. Bellum cum captivis & faminis gerere non scio; armatus sit oportet quem odervm. Quod si saltem pacem bona fide peteret, deliberarem forsitan an darem. Verameniamvero, cum modo milites meos laeris ad proditiinem, modo amicos ad perniciem meam pecunia sollicitet, ad internecionem mihi prosequendus est, non ut justus hostis, sed ut percussor veneficus. Conlusiones vero patris quas feris si accepero, victorem cum faciant. Quae post Ephratem sunt liberaliter donet. Ubi igitur me affamini: nempe ultra Ephratem sum. Summum ergo donis quam proximum terminum castra mea transeunt. Hinc me depellite, ut sciam vestrum esse quod ceditis. Eadem liberalitate dat mihi filiam suam, nempe quam scio alicui servitiam ejus nupturam. Multum vero mihi praestas, si me Mazaeo, generum praeponit. Ite, nun-

nuntiate Regi vestro, & qua amisit, & que adhuc habet, prænū esse belli. Hoc repente utriusque terminos regni id quemque habiturum, quod proxime lucis assignatio. *ra* fortuna est: & me in Asiam non venisse ut ab a us acciperem, sed ut aliis darem. Si secundus, & non par mihi vellet haberi, facerem forsitan que peti. Ceterum nec mundus duobus solitus potest regi, nec duo summa regna salvo statu terrarum potest habere. Troinde aut deditiōem hodie, aut in crastinum bellum parat: nec aliam sibi quam expertus est pollicetur fortunam. Legati respondent, Cum bellum in animo sit, facere eum simpliciter, quod spe pacis non frustraretur: ipsos petere, quam primum dimittantur ad Regem; eum quoque bellum parare debere. Dimissi nuntiant adesse certamen.

12. Ille quidem confestim Mazæum cum III millibus equitum, ad itinera quæ hostis petiturus erat occupanda, præmisit. Alexander, corpori uxoris ejus justis persolutis, omnique gravi recommitatu intra eadem munimenta cum modico præsidio relicto, ad hostem contendit. Duo cornua divisa erant peditum; in utrumque latus equite circumdato: impedimenta sequebantur agmen præmissum. Deinde cum Scythis equitibus Menidam jubet explorare ubi Darius esset. At ille, cum Mazæus haud procul consedisset, non ausus ultra procedere, nihil aliud quam fremitum hominum hinnitumque equorum exaudisse nuntiat. Mazæus quoque, conspectis procul exploratoribus, in castra se recepit, adventus hostium nuntius. Igitur Darius qui in patentibus campis decernere optabat armari militem jubet, aciemque disponit. In laevo cornu Bactriani ibant equites, mille admodum. Dacæ rotidem, & Arachosii, Susique, quatuor millia explebant. Hos centum falcati currus sequebantur. Proximus quadrigis erat Bessus

cum

eum VII millibus equitum, item Bactrianis. Mas-
 sagerz II millibus agmen ejus claudebant : pedites
 his plurium gentium non mixtos, sed suz quisque
 nationis, junxerant copias. Persas deinde cum
 Mardis, Sogdianisque, Ariobarzanes & Oroba-
 tes ducebant. Illis partibus copiarum Orsines prae-
 erat, à septem Persis oriundus; ad Cyrum quo-
 que nobilissimum Regem originem sui referens.
 Hos aliz gentes, ne sociis quidem satis notæ, se-
 quebantur. Post quas quinquaginta quadrigas
 Phradatae magno Caspianorum agmine antecede-
 bat. Indi, cæterique Rubri maris accolæ, nomina
 verius quam auxilia, post currus erant. claudeba-
 tur hoc agmen aliis falcatis curribus quinquagin-
 ta : quæis peregrinum militem adjunxerat. Hunc
 Armenii quos minores vocant, Armenios Baby-
 lonii, utrosque Belitæ, & qui montes Cossorum
 incolebant, sequebantur. Post hos ibant Gortuz,
 gentes quidem Euboicæ Medos quondam secuti,
 sed jam degeneres, & patrii moris ignari. Appli-
 cuerat his Phrygas & Cataonas. Parthorum dein-
 de gens, incolentium terras quas nunc Parthi,
 Scythia profecti, tenent, claudebant agmen. Hæc
 sinistri cornu acies fuit : dextrum tenebat natio
 majoris Armeniæ, Cadusique, & Cappadoces,
 & Tyri, & Medi. His quoque falcari currus erant
 quinquaginta. Summa totius exercitus, equites
 CXLV millia. pedestris acies sexcenta millia exple-
 verat. Hoc modo instructi, decem stadia proce-
 dunt; jussique subsistere armati, hostem expecta-
 bant. Alexandri exercitum pavor, cujus causa non
 suberat, invasit : quippe lymphati trepidare cœpe-
 runt, omnium pectora occulto metu percurrente.
 Cœli fulgore tempore æstivo ardenti similis interni-
 tens ignis præbuit speciem, flammæque ex Darii
 castris splendere velut illatis temere præsidiis ore-
 debant,

debant. Quod si percussis Mazæus, qui præsidebat itinere, supervenisset, ingens clades accipi potuit. Ille segnis in eo quem occupaverat tumulo sedet, contentus non lacessi. Alexander, cognito pavore exercitus, signum ut consisterent daret, ipsos arma deponere ac levare corpora jubet; admonens nullam subiti causam esse timoris, hostem procul stare. Tandem compotes sui, pariter arma & animos recipere, nec quidquam ex præsentibus turius visum est quam eodem loco castra munire. Postero die Mazæus, qui cum delectis equitum in edito colle, ex quo Macedonum prospiciebantur castra, confederat, siue metu, siue quia speculari modo iussus erat, ad Darium rediit. Macedones eum ipsum collem quam deseruerat occupaverunt: nam & tutior planities erat, & inde acies hostium, quæ in campo explicabatur, conspici poterat. Sed caligo, quam circa humidi effuderant montes, universam quidem rei faciem non abstulit: ceterum agminum discrimina atque ordinem prohibuit perspicere. Multitudo inundaverat campos, fremitusque tot millium etiam procul stantium, aures impleverat. Fluctuare animo Rex, & modo suum, modo Parmenionis consilium sera æstimatione perpendere: quippe eo ventum erat unde recipi exercitus, nisi victor, aut sine clade, non posset. Movebat etiam eum multitudo hostium, respectus paucitatis suæ gentis. Sed interdum reputabat quantas res eum hac gente gessisset, quantosque populos fudisset. Itaque cum spes metum vinceret, periculosius bellum differre ratus, ne desperatio suis crederetur, dissimulato eo, mercenarium equitem ex Pæonia præcedere jubet. Ipse phalangem, sicut antea dictum est, in duo cornua extenderat. Utrumque cornu equites regobant. Jamque nitidior lux, disoussa caligine,

aciem

aciem hostium ostenderat: & Macedones, siue alacritate, siue radio expectationis, ingentem, pugnantium more, edidere clamorem. Redditus & a Persis nemora vallesque circumjectas terribili sono impleverat. Nec jam contineri Macedones poterant, quin cursu quoque ad hostem contenderent. Melius adhuc ratus Alexander in eodem tumulo castra munire, vallum jaei iussit: strenueque opere perficere, in tabernaculum, ex quo tota acies hostium conspiciebatur, secessit.

13. Tum vero universa futuri discriminis facies in oculis erat, armis insignibus equi virique splenderent; & omnia internore cura praeprarsi sollicitudo Praetorum agmina sua interequitantium ostendebat: ac pleraque inania, sicut siemittus hominum, equorum hinnitus, armorum internitentium fulgor, sollicitam expectatione mentem turbaverant. Igitur, siue dubius animi, siue ut suos experiretur, consilium adhibet, quid optimum factu esset exquirens. Parmenio, peritissimus inter duces artium belli, tuto, non praetilio, opus esse censebat: *Intempestis noctis exprimi posse hostes discordes moribus, linguis. Ad hac & semino & improvise periculo territos, quando in nocturna trepidatione coituros? At interdum primum terribiles occursum facies Scytharum Bactrianorumque: hirta illis ora, & intonsae comae esse. Praeterea eximiam vastorum magnitudinem corporum: vanus & inanilus mulierum magis quam justis formidinis causis moveri: deinde tantam multitudinem circumfundi paucioribus posse. Non in silicibus angustiis & inanis callibus, sed in aperta & lata planitie dimicandum fore.* Omnes ferme Parmenioni assentiebantur: Polypercon haud dubie in eo consilio positam victoriam arbitrabatur. Quem intuens Rex, (namque Parmenionem auper acrius quam vellet increpitum, iustus castigare

gare non sustinebat) *Latrunculum*, inquit, & furum ista solertia est quam precipitis mihi : quippe illorum votum unicum est, fallere. *Mex* vero gloria semper aut absentiam *Darii*, aut angustias locorum, aut furum noctis obstare non patiar : palam luce aggredi certum est. Malo me fortuna pœniteat, quam victoria pudeat. At hac illud quoque accedit, vigiliis agere *Barbaros*, & in armis stare, ut ne decipi quidem possint. Itaque ad praelium vos parate. Sic incitatos ad corpora curanda dimisit. *Darius* illud quod *Parmenio* iussit hostem facturum esse conjectans, tranatos equos stare, magnamque exercitus partem in armis esse ac vigiliis intentiore cura servari, iussit. Ergo ignibus tota ejus castra fulgebant. Ipse cum duobus propinquisque agmina in armis stantium circumibat ; *Solem*, *Mithren*, sacrumque & æternum invocans ignem, ut illis dignam veteri gloria majorumque monumentis fortitudinem inspirarent : & profecto si qua divinae opis auguria humana mente concipi possent, Deos stare secum. Illos nuper *Macedonum* animis subitam incussisse formidinem ; adhuc lymphatos ferri agique armis jacentes. Expetere praesides *Persarum* imperii Deos debitas à vecordibus pœnas, nec ipsum duccem saniores esse : quippe ritu ferarum prædam modo quam expeteret iuventem, in perniciem quæ ante prædam posita esset incurrere. Similis apud *Macedones* quoque sollicitudo erat ; noctemque, velut in eam certamine edicto, metu egerunt. *Alexander* non alias magis terzitus, ad vota & preces *Aristandrum* vocari jubet. Ille in candida veste, verbenas manu præferens, capite velato, præibat preces *Regis*, *Jovem*, *Minervam*, *Victoriam*que propitiantis. Tunc quidem sacrificio rite perpetrato, reliquum noctis acquieturus in tabernaculum rediit. Sed nec somnum capere, nec quietem

quietem pari poterat : modo è jugo montis aciem
 in dexterum Persarum cornu demittere agitabat,
 modo recta fronte concurrere hosti ; interdum
 hasitare an potius in laevum torqueret agmen.
 Tandem gratia animi anxietate corpus altior
 somnus opprelli . Jamque luce orta duces ad acci-
 pienda imperia conveniant, in solito circa prae-
 torium silentio attoniti . Quippe alias accersere ipsos
 & interdum morantes castigare assueverat . Tunc
 ne ultimo quidem rerum discrimine excitatum
 esse mirabantur, & non somno quiescere, sed pa-
 vore marcere credebant : non tamen quisquam è
 custodibus corporis intrare tabernaculum aude-
 bat . Et jam tempus instabat ; nec miles injussu
 ducis aut armis capere poterat, aut in ordines ire.
 Diu Parmenio cunctatus, cibum ut caperent ipse
 pronuntiat . Jamque exire necesse erat : tunc de-
 mum intrat tabernaculum, saepiusque nomine
 compellatum, cum voce non posset, iactu exci-
 javit . *Multa lux, inquit, est. Instructam aciem hostis
 atmovit : tuus miles adhuc inermis expectat imperium.
 Ubi est vigor ille animi tui ? nempe excitare vigilas soles.
 Adhuc Alexander, credisne me prius somnum capere
 potuisse, quam exonerarem animam solitudine quae
 quietem morabatur ? signumque pugnae tuba dari ius-
 sit.* Et cum in eadem admiratione Parmenio per-
 severat, quod securus somnum cepisset . *Minime
 inquit, mirum est. Ego enim, cum Darius terras ure-
 ret, vicos exscinderet, alimenta corrumpere, potens
 mei non eram. Nunc vero quid metusum, cum acie de-
 cernere paret ? hercule votum meum implevi ; sed hujus
 quoque consilii ratio postea reddetur. Vos ite ad copias
 quibus quisque praest : ego jam atero, & quid fieri vo-
 lim exponam. Raro admodum admonitu amico-
 rum, cum metus discriminis aderat, uti sole-
 bat. Tum quoque munimento corporis sumpto pro-*

processit ad milites. Haud alias tam alacrem viderant Regem; & vulnere ejus interrito certam spem victoriæ augurabantur. Atque ille prorupio vallo exire copias jubet, aciemque disponit. In dextero cornu locati sunt equites, quos agema appellant. Præerat his Clytus: cui junxit Phinotæ turmas; ceterosque Præfectos equitum lateri ejus applicuit. Ultima Meleagri ala stabat: quam phalanx sequebatur. Post phalangem Argýtalpides erant. His Nioanor Parmenionis filius præerat: in subsidiiis cum manu sua cornus. Post eum Horestes Lyncestesque. Post illos Polypercon, dux peregrini militis. Hujus agminis Amyntas princeps erat. Philagus Balacros regebat in societatem nuper ascitos. Hac dextri cornu facies erat. In laevo Craterus Peloponnesium equites habebat, Achæorumque & Locrensiū & Marcon Turmis sibi adjunctis: hos Thessali equites claudabant, Philippo duce. Peditum acies equitatu regebatur. Frons laevi cornu hæc erat. Sed ne circumiri posset à multitudine, ultimum agmen valida manu cinxerat. Cornua quoque subsidiiis firmavit, non recta fronte, sed à latere positis, ut si hostis circumvenire aciem tentasset, parata pugnæ forent. Hic Agriani erant, quibus Attalus præerat, adjunctis sagittariis Cretensisibus. Ultimos ordines averit à fronte, ut totam aciem orbe muniret. Illyrii hic erant, adjuncto milite mercede conducto. Thraces quoque simul objecerat leviter armatos: adeoque aciem veratilem posuit, ut qui ultimi stabant, ne circumirentur, veriti tamen & in frontem circumagi possent. Itaque non prima quam latera, non latera munitiora fuisse quam terga. His ita ordinatis præcipit, ut si fallacatos currus cum fremitu Barbari emitterent, ipsi laxatis ordinibus imperum occurrentium silentio exciperent: haud dubius, sine noxa transcursumos,

si nemo se opponeret. Sin autem sine fremitu im-
misissent, eos ipsi clamore terrent, pavidosque
equos telis utrinque suffoderent. Qui cornibus
prærant, extendere ea iussit, ita ut ne circumveni-
rentur si arctius starent, nec tamen mediam aciem
exinanirent. Impedimenta cum captis, inter
quos mater liberique Darii custodiebantur, haud
procul ab acie in edito colle constituit, modico
præsidio relicto. Lævum cornu, sicut alias, Par-
menioni tuendum datum: Ipse in dextro stabat.
Nondum ad teli jactum pervenerant, cum Bion
quidam transfuga, quanto maximo cursu poterat,
ad Regem pervenit, nuncians murices ferreos in
terram defecisse Darium, qua hostem equites
emissurum esse credebat: notatumque certo signo
locum, ut fraus evitari à suis posset. Asservari
transfugam iussit, duces convocat, expositoque quod
nuntiatum erat, monet ut regionem monstratam
declinent, equitemque periculum edoceant. Cate-
rum hoc tantus exercitus exaudire non poterat,
usum aurium intercipiente fremitu duorum agmi-
num: sed in conspectu omnium, duces & proxi-
mum quemque interequitans alloquebatur.

14. *Emensis tot terras in spem victoriæ de qua dimi-
candum foret, hoc unum superesse discrimen: Granicum
hic amnem, Ciliciæque montes, & Syriam Aegyptum-
que prætereuntibus raptas, ingentia spes gloriæque incita-
mentareserebat. Reprehensos ex fuga Persas pugnatorios,
quia fugere non possent? tertium diem jam metu exsan-
guis, armis suis oneratos, in eodem vestigiis harere:
nullum desperati. nis ulorum maius indicium esse, quam
quod arbes, quod agros suos urerent: quidquid non cor-
rupissent, hostium esse non est. Nomina modo vana
gentium ignotarum ne extinscerent: neque enim
ad belli discrimen pertinere, qui ab his Scythæ, qui-
bus Cadusii appellantur: ob id ipsum, quod ignoti
essent,*

essent, ignobiles esse: nunquam ignari viros fore; at imbelles, ex latebris suis eruios nihil præter nomina asferre. Macedones virtute affectos, ne qui toto orbe locus esset qui tales viros ignoraret: intuerentur Barbarorum inconditum agmen; alium nihil præter jaculum habere, alium funda saxa librare, paucos infæta arma esse. Itaque illinc plures stare, hinc plures dimicaturus. Nec postulare se ut fortiter capefferent prælium, ni ipse cæteris fortissimu-
dinus fuisset exemplum: se ante prima signa dimicaturum spondere: pro se quot cicatrices, totidem corporis decora: scire ipsos, unum penes prædæ communis exsortem: in illis celandis ornandisque usurpare victoris præmia. Haec se fortibus viris dicere. Si qui dissimiles eorum essent, illa fuisset dicturum, pervenisse eo unde fugere non possent: tot terrarum spatia emensis, tot annibus montibusque post tergum objectis, iter in patriam & penates manu esse faciendum. Sic duces, sic proximi militum distinguuntur. Darius in laevo cornu erat, magno suorum agmini delectis equitum peditumque stipatus: contempseratque paucitatem hostis, vanam aciem esse extentis cornibus ratus. Cæterum, sicut curru eminebat, dextera laevaue ad circumstantium agmina oculos manisque circumferens, Terrarum, inquit, quas Oceanus hinc alluit, illinc claudit Hellespontus, paulo ante domini, jam non de gloria, sed de salute, & quod salute præponitis, de libertate pugnandum est. Hic dies imperium, quo nullum amplius vidit aras, aut constituet aut finiet. Apud Granicum minima virium parte cum hoste certavimus. In Ciliciam victos Syria poterat excipere. Magna munimenta regni Tigris atque Euphrates erant. Veniunt est eo, unde pulchre fuga quidem locus est. Omnia tam diutino bello exhausta post tergum sunt. Non incolae suos urbes, non cultores habent terræ. Conjuges quoque & liberi sequuntur hanc aciem parata hostibus præda, nisi pro charissimis pignoribus corpora opponitur. Quod meorum suorumque

partium, exercitum quem pene immensa pluvies vix
 caperet comparavi: equos, arma distribui: commeatus
 ne tanta multitudini deessent, providi: locum in quo
 acies explicari posset elegi. Caetera in vestra potestate
 sunt: audete modo vincere, famamque, infirmissimum
 adversus fortes viros telum, contemnite. Temeritas est
 quae adhuc pro virtute timuistis: quae ubi primum impe-
 tum effudit, velut quaedam animalia amisso aculeo, tor-
 pet. Hi vero campi deprehendere paucitatem quam Ci-
 liciae montes absconderant. Videri ordinei raros, cornua
 exorta, mediocris aciem vanam & exhaustam. Nam ul-
 timi quos locavimus aversos, terga jam praebent: obtineri me-
 hercule equorum ungulis possunt, etiam si nil praeter fal-
 catos curius emisero: & bello vicerimus, si vincimus
 praelio; nam ne illi quidem ad fugam locus est. Hinc
 Euphrates, illinc Tigris prohibet inclusos: & quae antea
 per illa erant, in contrarium conversa sunt. Nostram mo-
 bile & expeditum agmen est: illud praeda grave. Impli-
 catus ergo spoliis nostris trucidabimus: eademque res &
 causa victoria erit, & fructus. Quod si quem est vobis
 nomen gentis movet, cogitet Macedonum illic arma esse,
 non corpora. Multum enim sanguinis invicem hausi-
 mus: & semper gravior in paucitate jactura est. Nam
 Alexander, quantuscunque ignavis & timidis videri po-
 test, unum animal est, & si quid mihi creditis, re-
 merarium & vecors; adhuc nostra pavore quam sua
 virtute felicius. Nihil autem potest esse diuturnum
 cui non subest ratio. Licet felicitas aspirare videatur,
 tamen ad ultimum temeritatis non sufficit. Præterea bre-
 ves & mutabiles vices rerum sunt, & fortuna nun-
 quam simpliciter indulget. Forsitan ita Deorum fata
 ordinaverunt, ut Persarum imperium, quod secundo
 cursu per CCXXX annos ad summum fastigium eve-
 xerant, magno motu concuterent magis quam afflige-
 rent, admonerentque nos fragilitatis humanae, cuius ni-
 mia in prosperis rebus oblivio est. Modo Gracis ultro

ballum inferebamus: nunc in sedibus nostris propulsamus illatum. Factamur invicem varietate fortuna. Videlicet imperium quia mutuo affectamus, una gentem capit. Ceterum si spes non subesset, necessitas tamen stimulare deberet. Ad extrema perventum est. Matrem meam, duas filias, Ochum in spem hujus imperii genitum, illos principes, illam sobolem regia stirpem, duces vestros, Regum instar victos habes: nisi, quod in vobis est, ipse ego majore parte captivus sum. Eripite viscera mea ex vinculis, restituite mihi pignora, pro quibus ipse mori non recuso. Parentem, liberos (nam conjugem in illo carcere amisi) credite nunc omnes tendere ad vos manus, implorare patrios Deos, opem vestram, misericordiam, fidem exposcere, ut servitute, ut compedibus, ut precario victu ipsos liberetis. An creditis aequo animo in servire, quorum Reges esse fastidiunt? Video admoventi hostium aciem: sed quo propius discrimen accedo, hoc minus huic qua dixi possum esse contentus. Precor vos per Deos patrios, aeternumque ignem qui praefertur altaribus, fulgoremque solis intra fines regni mei orientis, per aeternam memoriam Cyri, qui ademptum Medu Lydisque imperium primus in Persidem intulit, vindicare ab ultimo dedecore nomen gentemque Persarum. Sic alacres & sue pleni, ut quam gloriam accepistis à majoribus vestris, posteris relinquatis. In dextris vestris jam libertatem, opem, spem futuri temporis geritis. Effugit mortem quisquis contempserit: timidissimum quemque consequitur. Ipse non patrio more solum, sed etiam ut conspici possim, curram vehor. Nec recuso, quo minus iuvemini me, siue fortitudinis exemplum, siue ignavis fuero.

15. Interim Alexander (ut est demonstratum à transfuga) cum insidiarum locum circumiret, & Dario, qui laevum cornu tuebatur, occurreret, agmen obliquum incedere jubet. Darius quoque eodem

endem suum obvertit, Besso admonito, ut Massa-
 geras equites in laevum Alexandri cornu invehi ju-
 beret. Ipse ante se falcatos currus habebat, quos si-
 gno dato universos in hostem effudit. Ruebant la-
 xatis habenis aurigæ, quo plures nondum satis
 proviso impetu obtererent. Alios ergo hastæ mul-
 tum ultra remonem eminentes, alios ab utroque
 latere demisse falces laceravere. Nec sensim Ma-
 cedones cedebant, sed effusa turbaverant fuga or-
 dines. Mazæus quoque percussis metum incussit,
 mille equitibus ad diripienda hostis impedimenta
 circumvehi iussis: ratus captivos quoque, qui si-
 mul asservabantur, rupturos vincula, cum suc-
 appropinquantes vidissent. Non sefellera Parme-
 nionem, qui in laevo cornu erat. Propere igitur
 Polydamanta mittit ad Regem, qui & periculum
 ostenderet, & quid fieri juberet consuleret. Ille
 audito Polydamante, *Abi, nuntia*, inquit, *Parme-*
nioni, si acie vicerimus; non nostra solum nos recupe-
raturos, sed omnia quæ hostium sunt occupaturos: Pro-
inde non est quod quidquam virium subducas ex acie
sed, ut me & Philippo patre dignum est, contempto
sarcinarum damno, fortiter dimicet. Interim Barbari
 impedimenta turbaverant, cæsisq; plerisque custo-
 dum, captivi, vinculis ruptis, quidquid obvium
 erat quo armari possent, rapiunt, & aggregati suo-
 rum equitibus, Macedonas anceps circumven-
 tos malo invadunt: latique circa Sygambim vi-
 cisse Darium, ingenti eade prostratos hostes, ad
 ultimum etiam impedimentis exutos nuntiant;
 quippe eandem fortunam ubique esse credebant,
 & victores Persas ad prædam discurrense. Sygamb-
 bis, hortantibus captivis ut animum à mæotoe al-
 levarer, in eodem quo antea fuit perseveravit: non
 vox ulla excidit ei, non oris color vultusve muta-
 tus est; sed sedit immobilis, credo præcoce gaudis

verita fortunam irritare: adeo ut, quid mallet; inuentibus eam fuerit incertum. Inter hæc Amyntas, præfectus equitum Alexandri, cum paucis turmis, opem impedimentis laturus advenerat, incertum suone consilio, an Regis imperio: sed non sustinuit Cadusiorum Scytharumque impetum; quippe vix tentato certamine effugit ad Regem amissorum impedimentorum testis magis quam victor. Jam consilium Alexandri vicerat dolor, & se cui a recuperandi sua militem a prælio avelleret, non immerito verebatur. Itaque Aretem ducem nascatorum. (Sarisphores vocabant,) adversus Scythas mittit. Inter hæc currus, qui circa prima signa subaverant aciem, in phalangem investiti erant. Macedones confirmatis animis in medium agmen accipiunt. Vallo similis acies erat: junxerant hastas, & ab utroque latere remere incurrentium illa suffodiebant: circuire deinde currus, & propugnatores præcipitare cœperunt. Ingens ruina equorum aurigarumque aciem compleverat. Hi terribos regere non poterant: equi crebra jactatione cervicem, non jugum modo excusserant, sed etiam currus everterant: vulnerati interfectos trahebant; nec consistere territi, nec progredi debiles poterant. Pauci tamen evasere quadrigæ in ultimam aciem; iis, quibus inciderunt, miserabili morte consumptis: quippe amputata virorum membra humi jacebant: & quis calidis adhuc vulneribus aberat dolor, trunci quoque & debiles, arma tamen non omittebant, donec multo sanguine effuso exanimati procumberent. Interim Aretes Scytharum, qui impedimenta diripiebant, duce occiso, gravius territis instabat. Supervenire deinde missi à Dario Bactriani, pugnae vertere fortunam. Multi ergo Macedonum primo impetu obtriti sunt; plures ad Alexandrum refugerunt.

Tum Persæ clamore sublato, qualem victores solent edere, ferociter in hostem quasi ubique profligatum incurrunt. Alexander territos castigare, adhortari, prælium quod jam clanguerat solus accendere, confirmat isque tandem animis ire in hostem jubet. Rarior acies erat in dextero cornu Persarum: namque inde Bactriani decesserant ad opprimenda impedimenta. Itaque Alexander laxatos ordines invadit, & multa exde hostium invehitur. At qui in laevo cornu erant Persæ, spe posse eum includi, agmen suum à tergo dimicantis opponunt. Ingeniosque periculum in medio hærens adisset, ni equites Agriani, calcaribus subditis, circumfusus Regi Barbaros adorti essent, aversosque cædendo in se obverci coegissent. Turbata erat utraque acies. Alexander & à fronte & à tergo hostem habebat: qui averso ei instabant, ab Agrianis militibus premebantur. Bactriani, impedimentis hostium direptis reversi, ordines suos recuperare non poterant. Plura simul abrupta à cæteris agmina, ubicunque alium alii fors miscuerat, dimicabant. Duo Reges junctis prope agminibus prælium accendebant. Plures Persæ cadebant: nam ferme utrinque numerus vulnerabantur. Curru Darius, Alexander equo vehebatur: utrumque delicti ruebantur, sui immemores; quinque amisso Rege nec volabant salvi esse, nec poterant. Nam ante oculos sui quisque Regis mortem occumbere ducebat egregium. Maximum tamen periculum adibant qui maxime ruebantur: quinque sibi quisque cæsi Regis expetebat decus. Cæterum, siue ludibrium oculorum siue vera species fuit qui circa Alexandrum erant vidisse se crederant paululum super caput Regis placide volante n aquilam; non sonitu armorum, non gemitu morientium tergitam; diuque circa equum Ale-

xandri, pendenti magis quam volanti similis, apparuit. Certe va e. Aristander a ba veste indutus, & dextra præferens lanceam, militibus in pugnam intentis avem monstravit, haud dubium victoriae auspiciū. Ingens ergo clacritas ac si luc a paulo ante territos accendit ad pugnam: utique posteaquam auriga Darii, qui ante ipsum sedens equos regebat, hasta transfixus est. Nec aut Persæ, aut Macedones dubitavere quin ipse Rex esset occisus. Lugubri ergo ululatu & incondito clamore gemituque totam fere aciem adhuc æquo Marte pugnantium turbavere. Cognati Darii & armigeri læ, umque tuentes cornu, in fugam effusi, destituerant currum: quem à dextera parte stipati in medium agmen receperunt. Dicitur acinace stricto Darius dubitasse, an fuga dedecus honesta morte vitaret. Sed eminens curru, nondum omnem suorum aciem prælio excedentem destruere erubescibat. Dum inter spem & desperationem hæsitat, sentim Persæ cedebant, & laxaverant ordines. Alexander mutato equo, (quippe plures farigaverat,) resistentium ora fodiebat, fugientium terga. Jamque non pugna, sed cædes erat, cum Darius quoque currum suum in fugam vertit. Hærebat intergis fugientium victor: sed prospectum oculorum nubes pulveris, quæ ad cælum ferebatur, abstulerat. Ergo haud secus quam in tenebris errabant, ad sonum notæ vocis ut signum subinde coeuntes. Exaudiebant tamen strepitus habenarum, quibus equi currum vehentes identidem verberabantur. Hæc sola fugientis vestigia excepta sunt.

16. At in lævo Macedonum cornu, quod Parmenio, sicut ante dictum est, tuebatur, longe alia fortuna utriusque partis res gerebatur: Mazzus cum omni suorum equitatu vehementer investus, iurgebat

urgebat Macedonum alas. Jamque abundans multitudine aciem circumvehi cœperat, cum Parmenio equites nuntiare jubet Alexandro in quo discrimine ipsi essent: nisi mature subveniretur, non posse sisti fugam. Jam multum viæ processerat Rex, imminens fugientium tergis, cum à Parmenione tristis nuntius venit. Refrenare equos jussit qui vehebantur, agmenque constitit: frendente Alexandro, eripi sibi victoriam è manibus, & Darium felicius fugere, quam sequi se. Interim ad Mazæum superati Regis fama pervenerat. Itaque quamquam validior erat, fortuna tamen parvum territus, perculsis languidius instabat. Parmenio ignorabat quidem causam sua sponte pugne remissæ: sed occasione vincendi strenue est usus. Thessalos equites ad se vocari jubet. *Ecquid inquit, videtis istos, qui ferociter modo instabant, pedem referre subito pavore perterritos? Nimirum nobis quoque Regis nostri fortuna vincit: omnia Persarum cade strata sunt: quid cessatis anne fugientibus quidem pares estis? Vera dicere videbatur, & spes languentes quoque crexerat: subditis calcaribus proruere in hostem: & illi jam non sensim, sed citato gradu recedebant; nec quidquam fugæ, nisi quod terga nondum verterant, deerat. Parmenio tamen ignarus quænam in dextero cornu fortuna Regis esset, repressit suos. Mazæus dato fugæ spatio, non recto itinere, sed majore, & ob id tutiore, circuitu Tigrim superat, Babylonem cum reliquis devicti exercitus intrat. Darius paucis fugæ comitibus ad Lycum amnem contenderat: quo trajecto dubitavit an solveret pontem; quippe hostem jam affore nuntiabatur. Sed tot millia suorum, quæ nondum ad amnem pervenerant, ponte reciso prædam hostis fore videbat. Abentem, cum intactum sineret pontem, dixisse*

constat. Malle insequentibus iter dare, quam auferre fugientibus. Ipse ingens spatium fuga emensus media fere nocte Arbela pervenit. Quis torlubria fortunæ, ducum agminumque eadem multiplicem, devictorum fugam, clades nunc singulorum, nunc universorum, aut animo assequi queat, aut oratione complecti? Propemodum seculi res in unum diem fortuna cumulavit. Alii quæ brevissimum patebat iter, alii diversos saltus, & ignotos sequentibus colles petebant. Eques pedetque confusi sine duce, armatis inermes, integris debiles implicabantur. Deinde misericordia in metum versa, qui sequi non poterant inter mutuos gemitus delerebantur. Suis præcipue fatigatos & faucios exurebat, passimque omnibus rivis prostraverant corpora, præstuentem aquam hianti ore captantes: quam cum avidè turbidam hausissent, tendebantur extempore præcordia premente limo; resolutique & torpentibus membris, cum supervenisset hostis, novis vulneribus excitabantur. Quidam, occupatis proximis rivis, diverterant longius, ut quidquid occulti humoris usquam manaret exciperent. Nec ulla adeo avia & sicca lacuna erat, quæ vestigantium sitim falleret. E proximis vero itineri vicis senum ululatus foeminarumque exaudiebantur; barbaro ritu Dærium adhuc Regem clamantium. Alexander, ut supra dictum est, inhibito suorum cursu, ad Lycum amnem pervenerat: ubi ingens multitudo fugientium oneraverat pontem, & plerique, cum hostes urgeret, in flumen se præcipitaverant, gravesque armis & prælio ac fuga defatigati, gurgitibus hauriebantur. Jamque non pons modo fugientes, sed ne amnis quidem capiebat, agmina sua improvide subinde cumulante: quippe ubi intravit animos pavor, id solum metuunt quod primum formidare ceperunt.

perunt. Alexander, instantibus suis abeuntem hostem sequi permitteret, hebetia tela esse, & manus fatigatas, tantoque cursu corpora exhausta, & princeps in noctem diem tempus, cautatus est; re vera de lævo cornu, quod adhuc in acie stare credebatur sollicitus, reverti ad ferendum opem suis statuit. Jamque signa convenerant, cum equites à Parmenione missi illius quoque partis victoriam nuntiant. Sed nullum eo die majus periculum adiit, quam dum copias reducit in castra. Pauci eum & incompoti sequebantur ovantes victoria. Quippe omnes hostes aut in fugam effusos, aut in acie cecidisse credebant. Cum repente ex adverso apparuit agmen equitum, qui primo inhibere cursum, deinde, Macedonum paucitate conspecta, turmas in obvios concitaverunt. Ante signa Rex ibat, dissimulato magis periculo quam spreto. Nec defuit ei perpetua in dubiis rebus felicitas. Namque Præfectum equitatus, avidum certaminis, & ob id ipsum incautus in seruentem, hasta transfixit. Quo ex equo lapso, proximum, ac deinde plures, eodem telo contudit. Invalere turbatos amici quoque: nec Persæ inulti cadebant: quippe non universa acies, quam hæc tumultuaria manus, vehementius iniere cerramen. Tandem Barbari, cum obscura luce fuga tutior videretur esse quam pugna, diversis agminibus abiere. Rex extraordinario periculo defunctus, incolumes suos reduxit in castra. Cecidere Persarum, quorum numerum victores finire potuerunt, millia XL. Macedonum minus quam CCC desiderati sunt. Cæterum hanc victoriam Rex majore ex parte virtuti quam fortunæ suæ debuit: animo, non (ut antea) loco vicit. Nam & aciem peritissime instruxit, & promptissime ipse pugnavit, & magno consilium jacturam sarcinarum impedimentorumque

rumque contempsit, cum in ipsa acie summum rei videret esse discrimen: dubioque adhuc pugnae ventu, pro victore se gessit. Percussos deinde hostes fudit: fugientes, quod in illo ardore animi vix credi potest, prudentius quam avidius persecutus est. Nam si, parte exercitus adhuc in acie stante, instare cedentibus perseverasset, aut sua culpa victus esset, aut aliena virtute vicisset. Jam si multitudinem equitum occurrentium eximisset, victori aut sorte fugiendum, aut miserabiliter cadendum fuit. Nec duces quidem copiarum sua laude fraudandi sunt. Quippe vulnera quae quisque exepit, indicia virtutis sunt. Hephæstionis brachium hasta ictum est: Perdiccas ac Cornus & Menidas sagittis prope occisi. Et, si vere aestimare Macedonas qui tunc erant volumus, fatebimur, & Regem talibus minutis, & illos tanto Rege fuisse dignissimos.

BREVIARUM LIB. V.

1. **D**ario Media fines ingresso, Arbela posuit Alexander, & Babylonem cuius situs, amplitudo, & corrupti mores describuntur.

2. Militibus premia proponit, ut iis otium excuteret. Susianam urbem ac regum Persiae thesauros recipit, & Sygambim solatur.

3. Uxorum regione superata, Madabem praefectum ad deditos & captivos tum libertate tum immunitate donat: Persidemque intrare cogitans, ab Ariobarzane retrocedere cogitur.

4. Captivo quodam iter pauci cognitum aperiente, Persarum exercitum ipso Ariobarzane occiso delet Alexander.

5. Ad Persopolim properans captivorum Graecorum IVM, liberat.

6. Opulentissima Persēpolis direpta interiorē Persidis regiōnem perit, ac Maydorum domat gentem.

7. Alexander in convivio a Thaide aliisque castrensibus sortis impulsus, Persarum regiam incendit: deinde persę qui Darium statuit.

8. Darii suę ad pugnam hortantis oratio.

9. Varia Magnatum sententia ac tumultus ob Nabarzani qui cum Bess proditionis societatem inierat, consilium.

10. Bessi Nabarzani de Dario prodendo aut occidendo nefaria deliberatio: quam miris artibus occultant.

11. Infidia proditorum Dario aperiuntur, qui Gracorum presentiumque respuit auxilium paratus perire, si saluum esse nollent sui milites.

12. Bessas Darium fictis verbis & lachrymis delusum comprehendit, aureisque vinclum compedibus in sordido vehiculo ad Alexandrium deduci curat.

13. Alexander, audito Darii periculo, ad Persarum exercitum contendit. Bessus autem, cum periculis aliis, arma vulnūque roentens victus, Darium multis confossum vulneribus relinquit, fugęque sibi consulere conatur.

14. Darii corpus repertum Alexander lachrymis prosequitur, & ad Syzigam in sepeliendam mittit.

QUAE interim ductu imperioque Alexandri vel in Grecia, vel Illyriis, ac Thracia gesta sunt, si quęque suis temporibus reddere voluero, interrumpende sunt res Asię, quas utique ad fugam mortemq. Darii universas in conspectum dari, & sicut inter se coherent, ita opere ipso conjungi, haud paulo aptius videri potest. Igitur quę Prælio apud Arbela conjuncta sunt ordiar dicere. Darius media fere nocte Arbela pervenit, eodemque magnę partis amicorum ejus ac militum fugam fortuna compulerat. Quibus convocatis, exponit, haud dubitare se quin Alexander

celeberrimas urbes, agrosque omni copia rerum abundanter, petiturus esset: pradam optimam paratamque ipsum & milites ejus spectare. Id suis rebus tam in statu salutis fore quippe se d. fert. cum expedita manu petiturum. Ultima regni adhuc intacta esse: inde bello vires hand egre reparaturum. Occuparet sane gazam avidissima gens, & ex longa fame satiare se auro, mox futura prada firi: didicisse n. is. pretiojam suppellectilem, pellicisque & s. adorum agmina. nihil aliud fuisse quam cetera & imp. amenta. Eadem habentem Alexandrum, quibus antea vicisset, inferorem fore. Plena omnibus desperationis videbatur oratio, quippe Babylonem urbem opulentissimam dedecementibus: iam vasa, iam cetera ornamenta regni, causamque belli victorem occupaturum. At ille docere pergit, non se causa dictu sed causa nec. Nam in rebus adversis sequenda esse. Perrogeri bellum, non auro: vni, non nil in rebus. Omnia sequi armatis. Sic majores suos periculis in principio rerum, celeriter pristinum reparasse fortunam. Igitur huc confirmatis eorum animis, huc impetum ita quoquam consilium sequentibus, Media fines ingressus est. Paulo post Alexandro Arbela traduntur, regia suppellectili di. rique gazarepleta. Quatuor milia talentum fuere: praeterea pretioz vestes, totius (ut supra dictum est) exercitus opibus in illam sedem congestis. Inguenibus deinde morbis, quos odor cadaverum totis jacentium campis vulgaverat, maturius castra movit. Funtibus aperit se à lava Arabia odorum fertilitate nobilis regio. Campestre iter est. inter Tigum & Euphratein tam uber & pinguis solis, ut à pastu repell. pecora dicantur, ne satietas perimiat. Causa fertilitatis est humor qui ex utroque amne manat: toto fere solo propter venas aquarum resudante. Ipsi amnes ex Armenia montibus profluunt, ac magno deinde aquarum divorzio ita, quod capere, percurrunt. Duo millia & quingenta

gentia stadia emensi sunt, qui amplissimum intervallum circa Armeniæ montes notaverunt. Iidem cum Mediæ & Gordianorum terras secare coeperunt, paulatim in aciem coeunt: & quo longius manant, hoc angustius inter se spatium terre relinquunt. Vicini maxime sunt his campi quos incolæ Mesopotamiam appellant: Mediam namque ab utroque latere concludunt. Eadem per Babyloniorum fines in Rubrum mare promittunt. Alexander quartis castris ad Mennin urbem pervenit. Caverna ibi est, ex qua fons ingentem vim bituminis effundit: adeo ut satis constet, Babylonios muros, ingentis operis, huius fontis bitumine interlitos fuisse. Cæterum Babylonem procedenti Alexandro Mazæus, qui ex acie in urbem eam confugerat, cum adultis liberis supplex occurrit, urbem seque dicens. Gratus adventus ejus fuit Regi: quippe magni operis futura erat obsidio tam munitæ urbis. Ad hoc vir illustris, & manu promptus, tamæque etiam proximo prælio celebris, & cæteros ad deditionem sui incitaturus exemplo videbatur. Igitur hunc quidem benigne cum liberis excepit. Cæterum quadrato agmine quod ipse ducebat, velut in aciem irent, ingredi suos jubet, Magna pars Babyloniorum constitit in muris, avida cognoscendi novum Regem. Plures obviam egressi sunt. Inter quos Bagophanes, arcis & regiæ pecuniæ custos, ne studio à Mazæo vinceretur, totum iter floribus coronisque constraverat, argenteis altaribus utroque latere dispositis, quæ non thure modo, sed omnibus odoribus cumulaverat. Eum dona sequebantur, greges pecorum equorumque: leones quoque & pardales caveis prætebantur. Magi deinde suo more patrium carmen canentes. Post hos Chaldæi, Babyloniorumque non vaes modo, sed etiam artifices, cum fidibus

sui generis ibant : laudes ii Regum canere soliti;
 Chaldaei siderum motus, & flatas temporum vices
 ostendere. Equites deinde Babylonii, suo atque
 equorum cultu ad luxuriam magis quam ad mag-
 nificentiam exacto, ultimi ibant. Rex armatis
 stipatus, oppidanorum turbam post ultimoque pedi-
 res ire iussit. Ipse cum cum urbem, ac deinde re-
 giam, intravit. Postero die supellectilem Darii &
 omnem pecuniam recognovit. Ceterum ipsius ur-
 bis pulchritudo ac venustas non Regis modo, sed
 etiam omnium oculos in semetipsum ad immerito
 convertit. Semiramis eam considerat, vel (ut ple-
 rique credidere) Belus; cuius regia ostenditur.
 Murus insinatus laterculo coctili, bitumine inter-
 litus, spatium XXX & duorum pedum latitudinem
 amplectitur: quadrigae inter se occurrentes sine pe-
 riculo committere dicuntur. Altitudo muri C cu-
 bitorum eminet spatio. Turres denis pedibus,
 quam murus, altiores sunt. Totius operis ambitus
 CCCLVIII stadia complectitur: singulorum stadi-
 orum structurarum singulis diebus perfectam esse,
 memoriae proditum est. Aedificia non sunt admo-
 ra muris, sed fere spatium unius ageris absunt.
 Ac ne totam quidem urbem testis occupaverunt:
 per XC stadia habitatur: nec omnia continua sunt.
 Credo, quia tutius visum est pluribus locis spargi.
 Cetera ferunt coluntque: ut si externa vis in-
 gruat, obsessis alimenta ex ipsius urbis solo submi-
 nistrent. Euphrates interfluit, magnaue molis
 crepidinibus coercetur. Sed omnium operum ma-
 gnitudinem circumveniunt cavernae ingentes, in
 altitudinem pressae ad accipiendum impetum flu-
 minis: quod ubi apposita crepidinis fastigium ex-
 cessit, urbis recta corripere, nisi essent specus la-
 cusque qui exciperent. Coctili laterculo structi
 sunt: totum opus bitumine astringitur. Pons lapi-
 deus

deus flumini impositus jungit urbem. Hic quoque inter mirabilia Orientis opera numeratus est: quippe Euphrates altum limum vehit, quo penitus ad fundamenta jacienda egresso, vix fulciendo operi firmum reperiunt solum. Arcem autem subinde cumulata, & saxis, quibus pons sustinetur, annexa, morantur annem: qui retentus acius quam si libero cursu mearet illiditur. Arcem quoque ambitu viginti stadia complexam habet: triginta pedes in terram tutum fundamenta demissasunt; ad octoginta summum munimenti fastigium pervenit. Super arce, vulgatum Græcorum fabulis miraculum, pensiles horti sunt, summam murorum altitudinem æquantes, multarumque arborum umbra & proceritate amant. Saxea pilæ, quæ totam onus sustinent, instructa sunt. Super pilas lapide quadrato solum fixatum est, patiens terræ, quam aliam injiciunt, & humoris quo rigant: adeoque validas arborum sustinent moles, ut stipites earum octo cubitorum spatium crassitudine æquent, in quinquaginta pedum altitudinem emineant, & frugiteræ æque sint ac si terra sua alerentur. Et cum vetustas non opera solum manu facta, sed etiam ipsam naturam paulatim exedendo perimat, hæc moles, quæ tot arborum radicibus premitur, tantique nemoris pondere onerata est, inviolata durat: quippe viginti lati parietes sustinent, undecim pedum intervallo distantes, ut procul visentibus sylvæ montibus suis imminere videantur. Syriæ Regem Babylone regnantem hoc opus esse molitum, memorie proditum est, amore conjugis victum, quæ desiderio nemorum sylvarumque in campestribus locis virum compalir naturæ gentium amœnitate hujus operis imitari. Diurnis in vacante quam ut quam consistit Rex, nec ullus locus disciplinae militare magis

gis nocuit. Nihil urbis eius corruptius moribus, nihil ad irritandas illicendaeque immodicas voluptates instructius. Liberos conjugelque cum hospitibus stupro coire, modo pretium flagitii datur, parentes in irique patiuntur. Convivales ludi tota Perside Regibus purpuratque conditi sunt. Babylonii maxime in vinum. & quae ebrietatem sequuntur, effusi sunt. Eximiarum convivia incun-
tium in principio modestus est habitus. dein summa quaeque amicu-
la exeunt, paulatimque sudorem profanant. Ad ultimum (honos auribus sit) ima corporum velamenta prociunt: nec metrum hoc dedecus est, sed matronarum vir-
gumque, apud quos comitas habetur vulgati corporis vilitas. Inter haec flagitia exercitus ille donitor Asiae per XXXIV dies saginatus: ad ea quae sequebantur discrimina haud laetior debitor futurus fuit si hostem habuisset. Ceterum quo minus damnum sentiret, idem incrementum novebatur. Namque Amyntas Andromenis ab Antipatio Macedonum peditum sex milia adduxit, CCC praeterea ejusdem generis equites: cum his DC Thracas, adjunctis peditibus suae gentis tribus milibus & quingentis: & ex Peloponneso mercenarius miles ad quatuor milia adveniens, cum CCCLXXX equitibus. Idem Amyntas adduxerat quinquaginta principum Macedoniae liberos adultos, ad custodiam corporis: quippe inter epulas hi sunt Regis ministri. Idemque equos in equari pretium admovent, venantemque corantur: & vigiliarum vices ante cubuli fores servant: magnorumque Praefectorum & ducum haec incrementa sunt & rudimenta. Igitur archi Babyloniae Rex Agathone praesidere jussit, cum septingentis Macedonum, trecentisque mercede conductis, Praetores, qui regioni Babyloniae & civitati praesent, Menetam & Apolo-

Apollodorum reliquit: his duo millia peditum cum mille talentis data. Utrique præceptum, ut in supplementum milites legerent. Mazæum transfugam Satrapia Babylonie donat. Bagophanem, quædam in trochilidera, sequi iussit. Armenia Mithriæni Sardium proditori data est. Ex pecunia deinde Babylonie Macedonibus equitibus sexcenti denarii tributi: cæteris quoque persæ quingenos accepit: ducentis peditum stipendium mensum est.

2. His ita compositis, in regionem quæ Satrapene vocatur pervenit: fertilis terra, copia rerum & omni eorum eam abundantia. Itaque diutius ibi subsistens, ac ne delectos otio demitterent animos, iudicium dedit, præterque proposuit de virtute militari certantibus. Octo qui fortissimi iudicati essent, singulis milium & liton præfuerant. Chusæææ vocabatur, tum primum in hunc numerum capis distribuitis. Namque antea quinquagenarie cohortes erant, nec fortitudinis præmia gesserant. Locos milium turba convenerat, egregio interfectum certaminis, resti cadem eniſque factorum. & de iudicibus satrapæ sententiam: quippe verone an falso honores cuique haberent ignorari non poterat. Primus omnium virtutis causa donatus est Adarchus senior, qui omnium apud Halicaræssos a junioribus prælium, uons maxime accepterat: proximus ei Antigenes vilus est: tertium locum Philotas Augens obtinuit: quartus Amyntæ datus est: post hos Antigonus, & ab eo Lynceſtes Amyntæ filius. Septimum locum Theodorus, ultimum obtinuit Heliæus. In disciplina quoque militaris rei pleraque à majoribus tradita utiliter mutavit. Nam cum ante equites in suam quisque gentem describerentur, seorsum à cæteris, exempto nationum discrimine, Præfectos non utique suarum gentium, sed dele-

atos, attribuit. Tuba cum castra movere vellent signum dabat: cujus sonus plerumque, tumultuantium siemitu exoriente, haud satis exaudiebatur. Ergo peritiam, quae undique conspici posset, supra praetorium statuit: ex qua signum eminebat pariter omnibus conspicuum. Obiervabant ignis noctu, fumus interdiu. Jamque suscadituro, Abulites regionis ejus Praefectus, sive Darii jussu, ut Alexandrum praeda retineret, sive sponte, filium obviam misit, traditurum se urbem promittens. Benigne juvenem excepit Rex, & eo duce ad Choraspen amnem pervenit. delicatam (ut fama est) vehementem aquam. Hic Abulites cum donis regalibus opulentiae occurrunt. Dromades, camelis inter dona erant, velocitatis eximiae: duodecim elephantum à Dario ex India acciti: non jam terror (ut speraverant) Macedonum, sed auxilium, opes victi ad victorem transierunt fortuna. Ut vero urbem intravit, incredibilem ex thesauris summam pecuniae egressit. L. milia talentum argenti, non signati forma, sed rudi pondere. Minus Reges tantas opes longa aetate cumula verant, liberi posterisque, ut arbitrabantur, quis una hora in externi Regis manus inruerit. Confedit deinde in regia sella, multo excelsoiore quam pro habitu corporis. Itaque pedes cum immo gradum non contingerent unus ex Regis pueris, mensam subdida pedibus: & cum spadonem, qui Dario fuerat, ingemiscentem conspexisset, Rex causam nonnullam requisivit. Ille indicat, Dariam venientem, solentem seque sacram ejus mentem ad hostium recidentem sine lachrymis consolere non posse. Subiit ergo Regem verendum, ut sciret, si hospes, ille Deos. Jamque subduci jubebat, cum Philotas, Minime vero hac feceris, Rex, sed omni quoque accipe munus, ex qua libavit hostis equas, non parvis esse sub-

mari se insinuat. Alexander, amne superato, cum
 IX millibus peditum & Agraniis atque Græcorum
 mercenariis millibus LX, a Idibus milibus Thra-
 cum, in regionem Illyriam pervenit. Finis illa
 Susis est, & in primam Peridem exiit. auctum
 inter se & Surianos alium relinquens. Alcathes
 erat huius regionis Praefectus, huius longitudo
 rum homo, qui post ultima proventus ex se rece-
 verat. Sed patri locorata Alexander dicitur, idem
 occultum iter esse per calles, & per montes
 si paucos misisset leviter armatos, quibus ei a ho-
 stium evasuros. Cum consilium perisset, idem
 itinerum faciunt duces, milites & quædam mer-
 cede conducti & Agraniis, quædam præfectorum
 dato, ac post totis operibus terminis ad pug-
 nam. Ipse tertia vigilia castris motus, circa lucis ortum
 superaverat angustias: castrisque munitis cratibus
 & pluteis faciendis, ut qui castris admovent
 extra teli iactum essent, urbem obsidere cepit.
 Prærupta erant omnia saxis & coribus. Multis
 ergo vulneribus depulsi, ut quibus non cum hoste
 solum, sed etiam cum loco dimicandum esset, sub-
 ibant tamen: quia Rex inter primos consulerat,
 interrogans tot urbium victores, an erubescerent
 harere in obsidione castelli exigui & ignobilis? si-
 mul iam inter hircemius periebatur, cum resu-
 dine obiecta milites, qui ut inde discederet per-
 pellere nequiverant, tuebantur. Tandem Tauton
 super arceem urbis se cum suo agmine ostendit: ad
 cuius conspectum & animi hostium labare, & Ma-
 cedones acies praelium inire ceperunt. Anceps
 oppidanos malum urgebat, ne sustineret hostium
 poterat. Paucis ad moriendum, pluribus ad fu-
 gam animus fuit. Magna pars in arceem concessit.
 Inde triginta oratoribus missis ad deprecandum;
 esse responsum à Rege redditur, non esse veni-
 lotum.

locum. Itaque suppliciorum metu perculsi, ad Sy-
 gimbim Darii matrem, occulto itinere ignoro-
 que hostibus, mittunt, qui peterent, ut ipsa Re-
 gem mitigaret, hand ignari parentis eam loco di-
 ligetique. Et Mithras, coram filiam secum ma-
 trimonio junctam. Darius propinqua cognatione
 contingens. Dii Sygimbis super precibus
 repugnavit, abnuens deprecationem pro illis con-
 venire fortunæ in qua esset: adjecitque, metnere
 sese ne victoris indulgentiam fatigaret: sapiusque
 cogitare captivam esse se, quam reginam fuisse.
 Ad ultimum ceteris literis Alexandri non ita depre-
 cata est, ut ipsam exoneraret, quod deprecaretur:
 petere se, ut illis quoque, si minus sibi ignoscere:
 pro necessario se propinquo suo, jam non hoste,
 sed suppete tantum, vitam precari. Moderatio-
 nem elementiamque Regis quæ tunc fuit, vel una
 hæc res possit ostendere: non Malachi modo igno-
 vit, se homines & deditos & captivos libertate at-
 que immunitate donavit: urbem reliquit inta-
 ctam: agros sine tributo colere permisit. A victo-
 re Dario plura mater non impetrasset. Uxiorum
 deinde gentem Sabastam, Sasinorum Satrapæ
 contribuit: divitiisque cum Pamentione copiis,
 illum campestris itinere procedere jubet, ipse cum
 expedito agmine jugum montium cœdit, quorum
 perpetuum dorsum in Persidem excurrit. Omni
 hac regione vastata, tertio die Persidem, quinto
 angustias (quas illi Scindas Pylas vocant) intrat.
 Ariobarzanes has cum quindecim millibus pedi-
 tum occupaverat, rupes abscissas & undique præ-
 ruptas: in quarum cacuminibus extra telum
 Barbari stabant, de industria quieti, & paventi-
 bus similes, donec in arctissimas fauces penetraret
 agmen. Quod ubi contemptu sui pergere vident,
 tum vero ingentis magnitudinis saxa per mon-
 tium

rium prona devolvunt, quæ incussa lapidis subja-
centibus petris, majore vi incidebant: nec singu-
los modo, sed agmina procrebunt. Fundis quo-
que excussi lapides & sagittæ inerebantur undi-
que. Nec id miserrimum fortibus vis erat, sed
quod in altis scratum muris, velut intra ca deprehensi-
si, caderentur. Itaque ibi, ubi quædam eminen-
tia saxa complexi, ut ad eos non possent, a quo
alium levantes conabantur, ceciderunt: et multi-
torum simul numerus cecidit. Rex quoque, cum
eos qui commoverent, impediret, non potuit. Itaque
ergo, nec nati, nec restitisse, nec se defendere
possunt, cum tanta multitudo esset. Rex quoque
illi. Regem nondum, sed in illis angustis, in
mere in illas angustias, cum illis exieris agebat.
Invictus antea, cum illis, in illis angustias
impune Cilicæ tantes, in illis angustias, in illis
novum iter in Pamphiliam, in illis angustias, in illis
sitabat deorchensa se lectis, nec aliud remedium
erat, quam reverti quæve erat. Itaque cum re-
cepruidato, dentatis agminibus, secuti que super
capita confertis, retro evadere Rex ex angustia
juber: triginta fuisse illa dia que remensis sunt.

4. Tunc castris undique, & aperto loco positis, non
consultare modo quid agendum esset, sed vates
quoque adhibere cepit à superstitione animi. Sed
quid tunc prædicere Amtrader, cui tum pluri-
mum credebatur ex vatibus, poterat. Itaque
damnatis intempestivis sacrificiis, penitus locorum
convocari jubet. Medium iter ostendebant, tu-
tum apertumque: sed Rex dimittere milites in-
pultos erabescebat, ita tradito more, ut vix ullum
militie tam solenne esset munus quam numandi
suos. Captivos ergo, quos nuper exceperat, vo-
cari jubet: inter quos erat quidam, Græce Persi-
casque lingua peritus, qui frustra cum in Persidem

montium dorso exercitum ducere affirmat: sylvestres esse calles, vix singulis pervios, omnia contegi frondibus, implexisque arborum ramos sylvas committere. Namque Persis ab altero latere perpetuis montium jugis clauditur, quod in longitudinem MDC stadia, in latitudinem CXXX procurrat. Hoc dorsum a Caucaio monte ad Rubrum mare pertinet: quaque deficiunt mons, aliud munimentum, iterum obiectum est. Planities deinde sub radibus in initium spatiose procumbit: tenuis terra, multique visis, atque ulubus frequens. Arxes amnis per hos campos multorum aquas torrentium evolvit in Medum. Medus à mari ad meridiem versus, minor amnis eo quem recipit, evexitur: gignendæque herbe non alius est aptior, quicquid alluit floribus vestiens. Plantarum quoque & populi contegunt ripas, ita ut procul visentibus continuata videantur montibus nemora riparum. Quippe obumbratus amnis pressum solum dilabitur alveo: imminetque colles, ipsi quoque frondibus leti radices humore subeunte. Regio non alia tota Asia salubrior habetur: temperatum eorum: hinc perpetuum jugum, opacum & umbrosum, quod ætus levat; illinc mare adjunctum, quod modico tepore terras fovet. His expostis, captivus interrogatus à Rege, audire an oculis compta haberet quæ diceret; pastorem se fuisse, & omnes eos calles percurrisse respondit; his captum, semel à Persis in Lycia, iterum ab ipso. Subit annum memoria Regis oraculo editæ sortis. Quippe consenti responsum erat, ducem in Persidem ferentis viæ Lycium ducem fore. Igitur promissis, quanta & præsens necessitas exagebat, & ipsius fortuna capiebat, oneratum, armari jubet Macedonum more; & quod bene pateretur, monstraret iter, quam vis arduum

duum & præceptis, evasurum se esse cum paucis
 nisi forte crederet, quo ipse pecoris causa esset, A-
 lexandrum pro gloria, & perpetua laude ire non
 posset: etiam atque etiam docere captivum quam
 difficile iter esset, maxime in natis. Tum Rex,
 Prædam me, inquit, accipe, nequidem eorum qui
 sequuntur reculaturore, ire quia duces. Cratero
 ignora custodiam castrorum relicto, cum ordinibus
 quibus assueverat, & his copiis quas Meleager
 dacebat, & agitatibus & ceteris & equis ibi caule,
 præcepit, ut castrorum ipse circumdaret, plures de
 indistinctis ignes se cernerent, qui magis barbari
 crederent ipsam Regem evasisse. Ceterum si
 forte Ariobarzanes cognovisset, per callum manifesta-
 ctus eum intrare, & ad ostium quandam iter suum
 partem copiarum cavalle, opponeret. Craterus
 eum illato terrore retineret ad præsentem periculum
 converfurum agmen. Si autem iter non tem fesse-
 lisset, & saltum occupasset, cum trepidantium bar-
 barorum tumultum exaudisset, persequentium
 Regem, ad ipsum iter quo pridie perire solent, ne
 dubitaret ingredi, quippe vacuum fore hostibus
 in semet iveris. Tota tertia vigilia in eoque agmine,
 ac ne rubi quidem datur signum, perire ad temoz-
 stratum iter callum. Trepidantem porta portare mi-
 litem iusserat leviter armatum. Sed præter inias
 rupes, ac prærupta taxa, ventigium subinde fallen-
 tia, nix cumuata vento intrantes fatigabat.
 Quippe velut in foveas delati lauriebantur, &
 cum a commilitonibus levarentur, trahebant ma-
 gis adjuvantes quam allequebantur. Nos quoque
 & ignota regio, ac dux, incertum an satis fidus,
 multiplicabant metum, si custodes fessellissent quasi
 feras bestias ipsos posse deprehendi. Ex unius ca-
 privi vel fide vel animi pendere & Regis salutem
 & suam. Tandem venire in jugum. A dextra iter
 ad

ad ipsam Ariobarzanem erat: hic Philotam & Coe-
 num cum Anivna & Polyperconte, expeditam
 habentes manum, reliqui, monitos ut quia e-
 ques pedum erat durus, & quam pinguisimum
 esset solum & plenum sterile, lentim procederent.
 Dures erant uti equis de captivis dati. Ipse cum ar-
 migeris, & aliis quam pedum appellunt, audia se-
 mina, sed longiorum, quibus haurum remota,
 multa cum vexat, ut procedat. Medius erat dies,
 & sol ardens, necesse erat paus. Quippe tantumdem
 itine supererat, quam non ementi erant, sed mis-
 nis praeteritis, a quo etiam, si electis cibo tota-
 no juvaret, non si secundo, quod tantum, & cetera
 quae se non audere prece cunctis. Ceterum quae se ju-
 gam montium, passim ad platiorem demittit, in-
 gens vorago concinnata cavata, terrentior, iter ru-
 perat. Adhuc autem rami alius aut implorari
 & coeuntes, ut coeuntes non obsecrant senem. De-
 speratio igitur ingens, adeo ut vix lacrimis ab-
 stinerent, in se erant. Praecipue obscuritas, terrori
 erat. Non enim quae videri interuebant, con-
 tinenti fronde, recte vias, compicere prohibe-
 bant. Ne a riuum quidem ulus supererat: sylvas
 quicquid videri, quae concurrentibus ramis ma-
 jore, quam pro statu sonum reddebant. Tandem
 exspectant, ut quae terribiliora, nox tece-
 rat in nocte. Cuiusmodi brevi sonatio poterat eluvies,
 & si quae quid ex hincis exacerat fieri. Evadunt
 ergo in editum verticem, ex quo hostium statione
 conspecta, si erant armati à tergo se ostendunt ni-
 hil tale metuentibus. Quorum pauci, qui congregati
 audierant, caute sunt. Itaque hinc morientium ge-
 nitas, hinc ad suos recatentium miserabilis fa-
 cies, integros quoque, antequam discrimen ex-
 perimentur integram avertit. Fremitu deinde in ca-
 tra piceis Craterus praeterat illato, ad occupandas
 angustias

angustias in quibus pridie hæsitarat, miser e lucitur. Simul & Philotas, cum Poliphronte Ananisque & Cœno, diversum iter ingrediuntur, animi terrorem intulit barbaris. Ego enim per XL. eorum armis fœgentibus anticipata nocte, bellum memorabile tamen prælum eduxi, ut cum hostes, nonnullam quoque necessitas adhibere, sed per se periculum rei causa esset. Nudi complectebantur amplexus. X. genti corporum morte eorum, sed nonnulli, sed nonnulli ipsorum telis perierunt, sed nonnulli, sed nonnulli tamen, XL. ferre, sed nonnulli, sed nonnulli peditum stipatus, sed nonnulli, sed nonnulli cum multo super, sed nonnulli, sed nonnulli Persepolim, sed nonnulli, sed nonnulli festinans. Sed a multo, sed nonnulli, sed nonnulli strenue hostibus, sed nonnulli, sed nonnulli renovato pœlio excedit. Ceterum, sed nonnulli agmine actolite, sed nonnulli.

5. Rex eos, sed nonnulli, sed nonnulli copias fuderat castra, sed nonnulli, sed nonnulli quam undique fugati hostes, sed nonnulli, sed nonnulli præaltæ præcipitesque, sed nonnulli, sed nonnulli abrupterant iter, sed nonnulli, sed nonnulli progrediendum erat; jam nonnulli, sed nonnulli locorum fraude suspecta. Procedenti ei, sed nonnulli, sed nonnulli custode regis pecunie, sed nonnulli, sed nonnulli eos qui in urbe essent, sed nonnulli, sed nonnulli adventu, sed nonnulli, sed nonnulli fauros; properaret occupare: expeditum iter esse, quamquam Araxes amnis interfluit. Nullam virtutem Regis, sed nonnulli, sed nonnulli laudaverim: relictis enim pedestribus copis, tota nocte cum equitibus itineris tanto spatio fatigatis ad Araxem prima luce pervenit. Vici erant in propinquo: quibus direptis ac dirutis, pontem ex materia eorum subditis saxis strenue induxit. Jamque haud procul urbe erant, cum miserabile agmen,

inter

inter pauca fortunæ exempla memorandum, Regi occurrit. Captivi erant Græci ad quatuor millia fere, quos Persæ vario suppliciorum modo affecerant. Alios pedibus, quosdam manibus auribusque amputatis, inuistisque Barbararum literarum notis, in longum sui ludibrium reservaverant; & cum se quoque alienæ ditionis esse cernerent volentes Regi occurrere non prohibuerant. Inusitata simulacra non homines videbantur, nec quidquam in illis præter vocem poterat agnosci. Plures igitur lacrymas commovere quam profuderant ipsi: quippe in tam multiplici variaque fortuna singulorum, intuentibus similes quidem sed tamen dispares pœnas, quis maxime miserabilis esset liquere non poterat. Ut vero Jovem illi tandem Græciæ ultorem aperuisse oculos conclamavere, omnes pari supplicio affecti sibi videbantur. Rex, absteisis quas profuderat lachrymnis, bonum habere animum jubet, visuros urbes suas conjugesque: & castra inde duo ab urbe stadia communis. Græci excefferant vallo, deliberaturi quid potissimum à Rege peterent. Cumque aliis sedes in Asia rogare, aliis reverti domos placeret, Euctemon ita locutus ad eos fertur: Nos, qui modo ad opem petendâ ex tenebris & carcere proceciere erubimus, ut nunc est, supplicia nostra, quorum nos pudeat magis an poeniteat incertum est, ostendere Græciâ velut latum spectaculum cupimus. Atqui optime miseria ferant qui a se conlunt: nec ulla est ratio familiaris, infelicitibus patria quam solitudo, & status prius oblitus. Nam qui multum in suorum misericordia poenitent, ignorant quam celeriter lachrymæ inarescant. Nemo fideliter diligit quem fastidit: nam & calamitas querula est, & superba feritas. Ita suam quisque fortunam in conspectu habet: cum ac aliena deliberat: & nisi matris essemus miseri olim alius a. in potuissimus esse fastidio. Quis mirum est, fortunatus sem-

semper parem querere? Obsecro vos, olim vita defuncti
queramus locum in quo hæc semesa membra obruamus,
ubi horribiles cicatrices eedet extant. Ingrati prius con-
jugibus, quos juvenes ducimus reverentur. Liberi in
flere & ætate & re non & fructus agnoscunt cogitata
detrimento: & quia patri nostri tot ovis totus potest
procul Europa in ultima orientis regione, sciet, deies,
majore membrorum parte mutilati, tot ravinus filii
quæ armatos & virescentes satiderunt? Conveyes deinde,
quis capiti suis & ne estia unum solutiam appli-
cunt, parvosque sperant, etiam nati non an rei-
quimus? Cum haec venient et non agnoscere vult. Re-
linquamus ergo extensa presentia pignora: non in-
certum sit, an visari simus ea quæ perierunt. Inter hæc
latendum est, qui non nati & nati corporant. Hæc Eu-
ste non. Contra Fingetis Armentensis orlus
est dicit: Nonnumquam capiti capitis fons affi-
mativum, ut quæ parva hinc, non natura calamitosa.
Dignum esse aut malo qui emiseret fortuita: tri-
stem cum de non nati terre ferentiam, & desperare
miseri ordiam, quam solo auri denegatur sit. Deis
(quod si non parum aut parare forent: offerre patriam,
conjuges, liberi, & quæ par homines vel via affi-
mant, vel morte retinuerunt. Quam illi ex hoc carcere
crumpere, autem domi se ea nati, aliam laci
aspectum. Mores terre, lingue, consuetudinem etiam à
Barbaris expeti, quæ ingentia non omni sunt sua spori-
ta, non on aliud tam calidum, si quam quod eis carere
coacti essent. Se certe retinuerunt ad reuerentiam & in pa-
triam, tantoque beneficio Regis usum. Si quis con-
tubernii liberorumque, quæ sententia cogisset a poscere,
amor detineret, relinquerent qui non nihil patria charus est.
Pauci huius sententia fuere. Cæteros consuetudo,
natura potentior, vicit. Consenserunt, petendum
esse à Rege ut aliquam ipsis attribueret sedem.
Centum ad hoc lecti sunt; quos Alexander ratus
quod

quod ipse præstare cogitabat petituros. *Fumenta*, inquit, assignari quæ vos venerent & singula vestrum mille denarium dari jubet. Cum redierunt in Græciam, præstabo nequis itatum suum, si hæc calamitas abijt, vestro credat esse maiorem. Illi obortis lachrymis terram intuebantur, nec aut erigere vultus aut loqui audebant. Tandem Rege tristis ac causam exigente, Euclemion similia his quæ in consilio dixerat respondit. Atque ille non fortunæ totum eorum, sed etiam poenitentia misertus, terna milia denarium singulis dari iussit. Denæ vestes adiectæ sunt & armenta cum pecoribus ac frumento data, ut colla ferique attributus iis ager posset.

6. Postero die convocatos duces copiarum docet, nullam infestiorē urbem Græcis esse quam regiam veterum Persidis Reum. Hinc illa immenta agmina infusa: hinc Darius prius, deinde Xerxem, Europæ impium intulisse bellum. Excidio illius parentandum esse maioribus. Jamque Barbari, deserto oppido, quo quemque mecum agebat diffugerant; cum rex phalangem nihil cunctatus inducit. Multas urbes refutas opulentia regia partim expugnatæ, partim in fidem acceperat. Sed urbis huius divitiæ videri præterita: in hanc totius Persidis opes confluxerant Barbari, aurum argentumque cumulatæ erant; vestis ingens modus; supellex, non ad unum modo, sed ad ostentationem luxus comparata. Itaque inter ipsos victores ferro dimicabatur: pro hoste erat qui perniciosiorem occuparet prædam. Et cum omnia quæ reperiebantur capere non possent, (nam res non occupabantur, sed æstinabantur) lacerabant regias vestes, ad se quisque partem trahentes: dolabris pretiosæ artis vasa cadebant: nihil neque intactum erat, nec integrum ferebatur. Abrupta simulacrorum membra ut quisque avellerat, trahēbat:

bat: neque avaritia solum, sed etiam crudelitas in capta urbe grassata est. Aureo argentoque onusti, vilia captivorum corpora necidabant, passimque obviredebantur, quos ante exitum sui miserabiles fecerat. Multi ergo hostium manus voluntaria morte occupaverunt, prius quam vestium induti e manus semet ipsos cum conjugibus ac liberis in præcepis iactantes. Quidam ignes, quod paulo post facturus hostis videbitur, subjecerant edibus, ut cum suis vivere crederentur. Tandem suis Rex corporibus, & cultu foeminarum abigere iussit. Ingens pecunia captivorum illis traditur, prope ut inde non excedat. Ceterum aut de aliis quoque dubitamus, aut credimus, in huius urbis gazasuisse C & XX milia talenta ad quæ vehenda, nimque ad usus belli secum portare decreverat, iumenta & camelos à Suis & Syris uno contrahi iussit. Accessere ad hanc pecuniam plurimam captivi. Pasargaus rex milia talenta. Cyrus Pasargadum urbem condidit, quam Alexandro Prefectus ejus Globares tradidit. Rex arcem Tersopis, tribus milibus Macedonum præsidio relictis, Nicarchiden tueri jubet. Tyranni quoque, qui gazam tradiderat, Syria nescit homo, qui in apud Darium habuerat, magnaque exercitus parte & impedimentis ibi relictis, Parnemonem, Craterumque præfecit. Ipse cum reliquis, peditumque expedita manu interiorem Persidis regionem, sub ipsum Vergilianum fluvium, ut malumque imbris & prope intolerabili impetu vexatus, procedere tamen quo intendere potuerat. Ventum erat ad iter perbrevis, sed non nitidus, quas frigoris vigela attraxerat. Eorum quoque & solitudines invio fugiunt, nihil enim terrebant, humanarum rerum terminos se videre credentem. Omnia vasta, atque sine ullo humani cultus

vestigio

vestigio, attoniti intuebantur: & antequam lux
 quoque & corum ipsos deficerent, reverti jubebant.
 Rex castigare terribes superledivit. Caterum ipse
 equo delapsus, pedesque per nivem & concretam
 glaciem ingredi coepit. Iubuerunt non sequi pri-
 mum anser, deinde copiarum duces, ad ultimum
 milites. Postquam Rex dolabra glaciem perfrin-
 gens, iter facit. Exemplum Regis caeteri imita-
 ti sunt. Tandem propemodum invias sylvas emen-
 si, humana cunctis vestigia & passim errantes
 pecorum reges reperere: & inter ea, qui sparsis ru-
 garis habebant, cum se collatis invis septos esse
 credidissent, necesse est, et chontum agmen, inter-
 sectis qui fugientes sequi non poterant, devios
 montes & circuitos montes per verunt. Inde per
 colossam captivorum paucam feritate mitigata,
 tradidere se Regi: nec in deditos gravius consul-
 tum. Vastatis deinde agris Persidis, vicisque com-
 pluribus reducti in potestatem, ventum est in
 Mardorum gentem bellicosissimam, & multum à
 ceteris Persis cultu vitæ abhorrentem. Specus in
 montibus fodiunt, in quos se ac conjuges & libe-
 ros condunt. Pecorum aut ferarum carne vescun-
 tur. Nec foeminis quidem pro naturæ habitu molli-
 ora ingenia sunt. Comæ prominent hirtæ, vestis
 super genua est, funda vinciunt frontem, hoc & or-
 namentum capitis & telum est. Sed hanc quoque
 gentem idem fortunæ impetus domuit. Itaque tri-
 gesimo die posteaquam à Persèpoli profectus erat,
 eodem rediit. Dona deinde amicis cæterisque pro-
 cujusque merito dedit. Propemodum omnia quæ
 in ea urbe ceperat distributa.

7. Caterum ingentia animi bona, illam indo-
 lem qua omnes Reges antecessit, illam in subeun-
 dis periculis constantiam, in rebus molliendis effi-
 ciendique velocitatem, in deditos fidem, in ca-
 ptivos

privos clementiam, in voluptatibus permissis quoque & utiatis temperantiam, haud tolerabili vini cupiditate sedavit. Hoste & annulo regi reparante tum cum maxime bellum, nuper subactis quoque vicerat, novi inque imperium aspernantibus, de die inibat convivis, quibus tota curia intererat: non quidem quas violare iusta esset, quippe pellices licentius quam decebat cum a nato vivere assueti. Ex his una Thais, & ipsa tenulenta, maximum apud omnes Gracos reuerentiam gratiam affirmat, si regiam Periarum nullis et incendi: expectate hoc eos, quorum urbes Bastari delescent. Euno scorto de tanta re ferret sententiam unus & aliter, & ipsi merito operatur assentiuntur. Rex quoque fuit avidior quam patientior. Quin igitur ulciscimur Graciam, & urbi faces subimus? Omnes incaluerant iure. Itaque surgunt temulenti ad incendendam urbem, qui armati pepercerant. Primus Rex ignem regia iniecit: tum conviva & ministri pellicesque. Multa cedro edificata erat regia, quae celeriter igne concepta late fudit incendium. Quod ubi exercitus, qui haud procul urbe tendebat, conspexit, fortuitum ratus, ad opem ferendam concurrit. Sed ut ad vestibulum regia ventum est, vident Regem ipsam adhuc aggerentem faces. Omnia igitur quam poterant aqua, aridam materiam in incendium jacere coeperunt. Hunc exitum habuit regia totius Orientis, unde tot gentes ante iura petebant, patria tot Regum, unicus quondam Graeciae terror, molita mille navium classem, & exercitus quibus Europa inundata est, contabulato mari molibus, perfossisque montibus, in quorum specus fretum immisum est. Ac ne longa quidem aetate, quae excidium ejus secuta est, surrexit. Alias urbes habuere Macedonum Reges, quas nunc habent Parthi.

thi. Hujus vestigium non inveniretur, nisi Araxes
 amnis ostenderet. Haud procul a cœnibus fluxerat:
 inde urbem fuisse & studis diuturnis credunt
 magis quam sciunt accola. Padeba Macedones
 tam præclaram urbem accessibundæ Rege cele-
 tam esse. Itaque res inter se versæ est, & imperave-
 runt sibi ut crederent illo potissimum modo tuisse
 delendam. Ipsum, ut primum, præclaram ebrietate
 mentem quies reddidit, & pœnas fuisse constans, & dix-
 isse, Majores pœnas Persæ. Græcis daturus fuisse,
 si ipsum in solio regnaque Xerx. conpicere coacti
 essent. Postero die Lycio, itinere quo Persidem
 intraverat duci, triginta talenta donavit. Hinc
 in regionem Media transit, ubi supplementum
 novorum militum ex Cilicia occurrunt. Sedum
 erant quinque milia equites mille, utriusque Plato
 Athenensis præerat. His copus auxilium, Darium
 persequi statuit.

8 Ille jam Erbarana pervenerat, caput Media.
 Urbem hanc nunc tenent Parthi: eaque æstiva a-
 gentibus sedes est. Añte deinde Bactra decreverat:
 sed verius ne celeritate Alexandri occuparetur,
 consilium iterque mutavit. Aberat ab eo Alexan-
 der stadia 210 sed jam nullum intervalium adver-
 sus celeritatem ejus satis longum videbatur. Itaque
 prælio magis quam fuga se præparabat. Triginta
 millia pedum sequebantur: In quibus Græcorum
 erant quatuor milia, fide erga regem ad ultimum
 invicta. Funditorum quoque & sagittariorum ma-
 nus quatuor milia expleverat. Præter hoc tria mil-
 lia & CCC equites erant, Maxime Bactrianorum,
 His Bessus præerat, Bactrianæ regionis Præfectus.
 Cum hoc agmine Darius paulatim declinavit via
 militari, jussis præcedere lixis impedimentorum
 custodibus. Consilio deinde advocato, Si me cum
 ignavis, inquit, & pluri quælibetque istam moris
 honesta

honestas astringentibus fortuna junxisset, tacere potius quam frustra verba consumerem: sed maiore quam vellem documento & virtutem vestram & fidem expectus, magis etiam comiti debeo ut dignus talibus antea sim, quam dubitare an vestri similes a huius sitis. Ex tot multisque sub imperio fuerunt, non bene victam, bene fugientem persecutus esis. Fides vestra & constantia ut Regem me esse credam facit. Treitatores & transfugas in arbitris meis regnant, non hercule quicquam horum deus habean- tur, sed ut in omni corpore rebusque contenti sint. Nec tamen fortunam quamvis in malis sit, sed in dignissimis quibus, si ego non possum, impio me quatuor refram; & in herentis rebus. Nulla enim tanta fanda perficitur, nulla tam ingratum tanta, quam non ex ceteris vos debita laudibus ferat. Ita de ceteris, exoptum fuge, à qua multum abhorret omnis, agit semper refracta virtute fretus obviam istis hostibus. Quis enim in regno ex- libo, & per sine, in omni mei partem externum & ad- venam regem. Num sic at experto belli fortunam aut repa- rare que amisi aut honesta in me desungi? nisi forte facius est expectare victoris arduum, & Mazeri & Methrenis exemplo, precarium ac incertum regnum nationis unius: ut jam valit ille glorie suae quam in se obsequi. Nec Dii fuerint ut hoc deus aut capitis aut demere mihi quisquam, aut condonare possit. Nec hoc imperium vivis amittam, itemque erit regni mei qui & spiri- tus finis. Si hic animus, si hic lex, nulli non partiali- bertas est: nemo è vobis fastidium Macedonum, nemo vul- tum superbius ferre cogitur. Sua cuique dextra aut ul- tionem tot malorum pariet, aut finem. Equidem quam versabilis fortuna sit documentum ipse sum. Nec immeri- to mitiores vires ejus expecto. Sed si iusta ac pia bella Dii aversantur, fortibus tamen viris licet honeste mori. Per ego vos decora majorum, qui totius Orientis regna cum memorabili laude tenuerunt, per illos viros quibus sti- pendium Macedonia quondam iussit, per tot navium clas- ses

in Graciam missus, per tot trophæa Regum, oro & obre-
 for, ut nobilitate vestra gentisque dignos spiritus capiat, ut
 eidem consonant animarum, quæ præsentia tolerasti,
 experiantur quicquid deinceps pars intersit. Nunc certe
 in perpetuumque victoria egregia nobilitabit, aus pu-
 gna.

c. Hæc die me Dario, præsentis periculi spe-
 cies omnium simul corda animosque horrore per-
 mixxerat. Nec tunc contumini suppetebat, aut vox;
 cum Artabazus, infatigabilis amicorum, quem ho-
 spitem fuisse, præsupponere diximus. Nunc vero, in-
 quit, pectus, pectus, pectus, pectus, pectus, pectus, pectus,
 armis quo quanto ma-
 ximo cultu possimus adire, ut eorum decem sequamur:
 ita quidem nunc, uti etiam speramus, mori non recu-
 semus. Attenti ex opere, atque hanc vocem. Sed
 Nabarzanes, qui in eodem consilio erat cum Bes-
 to, inauditi contra facinoris societate iuncti, Regem
 suum per milites, quibus antea præerant, compre-
 hendere & vinculis detinebant. eam mentem, ut si A'e-
 xander ipsos interfectus foret, tractato Rege vivo in-
 irent gratiam victoris, ut ager, protecto capite Da-
 rium æstimatum, si autem eum effugere potuis-
 sent, interfecto Dario, regnum sibi occuparent,
 bellumque renovarent. Hoc parricidium cum diu
 voluissent, Nabarzanes aditum nefariæ spei præ-
 parans, Scio me, inquit, sententiam esse dicturum prima
 specie haud quaquam auri us tuis gratam; sed medici quo-
 que graviores morbos aspersis remediis curant. & guberna-
 tor, ubi naufragium timet, pectus quoque quod servari potest
 redimit. Ego tamen non ut damnum quidem facias sua-
 deo; sed ut te & regnum tuum saluti rationis consertes.
 Divi avertis bellum imminet, & pertinax fortuna Persas ur-
 gere non desinit. Novum initus & omni opus est. Au-
 spicium & imperium alii trade interm, quam diu Rex
 appelletur, donec Asia decedat hostis. Victor deinde re-
 gnum tibi reddat: hoc autem brevis futurum ratio pro-

H

mittit,

mittit. Bactra intacta sunt. Indi & Sogdiani intra po-
 testate: et populi, tot exercitus, tot equitum pedumque
 milia ad renovandum bellum vire paratas habent: ut
 major belli moles super sit quam exhausta sit. Quid rui-
 mus beluarius rursus periculum nonne effugiam? For-
 tiora virorum est, non timorem contemnere quam edisse
 vitam. Secreta de conspectu velitate sua compelluntur
 ignavi: ac viris non inspectum omittitur. Itaque ali-
 mum omnium in conspectu ad periculum non venire ne passus est.
 Protulit si Bactra, quod est primum receptaculum est,
 petimus; restatam regiam est. Bactram. Re em tem-
 poris gratia stamus. Quod si regem, quo Regius
 fiduciarium restituit imperium. Haud mirum est Da-
 rium non temperasse animum, quinquam tam im-
 pia voci quantum nefas subelles latebat. Itaque,
 Pessimum, inquit, mansuetum, revertisse opationi tibi
 tempus quo parricidum accipies? stricteque acinace
 interfecturus videbatur, ni propere Bessus Ba-
 ctrianique, tristis in specie, ceterum si persevera-
 ret vincituri, circumsteterint. Nabarzanes in-
 terim elapsus, mox & Bessus confectus, copias
 quibus praeerat a cetero exercitu secedere ju-
 bent, secretum inituri consilium. Arrabazus con-
 venientem praesenti fortunae sententiam orsus,
 mitigate Darium, temporum identidem admo-
 nens coepit. Ferret a quo animi qualitercunque, su-
 rum tamen vel stultitiam vel errorem. Instare Alexan-
 drum gravem etiam si omnes presso essent; quid futu-
 rum si persecuti fugam usque auerentur a Rege? Ea re-
 paruit Arrabazo, & quinquam movere castra sta-
 tuerat, turbati tamen omnium animis eodem in
 loco substitit. Sed attonitus maestitia simul & de-
 speratione, tabernaculo se includit. Ergo in castris
 quae nuli ius regebantur imperio, variis animorum
 motus erant: nec in commune, ut antea, consule-
 batur. Dux Graecorum militum Patron arma ca-
 pere

pere suos jubet, paratosque esse ad exsequendum imperium. Persæ secesserant. Bessus cum Bactrianiserat, tentabatque Persas adducere. Bactra & intacta regionis opulentiam simulque quæ manentibus instarent pericula, ostendens. Persarum omnium eadem fere fuit vox, nefas esse deserere Regem. Inter hæc Artabazus omnibus imperatoris fungebatur officiis. Ille Persarum tabernacula circuire, hortari, monere nunc singulos, nunc universos, non ante destitit, quam satis constaret imperata facturos. Idem agra Dario impetravit, ut cibum caperet, animumque Regis.

10. At Bessus & Nabozanes olim agiturum scelus exequi statuerunt, regni cupiditate accensi. Dario autem incoluim tanta opes parare non poterant, Quippe in illis gentibus Regem eximia majestas est: ad nomen quoque barbari conveniunt, & pristina veneratio fortunæ sequitur adversam. Inflabat impios animos regio cui præerant, armis, virisque, & spatio locorum nulli earum gentium secunda. Tertiam partem Anæ tener. Multitudo juniorum exercitus quod amiserat Darius æquabat. Itaque non solum modo, sed etiam Alexandrum fecerant inde vires imperii repetituri, si regionis potiri contigisset. Diu omnibus cogitatis, placuit per milites Bactrianos, ad omne obsequium destinatos, Regem comprehendere, mitrique nuntium ad Alexandrum qui indicaret vivum asservari eum. Si, id quod timebant, prodicionem aspernatus esset, occisuri Darium, & Bactra cum iurum gentium manu petituri. Cæterum propalam comprehendendi Darius non poterat, tot Persarum millibus laturis opem Regi. Græcorum quoque fides timebatur. Itaque quod non poterant vi, fraude assequi tentant. Pœnitentiam secessionis simulare decreverant: & excusare

[illegible]

decipi: quicquid fortissimè, aut in perpetuum ille quæ
transfugam fieri: scio se perire. Nil aliud esse famu-
los nollent. Patroni desperata salute Regis ad eos qui-
bus præerat rediit. omni oro fide experiri paratus.

12. At Bessus occidendi protinus Regis impe-
rum conceperat. Sed ventus ne gratiam Alexan-
dri, ni vivum eum tradidisset, tunc non posset,
dilato in proximam noctem. Id eius consilio, age-
re gratias incipit quod perdidit. omnis invidia,
jam Alexandri opes spectantis, ostenter contemne
vitasset: donum eum hosti in munus tulisse Regi
caput: nec mirari, hominem mercede conductum
omnia habere venalia, si non propter, sine late, ter-
rarum obris extilem, ad spem hostem adnu-
tum licentium circumfusa. Purganti deinde se,
Deosque patrios testes ad se huc advocanti. Darius
vultu assenti batur, haud dubius quin vera defer-
rentur à Grecis: sed eo rem inveniret, ut tam
periculosum esset non credere tuis quam decipi.
Triginta milia erant, quorum inclinata in scelus
levitas timebatur. Quatuor milia Patroni habe-
bat, quibus si credidisset, solo contrarium, damnato
popularium fide, patricio executionem vide-
bat offerri. Itaque præcipiabat memento quem
jure violari. Bessus tamen in idcirco consilium
purganti respondit, non videri se non minus ius-
tiam quam virtutem esse de se sperare. Falli eos qui prædi-
ctionis ab eis gratiam expectent. Violata fides neminem
acriorem fore iudicem autem inquit. Iamque nox appete-
bat, cum Persæ more solito armis positos ad neces-
saria ex proximo vico ferenda discurrunt. At Ba-
ctriani (ut imperatum erat à Bessio) armati stabant.
Inter hæc Darius Artabazum acciti jubet: expo-
nitque quæ Patroni deculerat, haud dubitare Artabazum,
quin transcundum esset in castra Græco-
rum: Persas quoque periculo vulgato secuturos.

Destinatus fortis lux, & jam nullius salubris consilio patiens, unicam in illa fortuna opem, Artabazum, ultimum illum visurus amplectitur, pertusisque mutuis lachrymis, inhaerentem sibi avelli jubet: capite deinde velato, ne inter gemitus digredientem velut a Rege intueretur, in humum primum corpus abiecit. Tum vero custodix ejus adhaerens, quos Regis salutem vel periculis vitæ tueri oportebat, dispersi sunt, armatis quos jam adventare credebant baud rati se futuros pares. Ingens ergo in tabernaculo solitudo erat, paucis spadonibus (quia quo accederent non habebant) circumstantibus Regem. At ille, temeris arbitris, diu aliud atque aliud consilium animo volutabat. Jamque solitudinem, quæ paulo ante pro solatio petiverat, perolus, Eubæem vocari jubet; quem inveniens ille, inquit, *consilite mihi, ad ultimum Regi vestro ut deceret fide extrema, & in hoc legem patri mei expecto. Forsitan mihi, quod vitam non sumam, alieno scelere quam mea morte malo.* Post hanc vocem, spado gemitu non modo tabernaculum, sed etiam castra complevit. Irrupere deinde alii, lacerantque vestibus, lugubri & barbaro ululatu Regem deplorare coeperunt. Persæ, ad illos clamore perlato, attoniti metu, nec arma capere, ne in Bactrianos inciderent, nec quiescere audebant, ne impie deferere Regem viderentur. Varius ac dissonus clamor sine duce, ac sine imperio, totis castris referebatur. Bello & Nabarzani nuntiaverant sui, Regem a semet ipso interceptum esse. Planctus eos deceperat. Itaque citatis equis advolant, sequentibus quos ad ministerium sceleris delegerant: & cum tabernaculum intrassent, quia Regem vivere spadones indicabant, comprehendi vinciri que jusserunt. Rex curru paulo ante vestus, & Deorum à suis honoribus cultus, nulla externa ore admota, captivus servo

deprehensus celeritate Regis, transfugam se esse
 simulabat. Ex hoc acta cognoscit: sed fatigatis ne-
 cessaria quies erat. Itaque delectis equitum sex
 millibus, trecentos quo Dimachas appellabant,
 adiungit. Vix illi graviora arma portabant: cete-
 rum equis celerantibus cum res locutque posceret,
 pedestres erant. Hec agens cum Alexandrum
 adveniret, & Machabæones, qui Belli parrici-
 dium exoptant, ingressi, quibusdamque, nadia
 qui gentem illam, hostes ipsos breviter iter mon-
 strantibus, celeres Regi celerius transogarum
 fecit. Illi iam primum vespere, quibus, fideles, cum
 expedire equitum cum amolitionem suam ingredi-
 ens phalange, quantum tentare possent, sequi
 iussa. Ipse qualitero agmine incedens, iter cursum
 tenebat, ut primum conjungi ultimis posset. Tre-
 centa stadia processerant, cum accitit Brocabe-
 lus, Mazæi filius, Syriæ quondam pater. Is quo-
 que transuga, monstrabat Bellum haud amplius
 quam ducenta stadia abesse. Exeunt, utpote
 qui nihil prætaveret, incompolitum inordinatum-
 que procedere: Hyrcaniam videri perituros: si se-
 stinater sequi, palantibus superventurum. Dariam
 adhuc vivere. Strenua loqui cupiditatem conse-
 quendi transfuga iniecerat. Itaque calcaribus sub-
 ditis, effuso cum eunt. Jamque tremitus hostium,
 ner ingredientium exaudiebatur: sed prospectum
 ademorat pulveris nubes. Paulisper ergo inhibuit
 cursum, donec consideret pulvis. Jamque conspe-
 cti à Barbaris etiam, & ab eorum agmen conspe-
 serant; nequaquam tutum pares, si Bello tantum
 animi fuisse ad prælum quantum ad parricidi-
 um fuerat. Namque & numero Barbari præsta-
 bant & robore. Ad hoc, refecti cum fatigatis
 cercamen inituri erant. Sed nomen Alexandri &
 fama, maximum in bello utique momentum :
 pavi-

pavidos in fugam convertit. Bessus & ceteri facinoris ejus participes vehiculum Darii assecuti, coeperunt hortari eum ut conscenderet equum, & se hosti fugam pererit. Ille Deos ultores adesse testatur, & Alexandri fidem implorans, negat se parricidas velle comitari. Tum vero ira quoque accensi, relinquant in Regem, multoque confossum vulneribus elinquant. Jumenta quoque, ne longius prosequi possent, convulnerant, duobus servis qui Regem comitabantur occidit. Hoc edito facinore, ut vestigia fugae spargerent, Nabarzanes Hyrcaniam, Bessus Bactra, paucis equitum comitantibus, perebat. Barbari duobus destituti, quae quaeque aut spes docebat aut pavor, dissipabantur. Quingenti tantum equites congregaverant se, incerti adhuc resistere an melius esset an fugere. Alexander, hostium trepidatione comperta, Nicamorem cum equitum parte ad inhibendam fugam praemittit. Ipse cum ceteris sequitur: tria ferme milia resistentium occidit, reliquum agmen more pecudum intactum agebatur, jubente Rege ut caedibus abuteretur. Nemo captivorum erat qui monstrare Darii vehiculum posset: singuli, ut quaeque praesunderant, scrutabantur: nec tamen ullum vestigium fugae Regis exstabat. Festinantem Alexandrum vix tria millia equitum persequuta sunt. At in eo, qui lentius sequebantur, incidebant universa fugientium agmina. Vix credibile dictum, plures captivi quam qui caperehi erant: adeo omnem sensum territis fortuna penitus excusserat, ut nec hostium paucitatem nec multitudinem suam satis cernerent. Interim jumenta quae Darium vehebant, nullo regente, decesserant impari via, & errore delata per quatuor stadia, in quadam valle constiterant, astu simulque vulneribus fatigata. Haud pro-

ri faci procul erat fons, ad quem monstratum à periti-
 ecuti, Polystratus Macedo siti maceratus accessit. AC
 dum, dum galea haussam aquam sorbet, tela jumento-
 num, adesse, dum deficientium corporibus intixa conspexit.
 gat se Miratusque confossa potius quam abacta esse, se-
 uoque, mi vivi hominis corpus, cum propius accessisset,
 e con- in sordido vehiculo pellibus contexto situm repe-
 oque, nit: atque Barium, multis quidem vulneribus
 duo- confossum, ad huc tamen spirantem, esse cogno-
 Hoc- nit. Qui applicito captivo, cum civem ex voce cog-
 , Na- novisset, ad saltem presentis fortunæ solatium se
 equi- habere dixit, quod apud intellecturum locuturus
 us de- esset, nec incassum postremas voces emissurus;
 avor, hæcque Alexandro perferri jubet. Se nullis in eum
 ngre- meritorum officiis, maximorum autem illi debi-
 us el- torem mori. Agere tamen ei maximas gratias pro
 rione beneficiis in matrem, conjugem liberisque suos
 ad in- impensis: iis enim vitam & pristini status reve-
 ris se- rentiam dignitatemque concessam; sibi autem a
 tont- cognatis atque amicis, quibus & regna & vitam
 age- dederit, illa omnia erepta esse: precari se, ut illi vi-
 erur, stori terrarum omnium imperium contingat. Ul-
 i ve- tionem sceleris erga se perpetrati non solum sua,
 erant, sed exempli, omniumque Regum causa, non
 fugz negligere, illi cum decorum tum utile futurum.
 x tria Jamque deficiens aquam poposcit: quam allatam
 qui, postquam bibit, Polystrato qui eam tulerat, Quis-
 gien- quis es mortalium, inquit, hoc mihi extremum
 privi universæ calamitatis genus accidit: ut pro tanto in
 nism me beneficio dignas tibi grates referre nequeam:
 tium at referat Alexander; Alexandro vero Dii pro ejus
 eme- umma in meos humanitate ac clementia. Cui
 pant, hoc fidei regie unicum dextra pignus pro me da-
 rioris bis. Hæc dicentem accepta Polystrati manu, vi-
 onfli ra destituit. Quibus Alexandro nuntiatis, ad cor-
 Haud pus demorui perveniens, tam indignam illo fasti-
 pro- gio

gio mortem lachrymis protectus est: demptaque sibi chlamyde, corpus illius contexit, atque regio ornatum cultu, ad marem Synganimum patrio regioque more sepeliendum, atque regis maiorum suorum tumulis inferendum, iussit.

REVIARUM

1. Relinquitur in eadem regione, quae est inter desertum et mare, corpus illius, quod ab eo defunctum, coloris et odoris non mutatum, absente defuncto, coloris et odoris non mutatum.
2. Alexander, qui perit, in eadem regione, quae est inter desertum et mare, corpus illius, quod ab eo defunctum, coloris et odoris non mutatum, absente defuncto, coloris et odoris non mutatum.
3. Histories, quae sunt in eadem regione, quae est inter desertum et mare, corpus illius, quod ab eo defunctum, coloris et odoris non mutatum, absente defuncto, coloris et odoris non mutatum.
4. Ziti, qui sunt in eadem regione, quae est inter desertum et mare, corpus illius, quod ab eo defunctum, coloris et odoris non mutatum, absente defuncto, coloris et odoris non mutatum.
5. Histories, quae sunt in eadem regione, quae est inter desertum et mare, corpus illius, quod ab eo defunctum, coloris et odoris non mutatum, absente defuncto, coloris et odoris non mutatum.
6. Alexander, qui perit, in eadem regione, quae est inter desertum et mare, corpus illius, quod ab eo defunctum, coloris et odoris non mutatum, absente defuncto, coloris et odoris non mutatum.
7. Coniuratione, quae est in eadem regione, quae est inter desertum et mare, corpus illius, quod ab eo defunctum, coloris et odoris non mutatum, absente defuncto, coloris et odoris non mutatum.
8. Coniuratione, quae est in eadem regione, quae est inter desertum et mare, corpus illius, quod ab eo defunctum, coloris et odoris non mutatum, absente defuncto, coloris et odoris non mutatum.
9. De coniuratione adversus Thilotam expostulatoria.

Alexan.

Alexandri ad milites oratio, coram quibus Philotas additus, defensionem parat.

10. Apologetica Ebilera oratio, qua conjurationis ac defensionem prolixè refellit.

11. Concio à quodam Belone accensa in Philotam facta. Is paulo post, ut se cruciatibus liberaret, ficta conjuratione circumstantias aperit: cumque alii qui accusantur saxis à Nicomacho obiciuntur.

PU G N A. discrimen imminuit, obtruncatque qui promptius resistebant, magnam partem hostium propulit. Cooperant fugere victores, & donec avidius sequente, in planum deduxere, multi cadebant. Sed ut primum locus in quo stare posset super, equis viribus dimicatum est. Inter omnes tamen Lacedæmonios Rex eminebat, non armorum modo & corporis specie, sed etiam magnitudine animi, quo uno vinci non potuit. Undique nunc cominus nunc eminus petebatur, diuque arma circumferens, alia tela clypeo excipiebat, corpore alia vitabat, donec hasta femora perfossa, plurimo sanguine effuso, destituere, pugnantem. Ergo clypeo suo exceptum armigeri rapim in castra referebant, iactationem vulnerum haud facile tolerantem. Nec tamen omisere Lacedæmonii pugnam, & ut primum sibi quam hosti æqualem locum capere potuerunt, densatis ordinibus effusi, fluentem in se aciem excepere. Non aliud discrimen vehementius fuisse memorie proditum est. Duarum nobilissimarum bello gentium exercitus pari Marte pugnant. Lacedæmonii vetera, Macedones præsentia decora intuebantur. Illi pro libertate, hi pro dominatione pugnant. Lacedæmonii dux, Macedonibus locus dederat, Diei quoque unius tam multiplex casus mo-

do spem, modo metum. utriusque partis augebat: velut de industria inter fortissimos viros certamen æquante fortuna. Caterum angustiae loci, in quo haeserit pugna, non patiebantur totis congregi viribus. Spectabant ergo plures quam inierant praelium: & qui extra teli iactum erant, clamore invicem suos accendebant. Tandem Laconum acies languescere, lubrica arma sudore vix sustinens, pedem deinde referre urgente hoste, ac aperte fugere. Insequebatur dissipatos victor, & emensus omne spatium quod acies Laconum obtinuerat, ipsum Agim persequabatur. Ille, ut fugam suorum, & proximos hostium conspexit, deponi se iussit: expertusque membra, an imperium animi sequi possent, postquam deficere sensit, poplitibus semet excepit: galeaque strenue sumpta, clypeo protegens corpus, hastam dextra vibrabat, ultro vocans hostem, si quis jacenti spolia demere auderet. Nec quisquam fuit qui sustineret communis congregi. Procul missilibus apperebatur, ea ipsa in hostem retorquens, donec lancea nudo pectori infixae est, qua ex vulnere evulsa, inclinatum ac deficiens caput clypeo paulisper excepit. Deinde, linquente spiritu pariter ac sanguine, moribundus in arma procubuit. Cecidere Lacedaemoniorum quinque millia & CCCL. ex Macedonibus haud amplius CLV. Cæterum vix quisquam, nisi taciurus, revertitur in castra. Hæc victoria non Spartam modo lociosque ejus, sed etiam omnes qui fortunam belli spectaverant, fregit. Nec fallebat Antipatrum, dissentire ab animis gratulantium vulgus; sed bellum finire cupienti opus erat decipi: & quanquam fortuna rerum placebat, invidiam tamen, quia majores res erant quam quas Præfetti modus caperet, sperabat, quippe Alexander hostes vinci voluerat; Antipatrum vicisse, ne taciurus quidem indignabatur;

tur, suæ demptum gloriæ existimans quicquid cessisset alienæ. Itaque Antipater, qui probe nosse spiritum ejus, non est ausus ipse agere arbitrium victoriæ, sed consilium Græcorum quid fieri placeret consuluit. A quo Lacedæmonii nihil aliud, quam ut oratores mittere ad regem liceret, precati, non gravate venia, n. defectionis, præter auctores, impetraverunt; Megalopolitanis, quorum urbs erat obsessa, à defectione Aenæis & Ariolis CXX talenta dare jussit. Hic fuit exitus belli quod repente ortum, prius tamen non finitum est quam Dædum Alexander apud Arbella superat.

Sed ut primum instantibus curis laxatus est animus, militarium rerum quam quietis otique patientior, exceperet cum voluptates: & quem anima Persarum non tenebant, vitia vicerunt. Intempestiva convivia, & perpotandæ pervigilandi-que insana dulcedo, ludique & greges pellicum, omnia in externum lapsa sunt morem: quem æmulatus quasi potentior suo, ita popularium animos oculosque pariter offendit, ut à plerisque amicorum pro hoste haberetur: tenaces quippe disciplinæ suæ, solitosque parco ac parabili victu ad implenda naturæ desideria defungi, in peregrina & victarum gentium mala impulerat. Hinc sapius comparata in caput ejus insidia, secessio militum, & liberior inter mutuas querelas dolor; ipse deinde nunc ira, nunc suspiciones, quas excitabat inconsultus pavor, cæteraque his similia, quæ de inde dicuntur. Igitur cum intempestivis conviviis dies pariter noctesque consumeret, satietatem epularum ludis interpolabat, non contentus artificum quos è Græcia excitaverat turba: quippe captivæ scæminarum pubebantur suo ritu canere inconditum & abhorrens peregrinis auribus carmen. Inter quas unam Rex ipse conspexit mo-

stiores quam ceteras, & producentibus eam verecunde reluctantes. Excellens erat forma, & formam pudor honestabat. Dejectis in terram oculis, & quantum licebat ore velato, suspicionem præbuit Regi, nobiliorem esse quam ut inter convivales Indes deberet ostendi. Ergo interrogata quanam esset, neprem se Ochi, qui nuper regnasset in Persis, filio eius genitam esse respondit, uxorem Histaspis fuisse. Propterea hic Darius fuerat; magni & ipse exercitus Prætor. Adhuc in animo Regis tenues reliquæ pristini moris hærebant. Itaque fortunam regia stirpe genitæ, & iam celebre nomen reverens, non dimittit modo captivam, sed etiam restitui ei suas opes pulsis, virum quoque requiri, ut reperto conjugem redderet. Postero autem die præcepit Hephæstioni, ut omnes captivos in regiam juberet adduci. Ubi singulorum nobilitate spectata, secrevit a vulgo quorum eminebat genus. Mille hi fuerunt, inter quos repertus est Oxartes Darii frater, non illius fortuna quam indole animi sui clarior. XXVI millia talentum proxima præda redacta erant, e quibus XII millia in congruam militum absumpta sunt. Partem huius pecuniæ summa custodiam fraude subrepta est. Oxydates erat nobilis Perses, qui à Dario capitali supplicio destinatus, cohibebatur in vinculis. Huic liberato Satrapiam Media attribuit, fratremque Darii recepit in cohortem amicorum, omni verusta clarioris honore servato. Hinc in Parthienam perventum est, tunc ignobilem gentem, nunc caput omnium qui post Euphratem & Tigridem amnes sui Rubro mari terminantur. Scythia regionem campestrem ac fertilem occupaverunt, graves adhuc accolæ. Sedes habent & in Europa & in Asia. Qui super Bosphorum colunt, ascribuntur Asia. At qui in Europa sunt, à lævo Thraciæ latere ad Borysthe-

nem)

nem, atque inde ad Tanaim alium amnem recta
 plaga pertinent. Tanais Europam & Asiam me-
 dius interfluit: nec dubitatur quin Scythæ, qui
 Parthos condidere, non a Bosphoro, sed ex regio-
 ne Europæ penetraverint. Urbs erat ea tempestate
 clara Hecatompylos, condita a Græcis. Ibi Itativa
 Rex habuit, comineatibus undique advectis. Ita-
 que rumor otiosi militis virtutum sine autore per-
 crebuit, Regem contentum rebus quas gessisset,
 in Macedoniam protinus redire statuisse. Discu-
 runt lymphatis similes in tabernacula, & itineri
 sarcinas aptant: signum datum crederes ut vasa
 colligerent. Totis castris tumultus, hinc concu-
 binales suos requurrentium, hinc onerantium plau-
 stra, perfertur ad Regem. Fecerant fidem rumori
 temere vulgato Græci militem redire iussi domos,
 quorum equitibus singulis denariorum sena millia
 dono dederat. Ipsis quoque finem militiæ adesse
 credebant. Haud secus quam par erat, territus Ale-
 xander, qui Indos atque ultima Orientis peragrare
 statuisset, Præfectos copiarum in Pætorium
 contrahit, oboriturque lacrymis, ex medio gloriæ
 spatio revocari se, victi magis quam victoris fortu-
 nam in patriam relaturum, conquestus est: nec
 sibi ignaviam militum oblitus, sed Deorum invi-
 diam, qui fortissimis viris subitam patriæ deside-
 rium admovissent, paulo post in eandem cum ma-
 jore laude famaque rediit. Tum vero pro se
 quisque operam suam ostendere, discessum quæque
 postulare, polliceri militum quoque obsequium, si
 animos eorum leni & apta oratione permulcere
 voluisset. Nunquam infractos & abjectos recessis-
 se, quoties ipsius alacritatem & tanti animi spiri-
 tus haurire potuissent. Ita se facturum esse respon-
 dit: illi vulgi aures præparent sibi. Satisque omni-
 bus quæ in rem videbantur compositis, vocari

ad concionem exercitum iussit. apud quem talen orationem habuit :

3. Magnitudinem rerum quas possimus, milites, in-
tuentibus vobis, minime mirum est. & desiderium quietis, &
satietaem gloriæ occurrere, ut omittam Illyrios, Triballos,
Bæotiam, Thraciam, Spartam, Achaem, Peloponnesum,
quorum alia ductu meo, alia imperio auspicioque perdomui.
Ecce orsi bellum ad Hælespontum. Ionas, & eisdem ser-
vitis Barbaria impotentis exercitus. Cariam, Lydiam,
Cappadociam, Phrygiam, Paphlagoniam, Pamphylia,
Pisidias, Ciliciam, Syriam, Iudæam, Armeniam, Per-
sidem, Medos, Parthorum, hæc omnia in potestate. Plures
provincias complexus sum quam alii urbes ceperant: & ne-
scio an enumeranti mihi quædam id futurum rerum multitudo
subduxerit. Itaque, si credere satis certam esse posses-
sionem terrarum quas tanta velocitate domuimus; ego vero,
milites, ad penates meos, ad parentem sororesque & cæte-
ros cives, vel revertentibus illis, contemperem, ut ibi potis-
simum parta vobiscum laude & gloria fruere, ubi nos
uberrima victoria premia expectant, iterarum, conju-
gum, parentumque lætitia, pax, quies; rerum per vir-
tutem partiarum secunda possit. Sed novo & (si ve-
rum fateri volumus) precario imperio, adhuc iugum ejus
rigida ceruice subeuntibus Barbaris, tempore, milite opus
est, dum mitioribus ingenis imbuuntur. & effratos mol-
lior consuetudo permulcet. Fruges quoque maturitatem fla-
tuo tempore expectant: adeo etiam illa se suis omni ex-
pectia, tamen sua lege intersecant. Quibus creditis tu
gentes alterius imperio ac nomine assuetas, non fieri, non
moribus, non commercio lingue nobiscum coherentes, eo-
dem pralio domitas esse quo, vitæ sunt? Vestris armis con-
tinentur, non suis meritis: & qui praesentes metuant, in
absentia hostes erunt. Cum feris hostis res est quæ capis
& inclusas, quia ipsarum natura non potest, longior dies
mitigat. Et adhuc sic age, tanquam omnia servata sit
armis, quæ fuerunt in ditione Darii. Hyrcaniam No-
la zanes

[illegible]

feritati famaeque tradetur, Darius quoque hostis, finis
post mortem ejus odio, parricidas esse vorullos; neminem
impium effugisse manus vestras. Hoc perpetrato, quanto
credidit Persas obsequentiores fore, cum intollerent vos
pia bella suscipere; id est Belli scilicet, non nominis sus-
cipi?

4. Summa militum alacritate, iubentium quo-
cunque velles duceres, oratio excepta est. Nec
Rex moratus imperum, certiorque per Parthienem
die ad fines Hyrcaniae penetrat. Cratere relicto
eum iis copiis quibus praeerat, & ex manu quam
Amyntas ducebat additis sexcentis equitibus, &
rotidem sagittariis, ut ab incursione barbarorum
Parthienem tueretur. Leivum impedimenta, mo-
dico praesidio dato, campensis itinere ducere jubet.
Ipse cum phalange & equitatu CCCC stadia emensis,
castra in valle qua Hyrcaniam aduenit communia.
Nemus piraeis densisque arboribus umbrosus est,
pingue vallis soluta rigantibus aquis quae ex pe-
tris eminentibus manant. Ex ipsa radicebus mon-
tium Ziobertis amnis effunditur, qui tria fere sta-
dia in longitudinem universus fuit. deinde saxo
quod alveolum interpolat repercussus, duo ite-
nera velat dispensans aquis aperit. Inde correns
& saxorum per quae incursit alacritate violentior,
terram praecipit subit. Per CCC stadia con-
ditus labitur, rursusque velut ex alto fonte con-
ceptus editur, & novum alveum arrendit, priore
sui parte spatiosior. Quippe in latitudinem XIII
stadium diffunditur, rursusque angustioribus
coërcitus ripis iter cogit. tandem in alterum am-
nem cadit, cui Rhidago nomen est. Incolae affir-
mabant, quaecunque dimissa essent in cavernam
quae propior est, fontem rursus, ubi aliud os
amnis aperit, existere. Itaque Alexander duos
tauros, quae subeunt aquae terram, praecipitari
jubet:

iuber: quorum corpora, ubi rursus eumipit, ex-
 pulsa videre qui illi erant ut exciperent. Quar-
 tum jam diem eodem loco quierem militi dede-
 rat, cum literas Nabaizanis, qui Darium cum
 Beis interceperat, accepit: quarum contentum hac
 erat: *Se Dario non fuisse invitantem, uno etiam quod cre-
 didisset nihil esse suavis. Quia si se e confilium Re-
 gedisset, prope certum erat. Agna. Darium, custo-
 diam corporis sui contra qui se ipsi peregrinis in ea tradere,
 auctora populi artem facit, quam per deos et in trigra-
 tantis intulit. Regem, in ea exultant. In pro-
 cibus & iuribus & iuribus confilium & iuribus, ne ebriata
 expere. Darium, prope certum erat, si Regem, hac ex-
 citatione, in ea exultant, in ea exultant interea
 misset. Nihil est, in ea exultant, in ea exultant. A-
 more qui ad aliam, in ea exultant, in ea exultant. In
 com-
 munitate amicitia, in ea exultant, in ea exultant. Si venire
 se iuberet, in ea exultant, in ea exultant. Non timere, ne fidem
 datam tantum Regem, in ea exultant, in ea exultant. Non solere.
 Ceterum si in ea exultant, in ea exultant, in ea exultant. Multa
 exultant, in ea exultant, in ea exultant. In ea exultant, in ea exultant.
 sedem elegerit. Nec dum erat Alexandri idem, quo
 Tetia modo accipiebant, dare, inviolatum si ve-
 nisset fore. Quasato tamen agmine & composito
 ibat: speculatores subinde praemittens, qui expio-
 rant loca. Levis armatura ducebat agmen: pha-
 lanx eam sequebatur: post pedites erant impedi-
 menta & gens bellicosa, & natura sinus difficilis
 aditu curam Regis intenderat. Namque perpetua
 vallis iacer, usque ad mare Caspium patens. Duo
 terrae ejus veluti brachia exsurgunt: media flexu
 modico sinum faciunt, Luna maxime similem,
 cum eminent cornua nondum totum orbem sidere
 implente. Cercetae, Mossyni & Chalybes & lava
 sunt. Ab altera parte Leucosyri & Amazonum*

campi: & illos qua vergit ad septentrionem: hos ad occiduum conversa profectat. Mare Caspium dulcius ceteris, ingentis magnitudine: fontales alit: piscium longe diversis ab aliis. Quidam Caspium, quidam Hyrcanum appellant. Adhuc qui Maxotum paludem in id cadere putant, & a eum mentum afferunt, aquam quo dulciorem sit quam cetera maria, intulo paludis humi se miscere. A Septentrione ingens in litus mare incumbit, longeque agit fluctus, sed magna parte exaltans stagnat. Idem alio cœli statu recipit in fretum, eodemque impetu quo effutum est relabens, terram natumque reddit. & quidam credidere non Caspium mare esse, sed ex India in Hyrcaniam cadere, cuius festigium (ut supra dictum est) perpetua valle tubulitum. Hinc Rex viginti stadia processit, semita propemodum invia, cui silva imminebat, torrentesque & eluvies iter morabantur: nullo tamen hoste obvio penetravit, tandemque ad ulteriora perventum est. Præter alios commeatus, quorum tum copia regio abundabat, pomorum quoque ingens modus nascitur, & uberrimum gignendis uvis solum est. Frequens arbor faciem querus habet, cuius folia multum melle tinguntur: sed nisi Solis ortum incolæ occupaverint, vel modico tepore succus extinguitur. Triginta hinc stadia processerat, cum Phrataphernes ei occurrit, seque & eos qui post Darii mortem profugerant dedens. Quibus benigne exceptis, ad oppidum Arvas pervenit. Hic ei Craterus & Eigonos occurrunt; Præfectum Tapurosum gentis Phradatem adduxerant. Hic quoque in fidem receptus, multis exemplo fuit experiendi clementiam Regis. Sarrapem deinde Hyrcaniæ dedit Menapim: exsul hic regnante Ocho ad Philippum pervenerat. Tapurosum quoque gentem Phradati reddidit.

5. Jamque Rex ultima Hyrcania intraverat, cum Artabazus, quem Darii fidissimum fuisse supra diximus, cum progenijs Dario et suis liberis, modicisque Græcorum milium manu, occurrere rex iam venienti obtulit Rex. Quippe & hospes Philippi fuerat, cum Ocho regnante exularet, & hospitii pignora in Regem suum ad ultimum fides conservata vincebat. Comiter igitur exceptus. *In quidem, inquit, Rex perpetua felicitate floreat, Ego ceteris latius hoc tunc torquer, quod præcipiti sententia dui frui tua comitate non possum.* XC & quintum annum agebat. Novem juvenes eadem matre geniti patrem comitabantur. Hos Artabazus dextræ Regis admovit, precatus ut tam diu viverent, donec utiles Alexandro essent. Rex pedibus iter plerumque faciebat. Tunc admovent qui & Artabazo equos iussit, ne ipso ingrediente pedibus senex equo vehi embeteret. Deinde ut castra sunt posita Græcos quos Artabazos adduxerat convocari jubet. At illi, nisi Lacedæmonis quoque fides daretur, respondere, se quid agendum tunc foris deliberaturos. Legati erant Lacedæmoniorum missi ad Darium: quo victis, apothecæque se mercis mercede apud Perlas non tantibus. *Atque multis provisionum fideique pig. & huiusmodi.* *Verum non misit, fortunam quam ipse dedit.* *Atque huiusmodi.* Diu cunctantes, perique consilia variantibus tandem venturos se pollicentur. At Demetrius Atheniensis, qui maxime Macedonum quibus tempore obfiterat, veniam desperata, gladio se transivit. Ceteri, sicut constituerant, darium Alexandri seipsum permittunt; mille & D milites erant. Per hos legati ad Darium missi XC. In supplementum distributus miles, ceteri remissi domum præter Lacedæmonios, quos tradi in custodiam iussit. Mardorum erat gens confinis Hyrcania, cultu vitæ aspera,

aspera, & latrociniis assueta. Hæc sola nec legatos miserat, nec videbatur imperata factura. Itaque Rex indignatus, si una gens posset efficere ne invictus esset, impedimentis cum praefidio relictis, invicta manu comitante procedit. Noctu iter fecerat, & prima luce hostis in conspectu erat: tumultus magis quam praedium fuit. Perurbati ex collibus quos occupaverant Barbari profugiant, proximique vicis ab incolis deserti capiuntur. Interiora regionis ejus haud sane adire sine magno vexatione exercitus poterant. Iuga montium, praestita sylvarum, impesque invia sepiunt: ea quæ plana sunt novo munimentum genere impediunt Barbari. Arboribus dense sunt ex industria cœpitæ, quarum teneros adhuc ramos manu fectant, quos intortos cœtus interunt cœtus. Inde velut ex alia radice friviores virent rami. Hos quoque natura fert adollescere non sinunt. Quippe plurimali quasi nexu confurunt: qui ubi aucta rinde vestiti sunt, operiunt terram. Itaque occulta ramorum velut laquei perpetua sepe iter claudunt. Quæ ratio erat, credendo aperire saltum. Sed hæc quoque magni operis. Crebri namque nodi nudaverant stipites: & in se implicati arborum rami suspensas circulis similes, lento vimine frustrabantur cœtus. Incolæ autem ritu ferarum virgula subire soliti, cum quoque intraverant saltum, occultisque rebus hostem lacebant. Ille verantium modo laribula scrutatus, plerisque consouit ad altissimum circuire saltum milites jubet, ut si qua cœteret, intromperent. Sed ignotis locis plerique oberrabant. Excepti sunt quidam, inter quos equus Regis. (Bucephalum vocabant) quem Alexander non eodem quo cæteras pecudes animo estimabat. Namque ille nec indosso insidere suo patiebatur alium: & Regem, cum vellet ascendere, sponte sua genua submittere

excipiebat, credebaturque sentire quem veheret. Majore ergo quam decebat ira simul ac dolore stimulatus, equum vestigare iubet, & per interpretem pronuntiare, si reddidissent, neminem esse victurum. Hac denuntiatione testiti, cum cæteris donis equum adducunt. Sed ne sic quidem mitigans, cani solvas iubet, aggestaque humo e montibus plantam raris impedimentis exaggerari. Jam aliquantulum alitudo his opus creverat, cum Barbari desperato regionem quam occupaverant posse retinere, gentem quam dedere. Rex obsidibus acceptis, Thraciam tradere eos iussit. Inde quinto die in fluvium revertitur. Artabazum deinde, geminato honore quem Darius habuerat ei, remittit donum. Jamque ad urbem Hyrcanix in qua regia sedes fuit, ventum erat. Ibi Nabarzanes accepta fide occurrere, dona ingentia ferens. Inter quos Regias erat specie singulari spado, atque in ipso flore pueritix, cui & Darius fuerat assuetus, & mox Alexander assuevit; eiusque maxime precibus motus Nabarzani ignorat. Erat, ut supra dictum est, Hyrcanix finitima gens Amazonum, circa Thermoponta amnem; Themiseyrix incolentium campos. Reginam habebant Thalestrim, omnibus inter Caucatum montem & Phasim amnem impendentem. Hæc cupidine visendi Regis accensa, finibus regni sui excessu. & cum haud procul abesset, præmisit indicantes venisse reginam, adeundi ejus cognoscendique avidam. Protinus facta potestate veniendi, cæteris iussit subsistere, CCC feminarum comitatu processit. Atque ut primum Rex in conspectu fuit, equo ipsa defiliit, duas lanceas dextra præferens. Vestis non toto Amazonum corpori obducitur; nam læva pars ad pectus est nuda, cætera inde velantur: nec tamen sicut vestis, quem nodo colligunt, infra genua descendit.

descendit. Altera papilla intacta servatur, qua muliebri sexus liberos alant: adunetur dextera, ut arcus facilius intendant & tela vibrent. Interrito vultu Regem Thalestris intuebatur: habitum ejus haudquaquam rerum famae parem oculis perlustrans. Quippe omnibus barbaris in corporum maiestate veneratio est: magnorumque operum non alios capaces putant, quam quos eximia specie donare natura dignata est. Caterum interrogata: num aliquid petere vellet, haud dubitavit fateri, ad communicandos cum Rege liberos se venisse; dignam ex qua ipse regni generaret heredes. Foeminae sexus se tentantem, matrem reddituram parat. Alexander cum ipso militare vellet, interrogat: & quid illa sine custode regnum reliquisset, petere perleverat, ne formidatam spes pareretur abire. Ac non ad Veneris, sed minime cupido quam Regis, ut paucos dies subiret perpulit. Tredecim dies in obsequium defidem ejus absumpti sunt. Tum illa regnum suum, Rex Parthienem, petiverunt.

6. Hic vero palam cupiditates suas solvit: continentiamque & moderationem, in aliusima quaque fortuna eminentia bona, in superbiam ac lasciviam vertit. Patrios mores, disciplinamque Macedonum Regum salubriter temperatam, & civilem habitum, velut leviora magnitudine sua ducens, Persicæ regiae par Deorum potentiae fastigium amulabatur. Jacere humi venerabundos ipsum, paulatimque servilibus ministeriis tot viatores gentium imbuere & captivis pares facere expetebat. Itaque purpureum diadema distinctum albo, quale Darius habuerat, capiti circumdedit, vestemque Persicam sumpsit: ne omen quidem veritus, quod à victoris insignibus in devicti transiit habitum. Et ille, se quidem Persarum spolia

gestare

gestare dicebat, sed cum illis quoque mores induerant: superbiamque habitus animi insolentia sequebatur. Literas quoque quas in Europam mitteret, veris annuli gemma obsignabat: his quas in Asiam scriberet, Darii annulus imprimebatur: ut apparet, unum animum duorum non capere fortunam. Amicos vero & equites, unaque principes militem, aspernantes quidem, sed recusare non aulos. Perficis ornaverat vestibus. Pellices CCC & LX, totidem quot Darii fuerant, regiam implebant, quas spadonum greges, & ipsi muliebria pati assueti, sequebantur. Hæc luxu & peregrinis infecta moribus veteris Philippi milites, iudæ namque ad voluptates, palam aversabantur: totiusque cæcis unus omnium sensus ac sermo erat, plus amissam victoriam quam bello questitum esse. Tum in vine viros ipsos, dedique alienis moribus & externis: tanta mora pretium; domos quasi in captivo habere revertendos putare iam sui Regem, victis quam victoribus similes, ex Macedoniarum Imperatore Dami latrocinium factum. Ille non ignarus & princeps amicorum & exercitum graviter offendi, gratia liberalitate donisque recuperare tentabat. Sed, ut opinor, liberis pretium servitutis ingratum est. Igitur, nec in seditionem res vereretur, omnium interpellandum erat bello, cuius materia oportune alebatur. Namque Desfus, velut regis sumptus, Artaxerxam appellari se iusserat, Scytharumque & ceteros Tanais accolæ contrahebat. Hæc Saribarzanes nuntiabat, quem receptum in fidem, regionem quam antea obtinuerat præfecit. Et cum præspoliis apparatusque luxuriæ agmen vix movebatur, suas primum, deinde totius exercitus sarcinas, exceptis admodum necessariis, conferri iussit in medium. Planities spatiosa erat, in quam vehicula onusta perduxerant.

rant. Expectantibus cunctis quid deinde esset imperaturus, iumenta iussit abduci, suisque primum sarcinis fide subdita, ceteras incendi præcepit. Flagrabant exurentibus dominis, quæ ut intacta ex urbibus hostium raperent, sepe flammæ restinxerant, nullo sanguinis pretium audente desistere, cum regias opes idem ignis exureret. Brevis deinde oratio mitigavit dolorem habiletque militiæ, & ad omnia parati, letabantur sarcinarum potius quam disciplinæ fecisse actum. Igitur Bactrianam regionem perrebat. Sed Nicomachus Parmenionis filius, subita morte corruptus, magno desiderio sui affecterat cunctos. Rex ante omnes inceslus, cupiebat quidem subsistere funeri constitutus, sed penuria commeatum se finire cogebat. Itaque Philotas cum duobus millibus & decem relictus, ut iusta fratri persolveret ipse contredit ad Bessam. Iter facienti literæ ei afferuntur à finitimis Satraparum: è quibus cognoscit, Bessam quidem hostili animo occurrere cum exercitu: ceterum Satibarzanem, quem Satrapem Ariorum ipse præfecisset, defecisse ab eo. Itaque quanquam Besso imminebat, tamen ad Satibarzanem opprimendum præverti opimum ratus, levem armaturam & equestres copias educit: totaque nocte strenue facto itinere, improvisus hosti supervenit. Cujus cognito adventu, Satibarzanes cum duobus millibus equitum (nec enim plures subito contrahi poterant) Bactra perfugit: ceteri proximos montes occupaverunt. Prærupta rupes erat qua spectat Occidentem: eadem qua vergit ad Orientem leniore submissa fastigio, multis arboribus obrita, perennem habet fontem, ex quo largæ aquæ manant. Circuitus ejus triginta & duo stadia comprehendit. In vertice herbidus campus: in hoc multitudinem imbellem considere jubent. Ipsi, qua rupes erat, arborum

truncos & saxa obmoliantur. XIII millia armata erant. In horum obsidionem Cratere relicto, ipse Satibarzanem sequi festinat. Et quia longius eum abesse cognoverat, ad expugnandos eos qui edita montium occupaverant redit. Ac primo repurgari jubet quicquid ingredi possent: deinde ut occurrebant invicem cautes præruptæque ropes, arduus labor videbatur obstanti natura. Ille, ut erat animi semper obloclantis difficultatibus, cum & progredi arduum & reverti periculosum esset, verfabat se ad omnes cogitationes, aliud atque aliud (ut solet, ubi prima quæque damnavimus) subiciente animo, hæsitanti, quod ratio non potuit, fortuna consilium subministravit. Vehemens Favonius erat, & multam materiam exciderat miles, aditum per saxa molitus. Hæc vapore torrida inauerat. Ergo aggerari alias arbores jubet, & igni dare alimenta: celeriterque stipitibus cumularis, fastigium montis æquatum est. Tunc undique ignis injectus cuncta comprehendit. Flammam in ora hostium ventus ferebat: fumus ingens velut quadam nube absconderat cælum. Sonabant incendio sylva, atque ea quoque quæ non incederant miles, concepto igne, proxima quæque adurebant. Barbari suppliciorum ultimum, si qua intermoreretur ignis, effugere tentabant: sed qua flamma dederat locum, hostis obstabat. Varia igitur exade consumpti sunt. Alii in medios ignes, alii in petras præcipitavere se: quidam manibus hostium se obrulerunt: pauci semivivuli venere in potestatem. Hinc ad Craterum, qui Artacacham obsidebat, redit. Ille, omnibus præparatis, Regis expectabat adventum, captae urbis titulo (sicut pater erat) cedens. Igitur Alexander turres admoveri jubet: ipsoque abspectu territi Barbari è muris supinas manus tendentes erare coeperunt, iram in Satibar-

tibarxanem defectionis authorem reservaret, supplicibus semet deditibus parceret. Rex, data venia, non obsidionem modo solvit, sed omnia sua incolis reddidit. Ab hac urbe digressio, supplementum novorum militum occurrit. Zolus Dequites ex Gracia adduxerat: tria millia ex Illyrico Antipater miserat. Thessali equites C & XXX cum Philippo erant. Ex Lydia duo millia & DC, peregrinus miles, advenerant: CCC equites gentis ejusdem sequebantur. Hac manu adjecta Drangas pervenit. Belliosa natio est. Satrapes erat Bazaentes, scelus in Regem suum particeps Bello. Is suppliciorum quae meruerat metu profugit in Indiam.

7. Jam nonum diem stativa erant, cum externa vi non tutus modo Rex, sed invictus, intestino facinore petebatur. Dymnus modicae apud Regem autoritatis & gratiae, exoleti, cui Nicomacho erat nomen, amore flagrabat, obsequio uni sibi dediti corporis victus. Is quod ex vultu quoque perspicere poterat, similis attonito, remotis arbitris cum juvene secessit in templum, arcana se & silenda afferre praefatus: suspensumque expectatione, per mutuam charitatem & pignora utriusque animi rogat, ut affirmet iurejurando, quae commisisset silentio esse testurum. Et ille ratus, nihil quod etiam cum perjurio delegendum foret indicaturum, praesentes Deos jurat. Tum Dymnaeus aperit, interitum diem insidias Regi comparatas, seque ejus consilii fortibus viris & illustribus esse participem. Quibus juvenis auctis, se vero fidem in particidio dedisse constanter abnuit, nec ulla religione ut scelus regat posse constringi. Dymnus & amore & metu amens, dextram exoleti complexus, & lacrymans, orare primum ut particeps consilii operisque fieret. Si id sustinere non posset, attamen proderet se, cujus erga ipsum benevolentia

præter alia hoc quoque haberet fortissimum pi-
 gnus, quod caput suum permisisset fidei adhuc in-
 expertæ. Ad ultimum aversari scelus perseveran-
 tem, metu mortis terret; ab illo capite conjuratos
 pulcherrimum facinus inchoatos. Alias deinde
 effeminatum & muliebriter timidum, alias pro-
 ditorem amatoris appellans, nunc ingentia pro-
 mittens, interdumque regnum quoque, versabat
 animum tanto facinore procul abhorrentem: stri-
 ctum deinde gladium modo illius, modo suo ad-
 movens jugulo, supplex idem & infestus expressit,
 ut tandem non solum silentium, sed etiam operam
 polliceretur: namque abunde mestans animi, &
 dignus qui pudicus esset, nihil ex pristina volunta-
 te mutaverat, sed captum Dyonii amore simula-
 bat nihil recusare. Sciscitari deinde pergit, cum
 quibus tantæ rei societatem misset. Plurimum
 referre quales viri tam memorabili operi adnotui
 manus essent. Ille & amore & scelere male sanus,
 simul gratias agit, simul gratulatur, quod fortissi-
 mis juvenum non dubitasset seungere, Demetrio
 corporis custodi, Peucolao, Nicanori. Adjicit his
 Aphœberum, Locum, Diogenem, Archepolim,
 & Amyntam. Ab hoc sermone demissus Nico-
 machus, ad fratrem (Ceballinus erat nomen) quem
 acceperat deferre. Placet ipsum subsecuti in rober-
 naculo, ne si regiam intrassent, non fluctus adire
 Regem, conjurati proditoris esse sciscerent. Ip-
 se Ceballinus ante vestibulum regis (neque enim
 propius aditus ei patebat) conficit, operiens ali-
 quem ex prima cohorte amicorum, ut introduce-
 retur ad Regem. Forte ceteris diebus, unus
 Philotas Permemonis filius, incertum quam ob
 causam, substiterat in rebus. Tunc Ceballinus ore
 confuso magnæ perturbationis nomine præ se ferens,
 aperit quæ ex fratre competerat, & sine cunctatio-

ne nuntiari Regi jubet. Philotas, laudato eo protinus intrat ad Alexandrum: multoque invicem de aliis rebus consumpto sermone, nihil eorum quæ ex Ceballino cognoverat nuntiat. Sub vesperam cum prodeuntem in vestibulo regis excipit juvenis, an mandatum executus foret requirens. Ille non vacasse sermone suo Regem causatus, discessit. Postero die Ceballinus venienti in regiam præsto est. Intrantemque admonet pridie communicare cum ipso rei. Ille cuius sibi esse respondit: acnerum quidem Regi quæ audierat aperit. Cœperat Ceballino esse suspectus. Itaque non ultro interpellandum ratus, nobili juveni (Meetron erat ei nomen) super armamentarium posito quod scelus pararetur indicat. Ille Ceballino in armamentario abscondito, protinus Regi corpus forte curanti quid ei index derulisset ostendit. Rex, ad comprehendendum Dymnum missis satellitibus, armamentarium intrat. Ibi Ceballinus gaudio elatus, *Habete*, inquit, *incolumem ex impiorum manibus ereptum*. Percussus deinde Alexander quæ noscenda erant, ordine cuncta cognoscit. Rursusque institit quæritæ: quotus dies esset ex quo Nicomachus ad eum derulisset indicium. Atque illo tacente non tetigim esse, existimans haud incorrupta fide tantum potest deferre quæ audierat, vinciri eum posse. Ille clamare, eodem temporis momento quo audisset ad Pailoram decurrisse: ab eo percontaretur. Rex item quærens, an Philoram adisset, an in finibus ei ut perveniret ad se, perseverante eo adtemere quæ dixerat, manus ad cœlum tendens, manantibus lacrymis, hanc sibi à charissimo quondam amicorum relatarum gratiam querebatur. Inter hæc Dymnus, haud ignarus quam ob causam accerferetur à Rege, gladio quo forte erat cinctus graviter se vulnerat: occur-

suque

neque satellitum inhibitus, perfertur in regiam. Quem intuens Rex, *Quid, inquit, in te, Dyname, tantum cogitavi nefas, ut tibi Macedonia regno dignior Philotas me quoque ipso videretur?* Illum jam desecerat vox. Itaque edito gemitu, vultuque a conspectu Regis averso, subinde collapsus exunguitur. Rex, Philota venire in regiam jussit. Cebalinus, inquit, plurimum supplicium meritus, si principis iram preparatas infestas biduo texit, huius criminis reus Philotam substituit, ad quem protinus indicium detulit. *Quid, inquit, quo profecto gradu amittis me contempsit, hoc tunc a te delationis confacinus?* & ego labat capitis, pariterque iugis, exanimes fatior. Faventem habere quid, si per scelus advenit non oportuit saltem negare potest? Adhuc Philotas, laudis se trepidus, si animus vultu a se non decet, Cebalinum quidem scorti sermonem ad se detulisse, sed ipsum cum levi auctoritatis nihil credidisse, respondit, ventum se iurgium inter armatorem & exoletum non sine usu aliorum detulisset. Cum Dyname interirent suspensum, qualiacunque erant non fuisse recedenda: complexusque Regem, orae caput ut praeferitam vitam potius quam culpam, silentio tamen, non ficti ullius, intueretur. Haud facile de veram credideritne ei rex, an altius iram impulerent, deatram conciliatae gratiae pignus obtulit & contempnim magis quam celatum indicium esse videri sibi iussit.

8. Advocato tamen consilio antidotum, cui cum Philotas adhibitus non est, Nicomachum introduci jubet. Is eadem quae detulerat ad Regem ordine exposuit. Erat Craterus Regi charus in paupibus, & eo Philotae ob amulationem dignitatis adversus. Neque ignorabar saepe Alexandri auribus, nimia iactatione virtutis atque operum, gravem fuisse, & ob ea non quidem sceleris, sed conrumaciae tamen suspectum. Non aliam premendi inimici

ocasi

deferentibus pueris: cur igitur extraxisset biduum,
 tanquam indicio haberet fidem? Dimittendum fuisse
 Ceballinum, si delationem ejus damnabat. In suo
 quemque periculo magnum animum habere: cum
 de salute Regis timeretur, credulos esse debere; va-
 na quoque deferentibus admittere. Omnes igitur qua-
 sitionem de eo, ut participes sceleris indicare coge-
 retur, habendam esse decernunt. Rex, admonitos
 ut consilium silentio premerent, dimittit. Pronun-
 tiari deinde iter in posterum diem jubet, ne qua novi
 initi consilii daretur nota. Invitatus est etiam Phi-
 lotas ad ultimas ipsiusculas: & non cenare modo,
 sed etiam familiariter colloqui cum eo quem dam-
 naverat sinit. Secunda deinde vigilia, lumi-
 nibus extinctis, cum paucis in regiam cocunt He-
 phalstion, & Craterus, & Cœnus, & Erygius. Hi ex
 amicis. Ex armigeris autem, Perdiccas & Leo-
 natus. Per hos imperatum, ut qui ad Prætoriam
 excubabant armati vigilarent. Jam ad omnes adi-
 tus dispositi equites, itinera quoque obsidere jus-
 sit, ne quis ad Parmenionem, qui tum Medix ma-
 gnisque copiis præerat, occultus evaderet. Attrar-
 ras autem cum trecentis armatis intraverat regiam.
 Huic decem satellites traduntur: quorum singulos
 deni armigeri sequebantur. Hi ad alios conjuratos
 comprehendendos distributi sunt. Attrarras cum
 trecentis ad Philotam missus, clausum aditum do-
 mus moliebatur. L. juvenum promptissimis stipatus:
 Nam ceteros cingere undique domum jussierat, ne
 occulto aditu Philotas posset elabi. Illum, sive
 securit ateanimi, sive satigatione resolutum, tom-
 nus oppresserat: quem Attrarras torpentem adhuc
 occupat. Tandem ei sopore discusso cum injice-
 rentur catenæ, *Vicisti, inquit, bonitatem tuam, Rex, ini-*
micorum meorum acerbitas. Nec plura locutum, capi-
 te velato, in regiam abducunt. Postero die Rex edi-
 xit

xit, omnes armati coeunt. Sex millia fere militum venerant, præterea turba lixarum calorumque impleverant regiam. Philotam armigeni agmine suo tegebant, ne ante conspici posset à vulgo quam Rex allocutus milites esset. De capitalibus rebus verus Macedonum modo inquirebat exercitus: in pace erat vulgi: nihil potestas Regum valebat, nisi prius valisset autoritas. Igitur primum Dymni cadaver inferretur, plerique quid patrasset, quoque casu extinctus esset, ignatis.

9. Rex deinde in concionem procedit vultu præferens dolorem animi. Amicorum quoque anxietia expectationem haud parvam tenebat. Diu demerso in terram vultu attonito stupentique simili fieri. Tandem recepto animo, *Ecce inquit miles, præteritæ hominum se esse & esse creatus suis. Deum providentis & misericordis vos, conspiciatque rebus venerabilis agat ut rebus mentibus, quibusque spiritibus, immo animis, ita me præteritæ esse, & esse rebus, ut & de me optime meritis referre adhuc præteritæ esse. Interrumpit orationem militum gemitus, obortæque sunt omnibus lacrymæ. Tum Rex, *Quanto, inquit, magis in animis rebus motum existat, cum tanta scelerum auctores ostendero, quorum mentionem adhuc referendo, & tanquam salvis esse possint nominibus abstineo? Sed vincenda est memoria, pristina charitatis, & consuetudo impietatum civium detegenda. Quomodo autem tantum nefas scelerum? Parmenio, illa ætate, tot meum, tot parenti mei meritis devinctus, omnium nobis amicorum, relictissimus, duce tanto scelere se præbuit. Minister ejus Philotas Procolautum, & Demetrium, & hunc Dymnium, cuius corpus aspiciatis, cæteroque quidem amensæ in caput meum subornavit. Eremitus undique indignantium querentiumque tota concione obstrepebat, qualis solet esse multitudinis, & maxime militaris, ubi aut studio agitur, aut ira. Nicomachus deinde & Me-**

[illegible]

culo: sustinuit rescribere mihi. Se quidem gratulari quod
in numerum Deorum receptus esset: ceterum miserum eo-
rum, quibus vivendum esset: pro eo qui modum hominis ex-
cederet. Haec sunt etiam animi praevidens alienati a me, &
invidenti gloria mea, indicia. quae equidem, milites, quam
diu licuit, in animo meo preceperunt. Videbar enim mihi partem
viscerum meorum abrumperere, si, in quos tam magna con-
suleram, vili res mihi facerem. Sed jam non verba praevidenda
sunt, linguae temeritas pervenit ad gladios. Hos (si mi-
creditis) Philotas in me ait: si ipsum dimiseris, quomodo
conferam, milites? cui caput meum credam? Equitatis, op-
timum exercitus partem, principibus nobilissimae juventutis nu-
mum praefeci: sanctam spem, victoriam meam fides ejus tute-
laque commisi: patrem in idem fastigium, in quo me ipsi po-
suisti: admove. Mediam, qua nulli copulenter regia est, tot
civium sociorumque nulli imperi: ejus ditionique subiecti.
Unde praesidium petieram, periculum existit. Quam felici-
ter in acie occidissim, potius hostis praeda quam civis vi-
ctima? Nunc seratus ex periculo quae sola timui, in hac
incidi quae timere non debui. Soletis identidem a me, mi-
lites, petere ut saluti meae parcam: ipsi mihi praesare po-
testis quod suadetis ne faciam. Ad vestrae manus, ad vestra
arma confugio: nec vobis salus esse nolo: volentibus
non possum, nisi vindicor. Tum Philotam, religaris
post tergum manibus, obtoleto amiculo velatum
jussit induci. Facile apparebat motos esse tam mi-
serabili habitu non sine invidia paulo ante con-
specti. Ducem equitatus pridie viderant, scie-
bant Regis interfuisse convivio: repente non
reum modo, sed etiam damnatum, imo victum
intuebantur. Subibat animos Patmenionis quo-
que, tanti ducis, tam clari civis fortuna, qui mo-
do duobus filiis Hectore & Hecanore orbaus, cum
eo quem reliquum calamitas fecerat, absens di-
ceret causam. Itaque Amyntas Regis Praetor, in-
clinantem ad misericordiam concionem rursus
aspera

aspera
esse
in pat
corpu
terra l
iplius
ugum
tera n
quanc
cunjun
Philota
riz, e
ante p
pleriqu
ad Re
debe
serum
Philota
itudin
non hi
bus, lin
cubuit;
recipien
lamque
ducatus
Tu
neque an
tutor, s
ad, cre
tum R
Philota
re, die
vostro n
ne exc
to. T
bile est,

aspersa in Philotam oratione commovit : *Proditor
 esse te Barbaris : Neminem ad conjugem suam, neminem
 in patriam & ad parentes fuisse roditurum : velut truncum
 corpus, dempto capite, sine spiritu, sine nomine, in aliena
 terra ludibrium hostis futuros.* Haudquaquam pro re
 ipsius Amyntæ oratio præ Regi fuit, quod con-
 iugum, quod patris admonitos, pigriores ad cæ-
 tera munia exsequenda fecisset. Tunc Cæus,
 quanquam Philotæ sororem matrimonio secum
 coniunxerat, tamen acrius quam quisquam in
 Philotam inuestus est; patricidam esse Regis, pa-
 tris, exercitus claritans : saxumque quod forte
 ante pedes jacebat arripuit, emissurus in eum, ut
 plerique credidere, tormentis subtrahere cupiens :
 sed Rex manum ejus inhibuit, dicendæ prius cau-
 sę debere fieri potestatem, nec aliter judicari pas-
 surum se, affirmans. Tum dicere rursus permissus
 Philotas, siue conscientia sceleris, seu periculi mag-
 nitudine amens & attonitus, non attollere oculos,
 non hiscere audebat. Lachrymis deinde mananti-
 bus, linquente animo, in eum à quo tenebatur in-
 cubuit; absterfisque amiculo ejus oculis, paulatim
 accipiens spiritum ac vocem, dicturus videbatur.
 Tumque Rex intuens eum. *Macedones, inquit, de te
 predicaturi sunt : quæro an patrio sermone sit apud eos usu-
 s ?* Tum Philotas, *Præter Macedonas, inquit, ple-
 rique adsunt, quos facilius quæ dicam percepturos ar-
 bitror, si eadem lingua fuero usus quæ tu egisti non ob a-
 pud, credo, quam ut oratio tua intelligi posset à pluribus.*
 Tum Rex, *Ecquid videtur odio etiam sermonis patrii
 Philotam teneri ? Solus quippe fastidit eum dicere. Sed
 præ, dicat utcumque cordi est dum meminero, æque illum
 nostro more atque sermone abnorrere. Atque ita conci-
 ne excessit.*

to. Tum Philotas, *Verba, inquit, innocenti reperire
 difficile est, modum verborum misero tenere difficile. Itaque*

insidiatus est Regi: cum quo quod amicitia fuerit mihi, non
recuso defendere. si fratrem Regem non oportuit de regi a nobis.
Sin autem in illo fortuna gradu positum etiam venerari
necesse erat. utrum, quæ, quæ non dixeris, reus sum?
An impiorum amicus insensibilis aut pie moriendum est?
Quod si æquum est, cur tam diu vivo? si iniustum, cur
non: demum occidat? At enim scripsi, Miserere me
eorum quibus vivendum esset scire, quæ se Iovis filium
crederet. Fides amicitia, non consilium periculis libertas uni
me decipitis: vos quæ sentitis, non videtis impuisti.
Scripsisse me hoc fateor Regi: non de Rege: non enim
faciel aus revivam, sed pro ea timebam. Dignor mihi
Alexander videtur, a quo si quis suspensum etiam agnosceret,
quam qui præluatorem patitur. Sed quoniam etiam si fides
certa est, sit Deus causa mea, respice. Retinetur in vinculis
dum conditur. Ut non interea? Qui si non nesciam
agnatus est filium, neminem eorum qui sepi suis insidias
sunt latere patitur. Si etiam oculis crederetur, per
mentis, ne haec quidem exhibenda veritate situm deprecior.
Solus et capax habere vobis parentes. Quos fratres ex
nuper amisi. Quorum nec ostendere possem, nec invocare
cuiusque. Si etiam eximius reus si. Parum est enim tot
modo liberum. Regem enim, in aucta si arguerem, et
quoque orbari. Si se in regem meum impoñit. Ergo, cha
rissime pater, et propter natiuitatem, et mecum. Ego tibi
etiam adiuvor, ego nequitiam tuam exingui. Quid enim
me preterea in infelicem adversum? Dux? an ut hoc ex
me fructus perciperes qui te morant? Nescio adolescen
tia mea inferior sit an senectus tua. Ego in ipso robore
ætuas eripior. tibi carnifex spiritum adiuvi. quam si fortuna
expectare voluisset, natura repulset. Admonuit me pa
rentis mentio, quam timidi et cum chariter quæ Cebalinus
detulerat ad me indicare deum tuum. Tarmenius enim cum
audisset veniunt a Philippo in loco Regi parari, deterere
tum voluit Epistola scripta quo minus medicamentum bi
beret, quod medicus dux constituerat. Num credidum est
pari

patri meo? Non nullam auctoritatem ejus literæ habuerunt? Ego ipse quæ quæ audieram detuli, cum ludibrio credulitatis repressus sum. Si & cum indicamus, invisi, & cum taceamus, suspecti sumus, quid facere nos oportet? Cumque unus e circumstantium turba exclamasset, *Tone mortuus non insidiatus*: Philotas, *Recte* inquit, *quisquis es, dices. In quo si insidiatus sum, penam non deprecor*: & *silenti* tacito dicendi, quoniam ultima verba gravia sunt auribus vestris. Abducitur deinde ab iis qui custodiebant eum.

II. Erat inter duces manu strenuus Belon quidam pacis animus & civilis habitus rudis, vetus miles ab humili ordine ad eum gradum in quo tunc erat promotus, qui, tacentibus cæteris, stolidâ audacia terox, admonere eos cœpit, quoties suis quisque diversoris quæ occupassent deturbatus esset, ut purgamenta servorum Philotæ reciperentur eo unde commilitones expulisset: auro argentoque vehicula ejus onusta totis vicis sterisse, ac ne in vicinia quidem diversori quemquam commilitonum receptum esse, sed per dispositos, quos ad somnum habebat, omnes procul relegatos, ne forma illa murmurantium inense silentio verius quam sono excitarentur. Ludibrio esse fuisse rusticos homines, Phrygasque & Paphlagonas appellatos, qui non erubesceret, Macedo natus, homines linguæ suæ per interpretem audire. Cur Hammonem consuli vellet? eundem jovis arguisse mendacium, Alexandrum filium agnoscen-
tis: scilicet veritum ne invidiosum esset quod Dii offerrent. Cum insidiaretur capiti Regis & amici, non consuluisse eum Jovem: nunc ad oraculum mittere, dum pater ejus sollicitaretur, qui præsit in Media, & pecunia, quæ ejus custodiæ commissâ sit, perditos homines ad societatem sceleris impellat. Ipsos missuros ad oraculum, non qui Jo-

vem interrogent quod ex Rege cognoverint, sed
 qui gratias agant, qui vota pro incolumitate Regis
 optimi persolvant. Tum vero universa concio ac-
 censa est, & a corporis custoditis initium factum
 clamantibus, disperdendum esse parricidam ma-
 nibus eorum. Id quidem Philotas, qui graviora
 supplicia mereretur, laud sane inique animo audie-
 bat. Per in centionem reversus, siquid in custo-
 dia quoque inquireretur, sive ut diligenter curas
 cognosceret, consilium in potestatem suam du-
 xit. Quamquam in seipsum mirabilis dies, tamen
 amicos confestim abiecit, & ceteris qui sem place-
 bat, Macedonum more, sicut iam. Hephastion
 autem, & Craterus, & alii, tormentis verita-
 tem exprimentes, eum de veritate, & ut quoque
 qui aliud sciant, in horum potestatem tran-
 eunt. Coram ergo dimissis, Hephastion cum
 Cratere & Crano, ad palliorem de Philota habens
 dam consurgunt. Rex Cratere accersito, & ser-
 more habito, cum parricidam non eam esset, in mi-
 nimam diversarii partem recedit, & remota arboris,
 in multam noctem quæstiones expectavit even-
 tum. Territos in conspectu, alioquin omnia crude-
 litatis tormenta proponunt, ut ille ultro, *Qua-
 cessavit, inquit, Regem vivum interfectum, consue-
 ram occidere? quid quæstione opus est? Constant, volui.*
 Craterus exigere, ut per conficeretur, in tormen-
 tis quoque diceret. Dum compititur, dum obligan-
 tur oculi, dum vestis exuitur, gentium iura, Deos
 patrios nequidquam apud lurdas aures invocabat.
 Per ultimos deinde cruciatus, utpote damnatus,
 & immis in gratiam Regis torquentibus, lacer-
 ratur. Ac primo quamquam hinc ignis, hinc ver-
 bera, jam non ad quæstionem, sed ad poenam in-
 gerebantur, non vocem modo sed etiam geminus
 habuit in potestate, Sed postquam intumescens
 corpus

corp
 incu
 mo
 pol
 per
 torto
 Die
 iust
 pit,
 dica
 & li
 nati
 que
 qua
 fidi
 ciun
 gunt
 Rex
 son
 dac
 iect
 cen
 Par
 ter
 cho
 nob
 se
 igit
 dec
 per
 Da
 Ali
 pe
 ni
 fan
 gr

corpus ulceribus flagellorum ictus nudis ossibus
 incussos ferre non poterat, si tormentis adhibiturum
 modum essent, dictarum se quæ scire expeterent,
 polliceretur. Sed finem questioni fore, jurare eos
 per Alexandri salutem volebat, removerique
 tortores. Et utroque impetrato, Cratæro inquit,
Dic quid me velis scire. illo indignante ludificari,
 iussuque revocante tortores tempus petere cœ-
 pit, dum reciperet spiritum, cuncta quæ sciret in-
 dicaturus. Interim equites, nobilissimus quisque,
 & si maxime qui Parmenionem propinqua cog-
 natione contingebant, posteaquam Philotam ter-
 querisima vulgaverat, legem Macedonum venit,
 qua cautum erat ut propinqui eorum qui Regi in-
 sidiari erant cum ipsis necarentur, alii se interfi-
 ciunt, alii in devios montes vastaq; solitudines fu-
 giunt, ingenti per tota castra terrore diffusæ donec
 Rex, tumultu cognito legens se supplicii constrictis
 fontium remittere edixit. Philotas verone an men-
 dacio liberare se a cruciatu voluerit, anteips con-
 jectura est quoniam se vera confessus, & falsa di-
 centibus, idem doloris finis ostensitur. Cæterum,
 Pater, inquit, meus Hegesias quam familiari-
 ter usus sit, non ignoras? Alibi dico Hegesio-
 chum qui in acie cecidit, hic omnium malorum
 nobis causa fuit. Nam cum primum fons fletu
 se solutus iussit Rex, id mihi terribile, Hanc
 igitur regem agnoscamus, inquit, cum Philippi
 dedignatur patrem? Actum est de nobis, ultra
 petiti possumus. Non homines solum, sed etiam
 Deos despicit, qui postulat Deus credi. Amicus
 Alexandrum, amicus Regem: incidimus in su-
 perbiam, nec Diis, quibus se exæquat, ne homi-
 nibus, quibus se eximit, tolerabilem. Nostre
 sanguine Deum tecimus qui nos fastidiat? qui
 graveretur mortalium adire concilium? Credite mi-
 hi,

hi, & nos, si viti sumus, à Diis adoptabimur. Quis proavum hujus Alexandrum, quis deinde Archelaum, quis Perdiccam occisos ultus est? hic quidem interfectoris patris ignovit. Hæc Hegelochus dixit super cœnam: & postero die prima luce à patre accersit. Tristis erat, & memœstum videbat: audieramus enim quæ solitudinem incuterent. Itaque ut experiremur, utrumne vino gravatus effudisset illa, an altiore concepta consilio, accersiri eum placuit ac venire: eodemque sermone ultro repetito, adjecit, se, si ve auderemus duces esse, proximas à nobis partes vindicaturum; si ve deesset animus, consilium silentio esse testurum. Parmenioni, vivo adhuc Dario, intempestiva res videbatur; non enim sibi, sed hosti esse occisuros Alexandrum: Dario vero sublato præmium Regis occisi Aliam & totum Orientem interfecto-ribus esse cessurum. Approbatoque consilio, in hæc fides data est & accepta. Quod ad Dymnum pertinet, nihil scio: & hæc confessus, intelligo non prodesse mihi quod propterea sceleris expertus sum. Illi rursus tormentis admoventis, cum ipsi quoque hastis os oculoque epus exuberarent, ut hec quoque crimen confiteretur exprimeret. Exigentibus deinde ut ordinem cogitantis sceleris exponeret. Cum diu Bactra retentura Regem videretur, timuisse respondit, ne pater LXX annis annis, tantæ exercitus dux, tantæ pecunie custos, totum extir-gueretur, ipsique spoliato capite viribus occiden-di Regis causa non esset. Tunc natus est ego, dum præmium haberet in manibus. Repetenti assensum; cuius patrem fuisse antea in se referent, tormenta, quanquam tolerare non posset, tamen non recusare. Illi collocuti, tunc quasi unum videri, ad Regem revertuntur: qui postero die & quæ confessus erat Philotas recitari, & ipsum, quia ingre-di-

di non
eodem
esse an
animie
quam
am de
cumla
procul
peritur
quit
vox sa
inquit
Nico
nomin
circun
id fac
Nico
saxis
am vi
Parim
palam
potui
Dum
batur
quid

A
inquit
2.
A
inter
exi

di non poterat, iussit offerri. Omnia agnoscen-
 eodem, Demetrius, qui proximi sceleris particeps
 esse arguebatur, producit, multa affirmatione,
 animique pariter constantia & vultu, abnuens quid-
 quam sibi in Regem cogitatum esse. Tormenta eti-
 am deposcebat in semetipsum. Cum Philotas, cir-
 cumlatis oculis, incideret in Calin quendam haud
 procul stantem, propius eum iussit accedere. Illo
 perturbato, & reculante transire ad eum, *Pateris*, in-
 quit *Demetrium mentiri rursusque excusari?* Calin
 vox sanguisque defecerant, & Macedones Philotam
 inquinare innoxios velle suspicabantur; quia nec à
 Nicomacho, nec ab ipso Philota cum torqueretur,
 nominatus esset adolescens; qui ut praefectos Regis
 circumstantes se vidit, Demetrium, & semetipsum
 id facinus cogitasse confessus est. Omnes ergo à
 Nicomacho nominatos, more patrio dato signo,
 saxis obruerunt. Magno non modo salutis, sed eti-
 am vitæ periculo liberatus erat Alexander. Quippe
 Parmenio & Philotas principes amicorum, nisi
 palam fontes, sine indignatione totius exercitus non
 potuissent damnari. Itaque anceps quaestio fuit.
 Dum inficiatus est facinus, crudeliter torqueri vide-
 batur: post confessionem, Philotas ne amicorum
 quidem misericordiam meruit.

BREVIARIUM LIBRI VII.

Alexander Lynceum majestatis reum interfici curat:
 Adinde in Amyntam & Simoneum Philota amicos
 inquiris: qui suam innocentiam gravi oratione tuerunt.

1. Amynta & fratribus in gratiam receptis, Polydamas
 a rege jussus, in Mediam coloriter profectus, Parmenionem
 interfici curat; Unde indignatio & seditio, quæ tandem
 exinguitur.

3. Varius

lippo quoque ante omnes amicus, & ipsi Alexan-
 dro tam fidus, ut occidendi Attalum non alio mi-
 nistro uti mallet. Horum cogitatio subibat exerci-
 tum, sed iuncta quæ voces retinebantur ad Regem,
 quæ ille haud sane motus, sed quæ prudens otii
 vitia negotio detrahit, edicit ut omnes in vestibulo
 regia: preesto afflorent: quos ubi frequentes adesse
 cognovit, in concionem procellit. Haud dubie ex
 composito Apharias postulare cepit, ut Lynceus
 Alexander, qui multo antequam Philotas Regem
 volumet occidere, exhibere. A duobus matci-
 bus (sicut supra diximus) de his, tertium jam an-
 num custodiebatur in vinculis. Eundem in Phi-
 lippi quoque eadem conjurasse cum Pausania pro
 comperto fuit: sed quia primus Alexandrum Re-
 gem salutaverat supplicio magis quam crimini fue-
 rat exemptus. Tam quoque Antipatri fœderis ejus
 preces justam Regis iram morabantur. Caterum
 recrudit soporatus dolor: quippe veteris periculi
 memoriam præsentis cura renovabat. Igitur Ale-
 xander ex custodia educitur, iussusque dicere, quan-
 quam toto triennio meditatus erat defensionem,
 tamen hæsitans & trepidus, pauca ex iis quæ com-
 posuerat protulit: ad ultimum non memoria so-
 lum, sed etiam mens eum destituit. Nulli erat du-
 bium quin trepidatio conscientia: indicium esset,
 non memoria: vitium. Itaque ex iis qui proxime
 assirerant, obluctantem adhuc oblivioni lanceis
 confoderunt: ejus corpore ablato, Rex intro-
 duci iussit Amyntam & Simmeam. Nam Polemon
 minimus ex fratribus, cum Philotam torqueri
 comperisset, profugerat. Omnium Philota: amico-
 rum hic charissimi fuerant, ad magna & honorata
 ministeria illius maxime suffragatione producti:
 memineratq; Rex summo studio ab eo conciliatos
 sibi. Nec dubitabat hujus quoq; ultimi consilii fuisse

participes. Igitur olim esse sibi suspectos matris suæ literis, quibus esset admonitus, ut ab his salutem suam tueretur: ceterum se invitum deteriora crecentem, nunc manifestis indiciis victum iussisse vinciri. Nam pridie quam detegeretur Philotæ scelus, quin in secreto cum ipso fuisset non posse dubitari. Traitem vero qui profugerit cum Philotæ torqueretur, aperuisse legæ causam. Nuper præter consuetudinem, officii specie, amoris longius ceteris, amovisse semè ipsos lateri suo, nulla probabili causa. Neque mirantem quod non vice sua tali fungeretur officio, & ipsa trepidatione eorum perterritum, strenue ad armigeros qui proxime sequebantur recessisse. Ad hoc accedere, quod cum Antiphanes verba equitum Amyntæ denuntiasset pridie quam Philotæ scelus deprehensum esset, ut ex suis equis more solito daret iis qui amisissent suos; superbe respondisse, nisi incepto desisteret, brevi sciturum qui ipse esset. Jam linguæ violentiam, temeritatemque verborum quæ in semet ipsum iacularentur, nihil aliud esse quam scelesti animi indicem ac testem: quæ si vera essent, idem meruisse eos quod Philotam; si falsa, exigere ipsum ut resellant. Productus deinde Antiphanes, de equis non traditis, & adjectis etiam superbe minis indicat. Amyntas, facti dicendi potestare, *Si nihil, inquit, interest Regis, peto ut, dum dico, vinculis liberor.* Rex solvi utrumque jubet: desiderantique Amyntæ ut habitus quoque redderetur, armigeri lanceam dari iussit: quam ut læva comprehendit, evitato eo loco in quo Alexandri corpus paulo ante jacuerat, *Qualiscunque, inquit, exitus nos manet, Rex, confitemur prosperum vobis debituros, tristiores fortuna impetraturos. Sine præjudicio dicimus causas, liberis corporibus animisque: habetis armigeros, in quos se committari solemus, reddidisti. Causam*

non possumus. fortuna nos timere desinemus. Te quaso, per-
 mittis mihi id primum defendere, quod a te ultimum obje-
 ctum est. Nos, Rex, sermonis adversus majestatem tuam
 habui nullius confusus nobis. Dicerem, jam pridem vi-
 disse te invidiam, nisi periculum esset, ne alia maligne dicta
 cederes blanda oratione purgari. Ceterum, etiamsi militia
 mihi vel in agmine deficientem & fatigati, vel in acie periculi-
 tantis, vel in tabernaculo agri & vulnere curantis, aliquis
 rex aspersior esset accerta, metueramus fortibus factis, ut
 malles ea temporis nostro impetare quam animo. Cum quid
 accidit tristius, omnes res sunt corporibus nostris, qua mi-
 que non odimus, infestas adinvenimus manus; parentes li-
 beros succurrant, & ingratis & iniuri sunt. Contra, cum
 donis honoramur, cum pramisi omnes revertimur, quae ferre
 nos potest? quis illam animorum acrietatem continere?
 Militantium nec indignatio nec laetitia moderata est. Ad
 omnes affectus impetu rapimur: vituperamus, laudamus,
 miseremur irascimur. Utinamque praesens movit affectio,
 modo Indiam adire & Oceanum iter, modo conjugum &
 liberorum patriaeque memoria occurrat. Sed has cogitationes,
 has inter se colloquentium voces, signum tuba datum finit.
 In suos ordines quisque currimus. & quidquid irarum in
 tabernaculo conceptum est, in hostium effunditur capita.
 Utinam Philotas quoque intra verba peccasset. Proinde ad
 id reuertar propter quod rei sumus. Amicitiam quae no-
 bis cum Philota fuit adeo non inficio, ut expertisse quoque
 nos, magnosque ex ea fructus percepisse constare. An
 vero Parmeniam, quem tibi proximum esse voluisti, filiam,
 omnes pene amicos tuos dignatione vincentem, cultum à no-
 bis esse mirari? Tu hercule (si verum audire vis) Rex, hu-
 jus nobis periculi causa es. Quis enim alius efficit, ut ad
 Philotam decurrerent qui placere vellent tibi? Ab illo
 traditi, ad hunc gradum amicitiae tuae ascendimus. Is a-
 pud te fuit, cujus gratiam exorire, iram te nere posse-
 mus. An nos prope motam in tua verba, cui omnes te pra-
 estis iuraverunt, & sciam nos inimicos amicosque habituros
 esse,

esse quos tu haberes? hoc sacramento pietatis obstricti, ad-
versamur scilicet, quem tu omnibus praeferebas? Ignotum si
hoc crimen est, tu paucos innocentes habes, imo hercule ne-
minem. Omnes enim Philote argui esse voluerunt. idem
quos volebant esse non poterant. Ita si & confectis
amicos non divides, nec ab amicis quidem separatis illos qui
idem esse voluerunt. Quid igitur conscientia affertur in-
cium? ut opinor, quia pridie familiariter, & sine artibus,
locutus est nobiscum. At ego purgare non possem, si pridie
quisquam ex vetere via ac more mutasset. Nunc vero, si,
ut omnibus diebus, illo quoque qui suspectus es te inus,
consuetudo diluet crimen. Sed eos nos Antiphani non dedi-
mus, & pridie quam Philotas detestus est, hoc habuimus
Antiphane res erat, qui si nos suspectus facere vellet, quod
illo die equos non dedisset, feret plura, quod eos adhibere
erat, purgare non poterit. Antiphani enim crimen est incho-
nientem & exigentem, nisi quod meum est, & se si non
tradentis, quam poscentis alterum. Galatiam Rex, equos
decem habuit, & quos Antipha ex eis, cum distribu-
erat sis qui amiserant suos. Omnino duos ipse etiam, quos
cum vellet abducere homo superbitissimus, certe inquisivimus,
nisi pedes militare vellem, retinere coegit. Nec inpetus eo,
liberi hominis animo locutum esse me cum insignatissimo, & hoc
unum militia sua usurpante, ut alienos equos pugnaturis
distribuatur. Huc enim malorum tentum est ut verba mea
eodem tempore & Alexandro excussem & Antiphani.
At hercule mater de nobis inimici tui scripsit. Utinam
prudenter esset sollicita pro filio, & non inanes quoque species
anxio animo figuraret. Quare enim non adscribit meum sui
causam? Denique non ostendit autorem, quo facto dictum
nostro meta tam trepidas tibi literas scripsit. O miseram
conditionem meam, cui forsitan non periculosius est
tacere quam dicere? Sed utinam cessura res est, malo
tibi defensionem meam & iudicare quam causam. Agno-
sces autem quae dicturus sum. quippe meminis, cum
me ad peraucentem ex Macedonia missis misteres, dixisse te,
multos

maiores integros juvenes in domo matris abscondi. Præcepisti igitur mihi, ne quem præter te intinerer, sed detrectantes militiam perducere ad te. Quod equidem feci, & liberius quam expediebat mihi exsecutus sum imperium tuum. Gorgiam, & Hecateum, & Gorgasiam, quorum opera uteris, in te perduxi. Quid igitur iniquius est quam me qui, si tibi non parvissem, jure daturus fui æquis, nunc perire quia parui? Neque enim ulla alia matris persequendo nos causa est, quam quod utilitatem tuam mihi præposuimus gratia. Sex milia Macedonum pecuniam & DC equites adduxi: quorum pars secutura me non erat, si militiam de tractantibus indulgere voluissim. Sequitur ergo, ut quia illa propter hanc causam irascitur nobis, iungatur matri, qui ira eius nos obtulisti.

3. Dum hæc Amyntas agit, forte supervenerunt quif a rem eius Polemonem, de quo ante dictum est, fugientem consecuti vinctum reducebant. Infesta concio vix inhiberi potuit, quin protinus suo more saxa in eum jaceret. Atque ille sane interritus, Nil, inquit, pro me deprecor, modo ne fratrum innocentia fugam imputetur mea. Hæc si defendi non potest, meum crimen sit. Horum ob id ipsum melior est causa, quod ego qui profugi suspectus sum. Hæc elocuto universa concio assensu est. Lacrymæ deinde omnibus manare cœperunt, adeo in contrarium repente mutatis, ut solum pro eo esset quod maxime læserat. Juvenis erat primo ætatis flore pubescens, quem inter equites tormentis Philotæ conturbatos alienus terror abstulerat. Desertum eum à comitibus, & hæsitantem inter revertendi fugiendique consilium, qui secuti erant occupaverunt. Is tum flere cœpit, & os suum conerberare, mœstus non suam vicem, sed propter ipsum periclitantium fratrum. Moveratque jam Regem, non concionem modo: sed unus erat implacabilis frater, qui terribili vultu intuens eum, Tum, ait, demens, lacry-

mare debueras, cum equo calcavia subderes, fratrum desertor, & desertorum comes. Misere, quo, & unde fugiebas; Effecisti ut reus capitis accusatoris micerer verbi, Ille peccasse se, sed gravius in fratres quam in semet ipsum, fatebatur. Tum vero neque lachrymis neque acclamationibus, quibus studia sua multitudo profitetur, temperaverunt. Una vox erat pari emissae consensu, ut insonitibus & fortibus viris parceret. Amici quoque, data misericordiae occasione, consurgunt, flentesque Regem deprecantur. Ille, silentio facto. Et ipse, inquit, Amyntam mea sententia fratresque ejus absolvo. Vos autem juvenes malo beneficii mei oblivisci, quam periculis vestris meminisse. Et fide redita ingratiam mecum, qua ipse vobiscum revereri. Nisi qua delata esset excusatio, valde dissimulatio mea suspecta esse potuisset. Sed satius est purgatos esse, quam suspectos. Cogitatis, neminem absolvi posse, nisi qui dixerit causam. Tu Amynta, ignosce fratri tuo: est hoc simpliciter etiam mihi reconciliatis animi sui pignus. Concione deinde dimissa. Polydamaute vocari jubet. Longe acceptissimus Parmenioni erat, proximus lateri in acie stare solitus. Et quanquam conscientia frenus in regiam venerat: tamen ut jussus est fratres suos exhibere admodum juvenes, & Regi ignotos obstitit, fiducia in sollicitudinem versa, trepidare coepit, sapientius quae nocere possent, quam quibus eluderetur, repurans. Jam armigeri, quibus imperatum erat, produxerant eos, cum ex sanguine metu Polydamaute propius accedere jubet: submotisque omnibus. Scilicet, inquit, Parmenionis omnes pariter appetitis sumus; maxime ego ac tu, quos amicis specie tesellit: ad quem persequendum puniendamque (vide quantum fides tuo credam) te ministro usi sumus. Obsides, dum nos peragis, erunt fratres tui. Prosciscere in mediam, & ad Trasellos meos literas scriptas manu mea perfer. Velocitate opus est, qua celeritatem fama antecede

*antecelas. Noctis pervenire illuc te volo: postero die qua
 scripta erant exsequi. Ad Parmenionem quoque episto-
 las feres; unam a me, alteram Philota nomine scriptam.
 Signum annuli ejus in mea potestate est. Sic pater cre-
 dens à filio impressum, cum te viderit, nihil metues. Po-
 lydamas, tanto liberatus metu, impensius etiam
 quam exigeretur promittit operam. Collauda-
 tusque, & præmiis oneratus, deposita veste quam
 habebat, Arabica induitur. Duo Arabes, quorum
 interim conjuges ac liberi vinculum fidei obsides
 apud Regem erant, dant comites. Per deserta e-
 tiam ob siccitatem loca camelis undecima die
 quo destinaverat pervenit. Et prius quam ipsius
 nuntiaretur advenit, cæsus Polydamas vestem
 Macedonicam sumit, & in tabernaculum Cleandri
 (Prætor hic regius erat) quarta vigilia pervenit.
 Redditis deinde literis, constituerunt prima luce
 ad Parmenionem colre. Namque ceteri quoque
 quibus literas Regis attulerat ad eum venturi
 erant, cum Parmenioni Polydamanta venisse nun-
 tiaverunt: qui dum lætatur adventu amici, simul-
 que noscendi quæ Rex ageret avidus, (quippe
 longo intervallo nullam ab eo epistolam accepe-
 rat, Polydamanta requiri jubet. Diversiora re-
 gionis illius magnos recessus habent, amœnos-
 que nemoribus manu confitis. Ea præcipue Re-
 rum Sarraparumque voluptas erat. Spatiabatur in
 nemore Parmenio, medius inter duces quibus erat
 imperatum literis Regis, ut occiderent. Agenda
 autem rei constituerant tempus, cum Parmenio à
 Polydamante literis traditas legere cœpisset. Po-
 lydamas procul veniens, ut à Parmenione con-
 spectus est, vultu lætitiæ speciem præferente, ad
 complectendum eum cucurrit: mutuaque gratulati-
 one functi, Polydamas epistolam à Rege scriptam,
 ei tradidit. Parmenio vinculum epistolæ solvens,*

quidnam Rex ageret, requirebat. Ille, ex ipsis li-
teris cogniturum esse, respondit. Quibus Parme-
nio lectis, Rex, inquit *ex editione parat in Arachosios.*
Strennum hominem & nunquam cessantem. Sed tempus
salutis sue, tanta parat pericula gloria, parcere. Alteram
deinde epistolam Philote nomine scriptam, letus,
quod ex vultu notari poterat, legebat. Tumejus
latus gladio haurit Cleander, deinde jugulum terit:
ceteri exanimem quoque confodiunt. Et arnige-
ri qui ad aditum nemoris astiterant, cognita cæde,
cujus causa ignorabatur, in castra perveniunt, &
tumultuoso nuntio milites concitant. Illi armati
ad nemus in quo perpetrata cædes erat coeunt, &
ni Polydamas ceterique ejusdem nocte participes
dedantur, murum circumdatum nemori everfuros
denuntiant, omniumque sanguine Duci parenta-
turos. Cleander primores eorum intromitti jubet,
literasque Regis scriptas ad milites recitat, quibus
insidiae Parmenionis in Regem, preceque ut ipsum
vindicarent, continebantur. Igitur cognita Re-
gis voluntate non quidem indignatio, sed ta-
men seditio compressa est. Dilapsis pluribus pau-
ci remanserunt, qui saltem ut corpus ipsius sepeli-
re permetterent precabantur. Divid negatum est,
Cleandri metu, ne offenderet Regem. Pertinacius
deinde precantibus, materiam consternationis
subtrahendam ratus, capite deciso truncum hu-
mare permisit. Ad Regem caput missum est. Hic
exitus Parmenionis fuit, militum domique clari
viri. Multa sine Rege prospere, Rex sine illo nihil
magnæ rei gesserat. Felicissimus Regi, & omnia ad
fortunæ suæ exigentiam modum factis fecit LXX natus
anno, juvenis ducis, & saepe etiam gregarii mi-
litis munia explicuit, acer consilio, manu strenuus
charus principibus vulgo militum acceptior. Hæc
impulerint illum ad regni cupiditatem, an tantum
su-

suspectum fecerint, ambigi potest: quia Philotas ultimis cruciatibus victus, verane dixerit, quæ facta probari non poterant, an falsis tormentorum petierit finem, re quoque recenti, cum magis posset liquere, dubitatum est. Alexander, quos mortem Parmenionis conquestos esse compererat separandos à cetero exercitu ratus, in unam cohortem secevit, ducemque his Leonidam dedit, & ipsum Parmenionis quondam intima familiaritate conjunctum. Fere iidem erant quos alioqui Rex habuerat invisos. Nam cum experiri vellet militum animos, admonuit, qui literas in Macedoniam ad suos scripsisset, iis quos ipse mittebat perlaturis cum fide traderet. Simpliciter ad necessarios suos quisque scripserat quæ sentiebat. Aliis gravis erat, plerisque non ingrata militia. Ita & agentium gratias, & querentium literæ exceptæ sunt. Et qui forte radium laboris per literas erant questi, hanc seorsum cohortem à ceteris tendere ignominie causa jubet, fortitudine usus in bello, libertatem linguæ ab auribus credulis remoturus, & consilium temerarium forsitan: quippe fortissimi juvenes contumeliis irritati erant, sicut omnia alia felicitas Regis excipit. Nihil illis ad bella promptius fuit. Incitabat virtutem & ignominie demendæ cupido, & quia fortiora facta in paucis latere non poterant.

3. His ita compositis, Alexander Arianorum Sarape constituto, iter pronuntiari jubet in Agriaspas, quos jam tunc mutato nomine Euegetas appellabant, ex quo frigore victusque penuria Cyri exercitum affectum testis & com meatibus juverant. Quintus dies erat ut in eam regionem pervenerat; cognoscit Satibarzanem, qui ad Bessum descenderat, cum equitum manu irrupisse rursus in Arios. Itaque Caranum & Erigyum cum

Artabazo & Andronico, & sex millibus Græcorum peditum, DC equites sequebantur. Ipse sexaginta diebus gentem Euergetarum ordinavit, magna pecunia ob egregiam in Cyrum fidem donata. Relicto deinde qui iis præficeret Amenide (scriba is Darii fuerat) Arachosior, quorum regio ad Ponticum mare pertinet, subegit. Ibi exercitum qui sub Permenione fuerat occupavit. Sex millia Macedonum erant, & CC nobiles, & V millia Græcorum, cum equitibus ducentis, haud dubie robur omnium virium Regis. Arachosius datus Memnon præter, quatuor millibus peditum & DC equitibus in Præsidium relictis. Ipse Rex nationem ne finitimis quidem satis notam, quippe nullo commercio volentem mutuos usus, cum exercitu intravit. Parapamisadae appellantur; agreste hominum genus, & inter Barbaros maxime incondicum: locorum asperitas hominum quoque ingenia duraverat. Gelidissimum Septentrionis exim ex magna parte spectant. Bactrianis ad Occidentem conjunguntur. Meridiana regio ad mare Indicum vergit. Tuguna latere primo struunt. Et quia sterilis est terra materiam in nuda etiam montis dorso usque ad summum adificiorum fastigium eodem latereculo utuntur. Cæterum structura latior ab imo, paulatim incremento operis in arctius cogitur; ad ultimum in carinæ maxime modum coit. Ibi foramine relictis, superne lumen accipiunt. Ad medium vires & arbores, si quæ in tanto terræ rigore durare potuerant, obruunt. Penitus hyeme defossæ latent. Cum, nive discussa, aperiti humus cœpit, cœlo solique redduntur. Cæterum adeo altæ nives premunt terram, gelu & perpetuo pene rigore constrictæ, ut ne avium quidem feræve ullius vestigium exstet. Obscura cœli verius umbræ quam lux nocti similis premit terram,

ram, vix ut quæ prope sunt conspici possint. In hac tamen omnis humani cultus solitudine destitutus exercitus, quicquid malorum tolerari potest pertulit: inopiam, frigus, lassitudinem, desperationem. Multos exanimavit rigor insolitus nivis, multorum adfluit pedes, plurimorum oculis precipue perniciosissimum fuit: sangui quippe in ipso gelu deficiente corpora sternebant, quæ cum moveri desissent, vis frigoris inædriungebat, ut rursus ad surgendum consisti non possent. A commilitonibus tormentis excidebantur. Neque aliud remedium erat, quam ut ingredirentur. Tum demum vitalis calore victo, membris aliquis redibat vigor. Si qui tamen barbarorum adire potuerant, celeriter refecti sunt. Sed rursus caligo erat, ut ædificia nulla alia res quam fumus ostenderet. Illi, nunquam ante hoc perisui adveniscentes, cum armatos repente conficerent, clamorati metu, quidquid in ipsis esset atterebant, ut corporibus ipsorum parcerentur graviores. Inter agmen circuebat pedes, jacentes quosdam erigens, & alios, cum ægre sequerentur, adminiculo corporis sui excipiens. Nunc ad prima signa, nunc in medium, tunc in ultimo agmine itineris, multiplicato labore, aderat. Tandem ad cultiora perventum est, comiteaque largo recreatus exercitus: simul & qui consequi non poterant, in illa castra venerunt. Inde agmen processit ad Caucasum montem, cujus dorsum Asiam perpetuo iugo dividit: hinc simul mare quod Ciliciam tubit; illinc Caspium fretum, & amnem Araxem, aliaque regionis Scythiæ deserta cernitur. Faurus secundæ magnitudinis mons committitur Caucaso: à Cappadocia se attollens Ciliciam præterit, Armeniæque montibus iungitur. Sic inter se tot iuga velut serie coherentiæ repetam habent dorsum: ex quo Agæ omni

nia fere flumina. alia in Rubrum, alia in Caspium mare. alia in Hyrcanum & Ponticum decidunt. XVII dierum spatio Caucasum superavit exercitus. Rupes in eo & in circuitu stadia complectitur, quatuor in altitudinem excedit: in qua vinculum Prometheus fuisse antiquitas tradit. Condenda in radicibus montis urbi sedes electa est VII millibus seniorum Macedonum, & praeterea milibus quorum opera uti delisset permissum in novam urbem considerare. Hinc quoque Alexandriam incolae appellaverunt.

4. At Bessus Alexandri celeritate perterritus. Diis patriis sacrificio rite facto, sicut illis gentibus mos est. cum amicis ducibusque copiarum inter epulas de bello consultabat. Graves merito suas vires extollere; hostium nunc temeritatem, nunc precipitatem, spernere. Praecipue Bessus ferax verbis, & parto per scelus regno superbus, ac vix potens mentis, dicere, Socordia Darii crevit, non hostium famam. Occurrisse enim in Ciliciae angustissimis faucibus, cum retrocedendo vellet perducere incautos in loca natia & ita invia, tot fluminibus obiectis, tot montium latebris, inter quas deprehensus hostis, ne fugae quidem, nedum resistendi, occasionem fuerit habiturus. Sibi placere in Segdianos recedere. Oxum amnem velut murum obiecturum hosti, dum ex finitimis gentibus valida auxilia concurrerent. Venturos autem Chorasmios, & Dahas, Sacasque, & Indos, & ultra Tanaïm amnem colentes Scyrhas; quorum neminem adeo humilem esse, ut humeris ejus non possent Macedonis militis verticem aquare. Conclamant remulenti, usam hanc sententiam salubrem esse; & Bessus circumferri merum largius jubet, debellaturus super mensa Alexandrum. Erat in eo convivio Cobares natione Medus, sed magicar-

iis (si modo ars est, non vanissimi cujusque ludi-
 brium) magis professione quam scientia ce-
 leber, alioquin moderatur & probus. Is cum prae-
 fatus esset, scire, seivo esse utilius parere dicto quam ef-
 ferre consilium, cum illos qui pareant idem quod
 ceteros maneant, qui vero suadeant, proprium pe-
 riculum; poculum ei quod habebat in manu tra-
 didit. Quo accepto Cohortes. Nura, inquit, mor-
 talium hoc quod ut nunc parva & sinistra duci potest,
 quid in se quod sit negotio libenter est quam in alieno.
 Turidastila tunc consilia etiam qui tunc suadent. Obstet
 aliam, aliam, aliam, nonnunquam naturalis eorum
 que constanter amant, nunc in te superbia non cadit. Ex-
 periturus, utinam rem meam quod ipse repererit, aut solum, aut
 utinam ducere. Magnam enim ensus sustinet capite, regnum
 impet, utinam moderare perferendum est, aut quod abo-
 minari te tunc. Consilio, non impetu opus est. Adjicit
 deinde quod apud Partianos usurpabant, Canem in-
 natum vel elementis latrare quam mordere. Alissima qua-
 est, omnia in me, in me, in me. Quae inferui, ut quae scun-
 que inter barbaros potuit esse prudentia, tradere-
 tur. In his audientium suspenderat expectationem
 sui. Tum consilium aperit, utilius Bestio quam
 gratius. In vestibulo, inquit, regia tua velocissimus
 consistit Rex, utinam ille agmen quam tu mensis istam
 moveris. Nunc ab hanc exercitum accerses, arvis flumi-
 nis, et, quae tu sagittarius es, hosti sequi non
 potest? Icy utique commune est, victori tutius. Lices
 strenuum motum, utinam esse, velocior tamen spes est. Quis
 validior occupas gratiam, dedisque te? utinam cesse-
 rit, meliorem fortunam deditur, quam hostis, habuitur. A-
 lienum habet regnum quo facilius eo careas. Incipiet for-
 sitan iustus esse Rex, cum ipse fecerit qui tibi & dare po-
 test regnum, & eripe e. Consilium habet fidele, quod diu-
 tius exsequi super vacanteum est. Nobilis equus umbra quo-
 que virga regitur; ignavus ne calcari quidem concitari
 potest.

potest. Bessus & ingenio & multo mero ferox ad-
 eo exarsit, ut vix ab amicis, quo minus occide-
 ret eum, (nam strinxerat quoque acinacem)
 contineretur. Certe e convivio profilivit huius-
 quaquam potens mentis. Cohortes inter tumultum
 elapsus, ad Alexandrum transtugit. Otto
 millia Bactrianorum habebat armata Bessus, quæ
 quamdiu propter cæli intemperiem Indiam potius
 Macedonas petituros crediderant, obedienter im-
 perata fecerunt. Postquam adventare Alexandrum
 compertum est, in suos quique vicos dispersi Bes-
 sum reliquerunt. Ille cum elictum manu qui
 non mutaverant fidem, Oxo amne superato, ex-
 stisque navigiis quibus transierat, ne insidem hostis
 videretur, novas copias inogdianis contrahabat.
 Alexander Caucasum quidem (ut supra dictum
 est) transierat: sed inopia frumenti prope ad fa-
 mem ventum erat. Succo ex scelama expresso haud
 secus quam oleo arvus perungebant. Sed huius
 suoci ducenis quadragenis denariis amphoræ sin-
 gulæ, mellis denariis trecentis nonagenis, trecentis
 vini æstimabantur: tritici nihil aut admodum
 exiguum reperiebatur. Siros vocabant Barbari,
 quos ita solenter abscondunt, ut nisi qui defode-
 runt invenire non possint. In eis condita fruges
 erant. In quarum penuria milites fluviali pisce
 & herbis sustinebantur. Jamque hæc ipsa alimen-
 ta defecerant, cum jumenta, quibus onera porta-
 bant, exdere iussi sunt: horum carne, dum in Ba-
 ctrianos perventum, traxere vitam. Bactrianæ ter-
 ræ multiplex & varia natura est. Alibi multa ar-
 bor, & vitis largos mitesque fructus alit. Solum
 pingue crebri fontes rigant. Quæ miora sunt
 frumento conferuntur. Cætera armentorum pa-
 bulo cedunt. Magnam deinde partem ejusdem
 terræ steriles arenæ tenent. Squalida siccitate re-
 gio

gio non hominem, non frugem alit. Cum vero venti à Pontico mari spirant, quicquid sabuli in campis jacet convertunt. Quod ubi cumulatum est, magnorum collium procul species est, omniaque pristini itineris vestigia inereunt. Itaque qui transeunt campos, navigantium modo noctu sidera observant, ad quorum cursum iter dirigunt: & propemodum elatior est noctis umbra quam lux. Ergo interdum invia est regio: quia nec vestigium quod sequantur inveniunt, & nitor siderum caligine absconditur. Cæterum si quos ille ventus qui à mari exoritur deprehendit, arena obruit. Sed qua mitior terra est, ingens hominum equorumque multitudo gignitur. Itaque Bactriani equites triginta millia expleverant. Ipsa Bactra, regionis ejus caput, sita sunt sub monte Paropamisso. Bactrus amnis præterit mœnia. Is urbi & regioni dedit nomen. Hic Regi stativa habenti nuntiatur ex Græcia Peloponnesium Laconumque defectio. Nondum enim victi erant, cum proficiscerentur, tumultus ejus principia nuntiaturi. Et alius præsens terror affertur, Scythas qui ultra Tanaim amnem colunt adventare, Bello ferentes opem. Eodem tempore, quæ in gente Ariorum Catanus & Erigyus gesserant perferuntur. Commissum erat prælium inter Macedonas Ariosque. Transfuga Satibarzanes Barbaris præerat: qui cum pugnam segnem utrinque æquis viribus stare vidisset, in primos ordines adæquitavit; demptaque galea inhibitis qui tela jaciebant, si quis viritum dimicare veller, provocavit ad pugnam, nudum se caput in certamine habiturum. Non tulit ferociam Barbari dux exercitus Erigyus, gravis quidem ætate, sed & animi & corporis robore nulli juvenum postferendus. Is galea dempta canitiem ostentans, Venis, inquit, dis quo ante victoria, ante

more honestissima, quales amicos & milites Alexander habet sciendam. Nec plura elocutus equum in hostem egit. Crederes imperatum ut acies utraque tela coniberent. Protinus certe cesserunt, dato libero spatio intenti in eventum non duorum modo, sed etiam sex fortis; quippe alienum discrimen secuturi. Prior Barbarus emisit hastam, quam Brigyus modica capitis declinatione vitavit. At ipse infestam sarissam, equo calcaribus concito, in medio Barbari gutture ita fixit, ut per cervicem emereret. Præcipitatus ex equo Barbarus, adhuc tamen repugnabat. Sed ille extractam ex vulnere hastam rursus in os dirigit. Satibarzanes hastam manu complexus, quo maturius interiret, ictum hostis adiecit: & Barbari, duce amisso, quem magis necessitate quam sponte secuti erant, tunc haud immemores meritorum Alexandri, arma Brigyotradunt. Rex his quidem latus, de Spartanis haudquam securus, magno tamen animo defectionem eorum tulit, dicens, Non ante ausos consilia nudare, quam ipsum ad fines Indiae pervenisse cognovissent. Ipse Bessum persequens copias movit: cui Erigyus spolia Barbarica, cum opimum belli decus, præferens occurrit.

§ Igitur Bactrianorum regione Artabazo tradita, sarcinas & impedimenta ibi cum præsidio reliquit. Ipse cum expedito agmine loca deserta Susranorum intrat, nocturno itinere exercitum duicens. Aquarum (ut ante dictum est) penuria prius desperatione quam desiderio bibendi sitim accendit. Per CCCC stadia ne modicus quidem humor existit. Arenas vapor æstivi solis accendit, quæ ubi flagrare cœperunt, haud secus quam conloenti incendio cuncta torrentur. Caligo deinde immo-dico sætæ fervore excitata lucem tegit: camporumque non alia quam vasti & profundi æquoris species

species est. Nocturnum iter tolerabile videbatur, quia rore & matutino frigore corpora levabantur. Ceterum cum ipsa luce æstus oritur, omnemque naturalem absorbet humorem siccitas, ora vitæque penitus uruntur. Itaque primum animi, deinde corpora deficere coeperunt. Pugebat & consistere & progredi. Pauci a peritis regionis admoniti præparant aquam. Hæc paulisper repressit sitim. Deinde crescente æstu, rursum desiderium humoris accensum est. Ergo quidquid vini oleique erat, hominibus ingerebatur. Tantaque dulcedo bibendi fuit, ut in posterum sitis non timeretur. Graves deinde avide hausto humore, non sustinere arma, non ingredi poterant: & feliciores videbantur quos aqua defecerat; cum ipsi sine modo insulam vomitu cogerentur egerere. Anxium Regem tantis malis circumfusi amici, ut meminisset, orabant, animi sui magnitudinem unicum remedium deficientis exercitus esse, cum ex iis qui præcesserant ad capiendum locum castris duo occurrunt, utribus aqua n gestantes, ut filiis suis, quos in eodem agmine esse, & ægre pati sitim non ignorabant, occurrerent: qui cum in Regem incidissent, alter ex iis, utre resoluta, vas quod simul ferebat implet, porrigens Regi: ille, percontatus quibus aquam portarent, filiis ferre cognoscit. Tunc poculo pleno (sicut oblatum est) reddito. *Nos solus, inquit, habere sustineo, ne tam exiguum dividere omnibus possim. Vos ciorite, & liberi vestris, quod propter illos contulisti, tace.* Tandem ad flumen Oxum ipse pervenit prima fere vespere. Sed ex citus magna pars non potuerat contempni. In edito monte ignes iubet fieri, ut si qui ægre sequebantur, haud procul castris se abesse cognoscerent. Hos autem qui primi agminis erant mature cibo ac portione firmatos, implere alios utres, alios vasa, quibus-

cum

cum aqua possit portari, iussit a c suis opem ferre. Sed quia intemperantius hauserant, intercluso spiritu extincti sunt. Multoque major horum numerus fuit, quam ullo amiserat praelio. At ille thoracem adhuc indutus, nec aut cibo refectus aut potu, qua veniebat exercitus constitit. Nec ante ad curandum corpus recessit, quam praterierant qui agmen sequebantur. Totamque eam noctem cum magno animi motu perpetuis vigilis egit, nec postero die laxior erat; quia nulla navigia habebat, nec pons erigi poterat, circumque que amnem nudo solo, & materia maxime sterili. Consilium igitur, quod unum necessitas subjecerat, init. Utres quam plurimos stramentis repletos dividit. His incubantes transnavigare amnem: quique primi transierant, in statione erant dum trajicerent ceteri. Hoc modo sexto demum die in ulteriore ripa totum exercitum exposuit. Jamque ad persequendum Bessum statuerat progredi, cum ea quæ in Susianis erant cognoscit. Spitamenes erat inter omnes amicos præcipuo honore cultus à Besso. Sed nullis meritis perfidia mitigari potest: quæ tamen jam minus in eo invisa esse poterat, quia nihil ulli nefas tunc in Bessum interfectorem Regis sui videbatur. Tivulus facinoris speciosus præferebatur, vindicta Darii. Sed fortunam, non scelus, oderant Belli. Nam ut Alexandrum flumen Oxum superasse cognovit, Dataphernem & Catenem, quibus à Besso maxima fides habebatur, in societatem cogitare reid-sciseit. Illi promptius adeunt, quam rogabantur; assumptisque octo fortissimis juvenibus, talem dolum intendunt. Spitamenes pergit ad Bessum & remotis arbirris, comperisse ait se insidiari ei Dataphernem & Catenem, ut vivum Alexandro traderent agitanter: à semet occupatos esse, & vinctos teneri. Bessus tanto merito (ut credebat) ob-

ligatus,

ligatus, partim gratias agit, partim avidus explendi supplicii, adduci eos jubet. Illi, manibus sua sponte religatis, à participibus consilii trahebantur: quos Bessus truci vultu intuens consurgit, manibus non temperaturus. At illi simulatione omissa circumstant eum, & frustra repugnantem vinciunt, direpto ex capite regni insigni, lacerataque veste, quam spoliis occisi Regis induerat. Ille Deos sui sceleris ultrores adesse confessus, adjecit, Non Dario iniquos fuisse, quem sic ulciscerentur; sed Alexandro propitios, ejus victoriam semper etiam hostis adjuvisset. Multitudo an vindicatura Bessum fuerit incertum est, nisi illi qui vinxerant, jussu Alexandri fecisse ipsos e mentiti, dubio adhuc animi terruissent. In equum impostum Alexandro tradituri ducunt. Inter hæc Rex, quibus matura erat missio selectis XC fero, equiti bina talenta dedit, pediti tertium denarium millia, monitosque ut liberos generarent remisit domum. Cæteris gratia æq̃, quod ad reliqua belli navaturos operam pollicebantur. Tum Bessus perducitur. Perventum erat in parvulum oppidum; Branchidae ejus incolæ erant. Miletio quondam jussu Xerxis cum è Græcia rediret, transierant, in ea sede constiterant; quia templum quod Didymæon appellatur in gratiam Xerxis violaverant. Mores patrii nondum exoleverant, sed jam bilingues erant, paulatim à domestico externoque sermone degeneres. Magno igitur gaudio Regem excipiunt, urbem seque dedentes. Ille Milesios, qui apud ipsum militabant, convocari jubet. Vetus odium miles gerebat in Branchidarum gentem, prodicionis ergo. His sive injuriæ, sive originis meminisse malent, liberum de Branchidis permittit arbitrium. Variantibus deinde sententiis, se ipsum consideraturum quod optimum factum esset ostendit. Poste-

ro die occurrentibus, Branchidas secum procedere jubet. Cumque ad urbem ventum esset, ipse cum expedita manu portam intrat. Phalanx moenia oppidi circuire iussa, & dato signo diripere urbem proditorum receptaculum, ipsosque ad unum cadere. Illi inermes passim trucidantur; nec aut commercio linguarum, aut supplicum velamentis precibusque, inhiberi crudelitas potest: tandem ut deicerent, fundamenta murorum ab imo moliantur, ne quod urbis vestigium exstaret. Nec mora, lucos quoque sacros non cadunt modo, sed etiam exstipant, ut vasta solitudo & sterilis humus, excussis etiam radicibus, linqueretur: quæ si in ipsos proditoris auctores excogitata essent, iusta ultio esse, non crudelitas, videretur. Nunc culpam maiorum posterius luere, qui ne viderant quidem Milerum; adeo Xerxi non potuerant prodere. Inde processit ad Tanaim amnem. Quo perductus est Bessus, non vinctus modo, sed etiam omni velamento corporis spoliatus. Spitamenes eum tenebat, collo inserta catena, tam Barbaris quam Macedonibus gratum spectaculum. Tum Spitamenes, *Ete te, inquit, & Darium Reges meos ultus, interfectorem domini sui adjuxi, eo modo captum cuius ipse fecit exemplum. Aperias ad hoc spectaculum, utlos Darius. Exsistas ab inferis, qui illo supplicio indignus fuit, & hos solatio dignus est.* Alexander multum collaudato Spitamene, conversus ad Bessum. *Cuius, inquit, fera rabies occupavit animum tuum, cum Regem de te optime meritum, prius vincere, deinde occidere sustinuisi? Sed huius parricidii mercedem falso Regis nomine persolvisti. Ibi ille facinus purgare non ausus, Regis titulum se usurpare dixit, ut gentem suam tradere ipsi possit: qui si cessasset, alium fuisse regnum occupaturum.* At Alexander Oxatrem fratrem Darii, quem inter corporis custodes habebat, propius iussit accedere, tradi-
 que

que Bessum ei. ut cruci affixum, mutilatis auribus
naribusque, sagittis confingerent Barbari, asserva-
rentque corpus ut ne aves quidem contingerent.
Oxatres cetera tibi cura fore pollicetur. Aves non
alio quam à Catene posse prohiberi adiecit, exi-
miam ejus artem cupiens ostendere: namque adeo
certo ictu destinata feriebat, ut aves quoque exci-
peret. Nam et si forsitan sagittandi tam celebri usu
minus admirabilis videri hæc ars possit, tamen in-
gens visentibus miraculum, magnoque honori Ca-
teni fuit. Dona deinde cunctis qui Bessum ad-
duxerant data sunt. Ceterum supplicium ejus di-
tulit, ut eo loco in quo Danum ipse occiderat ne-
cicaretur.

6. Interea Macedones ad petendum pabulum in-
composito agmine egressi, a Barbaris, ubi de pro-
ximis montibus decurrerunt, opprimuntur; plu-
resque capti sunt quam occisi. Barbari autem, ca-
ptivos præ se agentes, rursus in montem recesserunt.
Viginti millia latronum erant; fensis sagit-
tisque pugnam invadunt: quos dum obidet Rex,
inter promptissimos dimicans, sagitta ictus est,
quæ in medio crure fixa reliquerat. Ipiculum. Illum
evidem mœsti & attoniti Macedones in castra re-
ferebant. Sed nec Barbaros fefellit subductus ex a-
nie Rex: quippe ex edito monte cuncta prospexe-
runt. Itaque postero die misere legatos ad Regem,
quos ille protinus jussit admitti; solutisque fasciis
magnitudinem vulneris dissimulans, crus barbaris
ostendit. Illi jussi considerare, assument, non Mace-
donas quam ipsos fuisse tristiores, cognito vulnere
plus: cujus si autorem reperissent, dedituros fuis-
set. Cum Diis enim pugnare sacrileges tantum.
Ceterum se gentem in fidem dedere, superatos vir-
tute illius. Rex fide data, & captivis receptis, gen-
tem in deditior em accepit. Castris inde motis, le-

Etica

Etica militari ferebatur, quam pro se quisque eques
 pedesque subire certabant. Equites, cum quibus
 Rex praelia intrare solitus erat, sui muneris id esse
 censebant. Pedites contra, cum saucios commili-
 tiones ipsi gestare assuevissent, et si sibi proprium
 officium, tum potissimum cum Rex gestandas esset,
 querebantur. Rex in tanto utriusque partis certamine
 & sibi difficilem & praeteritis gravem electionem
 futuram ratus, invicem iubere eos iussit. Hinc
 quarto die ad urbem Maracanda perventum est:
 LXXX stadia murus urbis amplectitur, atque nullo cingitur
 muro. Praesidio urbi reliquis proximis vicis
 depopulatur atque urit. Legati deinde Abiorum
 Scytharum superveniunt, liberi ex quo decellerat
 Cyrus, cum imperata facturi. Iustissimos Barbarorum
 constabat. Armis abstinere, non laceSSit. Libertatis
 modico & aequali usi, principibus humiliores
 pares fecerunt. Hos benignè ei occursum, ad eos
 Scythas qui Europam incolunt. Penidam quendam
 misit ex amicis, qui denuntiaret eis, ne Tanaim
 amnem regionis injussa Regis transirent. Eidem
 mandatum ut contempleretur locorum situm, &
 illos quoque Scythas qui super Bosphoro incolunt
 videret. Condenda urbis sedem super ripam Tanais
 elegerat, claustrum etiam per domitorum, & quos
 deinde adire decreverat. Sed consilium distulit Sog-
 dianorum nuntiata defectione, quae Bactrianos quoque
 traxit. Septem milia equitum erant, quorum
 auctoritatem ceteri sequebantur. Alexander Spitamenem
 & Catenem, a quibus ei traditus erat Bessus,
 haud dubius quin eorum opera redigi possent
 in potestatem, coercendo qui novaverant iussu
 accersiri. At illi defectionis ad quam coercendam
 evocabantur auctores, vulgaverant famam. Bactrianos
 equites à Rege omnes ut occiderentur accersiri;
 idque imperatum ipsas, non sustinuisse,

tamen

tamen exsequi, ne inexprabile in populares facinus
admitterent: non magis Alexandri scvitiam,
quam Bessi parricidium ferre potuisse. Itaque sua
sponte jam motos, metu poenae haud difficulter
concitaverunt ad arma. Alexander transfugarum
defectione comperta, Craterum obsidere Cyropo-
lin jubet. Ipse aliam urbem regionis ejusdem co-
rona cepit: signoque ut puberes interficerentur
dato, reliqui in praesentem cessere victoria. Urbs di-
ruta est, ut ceteri elalis exemplo continerentur.
Mentem nulla gens, obsidionem non ut hone-
stiorem modo, sed etiam ut rutiorem, ferre de-
ceverant. Ad quorum pertinaciam mitigandam
Rex Lequei ea promissit, qui clementiam ipsius in-
dedit, simulque inexorabilem animum in de-
victis ostenderent. Illi nec de fide nec de poten-
tia Regis ipsos dubitare respondent, equitesque
condere extra munimenta urbis jubent. Hospita-
liter deinde exceptor, gravesque epulis & somno,
intempesta nocte adorti interfecerunt. Alexander
haud secus quam paterat motus, urbem corona
circumdedit, munitiorem quam ut primo impetu
capi posset. Itaque Meleagrum & Perdiccam in
obsidionem jungit, Cyropolim (ut ante dictum
est) obsidentes. Statuerat autem parcere urbi con-
dita à Cyro; quippe non alium gentium illarum
magis admiratus est quam hunc Regem & Semi-
ramim: in queis & magnitudinem animi, & cla-
ritatem rerum longe emicuisse credebat. Ceterum
pertinacia oppidanorum ejus iram accendit. Ita-
que captam urbem diripere jussit delecto Macedo-
nes, haud injuria infestos, & ad Meleagrum &
Perdiccam redit. Sed non alia urbs fortius obsidio-
nem tulit, quippe & militum promptissimi ceci-
dere, & ipse Rex ad ultimum periculum venit.
Namque cervix ejus saxo ita ista est, ut oculis ca-
ligine

lignine offusa collaberetur, ne mentis quidem compos. Exercitus certe velut erepto eo ingemuit. Sed invictus adversus ea quæ ceteros terrent, nondum percussus vulnere acius obliuioni insitit, naturalem celeritatem ira concitante. Cuniculo ergo suffossa mœnia ingens nudare spatium, per quod irrupit, victorque urbem dirui iussit. Hinc Menedemum cum tribus milibus peditum & octingentis equitibus ad urbem Maracanda misit. Spitamenes transfuga, præsidio Macedonum inde cejcto, muris urbis ejus incluserat se, i. aud oppidanis consilium defectionis approbantibus. Sequi tamen videbantur, quia prohibere non poterant. Interim Alexander ad Tanaim amnem redit, & quantum soli occupaverant castris muro circumdat. Sexaginta stadiorum urbis murus fuit: hanc quoque urbem Alexandriam appellari iussit. Opus tanta celeritate perfectum est, ut decimo septimo die qua munimenta excitata erant, recta quoque urbis absolverentur. Ingens militum certamen inter ipsos fuerat, ut suum quisque munus (nam divisumerat) primus ostenderet. Incela novæ urbi dati captivi, quos reddito pretio dominis liberavit: quorum posterius nunc quoque nondum apud eos tam longæ ætate propter memoriam Alexandri exoleverunt.

7. Rex Scytharum, cujus tum ultra Tanaim imperium erat, ratus eam urbem quam in ripa amnis Macedones condiderant suis impostam esse cervicibus, fratrem, Cartasim nomine, cum magna equitum manu misit ad diruendam eam, proculque amne submovendas Macedonum copias. Bactrianos Tanais ab Scythiis quos Europæos vocant dividit. Idem Asiam & Europam finis interfluit. Ceterum Scytharum gens haud procul Thracia sita, ab Oriente ad Septentrionem se vertit, Sarmatarumque, ut quidam credidere non finitima, sed

pars est. Recta deinde regionem aliam ultra Istrum
 jacentem colit. Ultima Asiz, quæ Bactra sunt,
 stringit: quæ Septentrioni proxima sunt, profun-
 de inde sylva vastæque solitudines excipiunt.
 Rursus quæ ad Tanaim & Bactra spectant, huma-
 no cultu haud disparia sunt. Primus cum hac gen-
 te non provisum bellum Alexander gesturus, cum
 in conspectu ejus obequitare hostis, adhuc eger
 ex vulnere, præcipue voce deficiens, quam & mo-
 dicus cibus & cervicis extenuabat dolor, amicos
 in consilium advocari jubet. Terrebat eum non ho-
 stis, sed iniquitas temporis. Bactriani defecerant:
 Seythæ etiam lacessabant. Ipse non insistere in
 terra, non equo vehi, non docere, non hortari suos
 poterat. Aneipiti periculo implicitus, Deos quo-
 que incusans, querebatur se jacere segnem, cujus
 velocitatem nemo antea valuisset effugere. Vix
 suos credere, non simulari valetudinem. Itaque
 qui post Darium victum ariolos & vates consulere
 desierat, rursus ad superstitionem humanarum
 mentium laudibria revolutus, Aristandrum, cui cre-
 dilitatem suam addixerat, explorare eventum re-
 rum sacrificiis jubet. Mos erat auspiciis, extra
 sine Rege spectare, & quæ portenderentur referre.
 Inter hæc Rex, dum fibris pecudum explorantur
 eventus latentium rerum, propius ipsum conside-
 re amicos jubet, ne contentione vocis cicaticem
 infirmam adhuc rumperet. Hephæstion, Craterus,
 & Erigyus erant cum custodibus in tabernaculum
 admissi. *Discessum, inquit, me occupavit, meliore ho-*
stium quam meo tempore. Sed necessitas ante rationem est;
maxime in bello, quo raro permittitur tempora eligere. De-
scere Bactriani, in quorum cervicibus flamus, & quan-
tum in nobis animi sit alieni Marte experiantur. Haud du-
bitosom ferimus Seythas ultro arma inferentes, contempti
ad illos qui defecerunt revertemur. Si vero Tanajum trans-

serimus, & ubique invictos esse nos Scytharum perniciē
ac sanguine ostenderimus, quā dubitabit patere etiam Eu-
ropam victoribus. Fallitur quæ terminos gloria nostræ me-
tatur spatium quod transiuri sumus. Unus animus interfuit,
quem si traximus, in Europam arma proferimus. Et quan-
to æstiman auri est, dum alium subigimus, in alio quodam-
modo orbe trophæa statuere, & quæ tam longo intervallo
natura videtur discreta, una victoria subito committere?
At hercule si paululum cessaverimus, in tergo nostrum Sy-
thæ habebant. An soli sumus qui flumina transire possumus?
Multa in nosmet ipsos recident quibus adire vicimus. For-
tuna belli auriem victor quoque docet. Viribus ammone-
re, cunctis exemplum facimus dantes: hoc ut Scythæ militari
nesciant, Bactrianæ quoque clauis. Transire a quoque genti hu-
jus a quo exercitus totus, cæcis est, flammam. Ita bel-
lum transire, aliam est. Quod in hunc possumus accipere
cogemur. Mante hæc est, non ratio. Sed an permis-
suri sint? Maiores animi in hunc autem, quia ex quo
hoc clauis est, non equo, non pedibus in-
gressi. Sed si in hunc autem, quia in hunc. Scythi-
um est ad transiendum. Aut si in hunc autem, quia mea sunt,
in quo tandem opere melius extinguar? Hæc quæ ad-
huc voce deficiens, vix proximis exaudientibus
dixerat: cum omnes à tam præcipiti consilio Re-
gem deterere coeperunt. Erigyus maxime, qui
haud sine auctoritate proficiens apud obstinatum
animum, superstitionem, cuius potens non erat
Rex incutere tentavit. Dicendo, Deos quoque
obstare consilio: magnamque periculum, si flu-
men transisset, ostendi. Intranti Erigyo tabernacu-
lum Regis, Aristander occurserat, tristitia exia ful-
se significans. Hæc ex vate comperta Erigyus nun-
tiabat. Quo inhibito, Alexander non ita solum,
sed etiam pudore confusus, quod supersticio
quam celaverat detegebatur. Aristandrum vo-
cari iubet. Qui ut venit, intuens eum, Non Rex
inquit.

inquit, sed privatus sum. Sacrificium ut faceres mandavi. Quid eo portenderetur, cur apud alium quam apud me professus es? Erigunt arcana mea & secreta, te prodens, cognovit. Quem certum me rege habeo exterum interpretari metu fuit. Tunc autem serius quam potest denuntio, ipse mihi indices quid extus cognoveris, ne possis inficiari dixisse quod dixeris. Ille ex sanguis attonitoque similis stabat, per metum etiam voce suppressa. Tandemque eodem metu simulante, ne Regis expectationem moreretur. Magni, inquit, labris, non irriti discrimen insigne praetuli. Quae me metus atque benevolentia magis gesturavit. Infirmitatem valetudinis tuae et ideo: & quantum in me se sit, fuit. Verum ne non trespas fortuna tua sufficere possit. Rex iustum confidere felicitati suae remisit. Sibi enim ad alia gloriam concedere Deos. Consistanti deinde cum iisdem, quonam modo fumen transirent, supervenit Aristander, non alias terrores exta vidisse se affirmans, utique prioribus longe diversa: cum sollicitudinis causas aperuisse, nunc prolixius egregie litatum esse. Ceterum quae subinde nuntiata sunt Regi, continuæ felicitati rerum ejus imposuerant labem. Menedemum, ut supra dictum est, miserat ad obsidendum Spitamenem Bactrianæ defectionis autorem. Qui comperto hostis adventu, ne muris urbis includeretur, simul fretus excipi posse quem venturum sciebat, consedit occultus. Sylvestre iter aptum insidiis regendis erat. Ibi Dahas condidit. Equi binos armatos vehunt, quorum invicem singuli repente desiliunt, equestis pugnae ordinem turbant. Equorum velocitati par est hominum pernicitas. Hos Spitamenes saltum circumire iussos, pariter & à lateribus, & à fronte, & à tergo, hosti ostendit. Menedemus undique inclusus, ne numero quidem par, diu tamen restitit, clamitans. Nihil aliud superesse locorum fraude deceptis, quam honestæ mortis so-

latium ex hostium eade. Ipsum praevalens equus
 vehebat, quo saepius in cuneos Barbarorum effusus
 habenis euectus, magna strage eos fuderat. Sed cum
 unum omnes peterent, vulneribus extinguis Hippi-
 dem quendam ex amicis hortatus est, ut in equum
 suum ascenderet, & se fuga eriperet. Hec agentem
 anima defecit, corpusque ex equo defluxit in ter-
 ram. Hipfides poterat quidem effugere, sed amissis
 amico mori statuit. Una erat cura, ne inultus oc-
 cideret. Itaque subditis calcatibus equo, in me-
 dios hostes se immisit, & memorabili edita pugna,
 obrutus telis est. Quod ubi videre qui eade super-
 erant, tumulum paulo quam cetera editiorem ca-
 piunt: quos Spitamenes fame in deditionem sub-
 acturus obsedit. Cecidere eo praelio peditum duo
 millia, trecenti equites. Quam cladem Alexander
 solerti consilio texit, morte denuntiata iis qui ex
 praelio venerant, si acta vulgassent.

8. Ceterum cum animo disparem vultum diu-
 tius ferre non posset, in tabernaculum, supra ri-
 pam fluminis de industria locatum, recessit. Ibi si-
 ne arbitris singula animi consulta pensando, no-
 ctem vigiliis extraxit, saepe pellibus tabernaculi al-
 levaris, ut conspiceret hostium ignes, è quibus con-
 jectare poterat quanta hominum multitudo esset.
 Jamque lux appetebat, cum thoracem indutus
 procedit ad milites, tum primum post vulnus pro-
 xime acceptum. Tanta erat apud eos veneratio Re-
 gis, ut facile periculi quod horrebant cogitatio-
 nem praesentia ejus excuteret. Latr ergo, & manan-
 tibus pra gaudio lacrymis, consalutant eum, &
 quod ante recusaverant bellum feroces deposcunt.
 Ille se ratibus equitem phalangemque transporta-
 rum esse pronuntiat: super utres jubet nare le-
 vius armatos. Plura nec dici res desideravit, nec
 Rex dicere per valetudinem potuit. Ceterum tan-

ra alacritate militum rates junctæ sunt, ut in
 triduum ad duodecim millia effectæ sint. Jam-
 que ad transeundum omnia aptaverant, cum legati
 Scytharum viginti, more gentis, per castra equis
 vestî nuntiarî jubent Regi, velle ipsos ad eum
 mandata perferre. Admissi in tabernaculum, justî-
 que confidere, in vultu Regis defixerant oculos,
 credo, quia magnitudine corporis animum asti-
 mantibus, modicus haudquaquam fama par vide-
 batur. Scythis autem non ut cæteris barbaris rudis
 & inconditus sensus est. Quidam eorum sapien-
 tiam capere dicuntur, quantamcunque gens capit
 semper armata. Sicque locutos esse apud Regem
 memoria proditum est, abhorrentia forsitan mori-
 bus nostris & tempora, & ingenia cultiora sorti-
 tis. Sed ut possit oratio eorum sperni, tamen fides
 nostra non debet: quæ utcunque tradita sunt, in-
 corrupta perferemus. Igitur unum ex his maxi-
 mum natu ita locutum accepimus. Si Du habitum
 corporis tui auiditatis animi parem esse voluissent, orbis te
 non caperes. Altera manus Orientem, altera Occidentem
 coningeres. Ex hoc affectus, scire velles ubi tantus numi-
 nis fulgor conderetur. Sic quoque concupiscis quæ non ca-
 vis. Ab Europa petis Asiam: ex Asia transis in Euro-
 pam. Deinde si humanum genus cæne superares, cum
 sylvæ, & rivibus, & fluminibus, ferisque bestis gesturus
 es bellum. Quid tu? ignoras arbores magnas diu crescere,
 una hora extirpari? Stultus est qui fructus earum spectat:
 altitudinem non metitur. Vide ne dum ad cacumen perve-
 nire contendis, cum ipsis ramis quos comprehenderis de-
 das. Leo quoque aliquando minimarum avium pabulum
 fuit, & ferrum rubigo consumit. Nihil tam firmum est, cui
 periculum non sit etiam ab invalido. Quid nobis tecum
 est? nunquam terram tuam attigimus. Qui sis, unde venias,
 icetue ignorare in vastis sylvæ viventibus? Nec servire
 ulli possumus, nec imperare desideramus. Dona à nobis da-

ta sunt, ne Scytharum gentem ignores, jugum bouum, aratrum, & sagitta, & patera. Huiusmodi & cum amicis, & adversus inimicos. Fruges amicis domus bouum labore quasitae: Patera cum istem, unum Dilectam: inimicos sagitta eminus hasta continas percutis. Sic Scythia Regem, & postea Persiarum Medorumque superavimus, patavique nobis iter usque in Aegyptum. Atque te gloriaris adlationes perire, et venire, omnium gentium quas adisti, latro es. L. animi cecidi, Scythiam occupasti, Persidem tenes, Baetram habes in potestate, Indus pendet, jam etiam ad pecora nostra avas, & insatiabiles manus porrigis. Quis tibi divitis opus est, quis te effugere cogunt? Primus, omnium satietate parasti famem, ut quod plura haberes, acius quae non habes cuceret. Non succurrit illi quomodo circum Baetram harem? Diem illi surripit. Si quidam bellare ceperunt. Bellum hoc ex victoria nascitur. Nam ut major fortiorque sis quam quisquam, tamen alienigenam dominum pati nemo vult. Transi modo Tanais. scies quam late pateant, nunquam tamen consequentis Scythas. Paupertas nostra velox erit quam exortus tui, qui praedam te nationum vehit. Fugis, cum procul abesse nos credes, videbis in tuis castris. Eadem enim velocitate & sequimur, & fugimus. SCYTHARUM SOLITUDINES, Graeci etiam proverbia audio eludi. Nos de eis: & humane cultus vascis, magis quam vires & opulentos agros, sequimur. Proinde fortunam in utroque manibus tene: lubrica est, nec invita teneri potest. impone seclitatu tua frenos; facilius illam reges. Nisi SINE PEDIBUS dicunt esse FORTUNAM quae manus & pinnae tantum habet: cum rostris porrigat, pinnae quoque comprehendere non finit. Denique si Deus et tribuere mortalibus beneficia debet, non sua eripere. Sin autem homo es, id quod es semper esse te cogita. Stultum est eorum meminisse propter quae tui oblivisceris. Quibus bellum non intuleris, boni amici poteris uti. Nam & firmissima est inter pares amicitia: & videntur pares, qui non fecerunt inter se periculum virium,

Quas viceris, amicos tibi esse cave credas. Inter dominum & servum nulla amicitia est: etiam in pace, belli tamen iura servantur. Jurando gratiam Scythas sancire ne credideris: colendo fidem jurant. Græcorum ista cautio est, qui alia consignant, & Deos invocant: nos religionem in ipsa fide novimus. Qui non reverentur homines, fallunt Deos. Nec tibi amice opus est, de cuius benevolentia dubites. Ceterum nos & Asia & Europa custodes habebis. Bactra, nisi dividat Tanais, contingimus. Ultra Tanaim, usque ad Thraciam colimus. Thracia Macedoniam conjunctam esse fama est: utriusque imperio tuo finimus, hostes an amicos vela esse, considera. Hæc Barbarus.

9. Contra Rex, fortuna sua & consiliis eorum se usurum esse respondet. Nam & fortunam cui confidat, & consilium suadentium ne quid temere & audacter faciat, secururum, Dimissiæque legatis, in præparatas rates exercitum imposuit. In protis clypeatos locaverat, iussos in genua subside, quo tutiores essent adversus ictus sagittarum. Post hos qui tormenta intenderent stabant, & ab utroque latere & à fronte circumdati armatis. Reliqui, qui post tormenta constituerant, remigem lorica indutum, scutorum restidine armati protegebant. Idem ordo in illis quoque ratibus quæ equitem vehēbant servatus est: major pars à puppe nantes equos loris trahebat. At illos quos utres stramento repleti vehēbant, obiectæ rates tuebantur. Ipse Rex cum delectis primis ratem solvit, & in ripam dirigi iussit. Cui Scythæ adnotos ordines equitum in primo ripæ margine opponunt, ut ne applicari quidem terræ rates possent. Ceterum præter hanc speciem ripis præsidentis exercitus, ingens navigantes terror invaserat. Namque cursum gubernatores, cum obliquo flumine impellerentur, regere non poterant: vacillantesque milites, & ne exciderentur solliciti, nau-

garum ministeria turbaverant. Nec se a quidem co-
 nari nisi vibrare poterant, cum prior standi sine
 periculo quam hostem incessendi cura esset. Tor-
 menta saluti fuerunt, quibus in confertos ac te-
 mere se offerentes haud frustra excussa sunt telis.
 Barbari quoque ingentem vim sagittarum infudere
 ratibus. Vixque ullum fuit scutum quod non plu-
 ribus simul spiculis perforaretur. Jamque terrara-
 tes applicabantur, cum acies clypea confugit, &
 hastas certo intus, utpote libero nisu, mittit e rati-
 bus. It ut territos recipientesque equos videre,
 aliter multa adhortatione in terram desiliere.
 Turbatis acriter pedem inferre coeperunt. Equitum
 deinde turmx, quæ si annos habebant equos, per-
 fregere Barbarorum aciem. Interim ceteris agmine
 dimicantium testis, aptaverit se pignus. Ipse Rex
 quod vigoris ægro adhuc carperet deceret, animi fir-
 mitate supplebat. Vox adhortantis non poterat
 audiri, nondum bene obducta cicatrice cervicis:
 sed dimicantem cuncti videbant. Itaque ipsi qui-
 dem ducemungebantur officio: aliusque alium
 adhortari in hostem, salutis inimemores, rueret
 coeperunt. Tum vero non ora, non arma, non
 clamorem hostium Barbari tolerare potuerunt,
 omnesque effusis habenis (namque equestris acies
 erat) capessunt fugam: quo Rex, quanquam ve-
 xationem invalidi corporis pati non poterat, per
 LXXX tamen stadia insequi perleveravit. Jamque
 linquente animo suis præcepit ut, donec lucis a-
 liquid superesset, fugientium tergis inhaerent. Ipse,
 exhaustis etiam animis viribus, in castra se re-
 cepit, reliquum subivit. Transierant jam Liberi
 patris temenos, quorum monumenta lapides erant
 crebris intervallis dispositi arboreisque proceræ,
 quarum stipites hedera contexerat Sed Macedones
 ira longius provexit: quippe media fere nocte in
 castra

castra redierunt, multis interfectis, pluribus captis, equesque MDCCC abegere. Ceciderunt autem Macedonum equites LX, pedites C fere: M saucii fuerunt. Hæc expeditio deficientem magna ex parte Asiam tam opportuna victoriæ domuit. Victos Scythas esse crediderant: quibus fractis nullam gentem Macedonum armis parem fore confitebantur. Itaque Sacæ misere legatos, qui pollicerentur gentem mandata facturam. Moverat eos Regis non virtus magis quam clementia in devictos Scythas: quippe captivos omnes sine pretio remisit, ut fidem faceret, sibi cum ferocissimis gentium de fortitudine, non de ira, fuisse certamen. Benigne igitur exceptis Sacarum legatis, comitem Excipinum dedit, admodum juvenem, ætatis fere conciliatum sibi; qui, cum specie corporis æquaret Hephæstionem, lepore haud sane illi paterat. Ipse, Cratero cum maiore parte exercitus modicis itineribus sequi iussu, ad Maracanda urbem pervenit, ex qua Spitamenes, cognito ejus adventu, Bactra perfugerat. Itaque quadriduo Rex longum itineris spatium emensus, pervenerat in eum locum in quo, Menedemo duce, duo millia peditum & trecentos equites amiserat. Horum ossa tumulo contegi iussit, & inferias more patrio dedit. Jam Craterus cum phalange subsequi iussus, ad Regem pervenerat. Itaque ut omnes qui defece-
rant pariter belli clade premerentur, copias dividit, utrique agros, & interfici puberes iussit.

10. Sogdiana regio majori ex parte deserta est: octuaginta fere stadia in latitudinem vastæ solitudines tenent. Ingens spatium rectæ regionis est, per quam amnis (Polyrimetum vocant incolæ) fertur. Torrentem eum ripæ in tenuem alveum cogunt: deinde caverna accipit & sub terram rapit. Cursus absconditi indicium est aquæ meantis sonus, cum ipsum

ipsum solum, sub quo tantus annis fluit, ne modico quidem resideret humore. Ex captivis Sogdianorum ad Regem triginta nobilissimi corporum robore eximio perducti erant. Quibus per interpretationem cognoverunt iussu Regis ipsos ad supplicium trahi, carmen lætitudinis more canere et peditibus & lasciviori corporis motu, gaudium quondam animi ostentare coeperunt. Admiratus Rex, tanta magnitudine animi comovere mortem, iocundari eos iussit, causam tam elisi & latitanti, cum suspensam ante oculos haberent, requirens. Illi ab alio ceciderentur, tristes morituros fuisse respondent. Nunc à tanto Rege victore omnium gentium maioribus suis redditos, honestam mortem quam fortes viri voto quoque expeterent, carminibus sui moris lætitiæque celebrare. Tam Rex admiratus magnitudinem animi, *Quæro itaque, inquit, ut velis re velitis non inimici mihi, cuius beneficiis victori estis illi.* nunquam te inimicos esse, sed bello lacessitos hostes fuisse respondent. Si quis in eos beneficio quam injuria expetiri maluisset, certaturos fuisse ne vincerentur officio. Interrogantique, quo pignore fidem obligaturi essent, *Viram, quam acciperent, pignori futuram esse dixerunt; redduros quandocunque petisset.* Nec promissum fecellerunt. Nam qui remissi domos ierant, in fide continuare populares. Quatuor inter custodes corporis reventi, nulli Macedonum in regem charitate cesserant. In Sogdianis Pencolao cum tribus millibus peditum (neque enim maiori præsidio indigebat) relicto, Bactra pervenit. Inde Bessum Ecbatana duci iussit, interfecto Dario pœnas capere persolaturum. Iisdem fere diebus Ptolemæus & Menidas peditum tria millia & equites mille adduxerunt mercede militaturos: Alexander quoque ex Lycia cum pari numero peditum & quingentis equibus venit. Totidem

idem è Syria Asclepiadorum sequebantur. Antipa-
ter Gracorum octo millia, in quibus quingenti equi-
tes erant, miserat. Itaque exercitu aucto, ad ea
qua defectione turbata erant componenda proces-
sit; inest et que consternationis autoribus, quar-
todie ad flumen Oxum peruentum est: hic, quia
limum vchit, turbidus semper, & insalubris est po-
tus. Itaque pureos miles coepit federe. Nec ta-
men humo alie egressa exstitebat humor, cum in
notata maculo Regis conspectus est fons, quem,
quia tunc notaverant, subito exstuisse slexerunt.
Rexque ipse credi voluit, donum Derid fuisse Su-
peratis deinde amittibus Octo & Oxo, ad urbem
Marginiam pervenit. Circa eam sex oppidis con-
dendis electa sedes est. Duo ad meridiem versa,
quatuor spectantia Orientem, modici, inter se sya-
ris distabant, ne procul repetendum esset mutuum
auxilium. Hæc omnia sua sunt in editis collibus,
tum velut frangi domitarum gentium, nunc origi-
nis suæ oblita, servantur quibus imperaverunt. Et
cætera quidem pacaverat.

11. Una erat Petra, quam Arimazes Sogdianus
cum XXX millibus armatorum obtinebat, alimen-
tis ante congestis quæ tantæ multitudini vel per
biennium supplerent. Petra in altitudinem XXX
eminet stadia, circuitu C & L complectitur: Undi-
que abscissa & abrupta, semina per angusta aditur.
In medio altitudinis spatium habet specum, cuius
os arctum & obscurum est: paulatim deinde alte-
riora panduntur. Ultima etiam altos recessus ha-
bent: fontes per totum fere specum manant. E-
quibus collata aquæ per prona montis flumen e-
mittunt. Rex, loci difficultate spectata, statuerat
inde abire: Cupido deinde incessit animo, natu-
ram quæque fatigandi. Prius tamen quam fortu-
sam obsidionis experiretur, Cophen (Arabazî
hic

hic filius erat) milite ad Barbaros, qui suaderet ut dederent rupem. Arimazes loco fretus, superbe multa respondit. Ad ultimum, an Alexander volare possit interrogat. Quæ nuntiata Regi sic accendere animum, ut adhibitis cum quibus consultare erat solitus, indicaret insolentiam Barbari illudentis ipsos, quia pinnas non haberent. Se autem proxima nocte effecturum ut crederet Macedonas etiam volare. Trecentos, inquit, pennas habentes ex suis quisque coram perenne ad me, qui per calces & pene invictas rupes domi pecora agere confluxerunt. Illi præstantes & levitate corporum & ardore animorum strenue adducunt: quos intuens Rex, Elificura, inquit o juvenes, & mei equales, ubi iam intraturum ante me montem superasti. Numtum per ea perenni neve obruta emensus sum? angustis Calceis ingraus? Indis sine lassitudine vim frigoris sum perclusus. Et mei donamenta vobis dedi, & vestra habetis. Petra quam videri unum aditum habet, quem Barbari sident, cetera reliquunt. Nulla vigilie sunt, nisi qua castra nobis spectant. Invenietis viam, si silenter rimati fueritis ad tus ferentes ad cacumen. Nihil tam alte natura constituit, quo virtus non possit emitti. Experiendo quæ ceteri desperaverunt, Asiam habemus in potestate. Evadite in cacumen: quæcum ceperitis, candidis velis signum mihi dabitur: ego copis admotis, hostem in nos a vobis convertam. Præmium erit ei qui primus occupaverit verticem talenta decem. Uno minus accipiet qui proximus ei venerit: eademque ad decem homines sex sabbitur perito. Certum habeo, vos non tam liberalitatem intueri meam quam voluntatem. His animis Regem audierunt, ut jam cepisse verticem viderentur: dimissique, terreos cuneos, quos inter saxa defigerent, validoque funes parabant. Rex circumvectos petram, qua minime asper ac præruptus aditus videbatur, secundæ vigilia (quod bene verteret) ingredi jubet. Illi, alimen is in bi-

duum

dum sumptis. gladiis modo atque hastis armari
 subire cœperunt. Ac primo pedibus ingressi sunt :
 deinde, ut in prærupta perventum est, alii manibus
 eminentia saxa complexi levare semet ; alii ad-
 jectis funium laqueis evadere, cum cuneos inter
 saxa defigerent, quæis gradus subinde insisterent :
 diem inter metum laboremque consumpserunt.
 Per aspera enixis duriora restabant : & crescere al-
 titudo petra videbatur. Illa vero miserabilis erat
 facies, cum ii quos instabilis gradus fefellerat ex
 præcipiti devolverentur : mox eadem in se patien-
 tia alieni casus ostendebat exemplum. Per has ta-
 men difficultates erantur in verticem montis,
 omnes fatigatione continuati laboris affecti ; qui-
 dam multari parte membrorum, pariterque eos
 & nox & somnus oppressit. Stratis passim corpo-
 ribus in inviis & in asperis saxorum, periculi in-
 stantis obliti in lucem quieverunt : tandemque ve-
 lux ex alto sopore excitati, occultas subjectasque
 ipsius valles rimantes, ignari in qua parte petrae tan-
 ta vis hostium condita esset, tumum specus infra
 seipsum evolutum notaverunt. Ex quo intellectum
 est illam hostium latebram esse. Itaque hastis im-
 posuere quod convenerat signum, totoque è nu-
 mero duos & triginta in ascensu interiisse cogno-
 scunt. Rex non cupidine magis potiundi loci,
 quam vicem eorum quos ad tam manifestum pe-
 riculum miserat sollicitus, toto die cacumina
 montis intuens restitit. Noctu demum cum obscu-
 ritas conspectum oculorum ademisset, ad curan-
 dum corpus recessit. Postero die nondum satis cla-
 ra luce, primus vela, signum capiti verticis, conspe-
 xit. Sed ne falleretur acies, dubitare cogebat varie-
 tas cœli internitente lucis fulgore conditi. Verum
 ut liquidior lux apparuit cœlo, dubitatio exempta
 est, Vocatumque Cophen, per quem Barbarorum

animos tentaverat, mittit ad eos qui moneret, nunc saltem salubrius consilium inirent. Sin autem fiducia loci perseverarent, ostendi à tergo iussit qui ceperant vericem. Cophes ad eos missus suadere coepit Arimazi petram tradere, gratiam Regis inituro, si tantas res molientem in unius rupis obsidione harere non coegisset. Ille, ferocius superbiusque quam antea locutus, abire Cophen jubet. At is prehentum manu Barbarum rogat, ut secum extra specum prodeat: quo impetrato, juvenes in cacumine ostendit, eisque superbiæ haud immerito illudens, pinnas ait habere milites Alexandri. Jamque Macedonum castris signorum concentus & totius exercitus clamor audiebatur. Ea res, sicut pleraque bellica vana & inania, Barbaros ad deditionem traxit: quippe occupati metu, paucitatem eorum qui à tergo erant assumere non poterant. Itaque Cophen (nam trepidantes reliquerat) strenue revocant, & cum eo triginta principes mittunt, qui petram tradant, & ut incolumibus abire liceat paciscantur. Ille, quanquam verebatur ne conspecta juvenum paucitate deturbarent eos Barbari, tamen & fortunæ suæ consilus, & Arimazi superbiæ infensus, nullam se conditionem deditionis accipere respondit. Arimazes, desperatis magis quam perditis rebus, cum propinquis nobilissimisque gentis suæ descendit in castra, quos omneis verberibus affectos sub ipsis radicibus petræ crucibus iussit affigi. Multitudo deditionum incolis novarum urbium cum pecunia capta dono data est. Arrabazus in petræ regionisque quæ apposta esset ei tutela relictus est.

13. Torum regem, Omphus suasis, Alexander ancipiti quidem & sub initia periculosisimo aggreditur bello.

14. Inderum & Macedonum insigni & cruenta pugna: Tori captus magnanimitas, & Alexandri regia clementia.

ALEXANDER maiore fama quam gloria in ditionem redacta Petra, cum propter vagum hostem impargenda manus essent, in tres patres divisit exercitum: Hephaestionem uni, Cernon alteri duces dederat: ipse exteris praeerat. Sed non eadem mens omnibus Barbaris fuit. Armis quidam subacti, plures ante certamen imperata fecerunt, quibus eorum qui in defectione perseveraverant urbes agrosque iussit attribui. At exsules Bactriani cum DC CC equitibus Massagetarum proximos vicos vastaverunt. Ad quos coercendos Attinas regionis eius Praelectus CCC equites, insidiarum quae parabantur ignarus, eduxit. Namque hostis in sylvis, quae erant forte campo iunctae, armatum militem condidit, paucis propellentibus pecora, ut improvidum ad insidias praeda perduceret. Itaque incompolito agmine, solutisque ordinibus, Attinas praedabundus sequebatur, quem pratergressum sylvam qui in ea confederant ex improvviso adorti cum omnibus interemerunt. Celeriter ad Craterum huius cladis fama perlata est, qui cum omni equitatu supervenit. Et Massagetae quidem iam refugerant. Dabae mille oppressi sunt: quorum clade totius regionis finita defectio. Alexander quoque, Sogdianis rursus subactis, Maracanda reperit. Ibi Berdes, quem ad Seythas super Bosphorum coeuntes miserat, cum legatis gentis occurrit. Phrataphernes quoque, qui praeerat Massagetis & Dahis, regionum, confinio

nio adjunctus, miserat qui facturum imperata pollicerentur. Scythæ petebant ut Regis sui filiam matrimonio sibi jungeret: si dedignaretur affinitatem, principes Macedonum cum primoribus suæ gentis connubio correderetur. Ipsum quoque Regem venturum ad eum pollicebantur. Utraque legatione benigne audita, Hephæstionem & Arrabazum opperienti stativa habuit: quibus adjunctis, in regionem quæ appellatur Bazarîa pervenit. Barbaræ opulentia in illis locis haud ulla sunt majora indicia, quam magnis nemoribus nobilium ferarum greges clausi. Spatiosas ad hoc eligunt sylvas crebris perennium aquarum fontibus amœnas. Muris nemora cinguntur, turreſque habent venantium receptacula. Quatuor continuis zariis intactum saluum fuisse constabat: quem Alexander cum toto exercitu ingressus, agitari undique feras jussit. Inter quas cum leo magnitudinis raræ ipsum Regem invalens incurreret, forte Lysimachus, qui postea regnavit proximus Alexandro, venabulum obicere feræ experat. Quo Rex repulso, & abire jussu, adjecit. Tam à semet uno, quam à Lysimacho, leonem interfici posse. Lysimachus enim quondam, cum venaretur in Syria, occiderat eximie magnitudinis feram solus, sed laevo humero usque ad ossa laceratus, ad ultimum periculi pervenerat: ad ipsum exprobrans ei Rex, fortius quam locutus est fecit. Nam feram non excepit modo, sed etiam uno vulnere occidit. Fabulam, quæ objectum leoni à Rege Lysimachum temere vulgavit, ab eo casu (quem supra diximus) ortam esse crediderim. Cæterum Macedones, quam prospero eventu defunctus erat Alexander, tamen scivere gentis suæ more, ne pedes venaretur sine delectis principum amicorumque. Ille quatuor millibus ferarum dejectis, in eodem salu cum

toto exercitu epularus est. Inde Maracanda redi-
 tum est. Acceptaque patriis exculatione ab Artabazo, provinciam ejus destinat Clyto. Hic erat qui
 apud Granicum amne nudo capite Regem dimi-
 cantem clypeo suo texit, & Rhodacis manum ca-
 piti Regis imminentem gladio amputavit; vetus
 Philippi miles, multisque bellicis operibus clarus.
 Hellanice, quæ Alexandrum educaverat, soror eius
 haud secus quam mater a Rege diligebatur. Ob has
 causas validissimam imperii pacem fidei ejus tu-
 telæque commisit. Jamque iter parare in posse-
 rum jussus, solenni & tempestivo adhibetur con-
 vivio. In quo Rex cum multo incalisset mero,
 immodicus æstimator sui, celebrare quæ gesserat
 cœpit: gravis etiam eorum auribus qui sentie-
 bant vera memorari. Silentium tamen habuere se-
 niores, donec Philippi res orsus obiter, nosilem
 apud Cheroneam victoriam sui operis fuisse
 jactavit, ademptamque sibi malignitate & invidia
 patris tantæ rei gloriam. Illum quidem, seditione
 inter Macedonas milites & Græcos mercenarios
 orta, debilitatum vulnere quod in ea consterna-
 tione acceperat jacuisse, non alias quam simula-
 tione mortis tutiorem: se corpus ejus protexisse
 clypeo suo, ruentesque in illum sua manu occisos.
 Quæ patrem nunquam æquo animo esse confes-
 sum, invitum filio debentem salutem suam. Ita-
 que post expeditionem quam sine eo fecisset ipse
 in Illyricos, victorem scripsisse se patri, futos su-
 gatōsque hostes, nec attigisse usquam Philippum.
 Laude dignos esse non qui Samotaracum initia
 viderent cum Asiam uri vastarique oportere, sed
 eos qui magnitudine rerum fidem antecessissent.
 Hæc & his similia læti audire juvenes: ingrata
 senioribus erant, maxime propter Philippum, sub
 quo diutius vixerant. Tum Clytus, ne ipse quidem
 facis

satis sobrius, ad eos qui infra ipsum cubabant
 convertus, Euripidis retulit carmen, ita ut sonus
 magis quam sermo exaudiri posset à Rege. Quo
 significabatur, male instituisse Græcos quod tro-
 phæis Regum duntaxat nomina inscriberentur.
 Alieno enim sanguine partem gloriam intercipi.
 Itaque Rex cum suspicaretur malignius habitum
 esse sermonem, percontari proximos cœpit, quid
 ex Clytobaud illent. Et illis ad silentium obstinatis,
 Clytus paulatim maiore voce Philippi acta, bella-
 que in Græcia gesta commemorat, omnia præsen-
 tibus præferens. Hinc inter juniores senelque orta
 contentio est. Et Rex velut patienter audiret, queis
 Clytus obieciat laudes eius, ingentem iram con-
 ceperat. Ceterum cum animo videretur impera-
 turus, si finem procaciter orto sermoni Clytus im-
 poneret; nihil eorum omittente, magis exaspera-
 batur. Jamque Clytus etiam Parmenionem defen-
 dere audebat: & Philippi de Atheniensibus victo-
 riam Thebarum præferebat excidio; non vino
 modo, sed etiam animi prava contentione prove-
 ctus. Ad ultimum, Si merendum, inquit, est pro
 te, Clytus est primus. At victoris majus præmiun, ferunt,
 qui procacissime patri sua memoria illudant. Sogdianam
 regionem militatibus, eties rebellem, & non modo in-
 damnam, sed quæ ne subiigi quidem possit. Mitor at ferar
 bestias, præcuncta ingenua servatis. Sed quæ ad me perti-
 nent, transeant. Philippi milites strenui, oblitus, nisi hic
 Atharissæ rex juniores pugnam detrahit, revocasset, ad-
 huc nos circa Halcarnassum hasaret fuisse. Quomodo ergo
 Asiam etiam cum istis junioribus subjecisti? Verum est (ut
 opinor) quod arunculum tuum in Italia dixisse constat,
 ipsum in vires incidisse, te in fœnnas. Nihil ex omni-
 bu, inconsulte ac temere actis Regem magis mo-
 verat, quam Parmenionis cum honore mentio il-
 lata; dolorem tamen Rex pressit, contentus iussis-

se ut convivio excederet : nec quidquam aliud ad-
 jecit, quam forsitan eum (si diutius locutus foret)
 exprobraturum sibi fuisse vitam à semetipso da-
 tam : hoc enim superbe sæpe jactasse. Atque illum
 cunctantem adhuc surgere, qui proximi ei cubue-
 rant, injectis manibus, jurgantes monentesque co-
 nabantur abducere. Clytus cum abstraheretur, ad
 pristinam vinolentiam ira quoque adjecta, *Suo pecto-
 re tergum illius esse defensum, nunc posteaquam tantis
 meritis praterit tempus, etiam memoriam inuisam esse
 proclamat.* Attali quoque eadem objiciebat & ad ulti-
 mum, *Jovis, quem patrem sibi Alexander assereret,
 oraculum eludens, verisimile se Regi quam patrem ejus
 respondisse dicebat.* Jam tantum ira conceperat Rex,
 quantum vix sobrius forte patuisset. Enimvero
 mero sensibus victis, ex lecto repente prosiluit.
 Attoniti amici, ne positis quidem, sed abiectis po-
 culis, consurgunt, in eventum rei quem tanto
 impetu acturus esset intenti. Alexander, rapta
 lancea ex manibus armigeri, Clytum adhuc eadem
 linguæ intemperantia furentem percutere cona-
 tus, à Ptolemæo & Perdicca inhibetur : medium
 complexi, & obluſtari perseverantem moraban-
 tur. Lysimachus & Leonatus etiam lanceam
 abstulerant. Ille militum fidem implorans, com-
 prehendi se à proximis amicorum, quod Dario
 nuper accidisset, exclamat : signamque turbæ dari,
 ut ad regiam armati coirent juber. Tum vero Pro-
 lemæus & Perdiccas genibus advoluti orant, ne in
 tam præcipiti ira perseveret, spatiumque potius a-
 nimo det : omnia postero die justius exsecuturum.
 Sed clausæ erant aures, obstrepente ira. Itaque im-
 potens animi percurrit in regis vestibulum, & vi-
 gili excubanti hasta ablata constitit in aditu, quo
 necesse erat iis qui simul cœnaverant egredi.
 Abierant ceteri : Clytus ultimus sine lumine ex-
 ibat.

ibat. Quem Rex, quisnam esse, interrogat. Eminebat etiam in voce sceleris quod parabat atrocitas. Et ille jam non suus, sed Regis ira memor, Clytū esse, & de convivio exire respondit. Hæc dicentis latus hasta transfixit, morientisque sanguine aspersus, *Immo*, inquit, *ad Philippum, & Parmenionem, & Aitalum.*

2. Male humanis ingeniis natura consuluit, quod plerumque non tu ita sed transacta perperdimus: quippe Rex posteaquam ira mente decelerat, etiam ebrietate dæscilla, magnitudinem facinoris fera æstinatione perspexit. Videbat tunc immodica libertate abutum, sed alioqui egregium bello virum, & si erubesceret fateri, servatorem sui, occisum. Detestabile carnificis ministerium occupaverat Rex, verborum licentiam, quæ vino poterant impurari, nefanda eade ultus. Manabat toto vestibulo cruor paulo ante convivium: vigilæ attoniti & stupentibus similes procul stabant, liberiorēque pœnitentiā solitudo exciebat. Ergo hastam ex corpore jacentis evulsam retortit in semet: jamque admovebat pectori, cum advolant vigilæ, & repugnantie manibus extorquent, allevarumque in tabernaculum deferunt. Ille humi prostraverat corpus, gemitu ejulatuque miserabili tota personante regia. Laniare deinde os unguibus, & circumstantes rogare, ne se tanto dedecori superstitem esse paterentur. In has preces tota nox exacta est: scrutantemque num ita Deorum ad tantum nefas actus esset, subit, anniversarium sacrificium Libero patri non esse redditum stato tempore. Itaque inter vinum & epulas corde commissa, iram Dei fuisse manifestam. Ceterum magis eo movebatur, quod omnium amicorum animos videbat attonitos: neminem cum ipso socia-

preces, haud procul erat Alexander. Ille se prodi-
 non moneri, ratus, & formae profecto fiducia ca-
 pere eam quamprimum dedit Alexandro, acina-
 cem strinxit percussurus uxorem, nisi prohibitus
 esset fratrum ejus occurrentium. Ceterum abiisse con-
 spectu jubet, addito metu mortis, si se oculis ejus
 obtulisset: & ad desiderium levandum noctes in-
 ter pellices agere coepit. Sed penitus habens amor
 fastidio praesentium accensus est. Itaque iussus
 uni ei deditus, orare non desistit ut tali condicio
 abstineret, parereturque sortem quamcumque his
 fortuna fecisset. Sibi mortem deditione esse levio-
 rem. At illa purgare se, quod quia nunc ea esse crede-
 bat muliebriter forsitan, sed fiduciam mentis tra-
 sisset: de cetero futuram in viro potestate. Spira-
 men simulato capitis obsequio, de die convivium
 apparari jubet: vinoque & epulis per totum die-
 mnus in cubiculo ferunt. Quod cum de nocte
 somno sopitum esse conspiceret, gladius cum a
 veste occultaverit, stragula caput praeterea
 sum cruore respersa, seorsum in cubiculo exiens
 tradit. Eodem convivio (sicut erat consue-
 tude) in Macedonum castra pervenit, quoad Alexan-
 dro jubet, esse quae ex ipsa deberet agnos-
 cere. Ille protinus Barbaram nudam invenit, quae
 ut aspersam cruore conspexit, ratus ad depone-
 dam contumeliam venisse, dicere quae videret ju-
 bet. At illa servum, quem nocte in vestibulo puer-
 rat, introduci desideravit. Quis quia caput Spira-
 menis veste tectum habebat, & pedibus, feriantibus
 quid occuleret ostendit. Confususque ex-
 sanguis notas pallor, nec quis esset nosci satis po-
 terat. Ergo Rex certior factus, humanum caput
 afferre eum, tabernaculo excessit, percontatusque
 quid rei sit, illo proficiente cognoscit. Varias hinc
 cogitationes invicem animum diversa agitantem
 com-

commoverant. Meritum ingens in semet esse cre-
debat quod transfuga, & proditor, tantis rebus
(si vixisset) injecturus moram, interfectus esset.
Contra, facinus ingens advertebatur, cum optime
meritum de ipsa communium parentem liberorum
per insidias interemisset. Vicit tamen gratiam me-
riti sceleris atrocitas, denuntiarique iussit ut exce-
deret castris, ne licentiæ Barbaræ exemplar in Gra-
corum mores & mitia ingenia transferret. Dahæ,
Spitamenis corde comperta, Dataphernem defecti-
onis ejus participem vinctum Alexandro, seque
dedunt. Ille maxima præsentium curarum parte
liberatus, convertit animum ad vindicandas injurias
eorum quibus à Patronibus suis avare ac superbe
imperabatur. Ergo Phratapherni Hyrcaniam & Mar-
dos cum Tapuris tradidit, mandavitque ut Phra-
datem, cui succedebat, ad se in custodiam mitteret.
Arsami Carix Præfecto substitutus est Stasanor. Ar-
saces in Mediam missus, ut Oxidates inde discede-
ret. Babylonia, mortuo Mazæo, Deditameni subje-
cta est.

4. His compositis, tertio mense ex hybernis
movit exercitum, regionem quæ Gabaza appel-
latur aditurus. Primus dies quietum iter præbuit;
proximus ei nondum quidem procellosus & tristis,
obscurior tamen pristino, non sine minis cre-
scentis mali, damno præterit. Tertio ab omni
parte cœli emicare fulgura, & nunc internitente
luce, nunc condita, non oculos modo meantis
exercitus, sed etiam animos terrere cœperunt. Erat
prope continuus cœli fragor, & passim cadentium
fulminum species visebatur: attonitisque auribus
stupens agmen nec progredi nec confidere aude-
bat. Tum repente imber grandinem incutiens, cor-
rentis modo effunditur. Ac primo quidem armis
suis recti exceperant. Sed jam nec retinere arma
lubrica

nato, petiverunt. At Oxartes trepidum diffidentemque rebus suis Syſmithren cepit hortari, ut fidem quam vim Macedonum mallet experiri, neu moraretur feſtinationem victoris exercitus in Indiam tendentis, cui quiſquis ſemet offerret, in ſuum caput alienam cladem eſſe verſurum. Et ipſe quidem Syſmithres deditiōnem annuebat: ceterum mater eadeſque conjux morituram ſe ante denuntiāns quam in ullius veniret poteſtatem, Barbari animum ad honeſtiora quam turiora converterat; pudebatque libertatis majus eſſe apud feminas quam apud viros pretium. Itaque diſmiſſo internuntio pacis, obſidionem ferre decreverat. Sed cum hoſtis vires ſuatque penſaret, rurius muliebriſ conſilii, quod praeceptis magis quam neceſſarium eſſe credebat, pœnitere cum cepit. Revocatoque ſtrenue Oxarte, futurum ſe in Regis poteſtate reſpondit: unum precatus, ne voluntatem & conſilium matris ſux proderet, quo facilius venia illi quoque impetraretur. Praemiſſum igitur Oxartem cum matre liberisque & totius cognationis grege ſequebatur, ne expeſtato quidem fidei pignore, quod Oxartes promiſerat. Rex, equite praemiſſo qui reverti eos juberet, oppeririſque praſentiam ipſius, ſupervenit, & victimis Minervæ ac Victoriæ caſis, imperium Syſmithri reſtituit, ſpo majoris etiam provinciae facta, ſi cum fide amiciſtiam ipſius coluiſſet. Duos illi juvenes patre tradente, ſecum militaturos ſequi juſſit. Relicta dein de phalange, ad ſubigendos qui defeceſcant cum equite proceſſit. Arduum & impeditum ſaxis iter primo utrunque tolerabant. Mox equorum non ungulis modo attritis, ſed corporibus etiam fatigatis, ſequi plerique non poterant, & rariuſ ſubinde agmen ſtebat, pudorem (ut fere ſit) immodico opere vincente. Rex tamen ſubinde equos mu-

tans,

tans, sine intermissione fugientes insequabatur. Nobiles juvenes comitari eum soliti defecerant, præter Philippum; Lysimachi erat frater, tum primum adultus, & quod facile apparet, indolis rari. Is pedes (incredibile dictu) per CC stadia ve-
 rum Regem comitatus est, sæpe equum suum of-
 ferente Lysimacho: nec tamen ut degrederetur à
 Rege effici potuit, cum lorica indutus arma ge-
 staret. Idem, cum perventum esset in saltum in
 quo se Barbari abduerant, nobilem edidit pu-
 gnam, Regemque cominus cum hoste dimican-
 tem protexit. Sed posteaquam Barbari in fugam
 effusi deseruere sylvas, animus qui in ardore pu-
 gnæ corpus sustentaverat liquit: subitoque ex
 omnibus membris profuso sudore, arboris proxi-
 mæ stipiti se applicuit. Deinde ne illo quidem ad-
 miniculo sustinente, manibus Regis exceptus est,
 inter quas collapsus extinguitur. Mœstum Re-
 gem alius haud levis dolor excepit. Erigvus inter
 claros duces fuerat, quem extinctum esse paulo
 ante quam reverteretur in castra cognovit. Utrius-
 que funus omni apparatu atque honore celebra-
 tum est.

§. Dahas deinde statuerat petere, ibi namque
 Spitamenem esse cognoverat. Sed hanc quoque
 expeditionem ut pleraq; alia, fortuna, indulgendo
 ei nunquam fatigata, pro absente transegit. Spita-
 menes uxoris immodico amore flagrabat: quam,
 ægre fugam & nova subinde exilia tolerantem, in
 omne discrimen comitem trahebat. Illa malis fati-
 gata, identidem muliebres adhibere blanditias, ut
 tandem fugam sisteret, victorisque Alexandri ele-
 mentiam expertus placaret, quem effugere non
 posset. Tres adulti erant liberi ex eo geniti: quos
 cum pectori patris admovisset, ut saltem eorum
 misereri vellet, orabat. Et quo efficaciores essent
 preces,

solitudine velut fere bestiae terrenti alias, alias timendi. Prima deinde luce tabernaculo corpus, sicut adhaec eruen tum erat, iussit inferri. Quo posito ante ipsi glaciem obortis. Hanc, inquit, nutrici meae gratiam retuli, cuius duo filii apud Miletum pro mea gloria vitam morte perdidit? hic frater unum orbis solatium, a me inter epulas occisus est. Quo nunc se conferat misera? Commisit enim unus super sum, quem solum a patre oculis videre non poterit. Et ego servatorum meorum curam relictam in patriam, ut ne dextera a qua temeritate sine me morti calamitatis eius afferre possum. Et cum finis lacrymis querelisque non fieret, iussit amicum corpus ablutum est. Rex triduum in praesentia inclusus, quem ut armigeri corporisque custodire ad moriendum obstinatum esse cognoverunt, universi in tabernaculum irrumpunt, diuque precibus ipsorum resistitum agere vicerunt, ut non caperet. Quoque minus ex his videret, iussit interfectum Clytum. Maledictiones decernunt, sed iura quoque prohibuit, nisi Rex humati iussisset. Igitur decem diebus maxime ad confirmandam pudorem apud Mariandam consumptis, cum parte exercitus Heplastum in regionem Bactrianam misit, com meatus in hyemem paraturum. Quam Clyto autem destinaverat provinciam, Amynta dedit. Ipse Xenippa pervenit. Scythiae confinis est regio, habitaturque pluribus ac frequentibus vicis, quia ubertas terrae non indigenas modo detinet, sed etiam advenas invitat. Bactrianorum exulum qui ab Alexandro defecerant receptaculum fuerat. Sed posteaquam Regem adventare compertum est, pulsi ab incolis, duo milia fere & ducenti congregantur. Omnes equitantes erant, etiam in pace latrociniis affusti. Tum ferocia ingenia non bellum modo sed etiam veniae desperatio efferaverat. Itaque ex improvviso adorti Amyntam Praetorem

Alc.

Iubrica rigentes manus poterant. nec ipsi destina-
re in quam regionem obverterent corpora, cum
undique tempestatis violentia major quam vita-
batur occurreret. Ergo ordinibus solutis, pecto-
rum saltum errabundum agmen ferebatur, multi-
que, prius metu quam labore defatigati, prostrave-
rant humi corpora. quanquam imbrem vis frigo-
ris concreto genu adriserant. Alii se stipribus ar-
borum admovebant. in plurimis & adminiculum
& suffragium erat. Nec tallebat ipsos morti locum
eligere, cum immobilem vitalis calor inqueret. Sed
grata erat pigritia corporum fatigatis, nec recusa-
bant exstingui quiete. Quippe non vehemens
modo, sed etiam pertinax vis mali insistebat, lu-
cemque, naturale solatium, præter tempestatem
haud disparem nocti, sylvarum quoque umbræ
suppresserant. Rex unus tanti mali patiens, circui-
re milites, contrahere discursos, allevare prostra-
tos, ostendere procul exolutum ex tuguriis, fur-
um, hortarique et proxima quæque suffugia oc-
cuparent. Nec ulla res magis salutis fuit, quam quod
multiplicato labore sufficientem malis quibus ipsi
cesserant Regem deferere erubescerent. Ceterum
efficacior in adversis necessitas quam ratio frigo-
ris remedium invenit. Dolabris enim sylvas ster-
nere aggressi, passim acervos struesque accende-
runt. Continenti incendio ardere credere, saltum,
& vix inter flammæ agminibus relictum locum.
Hic calor stupentia membra commovit, paula-
timque spiritus quem continuerat rigor meare
libere cœpit. Exceperunt alios recta Barbatorum,
quæ in ultimo saltu abdita necessitas investigave-
rat. Alios castra, quæ in humido quidem, sed jam
cœli mirescente sævitia, locaverunt. Mille militum
atque lixarum calorumque pestis illa consumpsit.
Memorix proditum est, quosdam applicatos arbo-
rum

rum truncis, & non solum viventibus, sed & inter se colloquentibus similes esse conspекtes, durante adhuc habitu in quo mors quemque deprehenderat. Forte Macedo gregarius miles, seque & arma sustentans, tandem in castra pervenerat. Quo viso, Rex, quanquam ipse tunc maxime ad inortu igne refovebat artus, ex sella sua exsiliit, torpentemque militem & vix compotem mentis, demptis armis, in sua sede iussit confidere. Ille diu nec ubi quiesceret, nec à quo esset exceptus, agnovit. Tandem recepto calore vitali, ut regiam sedem Regemque vidit, territus surgit. Quem inueniens Alexander. *Ecquid intelligi, miles, inquit, quanto melius, forte quam Persa sub rege vivatu? Illi enim in sella Regu confedissee capitale foret, tibi salvis fuis.* Postero die convocatis amicis copiarumque ducibus, pronuntiare iussit, ipsum omnia quæ amissa essent redditurum. & promisso fides existit. Nam Sysmithres multa jumenta & camelorum duo millia adduxit, pecoraque & armenta, quæ distributa pariter militem & damno & fame liberaverunt. Rex gratiam sibi relatam à Sysmithre præfatus, sex dierum costa cibaria ferre milites iussit. Sacas petens, totam hanc regionem depopulatus, triginta millia pecorum ex præda Sysmithri dono dat. Inde pervenit in regionem cui Cohortanus Satrapes nobilis præerat, qui se Regis potestati fideique permisit. Ille, imperio ei reddito, haud amplius quam ut duo ex tribus filiis secum militarent exegit. Satrapas etiam eo qui penes ipsum relinquebatur tradidit, Barbari opulentia convivium quo Regem accipiebat instruxerat. Id cum multa comitate celebraret, introduci triginta nobiles virgines iussit. Inter quas erat filia ipsius Roxane nomine, eximia corporis specie, & decore habitus in Barbaris raro. Quæ
quan-

quancquam inter electas proceſſerat, omnium tamen oculos convertit in ſe maxime Regis, minus jam cupiditatibus ſuis imperantis inter obſequia fortunæ, contra quam non ſuis cura morabatur eſt. Itaque ille qui uxorem Dardii, qui duas filias virgines, quibus forma præter & vultu comparari nulla poterat, haud alio animo quam parentis aſpexerat, tunc in amorem virginum calæ, ſi regie ſtirpi compararetur ignobilis, ita effuſus eſt, ut diceret, ad ſtabiliendum regnum pertinere, Perſas & Macedonas connubio jungi: hoc uno modo & pudorem victis, & ſuperbiam victoribus detrahi poſſe. Achillem quoque, à quo genus ipſi deduceretur cum captiva coiſſe. Ne inferi neſas arbitrarentur ita matrimonii jure velle jungi. Inſperato gaudio latus, pater, ſermonem ejus excepit. Et Rex medio cupiditatis ardore juſſit afferri patrio more panem, (hoc erat apud Macedonas ſanctiſſimum coeuncium pignus) quem divitum gladio uterque libabat. Credo eos qui gentis mores condiderunt, parco & parabili viſtu oſtendere voluiſſe jumentibus opes, quantum contenti eſſe deberent. Hoc modo Rex Aſiæ & Europæ introductam inter convivales ludos matrimonio ſibi adjunxit, & captiva geniturus qui victoribus imperaret. Pudebat amicos ſuper vinum & epulis ſocerum ex deditis eſſe electum. Sed poſt Clyti eadem libertate ſublata, vultus qui maxime ſervit, aſſentiebantur.

5. Ceterum Indiam, & inde Oceanum petiturus, ne quid à tergo quod deſtinata impedire poſſet moveretur, ex omnibus provinciis triginta milia juniorum legi juſſit, & ad ſe armata perducere, obſides ſimul habiturus & milites. Craterum autem ad perſequendos Hauſtanem & Catenem, qui ab ipſo defecerant, miſit: quorum Hauſtanes captus eſt, Catenes in prælio occiſus. Polypercon quoque

quoque regionem quæ Bubacene appellatur in
 deditionem redegit. Itaque omnibus compositis,
 cogitationes in bellum Indicum vertit. Dives re-
 gio habebatur, non auro modo, sed gemmis quo-
 que margaritisq; ad luxum magis quam ad magni-
 ficentiam exulta. Clypei militares auro & ebo-
 resulgere dicebantur. Itaque, nec ubi vincerentur
 cum cæteris præstaret, scutis argenteas laminas,
 equis franos aureos addidit; longas quoque alias
 auro, alias argento adornavit. CXX millia armato-
 rum erant quæ Regem ad id bellum sequebantur.
 Jamque omnibus præparatis, quod olim parva
 mente conceperat, tunc esse maturum, quoniam
 modo coactis hominibus, ut superaret, cœpi agitare.
 Jovis filium non dei tantum esse, sed etiam credi
 volebat, tanquam perinde animis imperare posset
 ac linguis. Itaque more Persarum Macedonas ve-
 nerabundos ipsum salutare proferrentes humi
 corpora. Non deerat talia concupiscenti pernicio-
 sa adulatio, perpetuum malum Regum, quorum
 opes sæpius assensatio quam hostis evertit. Nec
 Macedonum hæc erat culpa; nemo enim illorum
 quidquam ex patrio more labare sustinuit: sed
 Græcorum, qui professionem honestarum artium
 malis corrumperant moribus. Agis quidam Argivus
 pessimorum carminum post Chæritum conditor,
 & ex Sicilia Cæco, hic quidem non ingenii solum,
 sed etiam nationis, vitio adulescor: & cætera ur-
 bium suarum purgamenta, quæ propria his etiam
 maximerumque exercitiis, quibus à Rege præ-
 ferebantur: in comædum illi operiebant, Hercu-
 lemque & præterea Liberum, Scæum Polloce Casto-
 rem novo numini cessuros celebrabant. Igitur
 sexto die omni opulentia convivium exornari ju-
 bet, cui non Macedones modo & Græci princi-
 pes amicorum, sed etiam nobiles adhiberentur.

Cum

Cum quibus cum discubisset Rex, paulisper epulatus convivio egreditur. Cleo, sicut præparaverat, sermonem cum admiratione laudum ejus instituit. Merita deinde per censuit, quibus uno modo referri gratia posset: si quem intelligerent Daum esse, confiterentur, exigua thuris impensa tanta beneficia pensaturi. Perias quidem non pie solum, sed etiam prudenter, Reges suos inter Deos colere: majestatem enim imperii salutis esse tutelam. Ne Herculem quidem & patrem Liberum prius dicatos Deos, quam vicissent secum viventium invidiam. Tantundem quoque posteros credere, quantum præsens ætas polpondisset. Quod si ceteri dubitent, semetipsum, cum Rex inisset convivium, prostraturum humi corpus: debere idem facere ceteros, & in primis sapientia præditos. Ab illis enim cultus in Regem esse prodendum exemplum. Haud perplexe in Cæstheneum dirigebatur oratio. Gravitas viri & prompta libertas invisa erat Regi, quasi solus Macedonas paratos ad tale obsequium innotaretur. Latum, silentio facto, unum illum intuentibus exterruit. Si Rex, inquit, sermoni tuo assuisset, nullum proleto rex responsuri tibi desideraretur. Ipse enim petere, ne in peregrinas ritus degenerare se cogens, sua rebus solissime gestis invidiam soli adulatione contraheret. Sed, quoniam a te, ego tibi pro illo responseo. Nullum esse eundem & diuturnum & precocem fructum: cælestique honores non dare te Regi, sed auferre. Intersit ille, cum opus est ut credatur Deus, semperque hanc gratiam magni viri præbere reddunt. Ego autem feram immortalitatem precor, Regi ut vita diuturnasit, & æterna majestas hominem consequitur aliquando nunquam comitatur. divinitas. Hoc utenim modo & patrem Liberum consecrata immortalitatis exempla referebas. Credisne illos unius convivii decreto Deos factos? Prius ab oculis mortalium auctoris natura est, quam in ætherum famapercheret.

ceheret. Scilicet ego & tu, Cleo, Deos facimus? Anobis divinitatis sua auctoritatem accepturus est Rex? Potentiam tuam experiri libet. Fecit aliquem Regem, si Deum potes facere. Facilius est imperium dare, quam cælum. Diis propitii sine invidia quæ Cleo dixit audierint, eodemque cursu quo fluxere res in pulchritudinem. Nostri moribus relinque nos esse contentos. Non pudeat prius, nec desidero ad quem modum Rex mihi celerius sit discessere. Quos equidem victores esse confiteor, si ab aliis leges quæcunque vivamus accipimus. Aquis auribus Calisthenes, veluti vindex publicæ libertatis, audiebatur. Expreslerat non assentationem modo, sed etiam vocem seniorum præcipue, quibus gravis erat inveterati moris externa mutatio: nec quidquam eorum quæ invicem jactata erant Rex ignorabat, cum post aulea quæ lectis obdlexerat staret. Igitur ad Agim & Cleonem misit, ut sermone finito, Barbaros tantum, cum intrasset, procumbere suo more paterentur. Et paulo post, quasi potiora quædam egisset, convivium repetit. Quem venerantibus Peris, Polypercon, qui cubabat super Regem, unum ex his mento contingentem humum per ludibrium cœpit hortari, ut vehementius id quateret ad terram: elicuitque iram Alexandri, quam olim animo capere non poterat. Itaque Rex. Tu autem, inquit, non veneraberis me? An tibi uni digni videmur esse ludibrio? Ille nec Regem ludibrio, nec se contemptu dignum esse respondit. Tum detractum cum lecto Rex præcipit in terram. Et cum is pronus corruisset, Videtne, inquit, idem te fecisse quod in alio paulo ante ridebas? Et tradico in custodiam iussu, convivium solvit. Polyperconti quidem postea castigato diu ignovit.

6. In Calisthenem olim contumacia suspectum perulcioris iræ fuit, cujus explendæ maturæ obvenit occasio. Mors erat (ut supra dictum est)

est) principibus Macedonum, adultos liberos Regibus tradere ad munia haud multum servilibus ministeriis abhorrentia. Excubabant tervatis noctium vicibus proxima foribus ejus adis in qua Rex acquiescebat. Per hos pedices introducebantur alio aditu quam quem amati obfidebant. Iidem acceptos ab agnitionibus equos, cum Rex ascensus esset, adans velant, comitabanturque & venantem & in palus, omnibus artibus studiorum liberalium excolit. Praeterea honor habebatur, quod heret sedentibus & cum Rege. Castigandi verberibus eos nullas potestas praeter ipsum erat. Hae cohors velut seminarium ducum praefectorumque apud Macedonas fuit. Hinc habere posteri Reges, quorum summi per multas aetates Romani opes ademerunt. Hinc Helmolaut, puer nobilis ex regia cohorte, cum aprum telo occupasset quem Rex forte destinaverat, jussu ejus verberibus affectus est. Quam ignominiam agre ferens, deslere apud Sofstratum coepit. Ex eadem cohorte erat Sofstratus amore ejus ardens; qui cum laceratum corpus in quo deperibat intueretur, forsitan olim ob aliam quoque causam Regi infestus, juvenem sua sponte iam motum, data fide acceptaque perpulit ut occidendi Regem consilium secum iniret. Nec puerili impetu rem exsecuti sunt: quippe solerter legerunt quos in societatem sceleris asciscerent, Nicofstratum, Antipatrum, Aselepiodorumque: placuit & Philotam assumi. Per hos adjecti sunt Elaptonius & Epimenes. Ceterum agendae rei haud sane facilis parebat via. Opus erat eadem omnes conjuratos nocte excubare, ne ab expertibus consilii impedirentur: forte autem alius alia nocte excubabat. Itaque in permutandis stationum vicibus, ceteroque apparatu exsequendae rei, triginta & duo dies absumpti sunt.

Aderat

Aderat nox qua conjurati excubare debebant, mutua fide lati, cujus documentum tot dies fuerant. Neminem merus speleve mutaverat. Tanta omnibus vel in Regem ira, vel fides inter ipsos fuit. Stabant igitur ad fores Adis ejus in qua Rex velcebatur, ut convivio egressum in cubiculum deducerent. Sed fortuna ipsius, simulque epulantium comitas, provexit omnes ad largius vinum: Iudicium convivales extraxere tempus: nunc lati conjuratis, quod sopitum aggressuri essent; nunc sollicitis, ne in lucem convivium extraheretur. Quippe alios in stationem oportebat prima luce succedere, ipsorum post septem dies reditura vice; nec sperare poterant, in illud tempus omnibus duraturam fidem. Ceterum cum jam lux appere et, & convivium solvitur, & conjurati exceperunt Regem, lati occasionem exsequendi secleris admotam, cum mulier attonitæ, & credulam est, mentis, conversari in regia solita, quia instinctu videbatur futura predicere, non occurrit modo abeundi, sed etiam teneret objecit, vultuque & oculis motum præferens animi, ut rediret in convivium monuit: & ille per ludum, bene Deos suadere, respondit; revocatisque amicis, in horam diei ferme secundam convivii tempus extraxit. Jam alii ex cohorte in stationem successerant, ante cubiculi fores excubaturi. Adhuc tamen conjurati stabant, vice officii sui expleta. Adeo pertinax spes est quam humanæ mentes, quam ingentes concupiscentiæ devoverunt. Rex benignius quam alias allocutus, discedere eos ad curanda corpora, quoniam tota nocte perstitissent, jubet: data singulis quinquaginta sestertia, collaudatque, quod etiam ab aliis tradita vice, tamen excubare perseverassent. Illi tanta spe destituti domos abeunt, & ceteri quidem exspectabant stationis suæ noctem.

Epi-

Epimenes, siue comitate Regis, qua ipsum inter
 conjuratos exceperat, repente mutatus, siue quia
 ceptis Deos obistere credebatur, fratri suo Eurylo-
 cho, quem antea expertem esse consilii voluerat,
 quid parateretur aperit. Omnibus Philotæ suppli-
 cium in oculis erat. Itaque protinus injicit fratri
 manum, & in regiam pervenit: excitatisque cu-
 stodibus corporis, ad salutem Regis pertinere quæ
 afferret affirmat: & tempus quo venerat, &
 vultus haud sane securi animi index. & moestitia
 e duobus alterius, Ptolemaum ac Leonatum ex-
 cubantes ad cubiculi limen excitaverunt. Itaque
 apertis foribus, & lumine illato sonitum mero ac
 somno excitant Regem. Ille paulatim mente col-
 lecta, quid afferrent, interrogat. Nec cunctatus
 Eurylochus, non ex toto domum suam adversari
 Deos dixit, quia frater ipsius, quanquam impium
 facinus ausus foret, tamen & poenitentiam ejus
 ageret, & per se perissimum profiteretur indicium,
 in eam ipsam noctem qua detegeret insidias com-
 paratas fuisse. Autores scelesti consilii esse quos
 minime crederet Rex. Tum Epimenes cuncta or-
 dine, conscriptorumque nomina exponit. Calisthe-
 nem non ut participem facinoris nominatum esse
 constabat, sed solitum puerorum sermonibus vir-
 tuperantium criminantiumque Regem faciles au-
 res præbere. Quidam adjiciunt, cum Hermolaus
 apud eum quoque verberatum se à Rege querere-
 tur, dixisse Calisthenem, meminisse debere eos
 jam viros esse. Idque an ad consolandam patien-
 tiam verberum, an ad incitandum juvenum dolo-
 rem dictum esset, in ambiguo fuisse. Rex animi
 corporisque sopore discusso, cum tanti periculi
 imago oculis oberraret, Eurylochum quinquagin-
 ta talentis, & cujusdam Tyridaris opulenti bonis
 donat protinus; fratremque, antequam pro salute

ejus precareretur, restituit: sceleris autem autores, interque eos Calisthenem, victos asservati jubet: quibus in regiam adductis, toto die & nocte proxima mero ac vigiliis graviter acquievit. Postero autem die frequens concilium adhibuit, cui patres propinque eorum de quibus agebatur interessant, ne de sua quidem salute securi: quippe Macedonum more perire debebant, omnium devotis capitibus qui sanguine contigissent eos. Rex inuici conjuratos, præter Calisthenem, iussitque quæ agitaverant sine cunctatione confessi sunt. Increpantibus deinde universis eos, ipse Rex, Quo suo merito tantum in semet cogitassent facinus, interrogat.

7. Stupentibus ceteris, Hermolaus, *Nos vero*, inquit, *quoniam nescimus quæ sit occidendi te consilium nostrum, puta non ut in regis imperare capisti sed quasi in principis dominaris.* Primus ex omnibus pater ipsius, Sopolis, patricidam etiam parentis sui clamitans esse confurgit, & ad os manu objecta, scelere & malis intamenentem, ultra negat audiendum. Rex, inhibito patre, dicere Hermolaum jubet quæ ex magistro didicisset Calisthene. Et Hermolaus, *Uxor*, inquit, *beneficio tuo, & dico quæ nostrum malis didici.* Quota pars Macedonum salutis tua superest? Quotusquisque n. n. è vilissimo sanguine? *Attalus, & Philotas, & Parmenio, & Lyncestes Alexander, & Cytus*, quantum ad hostes pertinet, vivunt; stant in acie, te clypeis suis protegunt, & pro gloria tua, pro victoria vulnera accipiunt, quibus tu egregiam gratiam remisisti. Alius mensam tuam sanguine suo aspersit. Alius ne simplici quidem morte dignatus est. Duces exercitus tuorum in equuleum impisii, Persis quos vicerant, fuere spectaculo. Armenio indicta causa cruciatus est: per quem Attalum occideram. Inuicem enim misere miserorum materis manibus ad expando supplicia. Et quos paulo ante ministros caros habuisti.

subito ab aliis jubes trucidari. Obstreperunt subinde cuncti Hermolao. Pater supremum strinxerat ferrum, percussurus haud dubie ni inhibitus esset à Rege: quippe Hermolaum dicere iussit, petiitque, ut causas supplicii augentem patienter audirent. Aegre ergo coercitis, rursus Hermolaus, *Quam liberaliter*, inquit, *puerum rudibus ad dicendum agere permittis!* At Cassius vox carere inclusa est, quia, ut potest dicere, cur enim non productum, cum etiam confecti audierint? Nempe quia liberam rememinentem animum tuum, ut ne rudem quidem pateris. At qui nihil eum se esse concedo, sunt hi qui necum rem publicam cogitantur. Nemo est qui consilium fuisse nobis (aliquem dicat, cum morti olim destinatus sis à iustissimo & patientissimo Rege. Hac ergo sunt Macedonum praemia, quorum ut supervacuo & sordide abuteris sanguine. At tibi triginta milia mulorum captivum aurum vehunt, cum milites nihil domum praeter gratias cicatrices relaturi sint. Rex tamen omnia tolerare potuimus, antequam nos Barbari dederes, & nostro more victores sub jugum mitteres. Persarum te vestis & disciplina delectat, patrios mores exasperas. Persarum ergo non Macedonum Regem occidere volumus: & retranfugam, belli jure, persequimur. Tu Macedonas voluisti genua tibi ponere, veneratque te ut Deum. Tu Philippum patrem avversaris, & si quis Deorum ante Iovem haberetur, fastidires etiam Iovem. Mirari si liberi homines superbiam tuam ferre non possumus? Quid speramus ex te, quibus aut in fontibus moriendum est, aut, quod tristius morte est, in servitute vivendum? Tu quidem, si emendari potes, multum mihi debes. Ex me enim scire coepisti, quid ingenui homines ferre non possunt. De cetero parce, quorum urbem senectutem supplicii ne oneraveris. Nos jube duci, ut quod ex tua morte petieramus, consequamur ex nostra. Hac Hermolaus.

At Rex, *Quam falsa sint*, inquit, *quae iste tradita à magistro suo dixit, patientia mea ostendit. Confessum enim*

ultimum facinus, tamen ut vos quoque, non solum ipse, audivetis, expetis, non imprudens cum permissem buic latroni dicere usurum eum rabie qua compulsus est ut me, quem parentis loco colere debet, vellet occidere. Nuper cum prociis se in venatione gessisset, more patrio, & ab antiquissimu Macedonia Regum usurpato, castigari eum iussi. Hoc & oportet fieri, & ut a tutoribus pupilli, à marito uxores, ferre quoque pueros huius aetatis verberare concedimus? Hac & scitis in ipsum mea, quam impia caede voluit ulcisci. Nam in ea eris qui mihi permittunt ut ingenio meo, quam mecum non ignoratis, & commemorare supervacuum est. Hic etiam patricidarum supplicia non probari, cum eadem essent, minime hercule admiror. Nam cum Parmenionem & Philotam laudat, suæ servit causa. Lyncestem vero Alexandrum his insidiatum capiti meo, à duobus iudiciis liberavi. Rhysum convictum, per biennium tamen distuli, donec vos postularetis ut tandem debiti supplicio scelus lueret. Atalium antequam Rex essem, hostem meo capiti fuisse meministi. Clytus utinam non coegisset me si irasci: cujus temerariam linguam, probra dicentem mihi & vobis, diutius tuli quam ille eadem me dicentem tulisset. Regum ducumque clementia non in ipsorum modo, sed etiam in illorum qui parent ingenis sita est. Obsequio mitigantur imperia. Ubi vero reverentia excessit animus, & summa imis confundimus, ut opus est ut vim repellamus. Sed quid ego mirer, istum crudelitatem mihi objecisse, qui avaritiam exprobrare ausus sit? Nolo singulos vestrum excitare, ne inuisam liberalitatem meam faciam si pudori vestro gravem fecero. Totum exercitum aspiciat: qui paulo ante nihil præter arma habebat, nunc argenteis cubilectis Mensis auro onerant, greges servorum ducunt, spolia de hostibus sustinere non possunt. At enim Persæ quos vicimus in magno honore sunt. Apud me quidem moderationis mea certissimum indicium est, quod ne victu quidem superbe impero. Veni enim in Asiam, non ut funditus everterem gentes, nec ut dimidiam

parrem terrarum solitudinem facerem: sed ut illic quoque
quos bello subegissem victoria mea non nocueret. Itaque
militant vobiscum, pro imperio vestro sanguinem fundant,
qui superbi habiti rebellassent. Non est diuturna possessio
in quam gladio inducimur. Benevolentiam gratia sempiter-
na est. Si habere Asiam, non transire volumus, cum his
communicanda est nostra clementia. Incurram si les stabile &
aeternum faciet imperium: & sane plus habemus quam cupi-
mus. Insatiabilis autem avaritia est, adhuc impere velle
quod jam circumspicit. Veruntamen eorum mores in Mace-
donas transfundo. In multis emergentibus esse video quae non
erubescamus imitari: ne aliter tantum imperium apte regi
potest, quam uti quidam & tractamus illis, & ab iisdem
discamus. Illud pene dignum visa fuit, quod Hiermolaut
postulabat à me, ut aufereremur Jovis, cuius oraculo agno-
sco. An etiam quid Dare respondant in mea potestate est?
Obtulit nomen filii mei: respice ipse rebus quas agimus
haud alienum fuit. Titum Indu quoque Deum esse me
credant. Fama enim bella constant: & saepe etiam quod
falso creditur est, veri vicem obtinuit. An me luxuria in-
dulgentem putatis omnia vestra auri & argentoque adornasse?
Assuevi nihil vilius hinc videri materia velut: Macedonas
invisos ea eris, nec auro quidem unum. Oculis ergo primum
eorum sordida omnia & haec ista spontaneam captam: &
docebo nos non auri aut argenti cupidos sed orbem terrarum
subacturos venire: quoniam gloriamque particula intercipere
voluisti, & Macedonas, & ex ademptis, devictis gentibus
adidit. At nunc mones me ut vestris parentibus paream.
Non oportebat quidem vobis, ut deinde me famulum, quo
crisieris periretis, si qua vobis parentum memoria & cura
est. Sed cum istum minem & videns, tu a se desisti infans
propinquo parenteque filius: & proficeor in eodem honore
futuros omnes socii quo fuerunt. Nam tuum Calisthe-
tem, cui vixit ut videretur, tuum latro et, si tu cur proci ve-
lis, ut coram his probra quae modo in me fecisti, modo audi-
sti, istius quoque ore referantur. Quem, si Macedo esset,

secum introduxissent. dignissimum, & discipulo magistrum.
Nunc Olynthio non idem juris est. Post hæc concilium
dimisit, tradique damnatos hominibus qui ex
eadem cohorte erant, iussit. Illi, ut fidem suam se-
vitæ Regi approbarent, excruciatos necaverunt.
Calisthenes quoque ante tortus interit, initi con-
siliū in caput Regis innoxius : sed haudquaquam
aux & assentantium accommodatus ingenio. Ita-
que nullius exdes maiorem apud Græcos Alexan-
dro excitavit invidiam, quam quod præditum
optimis moribus atque, à quo revocatus ad
vitam erat, cum interfecto Clyto mori persevera-
ret, non tantum occiderit, sed etiam torserit, indi-
cta quidem causa. Quam crudelitatem fera pœni-
tentia consecuta est.

9. Sed ne otium ferendis rumoribus natum ale-
ret, in Indiam movit, semper bello quam post vi-
ctoriam clarior. India tota ferme spectat Orien-
tem, minus in latitudinem quam recta regione
spatiosa : quæ Austrum accipiunt, in altius terræ
fastigium excedunt. Plana sunt cætera, multisque
inclivis amnibus Causaso monte ortis placidum
per campos iter præbent. Indus gelidior est quam
cæteri. Aquas venit à colore maris haud multum
abhorrentes. Ganges omnium ab ortu maximus,
à Meridiana regione decurrit, & magnorum mon-
tium juga recto alveo stringit. In eum objectæ ru-
pes inclinant ad Orientem. Uterque Rubro mari
accipitur findens ripas, multasque arbores cum
magna soli parte exforbet. Saxis quoque impedi-
tus crebro reverberatur. Ubi mollius solum re-
perit, itagnat, insulasque molitur. Acesines eum
auget. Ganges decursurum in mare intercipit : ma-
gnoque motu amnis uterque colliditur. Quippe
Ganges asperum os influenti objicit : nec repercus-
sa a jux cedunt. Dyardenes minus celebris audis

est quia per ultimam Indiam currit. Ceterum non
crocodili, sed et Nilos, sed etiam delphines,
ignotaque a multis gentibus bellis aethiopianis,
crebris nexibus subinde curant, ab incolis regni-
bus capiunt. Ea causa est, cur tenaces reliquias
jumentum nomine in mare emittat. Multis praeter
hos amittunt tota res, odidit, sed ignobilis,
quia non adeo interficiunt. Ceterum quae propio-
ra sunt mari. Aquilae maxime deurant, si cohi-
biti fugis montium ab insperata non penetrant.
Ita alendi, fugientium, sed deinde in illi plaga
mundus statim tempestat, et nonnulli in campis
fervore praesentunt. Indiam naves ostendunt.
rursusque ubi ceteri, sed etiam, etiam, etiam
etiam exsternunt, etiam, etiam, etiam, etiam
Mare est, quod in Indiam, etiam, etiam, etiam
retia est, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
men, propter quod, etiam, etiam, etiam, etiam
Terra hinc est, etiam, etiam, etiam, etiam
Libri
arborum, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
notas cepunt. Alios, etiam, etiam, etiam, etiam
sonum docent, etiam, etiam, etiam, etiam
fuit, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
non, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
quod, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
quod, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
Autum, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
in, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
Geramas
margis, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
illius, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
victorum, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
res, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
prelio, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
ingenia hominum,
tunc, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
mat. Corpora usque pedes, etiam, etiam
pedes, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
Lapilli ex auribus
pendunt, etiam, etiam, etiam, etiam, etiam
brachia quoque & lacertos auro colunt.

quibus inter populares aut nobilitas aut opes emi-
nent. Capillum pestunt sepius quam tondent. Men-
tum semper intonsum est. Reliquam oris cutem
ad levitatem exequant. Regum tamen luxuria,
quam ipsi magnificentiam appellant, supra om-
niū gentium vitia. Cum Rex te in publico con-
spici patitur, thuribula argentea ministri ferunt.
totumque iter per quod ferri destinavit odoribus
compleunt. Aurea lectica margaritis circumpen-
dentibus recubat. Distincta sunt auro & purpura
carbasa quæ indutus est: lecticam sequuntur ar-
mati corporisque custodes. Inter quos ramis aves
pendent, quis cantu feris rebus obtemperare docue-
runt Regia auras columnas habet, totas eas vitis
auro colata percurrit, aviumque, quarum visu ma-
xime gaudent, argenteæ effigies opera distinguunt.
Regia adeonibus patet. Cum capillum pestit atq;
cunctis tunc responsa legationibus, tunc iura popu-
li, tuus reddit. Dempis solis, odoribus illinuntur
pedes. Varius maximus labor est, inclasa viva-
tio animarum, inter vota cantusque pellicum figere.
binum eubæorum sagittæ sunt, quis emittunt
majore nexu quam efficitur: quippe telum, cujus
in levitate vis omnis est, inhabili pondere onera-
tur. Breviora itinera equo conficit. Longior ubi
expeditio est, elephante velunt currum, & tanta-
rum belluarum corpora tota contegunt auro. Ac
ne quid perditis moribus desit, lecticis aureis pel-
licum longus ordo sequitur. Separatum à Regine
ordine agmen est, æquatque luxuria. Fœminæ
epulas parant. Ab iisdem vinum ministratur, cujus
omnibus Indis largus est usus. Regem mero som-
noque sopitum in cubiculum pellices referunt, pa-
tio carmine noctium invocantes Deos. Quis cre-
dat inter hæc vitia curam esse sapientiæ? Unum
agreste & horridum genus est, quos sapientes vo-
cant

cant. Apud hos occupare fari diem pulchrum; & vivos se cremari jubent. Quibus aut segnis aetas, aut incommoda valetudo est, exspectatam mortem pro dedecore vitæ habent. Nec nilus corporibus quæ senectus solvit honos redditur. Inquinari putant ignem, nisi qui spirantes recipit. Illi qui in urbibus publicis moribus degunt, siderum motus scite spectare dicuntur, & futura prædicere. Nec quemquam admovent lethi diem credunt, cui exspectare interire liceat. Idcirco putant, quid quid colesce erperunt, labores maxime, quæ violare capitale est. Mentes in quinos denos descrips-
runt dies. Anni plene spatia servant. Lunæ cursu notant tempora, non ut plerique, cum orbem si-
dus implevit, sed cum te curvare cepit in cornua. & idcirco breviores habent menses, qui spatium eorum ad hunc Lunæ motum dirigunt. Multa & alia traduntur, quibus notari ordinem rerum laud-
sane opere pretium visibatur.

10. Igitur Alexander, fines Indiarum ingresso gen-
tium suarum Reguli occurrerunt imperata factu-
ri, illum tertiam fove gentium ad ipsos perve-
nisse memorantes. Patrem Liberum atque Her-
culem famæ cognitos esse: ipsum coram adesse
cernique. Rex benigne exceptos sequi iussit, isdem
itinerum ducibus usus. Ceterum cum amplius
nemo occurreret, Hephæstionem & Perdiccam
cum copiarum parte præmisit, ad subigendos
qui aversarentur imperium: iussitque ad flumen
Indum procedere, & navigia facere, quæ in ul-
teriora transportari posset exercitus. Illi, quia plu-
ra flumina superanda erant, sic junxere naves, ut
solutæ plaustris vehi possent, rursusque conjungi.
Post se Cratæro cum phalange iussit sequi, equi-
eatum ac levem armaturam eduxit, eosque qui
occurrerant levi prælio in urbem proximam com-
pulsit,

pulit. Jam supervenerat Craterus. Itaque ut principio terrorem incuteret genti nondum arma Macedonum expertæ, præcipit ne cui parceretur, munimentis urbis quam obsidebat incensis. Cæterum dum obequitabat mœnibus, sagitta ictus est. Cepit tamen oppidum, & omnibus incolis ejus trucidatis, etiam in recta sevitum est. Inde domita ignobili gente, ad Nysam urbem pervenit. Forte castris ante mœnia ipsa in sylvestri loco positis nocturnam frigus vehementius quam alias horrore corpora affecit, opportunumque remedium ignis oblatum est. Cælis quippe sylvis flammam excitaverunt, quæ igni alita oppidanorum sepulchra comprehendit. Vetusta cedro facta erant, conceptumque ignem late fudere, donec omnia solo æquata sunt. Et ex urbe primum canum latratus, deinde etiam hominum fremitus auditus est. Tum & oppidiani hostem. & Macedonas ipsos ad urbem venisse cognoscunt. Jamque Rex eduxerat copias, & mœnia obsidebat, cum hostium qui discrimen tentaverant obruti telis sunt. Aliis ergo deditionem, aliis pugnam experiri placebat: quorum dubitatione comperta, circumfideri tantum eos, & abstineri ex libris jussit. Tandemque obsidionis malis fatigati dedidere se. A Libero patre conditos se esse dicebant, & vera hæc origo erat. Sitæ est sub radicibus montis quem Mieron incolæ appellant. Inde Græci mentiendi traxere licentiam. Jovis semine Liberum patrem esse celatum. Rex situ montis cognito ex incolis, cum toto exercitu, præmissis com meatibus, verticem ejus ascendit. Multa hedera vitisque toto gignitur monte. Multæ perennes aquæ manant. Pomorum quoque varii salubresque succi sunt, sua sponte fortuitorum seminum fruges humo nutriente. Lauri baccæque, & multa in illis rupibus agrestis est syl-

va. Credo equidem non divino instinctu, sed lascivia esse profectos, ut passim hedera ac vitium folia decerperent, redimitique fronde toto nemore similes bacchantibus vagarentur. Vocibus ergo tot millium, praesidem nemoris ejus Deum adorantium, iuga montis collesque resonabant, cum omnia licentia a paucis (ut fere fit) in omnes serpenteque gesserat. Quippe velut in media pace, per herbas cunctasque frondem prostraverant corpora, ut licentiam non averfaret, sed eadem eas omnibus preberet, per decem dies. Idcirco pariter operatum h. belli exercitum. Quis negat, si tantam quoque gloriam sapienter foris quam cunctis esse beneficium? quippe ne epulantes quidem & sopitos merito aggredi ausus est hostis, haud secus bacchantium ululantiumque fremitu perterritus, quam si praeliantium clamor esset auditus. Eadem te scitas ab Oceano revertentes remulentos comessantesque protexit. Hinc ad regionem quae Dadala vocatur perventum est. Deseruerant incolae sedes, & in avios sylvestresque montes confugerant. Ergo Acadera transit, aequa uita & destituta incolentium, fuga. Itaque rationem belli necessitas mutavit. Divisi enim copiis, pluribus simul locis a moerore oppresse & qui expectaverant hostem, omni clade perdomiti sunt. Prolemzus plurimas urbes, Alexander maximas cepit; rursumque quas distribuerat copias junxit. Superato deinceps Chospe anio. Caneor in obsidione urbis operante. (Heziam incolae vocant) reliquit. Ipse ad Mazages venit, nuper Assiceno (cujus regnum fuerat) Amantio. Regioni quoque ubique praefata mater eius Cleophae Triginta millia pedum torbatur urbem, non solum, sed etiam opere munitam. Nam qua spectat Orientem, cingitur amne torrenti, qui praeraptis

rupris utrinque rupibus aditum ad urbem impedit. Ab Occidente & à Meridie, velut de industria, rupes præaltas admolita natura est, infra quas cavernæ & voragines longa vetustate in altum cavatajacent; quaque desinunt, fossa ingentis operis objecta est. Triginta quinque stadia murus urbem complectitur, cujus interiora saxo, superiora crudo latere sunt structa. Lateri vinculum lapides sunt, quos interpoluere, ut duriori materiæ fragilis incumberet: simulque terra humore diluta: ne tamen universa concideret, interpositæ erant trabes validæ, quibus injecta tabulara muros & tegebant & pervios fecerant. Hac munimenta contemplantem Alexandrum consilique incertum (quia nec cavernas, nisi aggere, poterat implere, nec tormenta aliter muris adinovere) quamvis muro sagitta percussit. Tum forte in suram incidit telum, cujus spiculo evulso adinoveri equum iussit: quo vectus, ne obligato quidem vulnere, haud segnius destinata exsquebatur. Ceterum cum eros laucium penderet, et cruore sicato fangescens vulnus aggravaret dolorem, disisse fertur, se quidem Iovis filium dici, sed corporis agri viam sentire. Non tamen ante se recepit in castra quam cuncta prospexit, & quæ fieri vellet edixit. Ergo sicut imperatum erat, alii extra urbem castra demoliebantur, ingentemque vim materiarum faciendo, aggeri detrahebant: alii magnarum arborum stipres cumulis, ac moles saxorum in cavernas deliciebant. Jamque ageat aqua erat summæ fastigium terræ. Itaque turres erigebantur, quæ opera ingenti militum ardore intra novum diem absoluta sunt. Ad ea videns Rex, nondum obducta vulnere cicatrice, processit, laudatisque militibus, adinoveri machinam iussit, & quibus ingens vis telorum in propugnatores effusa est: præcipue rudes talium

ralium operum terrebant mobiles turres; tantal-
que moles nulla ope quæ cerneretur adjutas,
Deorum numine agi credebant. Pila quoque mu-
ralia, & excussas tormentis prægraves hastas, ne-
gabant convenire mortalibus. Itaque desperata ur-
bis tutela, concessere in arcem. Inde, quia nihil
obestis præter deditionem placebat, legati ad Re-
gem descendunt veniam petaturi. Qua impe-
trata, Regina, cum magna nobilium feminarum
grege aureis patens vina libantium, processit. Ip-
sa genibus regis patro filio adorato, non veniam
modo, sed etiam pristinae fortunæ impetravit de-
cus: quippe appellata est Regina, & credidere qui-
dam plus forma quam munerationi datum. Pueri
quoque certe postea, ex ea utcumque genito, Ale-
xandro fuit nomen.

II. Hinc Polyperchon ad urbem Noram cum
exercitu missus, inconditos oppidanos praelio vi-
cit: intra munimenta compulso fecutus, urbem
in deditionem redegit. Multa ignobilia oppida de-
serta à suis venire in Regis potestatem. Quorum
incolæ amati petram Aeternum nomine occupave-
runt. Hanc ab Hercule frustra obsessam esse,
terræque motu coactum abstinere fama vulgave-
rat. Inopem consiliū Alexandrum, quia undique
præceps & abrupta rupes erat, senior quidam po-
situs locorum cum duobus filiis adiit, si pretium
operi esset, aditum se monstraturum esse promit-
tens. Octoginta talenta constituit daturum Ale-
xander, & altero ex juvenibus obside retento ip-
sum ad exsequenda quæ obtulerat dimisit. Levi-
ter amasis dux datus est Mullinus scriba Regis.
Hos enim circuitu, qui fallerent hostem, in sum-
mum jugum placebat evadere. Petra non ut plez-
que modicis ac molibus clavis in sublime fasti-
gium crevisset, sed in mea maxime modum erecta

est: cujus ima spatiosiora sunt, altiora in arctius
 coeunt, summa in acutum cacumen exsurgunt.
 Radices ejus Indus amnis subit, præaltus utrinque
 asperis ripis. Ab altera parte voragines eluviesque
 præruptæ sunt: nec alia expugnandi patebat via,
 quam ut replerentur. Ad manum sylva erat: quam
 Rex ita cædi jussit, ut nudi stipites jacerentur:
 quippe rami fronde vestiti impedissent ferentes.
 Ipse primus truncam arborem jecit, clamorque
 exercitus index alacritatis secutus est, nullo detre-
 stante munus quod Rex occupasset. Intra septi-
 mum diem cavernas expleverant, cum Rex Sagit-
 tarios & Agrianos jubet per ardua niti, juvenesque
 fortissimos ex sua cohorte triginta delegit. Ducés
 his dati sunt Charus & Alexander, quem Rex no-
 minis quod sibi cum eo commune esset admo-
 nuit. Ac primo, quia tam manifestum periculum
 erat, ipsum Regem discrimen subire non placuit.
 Sed ut signum tuba datum est, vir audaciæ prom-
 ptæ conversus ad corporis custodes sequi se ju-
 bet, primusque invadit in rupem. Nec de inde quis-
 quam Macedonum subleuit, relictisque stationi-
 bus sua sponte Regem sequebantur. Multorum
 miserabilis fuit casus, quos ex prærupta rupe
 lapsos amnis præterfluens haurit. Triste specta-
 culum etiam non periclitantibus. Cum vero alie-
 no exitio, quid ipsis timendum foret, admoneren-
 tur, in metam misericordia versa, non extinctos,
 sed semetipsos desebant. Et jam eo perventum
 erat undò sine perniciē, nisi victores, redire non
 possent; ingentia saxa in subeuntes provolventi-
 bus Barbaris, qui percussī, instabili & lubrico gra-
 du præcipites recidebant. Evaserant tamen Ale-
 xander & Charus, quos cum triginta delectis præ-
 miserat Rex, & jam pugnare cominus cœperant.
 Sed cum superne tela Barbari ingererent, sapius
 ipsi

ipsi feriebantur quam vulnerabant. Ergo Alexander, & nominis sui & promissi memor, dum acrius quam cautius dimicat, confossus undique obruitur. Quem ut Charus jacentem respexit, rueret in hostem, omnium præter ultionem immemor, cepit; multosque hasta quoddam gladio interemit. Sed cum tot unum incesse non manus, super amici corpus procubuit exanimis. Haud secus quam in par erat promptissimorum juvenum, cæterorumque militum interitu cecumotus Rex signum receptum dedit. Saluti fuit quod sensim & non repidi se receperunt, & Barbari hostem depulsi se conieci, non insilere cedentibus. Cæterum Alexander cum statisset desistere incepto, quippe nulla spes peritura petra ostendebatur, tamen speciem se standi non ob hoc esse perseverantis. Nam & iumenta ob idem posuit, & turres admoveri, & fatigare alios facere. Quas perennacia cognita, Indi per bidentium quidem ac curu noctes, cum ostentatione non inducunt modo sed etiam victoria, epulati sunt, tympana suo more pulsantes. Tertia vero nocte tympanorum quidem strepitus debuerat audiri, cæterum ex tota petra faces resurgebant, quas accenderant Sathari ut turiores scriptis fuga oblectata recte per invia laxa cursurus. Rex, Balacro qui specularetur præmissis, cognoscit petram fugaciorum esse desertam. Tum dato signo ut universi concitarentur, inter eosque fugientibus metum incussit, multique (quantum ad defect hostis) per subrica laxa perque invias cotes præcipitati occiderunt. Flores aliquam in ambrosiam parte multati, ab integris deserti sunt. Rex locorum magis quam hostium victor, tamen magnæ victoriae sacrificiis & cultu Deum satisfecit. Aræ in petra locatae sunt Minervæ Victoriæque. Ducibus itineris, quos subire jussit leviter armatos, et hi præmissis minora præstiterant, præmium cum fide reddiderunt ei.

12. Petrar regionisq; ei adjunctæ Sifocostio tutela permissa. Inde processit Echolimæ & cum angustias itineris obsideri viginti millibus armatorum ab Eryce quodam comperisset gravius agmen exercitus Cæno ducendum modicis itineribus tradidit. Ipse prægressus cum funditore ac sagittario, deturbatis qui obsiderant saltum, sequentibus se copias viam fecit. Indi, siue odio ducis, siue gratiam victoris Regis inuiti, Erycem fugientem adorti iniremerunt. cuiusque eius atque arma ad Alexandrum detulerunt. Ille factio in puritatem dedit: honorem de regis exemplo. Tunc ad flumen Indum sexreis decemque castris perierat, omniaque ut præceperat ad præciendum præparata ab Hephæstione repetit. Regnabat in ea regione Amphipolis, qui patri quoque fuerat tutor de ditione cum Alexandro. Et postmodum patris legatos viderat, qui consulerent, an regnare se interire vellet, an privatum operirentis adventum. Ille inloque ut regnaret non tamen præcavit ut utrumque tutum esset. Is benigne quidem exceperat Hephæstionem, gratiarum frumentum copiose ei præbuit, non tamen ei occurrerat, ne fidem ulli nisi Regis expectaretur. Itaque venienti obsideri cum armato exercitu egressus est. Elephantique quoque per modicum intervallo militum agmini imminuit, præfulgentium fecerant speciem. Ac primo Alexander non socium, sed hostem adventare credebat. Jamque & ipse arma milites capere, & equites discedere in cornu iusserat, paratos ad pugnam. At Indus, cognito Macedonum errore, iussis subsistere cæteris, ipse concitare quum quo vehabatur. Idem Alexander quoque fecit, siue hostis, siue amicus occurreret, vel sua virtute, vel illius fide tutus: coivere, quod ex utriusque vulnere posset intelligi, amicis animis: ceterum sine interprete non poterat conferri sermo. Ita-
que

que adhibito eo, Barbarus occurrisse se dixit cum exercitu, totas imperii vires protinus traditurum, nec expectasse dum per nuntios daretur fides. Corpus suum & regnum permittere illi, quem sciret gloriæ militantis, nihil magis quam famam timere perfidie. Lætos simplicitate Barbari Rex, & dextram fidei suæ pignus dedit, & regnum restituit. LV Elephanti erant, quos tradidit Alexandro, multaque pecora eximia magnitudinis; Tauros ad tria millia, pretiosum in ea regione acceptumque animis regnantium atmentum. Querenti Alexandro, plures agricultores haberet an milites, cum duobus Regionibus bellanti sibi maiore militum quam agricultum manu opus esse, respondit. Abisarus & Parysæus erant. Sed in Loro eminebat auctoritas. Uterque ultra Hydaspem amnem regnabat, & belli fortunam, quicquid erina inferret, experiri decreverat. Omphis, permittente Alexandro, & regium insignie sumpsit, & more gentis suæ, nomen quod patris fuerat: Taxilem appellare populares, sequente nomine imperium an quemcunque transiret. Ergo cum per triduum hospitaliter Alexandrum accepisset, quarto die & quantum frumenti copiis quas Hephæstion dixerat præbitum à se esse ostendit, & aureas coronas ipsi amicisque omnibus, præter hæc signati argenti octoginta talenta dono dedit. Quæ benignitate ejus Alexander miræ latus, & quæ is dederat remisit, & mille talenta ex præda quam vehēbat adjecit: multaque convivilia ex auro & argento vasa, plurimum Persicæ vestis, triginta equos ex suis cum iisdem insignibus quæ assueverant cum ipsum veherent. Quæ liberalitas, sicut Barbarum adstrinxerat, ita amicos ipsius vehementer offendit. E quibus Meleager super cœnam largiore vino usus, gratulari se Alexandro dixit, quod saltem in India reperisset dignum talentis

tis mille. Rex haud oblitus quam ægre tulisset quod Clytū ob linguæ temeritatem occidisset. iram quidem tenuit, sed dixit, Invidos homines nihil aliud quam ipsorum esse tormentum.

13. Postero die legati Abasara adire Regem: omnia ditioni ejus, ita ut mandatum erat, permittebant, firmataque invicem fide remittuntur ad Regem. Porum quoque hominis sui fama ratus ad deditionem posse compelli, misit ad eum Cleocharem, qui denuntiaret ei ut stipendium penderet, & in primo finium suorum aditu occurreret Regi. Porus alterum ex his facturum sese respondit, ut intranti regnum suum præsto esset, sed armatus. Jam Hydaspem Alexander superare decreverat, cum Barzentes, defectionis Arachosii author, victus, trigintaque elephantum simul capti, perducuntur, opportunum adversus Indos auxilium, quippe plus in bellis quam in exercitu spei aut virium illis erat. Gamaxusque Rex exiguae partis Indorum, qui Barzenti se conjunxerat, victus adductus est. Igitur transfuga & Regulo in custodiam, elephantus autem Taxili traditis, ad amnem Hydaspem pervenit, in cuius ulteriore ripa Porus confederat, transitu prohibuit hostem. LXXXV elephantos objecerat, eximio corporum robore, ultraque eis curruum CC& peditum XXX fere millia: in quibus erant sagittarii (sicut ante dictum est) gravionibus telis quam ut ante excuti possent. Ipsum vehebat elephantus super ceteras belus eminens: armaque auro & argento distincta corpus rara magnitudinis non stabant. Var animus robori corporis, & quantum inter rudes poterat esse sapientia. Macedonas non conspectus hostium solum, sed etiam fluminis quod transseundum erat magnitudo, deterrebat. Quatuor in latitudinem stadia diffusum profundo alveo & nusquam vada aperiente,

speciem vasti maris fecerat. Nec pro spatio aquarum late itagnantium imperium coercebat, sed quasi in arctum coeuntibus ripis torrens & elisus ferebatur, occultaque saxa inella ostendebant pluribus locis unda repercussa. Terribilior erat facies ripæ quam equi virique compleverant. Stabant ingentes vastorum corporum moles, & de industria irritata horrendo stridore aures fatigabant. Hinc hostis, hinc amnis capacia quidem bona spectora, & sæpe se experta, improvise tamen pavore percusserant: quippe instabiles rates nec dirigi ad ripam, nec tuto applicari posse credebant. Erant in medio amne insulæ crebræ, in quas Indi & Macedones nautes, levatis super capita armis, transibant. Ibi levia prælia conferebantur, & uterque Rex parvæ reidiscrimine summæ experiebatur eventum. Cæterum in Macedonum exercitu temeritate atque audacia insignes fuere Symmachus & Nicanor, nobiles juvenes, & perpetua partium felicitate, ad sovernendum omne periculum accensi. Quæis duobus promptissimi juvenum lanceis modo armati transivere in insulam quam frequens hostis tenebat, multosque Indorum nulla re magis quam audacia armati interemerunt. Abire cum gloria poterant, si unquam temeritas felix inveniret modum. Sed dum supervenientes contemptum & superbe quoque expectant, circumventi ab his qui occulti enataverant eminus obruti telis sunt. Qui effugerant hostem, aut imperu amnis ablati sunt, aut vorricibus impliciti. Hæque pugna multam fiduciam. Potiù erexit cuncta cernentis e ripa. Alexander inops consilii, tandem ad fallendum hostem talem dolum intendit. Erat insula in flumine amplior cæteris, solvestris eadem & tegendis insidiis apta. Fossa quoque præalta haud procul à ripa quam tenebat ipse, non pedites modo, sed etiam cum equis viros poterat abscon-

abscondere. Ut igitur à custodia hujus opportuni-
tatis oculos hostium averteret, Ptolemæum cum
omnibus turmis obequitare jussit procul insula, &
subinde Indos clamore terrere, quasi flumen trans-
urus foret. Per complures dies Ptolemæus id fe-
cit, eoque consilio forum agmenque suum ei par-
ti quam se petere simulabat coegit advertere.
Jam extra conspectum hostis insula erat. Alexan-
der in diversa parte ripæ statui suum tabernaculum
jussit, affuerantque comitari ipsum cohortem an-
te id tabernaculum stare: & omnem apparatus re-
giæ magnificentia hostium oculis de industria o-
stendit. Attalum, etiam æqualem sibi, & hand dis-
parem habitu oris & corporis, unum cum procul
viseretur, veste regiæ exornat præbitorum speciem
ipsum Regem illi ripe præsidere, nec agitare de
transitu. Hujus consilii effectum primo morata tem-
pestas est, mox adjuvit, incommoda quoque ad bo-
nos eventus vertente fortuna. Transire amnem
cum cæteris copiis in regionem insulæ (de qua ante
dictum est) parabat, averso hoste in eos qui cum
Ptolemæo inferiorem obsederant ripam, cum pro-
cella imbrem vix sub testis tolerabilem effudit, ob-
rutique milites nimbo in terram refugerunt, navi-
giis ratibusque deterritis. Sed tumultuantium fremitus,
obstreperantibus ripis, ab hoste non poterat au-
diri. Deinde momento temporis repressus est imber.
Cæterum adeo spissæ intendere se nubes, ut conde-
rent lucem, vixque colloquentium inter ipsos fa-
cies noscitur. Terruisset alium obducta nox
cælo, cum ignoto amne navigandum esset, forsitan
hoste eam ipsam ripam quam cæci atque improvi-
di, & ex periculo gloriam accersentes petebant, oc-
cupante: obscuritatem, quæ cæteros terrebant, suam
occasionem ratus, dato signo ut omnes silentio as-
cenderent in rates, eam qua ipse vehebatur primam
jussit

jussit expelli. Vacua erat ab hostibus ripa quæ petebatur: quippe adhuc Porus Ptolemaum tantum intuebatur. Una ergo navi, quam petra fluctus illiserat, hærente, ceteræ evadunt: armaque capere milites, & ire in ordine jussit.

14. Jamque agmen in cornua divisum ipse ducebat, cum Poro nuntiatur armis virisque ripam obtineri, & rerum adesse discrimen. Ac primo humani ingenii vitio spei lux indulgens, Abisarem belli socium (& ita convenerat,) adventare credebat. Mox liquidiore luce aperiente hostem, centum quadrigas & quatuor millia equitum venienti agmini Porus objecit. Dux erat copiarum quas præmisit Hages frater ipsius. Summa virtum in curribus: senos viros singuli vehabant, duos clypeatos, duos sagittarios ab utroque latere dispositos: ceteri aurige erant haud sane inermes, quippe jacula complura, ubi cominus præliandum erat, omissis habenis, in hostem ingerebant. Cæterum vix ullus usus hujus auxilii eo die fuit. Namque (ut supra dictum est) imber violentius quam alias fusus, campos lubricos & inequitabiles fecerat; gravesque & propemodum immobiles currus illuvie & voraginibus hærebant. Contra Alexander expedito ac levi agmine strenue invehit. Scythæ & Dahæ primi omnium invasere Indos. Perdiccam deinde cum equitibus in dextrum cornu hostium emisit. Jam undique pugna se movebat, cum ii qui currus agebant, illud ultimum auxilium suorum rati essent habenis in medium discrimen tuere cœperunt. Ancens id malum utrique erat. Nam & Macedonum pedites primo impetu obtinebantur, & per lubrica atque invia immissi currus excutiebant eos à quibus regebantur. Aliorum turbati equi non in voragines modo lacunasque, sed etiam in cœnem præcipitavere curricula.

ricula.
vere ac
dissipa
vidit,
Post e
pullar
nec it
sonum
agmin
bellan
mili a
xeran
tu, o
etiam
Mact
Regis
ta int
Ips
exc
tur b
mine
xand
rum
Cum
que
- Ho
um t
dextr
Leon
urget
mag
teru
ceps
impe
equ
ordi

ricula. Pauci tamen hostium tenus exacti penetra-
vere ad Porum, acerrime pugnam cientem. Is ut
dissipatos tota acie curtus vagari sine rectoribus
vidit, proximis amicorum distribuit elephantos.
Post eos posuerat pedites, ac sagittarios tympana
pulsare solitos. Id pro cœnu tubarum indis erat:
nec streptu eorum movebantur, olim ad notum
sonum auribus mitigatis. Hercules simulachrum
agmini peditem prætulerat: id maximum erat
bellantibus incitamentum, & deserville gestantes
militare flagitium habebatur. Capitis enim san-
xerant poenam, si quis ex acie non reuulisset, me-
tu, quem ex illa hoste quondam conceperant,
etiam in religionem venerationemque conuerso.
Macedones non bellantur modo, sed etiam ipsius
Regis aspectus parum perhibuit. Bellum disposi-
tæ inter armatos speciem turrium procul fecerant.
Ipsi Porus humana magnitudinis propemodum
excessu, et formam, et magnitudinem adire videba-
tur bellus qui vellebat, cunctum inter ceteras e-
minens, quantum alii ipse præstabat. Inque Ale-
xander contemnitur & Regem & agmen Indo-
rum. Tandem, inquit, per animas periculum vide-
am bellum simul & cum egregio viro est. Intuens-
que cœnui, Camoge, inquit, Ptolema Perdicæque
& hic Caïone committas, ut ex non hostium cornu impe-
tum ferro, uterisque me in medio ardore certamina, ipse
dextrum moveat, & turbato signa ruset. Tu Antigone, & tu
Leonate. Tu tamen in certamine non in median aciem, sed
urgens frontem Itala nostra prælongæ & valide non alias
magis quam auersa telum recte respice carum usus esse po-
terunt. Perturbate eos qui rebus in hac pars confodite. An-
teper genus maxime est. Quin sicut acies sunt. In hostem enim
impeto, in suos patere, agitur. Hæc & cœnui, concitat
equum primus, iamque (ut destinatum erat) invaserat
ordines hostium, cum Cœnus ingenti vi in luvum

nu invehitur. Phalanx quoque in mediam Indo-
rum aciem uno impetu prorupit. At Porus qua
equitem invehī fenterat: belluas agi iussit. Sed tar-
dum, & pene immobile animal, equorum veloci-
tatem aquare non poterat. Nec sagittarum quidem
ul us erat Barbaris usus. Quippe longas & prae-
graves, nisi prius intra statuerent arcum, haud sa-
tis apte & commode imponunt: tum humo lubri-
ca & ob id impediēte conatū, molientes ictus
celeritate hostium occupabant. Ergo pro Regis
imperio (quod fere tunc ubi turbatis acris metus
quam dux imperare con-^{stitit}it) totidem erant impera-
tores, quot agmina erant. Alius tangere aciem,
alius dividere, stare quidam, & nonnulli circum-
vehi teiga hostium iubebant. Nihil in medium
consulebatur. Porus tamen cum paucis, quibus
metu paucior fuerat pudor, colligere dispersos, ob-
vius hosti ire pergit, elephantosque ante agmen
suorum agi jubet. Magnū bellum iniecere terro-
rem, insolitusque visor non equos modo, tam
pavidum a l omnia animalia, sed viros quoque ordi-
nesque turbaverat. Jam tunc circumspiciebant lo-
cum paulo ante victore, cum Alexander Agria-
nos, & Thracas leviter armatos, meliorem con-
cursatione quam continuis militem, emittit in bel-
luas. Ingentem in vni telocum iniecere & elephan-
tis & regentibus eos. Phalanx quoque instare con-
stanter terris cepit. Sed quidam avidius persequen-
ti belluas, in semet irritare vulneribus. Obstru-
it ergo pedibus earum, ceteris, ut parcius instarent,
fuere documentum. Praecipue terribilis illa facies
erat, cum manu arma virosque corripient, & su-
per se regentibus traderent. Anteps ergo pugna
nunc sequentium, nunc fugientium elephantos, in
multum diei varium certamen extraxit, donec secu-
ribus (id namque genus auxilii praeparatum erat)

pedes

pedes
leviter
bellu
mort
timo
dem
eos p
que p
acit
rela
phan
ratis
ven
rat
mag
us b
tur
vit
tem
que
con
ge d
inte
pra
ulti
ri.
fici
tatu
reg
te r
diu
vir
ph
cie
ho
pe

pedes amputare coeperunt. Copidas vocant gladios
 leviter curvatos falcibus similes, quæis appetebant
 belluarum manus. Nec quidquam inexpectum non
 mortis modo, sed etiam in ipsa morte novi supplicii
 timor, omittebat. Ergo Elephanti vulneribus tan-
 dem fatigati, suos impetu sternunt, & qui rexerant
 eos, præcipitati in terram ab ipsis obterebantur. Ita-
 que pecorum modo magis pavidum quam infestum, ultra
 aciem exigebantur, cum Porus, destitutus à pluribus,
 tela multo ante præparata in circumfusos ex ele-
 phante suo cepit ingerere, multisq; eminus vulne-
 ratis, expositus ipse adiectus undique petebatur. No-
 vem jam vulnera hinc tergo, illinc pectore excepe-
 rat multoque sanguine profuso, languidis manibus
 magis elapsa quam excussa tela mittebat. Nec segni-
 us bellua instincta rabie nondum faucibus inveheba-
 tur ordinibus, donec rector belluæ Regem conspe-
 xit fluentibus membris, omissisq; armis viæ compo-
 rem mentis. Tum belluam in fugam concitat, se-
 quente Alexandro. Sed equus eius multis vulneribus
 confossus deficientique procubuit, posito magis Re-
 ge quam effuso. Itaque dum equum mutat, tardius
 insecutus est. Interim frater Taxilis Regis Indorum
 præmissus ab Alexandro, monere cepit eorum, ne
 ultima experiri perseveraret, dederatque se victo-
 ri. At ille, quamquam exhaustæ erant vires, de-
 ficiebatque sanguis, tamen ad notam vocem exci-
 tatus, *Aggeos*, inquit, *Taxilis fratrem, imperii*
regique sui præditorem, & telum, quod unum for-
 te non efflaxerat, contorsit in eum, quod per me-
 dium pectus penetravit ad tergam. Hoc ultimo
 virtutis opere educto, fugere acius cepit. Sed ele-
 phantus quoque, qui multa acceperat tela, defi-
 ciebat. Itaque sistit fugam, peditemque sequenti
 hosti objecit. Jam Alexander consecutus erat; &
 pertinacia Poræ cognita, verabat resistentibus par-

ei. Ergo undique & in pedites. & in ipsum Porum
rela congesta sunt: quæ tandem gravatus, labi ex
bellua cœpit. Indus qui elephantum regebat, de-
scendere eum ratus, more solito elephantum pro-
cumbere iussit in genna: qui ut se submisit, cæteri
quoque (ita enim instituerant) demittere corpo-
ra in terram. Ea res & Porum & cæteros victori-
bus tradidit. Rex spoliari corpus Fori, interem-
ptum esse credens, iussit, & qui detraherent lori-
cam vestemque concurrere, cum bellua domi-
num tueri, & spoliantes cœpit appetere, levatum-
que corpus ejus rursus domo imponere. Ergo
telis undique obtutur, confusique eo, in vehi-
culum Forus imponitur. Quæ Rex ut vidit alle-
vantera oculos, non odio sed miseratione com-
motus, *Quæ malum, inquit, amara te erexit, re-
rum mearum cognita sunt: bellum fortunam expertus, cum
Taxiles esset in deducere deventus mea tam propinquus
tibi exemplum? At ille, Quendam, inquit, percon-
taris, respondendo ex libertate quæ interrogando fecisti.
Neminem me fortiter esse censueram. Meus enim no-
veram vires, noniam expertus erat, firmiorem esse, &
belli docuit eventus. Sed nesci quidam peram felix sum,
secundus tibi. Rursum interrogatus, quid ipse victo-
rem statuere debere censeat? Quod me, inquit, dii
sibi suadet, quo expertus es quam caduca felicitas esset.
Plus monendo profecit, quam si precatus esset.
Quippe magnam tuam animi ejus interritam, ac
ne fortuna quidem infractam, non misericordia
modo, sed etiam honore excipere dignatus est. A-
grum curavit haud secus quam si pro ipso pugnasset.
Confirmatum, contra spem omnium, in amico-
rum numerum recepit. Mox donavit ampliore re-
gno quam tenuit. Nec sane quidquam ingenium
ejus solidius aut constantius habuit, quam admi-
rationem veræ laudis & gloriæ. Simplicius ramen*

faman

faman
a iui
eand
iple vi

D

lar, si

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

famam æstimabat in hoste quam in cive: quippe à suis credebat magnitudinem suam destrui posse; eandem clariorem fore, quo maiores fuissent quos ipse vicisset.

B R E V I A R I U M L I B. I X.

1. **D**ivulso Perse in Indiam peracta Alexander, rursus regem & urbes, quarum mores describitur, sibi subicit.

2. Gangaridæ & Pharræi aggressus, milites fatigatis & bellum deservientes, per ora orationis ad perseverantiam hortatur.

3. Cænis, militum nomine, Alexandro respondet, & paulo post morbo extinguitur.

4. Solus, & alii expugnatis regionem Oxidracarum & Malloriam ingreditur. Oratione ad milites habita, Barbaros fugat, eorumque oppidum, contempto Demophronte vate, confidet.

5. Tracipui saltu in Oxidracarum oppidum se immittens, graviter vulneratur, & firmissimis quibusdam ducibus assistentibus, oppidoque post aliquot dies expugnato, sibi suisque restituitur.

6. Ab amicis rogatus, ut saluti sue publicæque parceret, generose respondit, in insituito suo de domindo orbe perseverans.

7. Grecorum quorundam in Bactris defectio repressa. Dum Indorum legatos convivio excipit Alexander, inter Hortalam & Dioxiippum, qui tandem imparibus armis duce lo certant, rixa oritur. Paulo post Dioxiippus inimicorum calumniis ultra modum irritatus seipsum interemit.

8. Donis à legatis Indorum acceptis, Saraceni, Muscanos, Frassos, aliosque populos debellat; Ptolemæe venerata plaga accepta curato, ope cujusdam herbe, utriusque speciei in somnis Alexandro est oblata.

9. Cupidine visendi Oceani correptus, non sine periculis propter nauarum imperitiam, tandem voti sui compos redditur.

10. Ab Oceano in Arabianam, Gedrosiam & Indiarum regiones receditur: ubi cum fame & pestilentia luctatur exercitus: deinde liberatur, & animum restituitur. Unde sequens est promissus Arabiarum, Afer, superfluo Aspasius Satrapis cunctatus.

ALEXANDER in memorabili victoria laevis, qua finis Orientis fines apertos esse censebat, solvistiis casis, milites quoque, qua promptioribus animis reliqua belli inania obirent, pro concione laudatos docuit, quicquid indis virium fuisset in edificatione prostratum; ceteram opimam praedam terere, celebratasque opes in ea regione emungere, quam pererent. Proinde jam vilia & obsoleta esse spolia de Peris; gemmis margaritisque, & auro atque eliore Macedoniam Graciamque, non suam tantum domos, relecturum. Avidi milites & pecuniae & gloriae, si nunquam affirmatio eius fefellerat eos, pollicentur operam: dimissique cum bona spe, navigia aedificari iubet, ut cum totam Asiam percurrissent, finem terrarum mare invideret. Multa materia navalis in proximis montibus erat, quam cedere aggressi, magnitudinis in ista reperere serpentes. Rhinoceros quoque, rarum alibi animal, in iisdem montibus erant. Ceterum hoc nomen bolluis eis inditum a Graecis: seminis eius ignari aliud lingua sua usurpant. Rex duabus urbibus conditis in utraque fluminis, quod superaverat ripa, copiarum duces coronis & mille aureis singulos donat. Ceteris quoque proportionem aut gradu quem in militia obtinebant, eae navae ope-

rz. honos habitus est. Abisares, qui prius quam
 cum Poro dimicaretur legatos ad Alexandrum
 miserat, rursus alios misit, pollicentes omnia fa-
 cturum quæ imperasset, modo ne cogeretur cor-
 pus suum dedere. Neque enim aut sine regio impe-
 rio victuram, aut regnaturam esse captivum. Cui
 Alexander nuntiaripulit, si gravaretur ad se veni-
 ra, ipsum ad eam esse venturum. Hinc Poro am-
 neque desperato, ad interiora India processit Syl-
 ve erant prope innumera non solum diffusa,
 proce ilque & in eximium altitudinem editis ar-
 boribus umbrosa. Plerique rami instar ingentium
 stipitem flexi in humum, rursus quæ se curvave-
 rant erigebantur, adeo ut foret non rami
 resurgenti, sed arboris ex sua radice generate.
 Cæci temporis salubris, quippe & vim solis um-
 bre levans, & apertè largè manantibus. Ce-
 terum his quoque serpentina magna vis erat,
 squamis fulgorem auri reddentibus. Virus hand
 ullum magis noxium est: quippe mortuæ præiens
 mors sequetur, donec ab incolis reñdium ob-
 litum est. Hinc per desertam ventum est ad flumen
 Hydran. Iunctum erat flumini nemus opacum
 arboribus aliis inaltis, aggestumque pavonum
 multitudine frequens. Castris inde motis, oppi-
 dum hand procul possum corona capiti, obsidi-
 busque acceptis stipendium imponit. Ad magnam
 deinde (ut in ea regione) urbem pervenit, non
 mero solum, sed etiam paucè munitam. Cæterum
 Barbari vehiculis inter se juncti & ducaturi oc-
 currerunt. Alii tela, alii haste, alii secures erant:
 transliebantque in vehicula strento saltu, cum
 succurrere laborantibus suis vellent. Ac primo in-
 solitum genus pugne Mace dona tectant, cum e-
 minis & lazine re. Deinde prius in incondi-
 to agmine, ab utroque latere vehiculis circumfusi,
 repage

repugnantes fodere coeperunt. Et vincula quæis
 conferta erant iussit incidi, quo facilius singula
 circumvenirentur. Itaque ob huiusmodi suorum a-
 missis, in oppidum refugerunt. Eodem die Scalis
 undique admodum, multumque antea. Pater ter-
 nicitas saluti fuit: quæ eorum agmina quædam pa-
 dem transire, & in ultimam partem agerem in-
 trare terrorem, invicem exercere. De Dioum
 profecto, advenisse memorantes, Alexander ad vi-
 standam eam regionem Peduca cum expedita
 manu misso, partem copiarum sibi tradidit, ut
 is quoque Barbaros ad deditionem compelleret.
 Ipse ceteros ad urbem validam, in qua non alium
 quoque confugerant, intro, inivit. Operanti
 missis qui Regem deprecarentur, nihilominus bel-
 lum parabant: quippe omnes in diversa con-
 silia diduxerat vulgum. Alii omnia deditione po-
 tiora; quidam nullam opem in ipsis esse dicebant.
 Sed dum nihil in commune consultur, qui dedi-
 tioni imminebant apertis portis hostem recipiunt.
 Alexander, quanquam belli autoribus iure poterat
 irasci, tamen omnibus venia data, & obsidibus ac-
 ceptis, ad proximam demum urbem castrum movit.
 Obsides ducebantur ante agmen: quos cum è mu-
 ris agnovissent, utpote gentis ejusdem, in collo-
 quium convocaverunt. Illi clementiam Regis si-
 mulque vim commemorando, ad deditionem eos
 compulere: ceterasque urbes simili modo deditis
 in fidem accepit. Hinc in Regnum Sophitis per-
 ventum est. Gens, ut Barbari, sapientia excellit,
 bonisque moribus regitur. Genitos liberos non
 parentum arbitrio tollunt aluntque; sed eorum
 quibus spectandi infantium habitum cura manda-
 ta est. Si quos segnes aut aliqua membrorum par-
 te inutiles notaverunt, necari jubent. Nuptiis co-
 eunt, non genere ac nobilitate conjunctis, sed ele-

sta

sta co-
 beris.
 move
 sz era
 arma
 defere
 rent:
 duob
 nes B
 auro
 bat.
 que 8
 ex au
 li. B
 tradit
 que,
 dam
 dicun
 festi.
 confp
 mitti
 lerite
 veran
 aliis
 batur
 tinaci
 & inc
 debat
 que
 nand
 mori
 quam
 bus c
 igitu
 proce
 subeg

ta corporum specie : quia eadem æstimatur in liberis. Hujus gentis oppidum, cui Alexander admo-
verat copias, ab ipso Sophite obinebatur. Clau-
sz erant portæ, sed nulli in muris turribusque se
armari ostendebant : dubitabantque Macedones,
deservissentne urbem incolæ, an fraude se occule-
rent : cum subito patefacta porta. Rex Indus cum
duobus adultis filiis occurrit, multum inter om-
nes Barbaros eminens corporis specie. Vestis erat
auro purpuraque distincta, quæ etiam crura vela-
bat. Aut eis soleis insuerat gemmas. Lacerti quo-
que & brachia margaritis ornata erant. Pendebant
ex auribus insignes candore & magnitudine lapil-
li. Baculum aureum berylli distinguebant. Quo
tradito, precatus ut sospes acciperet, se, liberos-
que, & gentem suam dedit. Nobiles ad venan-
dam canes in ea regione sunt. Lacratu abstinere
dicuntur eum videre feram, leonibus maxime in-
festi. Horum vim ut ostenderet Alexandro, in
conspectu leonem eximie magnitudinis jussit e-
mitti, & quatuor omnino admoverti canes, qui ce-
leriter occupaverunt feram : cum ex iis qui assue-
verant talibus ministeriis unus, canis leoni cum
aliis inhzrentis crus avellere, & quia non seque-
batur ferro amputare cœpit : nec sic quidem per-
tinacia victa, rursus aliam partem secare institit ;
& inde non segnius inhzrentem, ferro subinde cæ-
debat. Ille in vulnere feræ dentes moribundus quo-
que infixerat. Tantam in illis animalibus ad ve-
nandum cupiditatem ingenerasse naturam me-
morizæ proditum est. Equidem plura transcribo
quam credo. Nam nec affirmare sustineo de qui-
bus dubito, nec subducere quæ accepi. Relicto
igitur Sophite in suo regno, ad fluvium Hypasin
processit, Hephæstione, qui diversam regionem
subegerat, conjuncto. Phegelas erat gentis proxi-
ma

ma Rex, qui popularibus suis colere agros (ut as-
sueverant) iussis, Alexandro cum donis occurrit.
Nihil quod imperaret decretaus, biduum apud
eum substitit.

2. Rex tertio die annem superare decreverat
transitu difficilem, non spatio solum aquarum, sed
etiam saxis impeditum. Percontatus igitur Phege-
lam quæ noventa erant, undecim dierum ultra
flumen per vastas solitudines ite esse cognoscit:
excipere deinde Gangem maximum totius Indix
fluminum. Ulteriorem ripam colere gentes Gan-
garidas & Parrasios, eorumque Regem esse Ag-
grammen, viginti millibus equitum ducentisque
peditum obsidentem vias. Ad hæc quadrigarum
duo millia trahere, & præcipuum terrorem ele-
phantos, quos trium millium numerum explere
dicebat. Incredibilia Regi omnia videbantur. Igi-
tur Porum (nam cum eo erat) percunctatur an
veta essent quæ dicerentur. Ille vires quidem gentis
& regni haud falso jactari affirmat. Cæterum qui re-
gnaret non modo ignobilem esse, sed etiam ulti-
mæ sortis: quippe patrem ejus consorem vix diu-
no questu propulsantem famem, propter habitum
haud indecorum cordi fuisse Regina. Ab ea in
propiores ejus qui tum regnasset amicitia lo-
cum admotum, intersecto eo per insidias, sub spe-
cie tutelæ liberum ejus invasisse regnum, necatis-
que pueris, hunc qui nunc regnat generasse, invi-
sum vilemque popularibus, magis paternæ fortu-
næ quam suæ memorem. Affirmatio Pori multi-
plicem animo Regis injecerat curam: hostem bel-
luasque spernebat: situm locorum & vim flumi-
num extimescebat. Relegatos in ultimum pene re-
rum humanarum persequi terminum & eruere
arduum videbatur. Rursus avaritia gloriæ, & insa-
tiabilis cupido famæ, nihil invium, nihil remo-
cum

tum videri sinebat. Et interdum dubitabat, an Macedones tot cimensi spatia terrarum, in acie & in castris senes facti, per objecta flamina, per tot naturae obstantes difficultates, secuturi essent. Abundantes onustoque præda, magis parva frui velle, quam acquirenda fatigari. Non idem tibi & militibus animi esse. Se totius orbis imperium mente complexum, a thue in operum sacrum primordio stare. Militem labore defatigatum, proximum quemque fructum, finito tandem periculo, expectare. Vicit ergo cupido rationem, & ad concionem vocatis militibus, ad hunc maxime modum disseruit: Non ignari, milites, multa quæ terrere vos possent ab incolis India per hos dies deinde sciri esse iactata. Sed non est improvisum his mentientibus a vanitatibus. Sic Cilicia famas, si Mispotamica campos, Tigrum & Euphratem, quorum alterum vado transivimus, alterum ponte terribilem fecerant Perse. Nunquam ad liquidum fama perducitur omnia. Illa tradente, majora sunt vera. Nostra quoque gloria cunctis exsuperat, plus tamen habet nominis quam operis. Mihi loquax bellum offerentes maximum speciem, qui Hydaspem amnem, qui cetera auditis maiora quam veris sustinere posse credebat? o imbecile fuisse ex Asia, si nos jam non debellare putarent. Creditisne elephantorum greges majores esse, qui nos quam armentorum sunt & eam & rariorem sit animal, nec facile capatur, multoque difficilius murgetur. At qui eadem variis opibus peditum equitumque meminerat. Nam si non quod ius fissum est, hoc placidius stagnat, prope angustis ripis excelsa, & in angustiores alvum elisa, torrentes aquas invehunt: contra spatio alveus non effusus est. Trastera in ripa omne periculum est, ubi applicantes navigia hostis expectat. Ita quantum non per sciamen intervenit, idem fatorem discrimen est evadentium in terram. Sed omnia ista vera esse fingimus. Utinam te vos magnitudo belluarum, an multitudo hostium terret? Quid perunces ad elephantos, præsens habemus exem-

exemplum: in suos vehementius quam in nos incurrerunt. **Tam** vasta corpora securibus fatisque mutilata sunt. **Quid** autem interest, totidem sint quot Torus habuit, aut tria milia, cum uno aut altero vulneratum, ceteros in fugam declinare videamus? Deinde paucos quoque incerta de regione congregata vero tot millia impa fecerunt, ut nec stare nec fugere potuerint in hatis et armorum corporum moles. Equidem sic animalia ista contempsi, ut cum haberem, ipse non opposuerim, suis gressibus, suis sensibus hostis et periculis inferre. At enim equum suumque multitudinem vos commovit. Cum pauci enim pugitare possent, et nunc primum inconditam sustinebitis, etiam si bellum, et sua multitudinem invicti Macedoniae hostes, etiam in armis, et Cilicia inundata cruore perjavimus. Sed et illi, et ipsi campi devictorum a nobis etiam terrarum, et vestra legiones numerare coepistis, postquam a se invicem in ipsa vincendo fecistis. Cum per Haliacmonem, et per Hellespontum, de paucitate nostra cogitandum foret, etiam de Bactriana sequuntur, Bactriana iuxta praesentem, etiam de Bactriana inter nos militavit. Nec tamen illi ista consilio. Vestras manus intueor, vestram virtutem, etiam quod gesturus sum vadem praedemque habeo. Quandoque vobis in mare stabo, nec meos nec hostium exercitus numeravero. Vos modo animos mihi: plenos alacritatis, et fidei, et audaciae. Non in limine operum laborumque nostrorum, sed in exitu flammis. Pervenimus ad Soli situm, et Oceanum, et per hanc gratia: inde victores, perdomito sine terrarum, reverentiam in patriam. Nolite quod pugnae agere, etiam in hanc gratia: per inertiam amittere et manum. Illi sunt periculis praemia: dices eadem etiam in hanc gratia: etiam in hanc gratia: ad gloriam vos duco, etiam in hanc gratia: etiam in hanc gratia: Dignus qui mihi in expertis, etiam in hanc gratia: etiam in hanc gratia: Dignus qui mihi in expertis, etiam in hanc gratia: etiam in hanc gratia: Per vos, gloriaeque vestrae, etiam in hanc gratia: etiam in hanc gratia: exceditis, perque etiam in hanc gratia: etiam in hanc gratia: quibus invicti contendimus, etiam in hanc gratia: etiam in hanc gratia: nec

rit. Tandem universa concione effusus flente, Cœ-
 nus ausus est, cunctatibus ceteris, proprius tribunal
 accedere, significans se loqui velle. Quem ut videre
 milites detraherentem galeam capiti. (ita enim Re-
 gem alloqui mos est) honorari ex petunt et causam
 exercitus ageret. Tum Cœnus, *Qui prohibeant*, inquit,
a nobis impia mentes, et profecto prohibent, dum animus est
tuus qui fuit semper, ne quo se deus, quædam periclitari san-
guine nostro commendare poterit, dum tuum mentis. *Uxor de se*
perseverat, inter nec quoque. *Et sic*. *Et conjunguntur, ut mo-*
tibi cecidi est, sequimur, et, ut sic loquar, deus si audire tu
non fietas, tuorum multum meo est, et sic meo necesse est ultima
expressam, prope, quæso, prope, tuum, et sic meo, et sic meo
spicimus, tuum, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
cutura. Vixisti, Rex, meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
sed etiam maluit. Quidquid meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
plurimum, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
celi omnia actant. Et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
in alium erem, prope, et sic meo, et sic meo, et sic meo
ignotam. Inter se, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
et cultus, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
lesores. Prope, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
Vixisti enim, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
jam est. Invenit corpora ex sanguine, et sic meo, et sic meo, et sic meo
ut exatretur, prope, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
ficiunt. Vixisti, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
non potest. Invenit enim, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
que lenia est, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
servi ipsorum, prope, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
Omnia videtur, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
ramus, sed bello. Inter se, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
pulcherrimum, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
multitudinem, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
mentem esse, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
huc penetrare in, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo
vasta est. Quo, et sic meo, et sic meo, et sic meo, et sic meo

relat

relat
 petu
 rit O
 ra di
 ut in
 quem
 Ut fi
 que
 conf
 ces. p
 satio
 prec
 tigar
 tribu
 ter a
 est. t
 quæd
 mun
 bilia
 habit
 fieri
 tens
 castra
 us m
 prop
 lum
 Jam i
 Inter
 equit
 septen
 millie
 tribu
 turus
 dante
 effinit
 adific

rebus humani terminum coluit esse natura. Cui circum-
peta gloria, qua ad mare posita est? Hic quoque occur-
rit Oceanus. Nisi mare vitare, pervenimus quo ita fortu-
na ducit. Hæc reuocem, quam finit cum his legum malis: non
ut mirro circumstantiæ extenuis gratiam, sed ut vocem lo-
quentium potius quam ut gemitum meum mutantium audires.
 Ut finem orationi Cæcus imposuit, clamor undi-
 que cum ploratu oritur Regem patrem, dominum,
 confusis appellantium vocibus. Jamque & alii du-
 ces, præcipueque seniores, qui eis ob aetatem & excu-
 satio honestior erat & auctoritas major, eadem
 precabantur. Ille nec castigare obstinatos, nec mi-
 tigare poterat iratos. Itaque inceps consilii desilivit
 tribunali, claudique regiam iussit, omnibus præ-
 ter assuetos adire prohibitis. Iudum ita datum
 est, tertio die processit, erigique duodecim aras ex
 quadrato laxo, monumentum expeditionis suæ;
 munimenta quoque castrorum si sint extendi, cu-
 biliaque simplicioris formæ quam pro corporum
 habitu reliquit in speciem omnium in ageret, po-
 tentiali fallax miraculum præparans. Hinc repe-
 tens qua euentus erat, ad flumen Acesinem locat
 castra. Ibi forte Canus nosterbo extinctus est: cu-
 jus morte ingemuit Rex quidem; adiecit tamen,
 propter paucos dies longam orationem eum exor-
 tum, tanquam solus Macedoniam visurus esset.
 Jam in aqua classis quam aedificari iusserat fabar,
 Inter hæc Memnon ex Thracia in supplementum
 equitum VI milia, præter eos ab Harpalo, peditum
 septem milia adduxerat, armaque viginti quinque
 milia auro & argento calata perulerat: quæ dis-
 tributis, vetera cremari iussit. Mille navigiis adi-
 turus Oceanum, discorde & vetera odia retra-
 dantes Torum & Taxilem Indiæ Reges, firmata per
 affinitatem gratia, reliquis in suis regnis, summo in
 adificando, classe, miliorum studio utus. Oppida quo-
 que

que duo condidit, quorum alterum Niceam appellavit, alterum Bacephalon, equi quædam audierat memorie ac nomini dedicans urbem. Elephantis deinde & impedimentis terra sequi iussis, secundo amne defluxit, quadraginta ferme stadia singulis diebus procedens, ut opportunis locis exponi abinde copæ possent.

4. Ierventum erat in regionem in qua Hydaspes amnis Ariam committit. Hinc decurrit in fines Scythum. Hinc exercitus Herculis majores suos esse commemorant: agros relictos se cepisse sedem quam ipsi obtinebant. Elephas pro velle, clavis pro tela erant. Mileses etiam cum Graeci mores ecceterosque fuisse superos ostendebant vestigia. Hic excenagades fectus. CL. maria processit. Depopulat itque regionem, oppidum caput eius corona cepit. XL pedum a totius Asia genivis ipsi fluminum opposuerat, quæ, lanne superato, in fugam compulsi, inclusosque montibus expugnat. Puberes interfecti sunt, cæci venarunt. Alteram deinde urbem expugnare afortus, magna que vi defendentium pulsus, multos Macedonum amisit. Sed cum in obfidiione perseverasset, oppidani desperata salute ignem subiecere tectis, se quoque ac liberos conjugesque incendio cremant. Quod cum ipsi auferent, hostes extinguere nova forma pugne erat. Delebant incolæ urbem, hostes defendebant: adeo etiam naturæ iura bellum in contrarium mutat. Arx erat oppidi intacta, in qua presidium dereliquit. Ipse navigio circumvestitus est arcem: quippe tria flumina, tota India præter Gangem maxima, munimento arcis applicant undas. A Septentrione Indus alluit, à Meridie Acesines Hydaspis confunditur. Cæterum amnis colis maritimis similes fluctus movet, multoque ac turbido limo, quod aquarum concursu subinde turbatur;

batur
cogit
& na
duce
hinc
occu
gia su
regi
Rex
ta na
batur
rus ter
haud p
lum t
Ergo
que vi
tus, c
deres u
dem na
sed in
lum fu
num
process
carum
litos,
lia juni
equit
At Mac
æos se
lum cur
noveru
sis voci
amnem
non tan
gentibu
Oceanu

batur, iter qua meant navigia in tenuem alveum cogitur. Itaque cum crebri fluctus se invherent, & navium hinc proras, hinc latera pullarent, subducere nati & experunt. Sed ministeria eorum hinc metus, hinc praecipida celeritate fluminum occupantur. In oculis duo majora omnium navigia submersa sunt: leviora, cum & ipsa nequirent regi, in ripam tamen innoxia expulsa sunt. Ipse Rex in rapidissimos voraces incidit, quibus intortavis obliquis, & gubernaculi impatiens, agebat. Jam vellem detraxerat corpori, projecturus tenet in flumen, antequam ut exciperent eum haud procul stabant: aperiebaturque anceps periculum tam natantibus quam navigare perseverantibus. Ergo ingenti certamine concitant remos, quantaque vis humana esse poterat, adnota est, ut fluctus, qui se invhebant, everberarentur. Fandi credes undas, & retro gurgites cedere. Quibus tandem navis erepta, non tamen ipsis applicabatur, sed in proximum vadum illiditur. Cum amne bellum fuisse credere. Ergo ars pro numero fluminum positis, sacrificioque facto, triginta stadia processit. Inde ventum est in regionem Oxydracarum Mallorumque: quos alias bellare inter se solitos, tunc periculi societas junxerat. Novem milia juniorum peditum in armis erant: praeter hos equitum decem milia, nongentaeque quadrigae. At Macedones, qui omni discrimine jam defunctos se esse crediderant, posteaquam integrum bellum cum ferocissimis India gentibus superesse cognoverunt, improvise metu territi rursus seditiosis vocibus Regem increpare coeperunt. Gangem amnem & quae ultra essent coactos transmittere, non tamen finisse, sed mutasse bellum: indomitis gentibus se obiectos, ut sanguine suo aperirent ei Oceanum, Trahi extra sidera & solem, cogique

adire quæ mortalium oculis natura subduxerat. Novis identidem armis novos hostes existere. Quos ut omnes iudant fugenque, quod præmium ipsos manere caliginem ac tenebras, & perpetuam noctem profundo incubantem, repletum immanium belluarum gregibus fœtum, immobiles undas, in quibus emoriens natura defecerit. Rex non sua, sed militum sollicitudine anxius, concione advocata docet, imbelles esse quos metuant. Nichil deinde præter has gentes obitare, quominus terrarum spatia cernant, ad finem finium mundi laborumque perveniant. Cessasse illis metuentibus Gangem, & multitudinem nationum, quæ ultra annum essent declinasse iter ad ubi per gloria, minus periculum esset. Jam prospicere se Oceanum: jam perire ad ipsos auram maris: ne inviderent sibi laudem quam peteret. Mercuris & Liberi patris terminos transgressos illos. Regi quo parvo impendio immortalitatem famæ daturos. Paterentur se ex India redire, non fugere. Omnis multitudo, & maxime militaris, mobili impetu fertur. Ita seditionis non remedia quam principia majora sunt. Non alias tam alacer clamor ab exercitu est redditus, jubentium duceret Diis secundis, & aquaret gloria quos amularetur. Lætus his acclamationibus ad hostes prominus castra movit. Validissimæ Indorum gentes erant, & bellum impigre parabant, ducemque ex natione Oxvdracum spectatæ virtutis elegerant, qui sub radicibus montis castra posuit, lateque ignes, ut speciem multitudinis angeret, ostendit; clamore quoque, ac sui moris ululatu, identidem acquiescentes Macedonas frustra terrere conatus. Jam lux apperebat, cum Rex iudicia ac spei plenus, alacres milites arma capere & exire in aciem jubet. Sed mœne an seditiones oborta inter ipsos subito profu-

gerunt

geru
occu
eunt
ad o
fuge
mor
zum
obli
Pen
per
sper
libi p
disse
ante
vate
dit r
que
na e
stin
seps
ia m
puls
tur
telo
ricu
sua
baa
vade
bus
bat
radi
f
cum
ipse
auf
gis

gerunt Barbari. Certe avios montes & impeditos occupaverunt. Quorum agnem Rex frustra persecutus, impedimenta cepit. Perventum deinde est ad oppidum Oxydracorum, in quod plerique confugerant, haud majore fiducia moenium quam armorum. Jam admovebat Rex, cum vates monere eum cepit, ne committeret, aut certe differret oblidionem: vitæ ejus periculum ostendit. Rex Demophoonta (is namque vates erat) intuens, *Si quis, inquit, te artibus intentum & extra spectantem sic interpellat, non dubitem quin incommodus ac molestus videri tibi possit.* At cum ille ita prorsus futurum respondisset: *Censesne, inquit, tantas res, non pecudum fibras, ante oculos habentes, futurum esse majus impedimentum quam nunc superstitione captum?* Nec diutius quam respondit moratus, ad moveri jubet scalas: cunctantibusque cæteris, evadit in murum. Angusta muri corona erat. Non pinna, sicut alibi, fastigium ejus distinxerant, sed perpetua lorica obducta transitum sepeferat. Itaque Rex hærebat magis quam stabat in margine, clypeo undique incidentia tela propulsans. Nam ubique eminus ex turribus petebatur. Nec subire milites poterant, quia superne vitelorum obtruebantur. Tandem magnitudinem periculi pudor vicit: quippe cernebant cunctatione suadedi hostibus Regem. Sed festinando morabantur auxilia. Nam dum pro se quisque certat evadere, oneravere scalas: quæ non sufficientibus, devoluti, unicam spem Regis sefellerunt. Stabat enim in conspectu tanti exercitus velut in solitudine destitutus.

¶ Jamque levam, qua clypeum ad ictus circumferebat, lassaverat, clamantibus amicis ut ad ipsos desiliret, stabantque excepturi: cum ille rem ausus incredibilem atque inauditam, multoq; magis ad famam temeritatis quam gloriæ insignem.

Q

Nam

Namque in urbem hostium plenam præcipiti salu
semet ipse immisit, cum vix sperare posset dimi-
cantem certe & non inultum esse moturum:
quippe antequam assurgeret, opprimi poterat, &
eapi vivus. Sed forte ita libraverat corpus, ut se
pedibus exciperet. Itaque transiit pugnam, &
ne circumiri posset fortuna præcederat. Vetus ar-
bor haud procul muro ramos multa fronde vesti-
tos, velut de industria Regem protegentes, obiece-
rat. Huius spatioso stipiti corpus, ne circumpos-
set, applicuit. Clypeo tela quæ ex adverso ingere-
bantur excipiens. Nam cum unum procul tot
manus peterent, nemo tamen audebat propius ac-
cedere. Missilia ramis plura quam clypeo incide-
bant. Pugnabat pro Rege primum celebrari nomi-
nis fama, deinde desperatio, magnum ad honeste
moriendum incitamentum. Sed cum subinde ho-
stis afflueret, iam ingentem vim telorum excepe-
rat clypeo, iam galeam saxa perfregerant, iam con-
tinuo labore gravia genua succiderant. Itaque con-
temptim & incaute qui proximi steterant incur-
rerunt: ex quibus duos gladio ita excepit, ut ante
ipsum exanimis procumberent. Necququam de-
inde propius incessendi eum animus fuit: procul
jacula sagittasque mittebant. Ille ad omnes istos
expositus, ægre jam exceptum poplitebus corpus
tuebatur, donec Indus duorum cultro eum sagit-
tam (namque Indis, ut ante diximus, huius ma-
gnitudinis sagittæ erant) ita excussit, ut per thoracem
paulum super iaculis dexterum infingeretur. Quo
vulnere afflictus, magna vi sanguinis emi-
cante, remisit arma moribundo similis, adeoque
resolutus, ut ne ad vellendum quidem telum suffi-
ceret dextra. Itaque ad exspoliandum corpus qui
vulneraverat alacer gaudio occurrit. Quem ut in-
jicere corpori suo manus sensit, credo ultimi de-
decoris

decoris
cavit
erone
procul
timus
tur, e
ad con
imper
re. Se
genua
congr
oppid
vestigi
sto A
riam
except
tus, h
intra
tenis i
Ex qu
ribus
celles
men
avide
ista se
& Per
peum
que g
sustine
Reg
quod
memo
liti er
res fu
Non f
tur.

decoris indignitate commotus, linquentem revocavit animum, & nudum hostis latus subiecto mucrone hausit. Jacebant circa Regem tria corpora, procul stupentibus cæteris. Ille, ut antequam ultimus spiritus deficeret, dimicans jam extinguere-
 tur, clypeo se allevare conatus est: & posteaquam ad conitendum nihil supererat virium, devtera impendentes ramos complexus tentabat assurgere. Sed ne sic quidem potens corporis, rursus ingenua procumbit, manu provocans hostes, si quis congredi auderet. Tandem Peucestes per aliam oppidi partem, deturbatis propugnatoribus, muri vestigia persequens, Regi supervenit. Quo conspecto Alexander jam non vitæ sœx, sed mortis solacium supervenisse ratus, clypeo fatigatum corpus excepit. Subit inde Timæus, & paulo post Leonatus, huic Aristonius pervenit. Indi quoque cum intra moenia Regem esse comparsissent, omissis cæteris illuc concurrerant, urgebantque protegentes. Ex quibus Timæus, nullus adverso corpore vulneribus acceptis egregiaque edita pugna, cecidit. Peucestes quoque tribus jaculis confossus, non solum seuto, sed Regem regebatur. Leonatus dum avide mentes barbaras submovit, cervice graviter ista semianimis procubuit ante Regis pedes. Jam & Peucestes vulneribus fatigatus submisserat clypeum. In Aristono spes ultima hærebatur. Hic quoque graviter saucius, tantam vim hostium ultra sustinere non poterat. Inter hæc ad Macedones, Regem cecidisse, fama perlata est. Terruisset alios quod illos incitavit. Namque periculi omnes immemores, dolabris persegere murum, & qua molierant aditum irrupere in urbem Indosque plures fugientes, quam congredi ausos, ceciderunt. Non senibus, non foeminis, non infantibus parcitur. Quisquis occurrerat, ab illo vulneratum Re-

gem esse credebant. Tandemque internecione ho-
stium iusta ira parentatum est. Ptolemyum, qui
postea regnavit, huic pugnae affuisse, auctores Li-
tarchus, & Timagenes. Sed ipse scilicet gloriatur
non refragatus, abfuisse se nullum in expeditio-
nem, memorie tradit. Tanta componat in ve-
rultis rerum monumenta vel sceleribus, vel, parhui-
vium, credulitas fuit. Rege in citharacolum me-
lato, medici lignum hauri corpori, si vox inane
speculum moveretur, abscondit. Corpore deinde
nudato animadvertunt laniari, ut sit, nec a-
ter id sine pernicio corpori, sed, si, quidam
secando vulnus agerent, &, sed, delectantes
profluvium sanguinis, &, quod, quod, quod
pe ingens telum ad alium, &, quod, quod, quod
futura videbatur. Critobolus, &, quod, quod, quod
mia, sed in tanto periculo, &, quod, quod, quod
vere metuebat, ne in ipso, &, quod, quod, quod
curationis recideret, &, quod, quod, quod
ac metantem, &, quod, quod, quod
sanguinem Rex contemneret, &, quod, quod, quod
pus expectas, &, quod, quod, quod
vultus acciperent. At, quod, quod, quod
vel dissimulato metu hortari cum coepit, ut se con-
tinendam preberet, dum ipse, &, quod, quod, quod
etiam levem corporis motum noxiu fore. Rex,
cum affirmasset nihil opus esse, &, quod, quod, quod
cinerent, &, quod, quod, quod
corpus. Igitur praeterito sanguine, &, quod, quod, quod
lo evulso, ingens vis sanguinis manare coepit, lin-
quique animo Rex, &, quod, quod, quod
luri moribundus extendi. Cumque profluvium
inedicamenta frustra inhiherent, clamor simul ac-
que ploratus amicorum, &, quod, quod, quod
credentiam. Tandem coarctat sanguis, paulatim-
que

que animum recepit, & circumstantes corpi agnoscere. Toto eo die, ac nocte quæ secuta est, armatus exercitus regiam obsedit, confectus omnes unius spiritu vivere. Nec prius recesserunt, quam compertum est loco non procul persequere. Hinc certiores spem salutis eius in castra retulerunt.

6. Rex, septem diebus curato oculis, necdum obdormit. Cum audisset eum salu. Ne apud barbaros tamen mortis sit, duobus militibus junctis manibus circumdatusque conspicuum tabernaculum institit, ex quo se ostenderet perisse cidentibus, confectisque ab incolis. Spectu hostium salo nimio conceptam inhibuit. Secundo deinde ante defluxit, aliquantum intervalli à cetera classe præstans, ne quies corpori invalido adhuc necessaria pulsarum impediatur. Quarto postquam navigare coeperat die, pervenit in regionem, de ceteris quidem ab incolis, sed frumento & pecoribus abundantem. Placuit is locus & ad usum & ad militum requiem. Mos erat principibus amicorum & custodibus corporis, excubare ante prætorium, quoties Regi adversa valetudo incidisset. Hoc tum more quoque servato, universi cubiculum ejus irrant. Ille sollicitus ne quid novi afferrent, quia simul venerant, percontatur, num hostium recessus nuntiaretur adventus. At Craterus, cui mandatum erat ut amicorum preces perferret ad eum, (ubi ne, inquit, adventum magis hostium, ut jam in bello consisterent, quæ cura salutis tuæ, tu nunc est tibi visum, nos esse sollicitos? Quantalibet vis omnium gentium conspiret in nos, impleat armis virisque totum orbem, clasibus maria consternat, inustatas telluras inducat, et nos præstatis intactos. Sed quis Deorum hoc Macedonix solamen ac sidus diuturnum fore polliceri potest? cum tam avide manifestis periculis offeras corpus, oblitus tot civium animas trahere te in casum? Quis enim tibi superstes aut

optas esse, quis potest? Eo peruenimus, auspiciis atque imperium secuti tuam, unde nisi te reduce, nulli ad penates suos iter est. Qui si ad hoc de Persida regno cum Dario amicares, cum nemo vellet, tamen te ad mirari quidem ioh. et tam prompti esset ad omne diservitum audacia. Non uti paria sunt periculum ac primum. Et quid retus amplius fructus est? Et adversa solatium habuit. Tuo vero capite ignobitem et cum qui ferat, non tam pro modo natum, sed ulius etiam gentis barbarae, qui tam magnitudinem novit? Horret animus cogitatione rei, quae mihi puto ante iudicamus. Eloquentia timore, in rebus corporis spolia, in vestibus manus fuisse iniectiones, nisi de intere tuum, in se ipso, in tua fortuna servasset. Inciderunt proditores, et idem desertores sumus, qui de non potuimus persequi. Tuo vero licet natus, ignominia notis, nemo id est, licet de, quod de amitteret, prestare non potuit. Patere non, ad hoc, in rebus, in rebus tibi. Quocumque iusseris, ibimus: obscura rella. Et quodlibet pugna nobis deposcimus. Tamen istum ad ea ferre, quae magnitudinem tuam capiunt. Cuius plura et solent in fidiis hostibus. Nec quidquam indignum est, quod consumi eam ubi non possit ostendi. Eadem te e Ptolemaeus, & similia iis ceteri. Jamque confusus vobis, stantes eum orabant, ut tandem exornare laudem modum faceret, ac saluti suae, id est publica, parceret. Grata erat Regi pietas amicorum. Itaque singulos familiaris amplexus considerare jubet, aliumque sermone repetito, Vobis quidem, inquit, O fidissimi plerumque civium atque amicorum, graes ago habeoque, non solum eo nomine, quod hodie salutem meam vestra praestorizis, sed quod a primordiis belli nullam erga me benevolentiam pignus atque indicium omisit: adeo ut confidendum sit, nunquam mihi vitam meam fuisse tam bararam, quam esse coepit, ut vobis diu frui possem. Caterum non eadem est cogitatio eorum qui pro me mori optant, & mea, qui quidem hanc benevolentiam vestram virtute meruisse me iudico. Vos enim diuturnam fructum ex me, forsitan etiam perpetuum, percipere

percipere
ria. L
minos p
senedat
idonic
mor. oc
camero
Maced
neo. si
Hellest
aut pr
interar
Europae
infun
in annu
deceus
gnabo,
illaten
ras qua
mibi (si
amitte
cio ver
ob tot
ramu c
ta opera
Ejam
huc resi
nihil pa
modo m
fate sed
no. T
manus
quoque
ab hosti
rei agi
est, mi

percipere curatis. Ego me metior non ætatis spatio, sed gloria. Licuit paternis opibus contento, intra Macedonia terminos per totum corporis expectare obscuram & ignobilem sordiditatem. Quamvis autem ne pueri quidem sitis sacra & sponsum, Annicum bellum, incertam vitam æstimantes sepe acerba mori occupat. Verum ego, qui non armis meis sed victorias namque si mandata fortune bene compulo, diu vixi. Orsus à Macedonia, in Italiam, Græciam, penitus Thraciam & Illyriam, fœderi. Triballus, Metis, perierunt. Asiam quæ Hellestunt, aut Rutro mari abluunt possides. Junctus autem per eum ad finem maris. Quam ingressus, aliam intravi, aliam ostendi, aperire mihi statui. Ex Asia in Europæ terras ex morbo in unum locum transiit. Victor in Iussione, gentis prætorum regnum, post XXVIII annorum, videri volui in excedenda gloria, cui me uni deorum posse effare? Ego vero non deero, & non unquam pigro, in theatrum terrarum ortu esse me credam. Dato nobilitatem ignobilibus locis. Quænam cunctis gentibus terras quam astra longe submerget. In his operis us extinguam mihi (si fors ita foret) vultu meo. Ea stupre sum genus, simultati prius quam ingratum meum de eam optare. Obscuro vos, & citate nos perisse in terras quibus femina ob virtutem celeberrimum nomen est. Quas urbes Semiramis condidit? quas gentes rediguit in servitutem? quanta opera molita est? Nondum feminam æquavimus gloriæ, & jam nos laudis saturitas cepit? Diu faveant, majora adhuc resiant. Sed ita nostra erunt quæ nondum attingimus, si nihil parvum duxerimus in quo magna gloriæ locus est. Vos modo me ab intestina fraude & domesticorum insidiis præstare securum. Belli Marisque discrimen impavidus subitis. Philippus in acie tutior quam in theatro fuit: hostium manus sæpe vitavit, suorum effugere non valuit. Aliorum quoque Regum exitus si reputaveris, plures à suis quam ab hoste interemptos numerabis. Cæterum quoniam olim rei agitata in animo meo nunc promendæ occasio oblata est, mihi maximus laborum atque operum meorum erit fructus,

*Etus si Olympiam mater immortalitati consecratur, quando-
cunque excesserit vita. Hoc si licuerit, ipse praestabo. Si me
praeceperit futurum, vobis mandasse mementote. At tum qui-
dem amicos dimisit. Ceterum per complures dies
ibi stativa habuit.*

7. Hæc dum in India geruntur, Græci milites
nuper in colonias à Rege deducti Catabactra, or-
ta inter ipsos seditione, defecerant, non tam Ale-
xandro intensi, quam metu supplicii: quippe oc-
cis quibusdam popularium, qui validiores erant:
arma spectare ceperunt. Et Bactriana arce, quæ
quasi negligentius asservata erat, occupata. Bar-
baros quoque in societatem defectionis impule-
rant. Athenodorus erat princeps eorum qui Regis
quoque nomen assumpserat, non tam imperii cu-
pidine, quam in patriam revertendi cum iis qui au-
thoritatem ipsius sequebantur. Huic Bicon qui-
dam nationis ejusdem, sed ob emulationem infe-
stus, comparavit insidias, invitatumque ad epulas,
per Roxum quendam Materianum in convivio
occidit. Postero die concione advocata, Bicon ul-
tro insidiatum sibi Athenodorum, plerisque per-
suaserat. Sed aliis suspecta fraus erat Biconis, &
paulatim in plures cepit manare suspicio. Itaque
Græci milites arma capiunt, occisuri Biconem si
daretur occasio. Ceteri principes eorum iram
multitudinis mitigaverunt. Præter spem suam Bi-
con præsentī periculo creptus, paulo post insidia-
tus authoribus salutis lux est: cujus dolo cognito,
& ipsum comprehenderunt & Roxum. Ceterum
Boxum protinus placuit interfici. Biconem etiam
per cruciatum necari. Jamque corpori tormenta
admovebantur, cum Græci milites, incertum ob
quam causam, lymphatis similes ad arma discu-
runt: quorum fremitu exaudito, qui torquere Bi-
conem jusserant, omittere, veriti ne id facere tu-
mul-

multu
sicut n
bilis fa
repent
modo p
nias à
nam.
genti.
tus an
nes cu
rum.
purpur
agrotq
pentat
os.
quippe
tho h
quod
ficio. I
Stomn
deinde
nari co
eis int
anica
apud E
va imm
que ge
erat ep
& obe
tus & g
feria &
belluas
tem pr
conviv
probra
stero d

multantium vociferatione prohiberentur. Ille sicut nudatus erat, pervenit ad Gracos, & miserabilis facies supplicio destinati in diversum animos repente mutavit, dimitti que eum jusserunt. Hoc modo poena hic liberatus, cum ceteris qui colonias à Rege attributas reliquerunt revertit in patriam. Hæc circa Bactra & Scytharum terminos gesta. Interea Regem duarum gentium (de quibus ante dictum est) centum legati adeunt. Omnes curra vehuntur, eximia magnitudine corporum, decoro habitum, lineæ vestes, intexta auro, purpuræque distinctæ. Ipse dedere ipsos, urbes agrosque referebant, per totas atque inviolatam libertatem, & suis primis fidei ditionisque permissuros. Deos sibi de iritionis authores, non metum: quippe intacti, viros jugem excipere. Rex, consilio habito, de deos in fidem accepit, stipendio quod Arachosius utraque natio pensabat imposito. Præterea duo milia & D equites imperati, omnia obedienter a Barbaris facta. Lavitatis deinde ad epulas lectis gentium regulisque exornati convivium iussit. Centum autem lecti modicis intervalis positi erant: lectos circum sederant, omnia purpura auroque sustentata, quidam aut apud Persas vetere luxu, aut apud Macedonas nova immutatione corruptum erant, costosis intus, que gentis vitis in illo convivio ostendens. Intererat epulis Dioxippus Atheniensis, pugnabilis, & ob eximiam virtutem vitium jam regi pernitus & gratus. Invidi malignique interiebant perferia & ludum, saginati corpora, sequi mortalem belluam; cum ipsi prælium tuerent, oleum madentem preparare ventrem epulis. Eadem igitur in convivio Horratus Macedo jam temulentus exprobrari ei cœpit, & postulare ut si viresceret, postero die secum lecto decerneret. Regem tandem
vel

vel de sua temeritate. vel de illius ignavia iudicaturum. Et à Dioxippo contemptum militarem cludente ferociam accepta conditio est. Ac postero die Rex. cum etiam acius certamen exposcerent. quia deterrere non poterat. destinata exequi passus est. Iogens hic militum inter quos erant Graeci. qui Dioxippo studebant. congenera multitudo Macedo iuste armatus implerat. arcum clypeum. hastam. quam sarissam vocant. lava renens. dextra lanceam. gladioque cinctus. velut cum pluribus simul dimicaturus. Dioxippus oleonitens & coronatus. lava purpurea amiculum. dextra validum nodosumque stipitem praeferebat. Ea ipsa res omnium animos expectatione suspenderat: quippe armato congressu nudum. demencia non temeritas videbatur. Igitur Macedo. haud dubius eminus interfici posse. lanceam exiit quam Dioxippus cum exigua corporis declinatione vitasset. antequam ille hastam transferret in dentem. affluit. & stipitem mediani eam tangit. Amisso utroque telo. Macedo gladium repensum fringere: quem occupatum complexu. pedibus repente subductis. Dioxippos arcebat in terram. ereproque gladio. pedem super cervicem pedibus imposuit. stipitem intentans. elisumque eo gladium. ni prohibitus esset à Rege. Tristis spectaculi eventus non Macedonibus modo sed etiam Alexandro fuit. maxime quia Laibani affuerant: quippe celebratam Macedonum fortitudinem ad ludibrium recidisse. Hinc ad criminationem invidorum aperta sunt aures Regis. Et post paucos dies inter epulas aureum poculum ex composito subducitur: ministrique quasi amisissent quod amoverant. Regem adeunt. & premius est constantia in rubore quam in culpa. Conjectum oculorum. quibus ut fur destinabatur. Dioxippus ferre non potuit. Et cum excessisset

cessisset
rentu
culie
nitent
tum e
8.
diebu
MXX
nez v
candi
diuis
nem
pelles
porat
navig
mitari
nes M
bracas
non R
habe
D seque
ca eleg
ni (fre
bant)
rat. na
gentia
um Lib
men.
hinc re
hortan
versi ad
mitant
non po
tumque
legatos
acceptis

isset convivio, literis conscriptis quæ Regi redderentur, ferro se interemit. Graviter mortem ejus tulit Rex, existimans indignationis esse, non poenitentiz testem utique posteaquam falso infimulatum eum nimium invidorum gaudium ostendit.

8. Indorum legati dimissi domos, paucis post diebus cum donis revertuntur. CCC erant equi, MXXX currus, quo quadrijugi equi ducebant; lineæ vestis aliquantum, mille scuta Indica, & ferri candidi talenta centum, leonesque raræ magnitudinis & tigres; utrumque animal ad mansuetudinem domitum: lacertarum quoque ingentium pelles, & dorsa cedrinum. Cratæro deinde imperat Rex, navis proci amæ per quem erat ipse navigaturus copias duceret. Eos autem qui comitari eum solebant imponit in naves; & in fines Mallorum secundo amne devehitur. Inde Sabracas adit, validam Indiæ gentem, quæ populi, non Regum imperio regebatur Sex millia peditum habebant, equitum octo millia: has copias currus dissequabantur. Tres duces spectatos virtute bellica elegerant. At qui in agris erant proximi flumini (frequentes autem vicos maxime in ripa habebant) ut videre totum amnem, quo prospici poterat, navigis constrictum, & tot militum arma fulgentia, territi nova facie Deum exercitum, & alium Liberum Patrem, de ebre in illis gentibus nomen, adventare credebant. Hinc militum clamor, hinc remorum pulsus, varæque nautarum voces hortantium, pavidæ aëres impleverant. Ergo universi ad eos qui in armis erant currant, furere clamitantes, & cum Dis prelium inituros. Navigia non posse numerari quæ invictos veherent. Tantumque in exercitum suorum intulere terroris ut legatos mitterent gentem dedituros. His in fidem acceptis, ad alias deinde gentes quarto die pervenit.

rium, & clauferant portas. Quorum paucitate con-
 tempta, Rex D. Agriani non nisi subire iusserat,
 & sensim recedentes elicere ex urbe motos hostem,
 secuturum prociis & sagittis ostendisset. Agriani
 (sicut Imperatorum est) legibus hoste, subito
 reigavertens, & prociis & sagittis illos sequentes, in
 alios, sine ulla mora, & sine ulla incantatione. Renova-
 to ergo prociis & sagittis, & hostibus barbarorum
 sexcentis, & milibus, & milibus, & milibus ur-
 bis inclamantibus, & milibus, & milibus, & milibus victoria,
 ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 tinxerunt, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 bant, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 terata, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 essent, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 temerarius, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 promptissimus, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 Præcipue Ptolemæus, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 faucibus, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 çus, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 guine, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 rum esse, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 fiabat, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 bellator, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 clario, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 aditu, & ira erga hostes, & ira erga hostes, & ira erga hostes,
 Ob hac Regi an popularibus carior esset, dubitari
 poterat, cum certe primum expertus suorum ani-
 mo, adeo ut fortunam, in quam postea ascendit, in
 illo periculo Macedones omniati esse videantur.
 Quippe non leuior illis Ptolemæi fuit cura quam
 Regis, qui & prælio & solitudine fatigatus cum
 Ptolemæo assideret, lectum in quo ipse acquiesce-
 ret iussit inferri. In quem ut se recepit, protinus
 aliorum securus est somnus. Ex quo excitatus, per
 quietem vidisse se exponit speciem draconis obla-

ram herbam ferentis ore. quam veneni remedium esse monstrasset. Colorem quoque herba referebat, agnitum si quis reperisset, affirmans inven- tamque deinde, quippe à multis erat requisita, vul- neri impotuit: primumque dolore sinistro, intra bre- ve spacium eicatrix quoque obducta est. Barbaros ut prima spes tefellerat, terribiles urbemque dedide- runt. Hinc in proximam gentem Pathalyam per- ventum est. Res erat Martis, qui urbe deserta in montes profugerat. Itaque Alexander oppido poti- tur, agrosque populatur. Magna inae praedae ac- ta sunt pecorum armentorumque: magna vis reperta frumenti. Ducibus deinde sumptis annis peritis, defluxit ad insulam medio fœmine alveo enatam.

9. Ibi diu ius subsistere coactus, quia duces socordius asservati profugerant, misit qui conqui- rerent alios: nec repertis, pervicax cupido incessit visendi Oceanum, adeundique terminos mundi, sine regionis peritis flumini ignoto caput iuum totque tortissimorum virorum salutem permitte- re. Navigabant ergo omnium per qua fereban- tur ignari; quantum inde abesset mare, qua gen- tes colerent, quam placidum annis os, quam pa- tiens longarum navium esset, anceps & caeca xsti- matio augurabatur. Unum erat temeritatis sola- tium, perpetua felicitas. Jam CCC stadia proces- serant, cum gubernatores agnoscere ipsos auram maris, & haud procul videri sibi Oceanum abesse, indicant Regi. Latus ille hortari nauticos coepit, *incumberent remis, adesse finem laboris omnibus votis expe- titum. Jam nihil gloria deesse, nihil obflare virtuti. Sine ul- lo Martis discrimine, sine sanguine ortem terra ab illis ca- pi. Nec naturam quidem longius posse procedere. Brevis in- cognita nisi in martialibus, esse viros. Pauco tamen navi- gio emisit in ripam, qui agrestes vagos exciperent, è quibus certiora nosci posse sperabat.* Illi scrutari
omnia

omnia tuguria, tandem latentes reperere. Qui interrogati quam prout abessent mari responderunt nullum ipsos mare ne fuma quidem accepisse. Cæterum tertio die perveniri posse ad aquam amarant quæ corrumpere dulcem. Intellectum est mare desinari ab ignavis natura eius. Itaque ingenti alacritate navis remigant, & proximo quoque die, quo propius spes ad novebatur, crecebat ardor animorum. Tertio jam die mixtum flumini subibat mare, leni adhuc aestu confundente dispares undas. Tum aliam insulam medio amni sitam egressi paulo lenius, quia cursus aestu reverberabatur, applicant classem, & ad commieatus petendos disciunt. securi calus eius qui supervenit ignavis. Tertia ferme hora erat, cum itata vice Oceanus exarsuans in eam cepit, & retro flumen urgere. Quod primo coercitum, deinde vehementius pullum, majore impetu adversum agebatur, quam torrentia præcipiti alveo incurrunt. Ignota vulgo fieri natura erat, montaque & ita Deum indicia cernere videbantur. Identidem intumescens mare, & in campos paulo ante siccos descendere superfuturum. Jamque levatis navigiis, & tota classe disiecta, qui expositi erant, undique ad naves trepidi & improvito malo attoniti recurrunt. Sed in tumultu festinatio quoque tarda est. Hi contris navigia appellebant, ibidem remos aptari prohibebant confederant. Quidam enavigare properantes sed non exire liti, qui simul esse debebant, clauda & inhabili navigia languide moliebantur. Alii navium insonitum & rotas non receperant, pariterque & multatulo & paucis festinantes morabatur. Clamor hinc ex pedare, hinc ire jubentium, dissensque vocis nusquam idem ac unum tendentium non oculorum nudo usum, sed etiam aurium obstituerant. Ne in gubernatoribus

quidem quidquam opis erat, quorum nec exaudi-
ri vox à tumultuantibus poterat, nec imperium à
territis incompotitisque servari. Ergo collidi inter
se naves, abstergerique invicem cœni, & alii alio-
rum navigia urgere ceperunt. Crederes non unius
exercitus classem velis, sed duorum navale misce-
certamen. Incursabantur puppibus prorsus preme-
bantur à sequentibus qui antecesserunt, subave-
rant. Jurgantium iræ perveriebant, etiam manus.
Jamque altus roto circa funem, & circumfusa
verat, tumulis duntaxat emittens, & in singulis
parvis, in quos perirent, & in quibus ignis,
enare ceperunt. Periculisque, & in quibus alta
aqua stabat, quæ nonnullis, & in quibus alto
harebat, utroque in loco, & in quibus nonnulli
paverant unde, cum ubi ubi, & in quibus ma-
jor terror incipit. Periculisque, & in quibus ma-
gno tractu a puppibus, & in quibus nonnulli
reddebantque terras, & in quibus nonnulli
merfas. Ignis duntaxat, & in quibus nonnulli
proras, alia in lucia, & in quibus nonnulli
campi fœcibus, & in quibus nonnulli
rumque fragmentis. Moxque nonnulli in terram,
nec in naves subistere, & in quibus nonnulli
sentibus graviora quæ se præsentant, & in quibus
quæ perpetiebantur, & in quibus nonnulli
sicco naufragia, in quibus nonnulli
Quippe æstus paulo post, & in quibus nonnulli
navigia allevarentur, & in quibus nonnulli
bimet ominabantur. Belli quoque si, & in quibus nonnulli
stituta terribiles, & in quibus nonnulli
rebat, & Regem quoque, & in quibus nonnulli
dine affecerat. Non tunc curvissimum animum eu-
ræ obruant, quia tota nocte prædicta, & in quibus nonnulli
lis, equitibusque prædicta, & in quibus nonnulli
mare rursus excurrere sentissent procedent. Na-
vigia

[illegible]

10. Hinc aliter, cum peruenisset ciuitas, & al-
tero die appallisset, tandem peruenit Iachthano: cuius
inacta natura, per aliquod decem, tenere ingressos
aquam, quæ per totos corpora iuuat: & con-
gium modicum in alios vultu inuenit. Oleum
remedio fuit. Leuato deinde trimisso, ut pater-
or fideret, quæ tantum tenere ductus exerci-
tum videtur. Quæ per tota erat regio: ipse cum
capitis subit, vultu inuenit, expectans. Inter-
im & ubi peratque comode. Neque atque O-
niferis, natura rei perit. Imperavit, ut vali-
dissima natura deducerent in Oceanum, progressi-
que quod tuto possent, naturam maris nosce-
rent: vel eodem amne, vel Euphrate, subire eos
posse, cum reuerti ad te velent. Jamque mitigata
hyeme, & navibus quæ inuites videbantur cre-
matas.

matis, terra ducebat exercitum. Nonis castris in
 regionem Abaritarum, inde rotidem diebus in Ce-
 druſiorum regionem peruentum eſt. Liber hic po-
 pulus, conſilio habito, dedit ſe nec quidquam
 deditis præter commentus imperatum eſt. Quin-
 to hinc die venit ad flumen: Arabem incolæ appel-
 lant. Regio deſerta & aquarum inops excipit,
 quam emenſus in Horritas tranſiit. Ibi maiorem
 exercitus partem Hephæſtioni tradidit: lævam ar-
 maturam cum Ptolemæo Leonatoque partitiſſe eſt.
 Tria ſimul agmina populabantur Indos, magnæ-
 que prædæ actæ ſunt. Maritimos Ptolemæus, cæ-
 teros ipſe Rex, & ab alia parte Leonatus urebant.
 In hac quoque regione urbem candidit, deducti-
 que ſunt in eam Arachoiſi. Hinc peruenit ad ma-
 ximos Indos: deſertam vaſtamque regionem late
 tenent, ac ne cum ſinitivis quidem ullo commer-
 cii jure miſcentur. Ipſa ſolitudo rariſſa quoque
 immitia efferavit ingenia. Prominent ungues nun-
 quam reciſi. Cornu hirsuta & intonſa ſunt. Togu-
 ria conchis & cæteris purgamentis maris ſtruant.
 Ferarum pellibus recti, piſcibus ſole duratis &
 majorum quoque belluarum quas fluctus ejicit
 carne veſcuntur. Conſumptis igitur alimentis, Ma-
 cedones primo inopiam, deinde ad ultimam fa-
 mem ſentire cœperunt, radices palmarum (nam-
 que ſola ea arbor gignitur, ubique rmanentes. Sed
 cum hæc quoque alimenta deſecerant, iumenta
 cædere aggreſſi, ne equis quidem abſtinebant: &
 cum deeſſent quæ ſarcinas veneſcent, ſpolia de ho-
 ſtibus, propter quæ ultima Orientis peragraverant,
 cremabant incendio. F. nam deinceps perſilentia ſe-
 cura eſt, quippe inſalutarium ciborum novi ſucci,
 ad hoc itineris labor & aggritudo animi, vulgave-
 rant morbos, & nec manere ſine clade nec pro-
 gredi poterant. Manentes fames, progreſſos acrior
 peſt i-

peſtilen
 pluribu
 vius qu
 raptim
 ipſos p
 ſinand
 ignoto
 menta
 arma p
 mali a
 ſpicere
 formid
 comm
 ſeſtra
 tion
 inco
 ſimal
 ipſe e
 per m
 re. A
 catio
 his.
 orde
 reum
 ut ver
 tras
 pedin
 ſpero
 Ozim
 molie
 ſuo i
 Præſe
 nam
 ſuſpe
 eſſe
 ter a

pestilentia urgebat. Ergo strati erant campi pene pluribus semivivis quam cadaveribus. Ac ne levius quidem agnoscere poterant, quippe agmen reptum agebatur, totum singulis ad spem salutis ipsos proficere credentibus, quantum impetis festinando præciperent. Igitur qui defecerant, notos ignotosque ut allevarentur ostendunt. Sed nec jumenta erant quibus auxilio posset, & miles vix arma portabat, immittentque etiam ipsi facies mali ante oculos erat. Rex lætus revocati ne respicere quidem suos iussit, etiam misericordia in formidinem vertit. Iussitque suos relictos, sacra communia. Persequuntur implorabant opem, cunisque frustra surdabant, si forte iterum tabulam de peratione vellet, pariterque exitum, simulque ipsos amicos & contra hostes præciperent. Rex dolore simul & pudore agitur, quia eundem tunc & cladis ipse esset, ad Pharasiam enim, factum veni Satrapem misit, qui libere & amplius, contra cibaria afferre. Allosque præfatus, ut quicquid ex istos cariores nec commiserant, nec fecerant, nec dolo quicquam ab his. Itaque si quis daretur, videretur exire, tunc, tandem in Gessibus in eis perfrangeret. Omnia reum sola regis regnum, in qua Asia habuit, reventes nuntios perire, ut daret. Rex Leonati litteras accepit, contra de ipso cum octo millibus pedibus, & quibusdam milibus Oatarum, profecto venisset. A eodem quoque nuntius venit, Ozinas & Zintag in nobiles Persas defectionem molientes, opem illis a se in vinculis esse. Præposui igitur Regio Siburtio (namque Memnon Praefectus ejus nuper interiecit morbo) in Carmaniam se processit. Aspastes erat Satrapes gentis, suspectus res novare voluisse dum in India Rex esset. In eo occurrentem, dissimulata ira, committere allosutus, dum exploraret quæ delata erant, in

eodem honore habuit: cum Indis perfecti (sicut
 imperatum erat) equitum, peditum, sag-
 gularumque viri ingentibus, non modo impe-
 rio erant regere, sed etiam imperia sua impe-
 dimentaria, ut quædam sunt, præcipuum ra-
 tecta sunt: etiam, ut quædam sunt, de
 aberant, non modo, sed etiam, ut quædam
 igitur, ut huiusmodi, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 non propter hoc, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 portaverat, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 fait, ut huiusmodi, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 lusus, ut huiusmodi, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 fligium elatus, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 coronæque, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 ras videret, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 fa dispoit, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 pere mittere, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 ornati, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 ni ibant, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 flombus coronæque, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 lyte sonus, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 pia cupit, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 armis, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 ribus, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 teris aures, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 lis pergravis, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 bundum, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 Etis saltem, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 le hercule viri, modo & huiusmodi, ut huiusmodi
 pula graves in suo triumpho, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 fortuna, qua rebus tamam, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 hic quoque, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 præiens, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 gentes nondum, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 ros: Barbaris, quo huiusmodi, ut huiusmodi
 credentibus, ut huiusmodi, ut huiusmodi
 Hunc apparatus, ut huiusmodi, ut huiusmodi

ISTIDEM fere diebus Cleander & Sitaces, & cum Agabone Hecaton superveniunt, qui Parmenionem iussu Regis occiderant, quinque milia perditum cum eis misit Alexander. Sed & accusatores eos e provincia cui perstiterant sequebantur: nec hoc facinorosa quæ admiserant compensare poterant: cadis perque angustis Regi ministerio. Quippe cum omnia pro sua ipsa sentire sacris quidem abstinuerant, utique neque ex principes sceminarum stupra percellat, corporum ludibria desolebant: his tum Macedonum nomen avaritia eorum ac lascivio lascivius fecerat. Inter omnes tamen eminebat, Cleander tutor qui nobilem virginem concubinatam sevitæ & pellicem dederat. Plerique autem eorum Alexandrum non tam criminum quæ contra ostendebantur atrocitatem, quam de nobis iam occisi per eos Parmenionis, quod tacitum prodesset, apud Regem poterat, introebantur, sacri rectores nam in his ministros, nec ullam potentiam sceleris quævis cuiquam esse diuturnam. Rex, cognita causa, pronuntiavit, ab accusatoribus eundem & id maximum crimen esse præteritum. Desperationem salutis lux: nunquam enim talis ultio, qui ipsum ex India sospitem suoptulente reversi, aut credidissent reversurum. Ignoti hos quidem vincent. De autem militum, qui auxilia eorum minister fuerant, interfici iussit. Eodem die summum est supplicium delis quoque quos antea defectionis Persarum Crateras adduxerat. Hæc multo post Nearchus & Onesicritus, quos longinquæ Oceanum procedere iusserat, superveniunt. Nuntiabant autem quædam audia, alia comperta. In solam ostio amnis subiectum auro abundantem, inopem equorum esse: neque equos ab his qui ex continenti tra-

cere a
bellua
ram m
ritas
velut c
credid
lore u
thro h
inula
medic
Regis
Adici
xisten
solam
sa. Re
sueo
appel
nem
sueve
perdo
infen
curfus
culis
Iberia
& pra
pirum
torib
sa, d
rium
esse,
impe
hæc
dunt
ipso
nerat
pem.

cere auderent: singulis talentis emi. Plenum esse
belluarum mare, astu secundo eas ferri, magna-
rum navium corpora aquantes: truci cantu deter-
mas. Tequi classem cum magno aquoris strepitu,
velut de uerta navigia sub ille aquas. Cetera incolis
crediderant: inter quæ Rubrum mare non à co-
lore undarum, ut plerique crederent, sed ab Fry-
thio Rege appellari. Ille haud procul à continenti
insulam palmetis frequentibus confitam, & in
medio fore nemore columnam eminere Frythri
regis monumentum, literis gentis ejus scriptam.
Adjiciebant navigia quæ lixas mercatoresque ve-
xissent, tamam auri securis gubernatoribus, in in-
sulam esse transmissa, nec deinde ab his postea vi-
sa. Rex cognoscendi plura cupidine accensus, rur-
sus eos terram legere iubet, donec ad Euphratem
appellerent classum, inde aduerto amne Babylo-
nem suburos. Ipse animo infinita complexus,
fruerat, omni ad Orientem maritima regione
perdomita, ex Syria petere Africam, Carthagini
infensum: inde Numidia solitudinibus peragratis,
cursum Cadis dirigere. Ibi namque columnas Her-
culis esse fama vulgaverat. Hispanias deinde: quas
Iberiam Græci à flumine Ibero vocabant, adire
& prætervehì Alpes. Italiaque oram, unde in E-
pirum brevis cursus est. Igitur Mesopotamiam Præ-
toribus imperavit, materia in Libano monte ex-
sa, devestaque ad urbem Syriæ Captagas, ingen-
tium carinas navium ponere, septuaginta omnes
esse, deducique Babylonem. Cypriorum Regibus
imperatum, ut as, stupaque & vela præberent.
Hæc agenti. Pori & Taxilis Regum licetæ tra-
duntur, Abisarem morbo, Philippum Præfectum
ipsum ex vulnere interiisse, oppressosque qui vul-
nerassent eum. Igitur Philippo substituit Eudamo-
nem, dux erat Thracum. Abisaris regnum filio ejus
atrij.

attribuit. Ventum deinde Pasaigadas: Persica est gens, cujus Satrapes O fines erat, nobilitate ac divitiis inter omnes Barbaros eminens. Genus ducebat a Cyro quondam Rege Persarum. Opes & à majoribus traditas habebat, & ipse longa imperii possessione cum laverat. At Regi cum omnis generis donis, non parvis solum, sed etiam a reisejus daturus occurreret. Equorum, ovium, greges lequebantur, cumque re argento & aure adornati: pretiosa tunicae, nobiles gentes, ante magni ponderis vasa, vestesque purpureae, & signati argentatae emulae quatuor milia. Cui cum tanta benignitas Barbaro cantantibus esset. Nam cum omnes amicos Regis donis suorum, tum vota commisset, Bagox ipsa omni, qui Alexandrum obsequio corporis devinxerat, non sui sui honorem habuit. admonitumque a probis viris, qui cum Alexandro eundi esset, respondit amicos Regis non se tota se colere, nec moris esse Persis, mates ducere qui stupro effeminati essent. His auditis, spado potentiam, flagitio & dedecore, quam suam in caput nobilitati & intonsis exercebat. Namque gentis ejusdem levissimos talis criminibus afflavit. monitos, tum deinde ea defere cum ipse iussisset. Interim, quoties sine arbitris esset, credulas Regis aures implebat, dissimulans eam matrem, quo gravior criminantis autoritas esset. Tandem suspectus erat O fines, jam tamen villior. Reus enim in secrete agebatur, latenti, periculi ignarus, & importunissimum scortum, ne in stupro quidem & dedecoris patientia fraudis oblitum, quousque amorem Regis in se accenderet. Oribemque avaritiae, interdum etiam defectionis, arguebat. Jam matris erant in perniciem innocens mendacia, & scitum ejus inevitabilis mors erat, appropinquare. Fosse enim sepulchrum Cyri Alexander iussu aperiri, in quo

teris videbantur infantes, passus absolvi, hostibus
victis regna reduxerat. Ad ultimam a temetipso
degeneravit usque adeo, ut adversus libidinem ani-
mi, arbitrio seenti aliis regnanda et, aliis adimeret
vitam. Indem fere diebus iteris a Gorno accipit
de rebus in Europa gestis, dumque totum susci-
git Zopyrio Thracia praepositum, dum eadem in-
fremum in Getas faceret, tempestatibus prope. Et tunc
subito coortis cum toto exercitu, cum de Thracia,
Qua cognita clade, Sarmates, Scythas, et alios
ad defectionem compulerat. Admirationem quendam
Thracia, ne Græcia quidem.

2. Igitur triginta navibus Samum transivit:
promontorium est Atticae, unde por-
tum urbis petere decreverant. His cognitis, Rex
Arpalo Atheniensibusque juxta intentus, classem
parari jubet, Athenas protinus petiturus. Quod
consilium dum agitat, clam literæ ei redduntur.
Arpalum intrasse quidem Athenas, periculum con-
ciliasse sibi principum animos: inextinguibilem ple-
bis habito iussu urbe excedere, adductosque mi-
lites pervenisse, à quibus intercepit. Ad quendam
tum à quodam viatore pertransiit. His de rebus
Europam trajiciendi consilium omnesque seculi, res,
præter eos qui civili sanguine apti sunt, nec pi-
ab omnibus Græcorum civitatibus quædam erant
jussit. Et Græci haud avari neque illi asper-
nari, quanquam solvendarum legum et princi-
pium esse ceniebant, bona quoque, quæ essent,
restituere damnatis. Soli Athenienses, non solum
modo, sed etiam publicæ vindicæ libertatis, col-
lusionem hominum, quia agere ferebant, non re-
gio imperio, sed legibus moribusque patris regi
assueti, prohibuere finibus. Igitur exules ejicinat,
omnia potius toleraturi, quam purgamenta quon-
dam urbis sue, tunc etiam exili, admitterent. A-

Alexander senioribus militum in patriam remissis, tredecim millia peditum & duo millia equitum, quæ in Asia retineret, eligi iussit, existimans modico exercitu continere posse Asiam quia pluribus locis præsidia disposuisset; nuperque conditas urbes, quas colonis repleisset, res renovare cupientibus obflare. Cæterum, priusquam excerneret quos erat retenturus, edixit ut omnes milites æs alienum profiterentur. Grave plerisque esse comperebat. Et quanquam ipsorum luxu contractum erat, dissolvere tamen ipse decreverat. Illi tentari ipsos fieri, quo facilius ab integris sumptuosos discernere, probando aliquantum extraxerant temporis. Et Rex satis gratus, professioni æris pudorem, non contumaciam, obflare, mentas totis castris poni iussit, & decem millia talentorum proferri. Tum demum fide facta professi sunt. Nec amplius ex tanta pecunia quam C & XXX talenta superfuere. Adeo ille exercitus, tot ditissimarum gentium victor, plus tamen victoriæ quam prædæ deportavit ex Asia. Cæterum ut cognitum est alios remitti domum, alios retineri, perpetuam eum regni sedem in Asia habiturum rati, vecordes, & disciplinæ militaris immemores, seditiosis vocibus castra complent. Regemque ferocius quam alias adorti, omnes simul missionem postulare cœperunt, deformia ora cicatricibus canicemque caputum orientantes. Nec aut Praefectorum castigatione, aut verecundia Regis deterrenti, tumultuoso clamore & militari violentia volentem loqui inhibebant, palam professi nunquam inde nisi in patriam vestigum esse moturos. Tandem silencio facto, magis quia motum esse credebant, quam quia ipsi moveri poterant, quidnam acturus esset, expectabant. Ille, *Quid hæc, inquit, repens consternatio, & tam procerax atque effusa licentia denuntiat? Elzqui timeo: palam*
cetero

certe rapistis imperium, & precari Rex sum, cui non allo-
 quendi, non respondendi in rebus, neque in iudiciis, non jus reli-
 quisti. E quidem cum auro de iudicio, & iustitia, auro me-
 cum paulo post deperdisse, & iustitiam, & iudicium, & auro
 rades qui abiturus sum, & iustitiam, & iudicium, & auro
 sisib, qui statui, & iustitiam, & iudicium, & auro
 omnium clamor est. & iustitiam, & iudicium, & auro
 an qui regnum, & iustitiam, & iudicium, & auro
 omnes iudiciis, & iustitiam, & iudicium, & auro
 concione respiciunt. & iustitiam, & iudicium, & auro
 exit, inquit, & iustitiam, & iudicium, & auro
 sus hanc cum iustitiam, & iudicium, & auro
 exercitum, & iustitiam, & iudicium, & auro
 turus sum, & iustitiam, & iudicium, & auro
 ut a me, & iustitiam, & iudicium, & auro
 Ne forte quidem, & iustitiam, & iudicium, & auro
 damini, & iustitiam, & iudicium, & auro
 tam iustitiam, & iudicium, & auro
 conor a te, & iustitiam, & iudicium, & auro
 peram datus, & iustitiam, & iudicium, & auro
 stitisti, & iustitiam, & iudicium, & auro
 cunat, & iustitiam, & iudicium, & auro
 status, & iustitiam, & iudicium, & auro
 in eodem, & iustitiam, & iudicium, & auro
 quam secundum, & iustitiam, & iudicium, & auro
 paulo ante, & iustitiam, & iudicium, & auro
 spolia, & iustitiam, & iudicium, & auro
 ex pariter, & iustitiam, & iudicium, & auro
 possunt, & iustitiam, & iudicium, & auro
 rubiginem, & iustitiam, & iudicium, & auro
 & qui, & iustitiam, & iudicium, & auro
 haud, & iustitiam, & iudicium, & auro
 tum fundam, & iustitiam, & iudicium, & auro
 maxime, & iustitiam, & iudicium, & auro
 vos gloria, & iustitiam, & iudicium, & auro
 are proparatis, & iustitiam, & iudicium, & auro

turam

Per quos eum Macedones qui huic seditioni
 occasionem dedissent vincti ad supplicia trahe-
 bantur, unum ex his, autoritate & aetate gravem,
 ad Regem ita locutum ferunt
 4. Quisquis, inquit, a domino tuo, etiam per supplicia,
 quidem me extorserit, nonne, si quis? Multe tu, rex mi,
 cogita res, quibus si filientibus traduntur a poena.
 ad mortem perducantur, si te non minus, si te non magis
 amico amice, si veritatis fidei, admoneretur.
 sed inrabens ira pe. venerat. Itaque rursu, nam pa-
 riter per quos imperium erat, dubitaverant,
 ergo in an non sicut, non erant iussit. Nec hoc
 eundem supplicium seditionem nullam movit.
 Namque exstanti ducem, que amicos eius mani-
 pli advenit, pe. entes, in quos adhuc pristina
 nova iudicaret esse con. acto, iuberet interfici.
 offerre se corpora sua, trucidaret. Postquam ve-
 ro cognitum est, Perus dicens datos, Barbaros
 varios ordines distributos, atque Macedonica
 imposita nomina, se vero ignominiose penitus
 rejectos esse, non jam amplius conceptum animis
 dolorem perferre potuerunt. Sed concursu in re-
 giam facto, interiore duntaxat retenta tunica, ar-
 ma ante januam poenitentiae signum projecerunt,
 ac praeforis stantes intramitti se sibi que ignosci
 suppliciter atque sientes orabant, utque Rex sup-
 plicis suis potius saturaret se quam contumelias: ip-
 sos nisi venia impetrata non discessuros. Quae cum
 Alexandro nuntiata essent, apertis regiae foribus
 ad ipsos est egressus. Postquam vero ipsorum eja-
 larum atque poenitentiam, nec non miserandum
 atque afflictum habitum vidisset, diu quoque col-
 lacrymatus est: eaque modestia, ut ipsis ignosce-
 ret, obtinuerunt. Eis deinde nunc modeste incu-
 satis, nunc comiter appellatis, complores bello inu-
 tiles exautoravit, magnificentissimeque donatos
 imisit,

erat ire pergit. Nuntiatur enim ei, legatos ex
diversis terrarum orbis partibus undique Babylo-
nem confluisse, ejusque adventum expectare.
Adeo totum orbem non solum ejus terror invaserat,
ut cuncta gentes, verum et defuncto sibi Regi, adula-
rentur. Quamquam convenit unum universi orbis
adunus, Babylonem pervenire festinabat. Quo-
cum venisset legatorum ne tantum susceptos do-
mum remissis, sed et fore diem convivium apud
Tocium in medicum inuenerunt. Ad quod Rex
quoque cum suis legatis venit. Itaque nondum
herum, sed pro eo, regem, ut in celo consi-
sus, ingenuis, et sic, ex eo, via de manibus tan-
to de ore, et sic, et sic, ut regem, in templa po-
sceret. Antequam, in hoc, et sic, et sic, et sic, et sic,
talis dicitur, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic,
quarum, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic,
Antipater enim praedixit, et sic, et sic, et sic, et sic,
filios, qui cum, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic,
nistrare, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic,
quam Thetis, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic,
itaque, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic,
in aqua, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic,
re potioni Regis, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic,
die, cum, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic,
idque, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic,
re non possent, in eam, et sic, et sic, et sic, et sic,
unt, ut sibi Regis, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic,
arque, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic,
sunt.

5. * Invenitibus, et sic, et sic, et sic, et sic, et sic,
speciem iam non Regem, sed iunus ejus, visentis
exercitus. Major tamen circumstantium lectum
eminebat: quos ut Rex aspexit, *Intemio*, inquit,
cum excessu, dignum talibus, et sic, et sic, et sic, et sic,
bile dictu audiique, in eodem habitu corporis, in
quem

quem se composuerat cum admissurus milites esset, durasse, donec à toto exercitu illo ad ultimum persalutatus est: dimissoque vulgo, velut omni vitæ debito liberatus, fatigata membra reiecit, propiusque adire iussis amicis (nam & vox deficere jam cœperat) detractæ anulum digito. Perd cœtradidit adiectis mandatis: ut corpus suum ad Hammonem ferri iuberet. Quærentibusque hi, cui relinqueret regnum, respondit, *Et quæ est prima: ea erum providere jam, omni geram enim magnæ tunc bres ad os pataribî. Rursum Perdicca interrogante, Quæ bres ad os pataribî, Perdicca respondit, dicit, Tam velle cum possit, licet se, ut & quædam vox fuit Regis, & paulo post exstinguitur. De primo ploratu lamentisq; & planctibus tota regio resonabat. Mox, velut in vasta solitudine, cum rursus silentio mûra torpebant, ad cognationes, quid inde futurum esset, dolore commotio. Nobiles pauci custodie corporis ejus affuerunt, nec solius magnitudinem capere, nec tempus intra vestibulum regie retinere potuerunt; vagique & fœrentibus famæ, totam urbem luctu ac mœrore compleverant, nullis quælibet omittis quos in tali casu d. lor suggerit. Ergo qui extra regiam adstiterant, Macedones pariter Barbarique, concurrunt: nec poterant victi a viatoribus in communi dolore discerni. Perse iustissimum ac misericordissimum dominum, Macedones optimum ac fortissimum Regem invocantes, certamen quoddam mœroris edebant. Nec mœstorum solum, sed etiam indignantium voces exaudiebantur, tam viridem, & in flore ætatis fortunæque invidia Deum ereptum esse rebus humanis. Vigor ejus & vultus educens in prælium milites, obsidentis urbes, evadentis in muros, fortes viros pro concione donantis, occurrebant oculis. Tum Macedones divinos honores negasse ei pœnitebant, impi.*

doloris in communi moerore semel solus, sed co-
muni in hoc amara est. Hic enim non solum il-
la suam, illa nepotum suorum, sed etiam solus
etiam praesentia regebat, etiam in hoc solus
fuit Darius, etiam in hoc solus fuit, etiam in
exequiis esse, lacrimas, etiam in hoc solus
volque, etiam in hoc solus fuit, etiam in
ram, etiam in hoc solus fuit, etiam in
esse, etiam in hoc solus fuit, etiam in
Darius, etiam in hoc solus fuit, etiam in
dum, etiam in hoc solus fuit, etiam in
inter, etiam in hoc solus fuit, etiam in
die, etiam in hoc solus fuit, etiam in
j, etiam in hoc solus fuit, etiam in
beris, etiam in hoc solus fuit, etiam in
Darius, etiam in hoc solus fuit, etiam in
tingu, etiam in hoc solus fuit, etiam in
que capite, etiam in hoc solus fuit, etiam in
temque, etiam in hoc solus fuit, etiam in
Quinto, etiam in hoc solus fuit, etiam in
Magnum, etiam in hoc solus fuit, etiam in
justitiaeque in omni, etiam in hoc solus fuit, etiam in
mors huius, etiam in hoc solus fuit, etiam in
vivere, Alexandro, etiam in hoc solus fuit, etiam in
cule, etiam in hoc solus fuit, etiam in
tura ejus, etiam in hoc solus fuit, etiam in
credibilis animi, etiam in hoc solus fuit, etiam in
nimia, etiam in hoc solus fuit, etiam in
sed inter illos, etiam in hoc solus fuit, etiam in
fecit: liberaliter, etiam in hoc solus fuit, etiam in
Diis, etiam in hoc solus fuit, etiam in
aut reddere, etiam in hoc solus fuit, etiam in
data: mortis, etiam in hoc solus fuit, etiam in
perpetua contemptio: glorie, etiam in hoc solus fuit, etiam in
jor cupido, ita ut, etiam in hoc solus fuit, etiam in
rebus: iam pietas erga parentes, etiam in hoc solus fuit, etiam in

rarentur, adire prohibuit. Sed precarium sperne-
batur impetum. Ac primum exultatus ingens plo-
ratusque eorum fuit. Deinde, futuri et pestatio
inhibitis, et multitudine interfecit. Tunc Perdica,
Regiatis, et confectis in vulgi diti, in qua dia-
dema vestitus, et Alexandri filii carnivora, annu-
lum tibi pendit. Tunc in altissimum eodem se te po-
suit: quod cum a tota turba obitu opationis la-
cryma invenit, et in eodem die Perdica et pa-
dem, in quo deinde, et in eodem die, et in eodem die,
obsignare cras, et in eodem die, et in eodem die,
Ceterum, primum, et in eodem die, et in eodem die,
par ab istis. His exortibus, et in eodem die, et in eodem die,
rerum quoque, et in eodem die, et in eodem die,
Deos a committente rebus, et in eodem die, et in eodem die,
ta, cito repertat eorum, et in eodem die, et in eodem die,
aliud ex eis, et in eodem die, et in eodem die,
subducatur, et in eodem die, et in eodem die,
zibus, haud minus, et in eodem die, et in eodem die,
ac Prasice (pluribus). Tunc eodem die, et in eodem die,
randumque, et in eodem die, et in eodem die,
ta est olim reperta, et in eodem die, et in eodem die,
pluribus, et in eodem die, et in eodem die,
tarem sine die, et in eodem die, et in eodem die,
mensi, et in eodem die, et in eodem die,
rem emittatur, et in eodem die, et in eodem die,
quandoque ad eorum, et in eodem die, et in eodem die,
nate. Huc Perdica. Tum Nearchus Alexandri tan-
guinem ac stuprem regie maiestati convenire, ne-
minem, ait, possem facere. Ceterum ex his facere non-
dum ortum Regem, & quoniam sic preteriti, nec
animis Macedonum convenire, nec tempori re-
rum. Esse e Barine filium Regis, huic diadema
dandum. Nulli placebat oratio. Itaque suo more
hastis secuta quarentes, obstrepere perseverabant.
Jamque prope seditionem pervenerant, Nearchus
pervi-

pervicacius tuente sententiam. Tum Ptolemaeus
 Digna prorsus est soboles, inquit, quæ Macedonum im-
 peret genti Rœane vel Barsine filius, cuius nomen quo-
 que Europæi dicere pigebit. major ex parte captivi. Cur
 Persas vicerimus, ut stirpem serviamus? quæ dicit illi
 Reges Darius & Xerxes tot milium agmina, sanctisque
 clatibus nequequam reiverant. At sententia hæc est,
 ut sede Alexandriæ regia possit, qui consilium ejus adhi-
 lebantur, eorumque in commune consilio opus fuerit.
 tunc, aut dicitur pars eorum de revere, statim. Dares
 Ptolemaei partem huiusmodi. Ptolemaeus quidem
 potior. Perdicer assensiebatur. Tum Ariston
 opus est dicere. Alexandram consultum cui re-
 linqueret regnum, voluisse optimum deligi. Ju-
 dicatum autem nobis optimum Perdicerem, cui
 annulum tradidit. Neque enim unum eum af-
 fedisse inquit. sed circumfessionem non os, ex
 antea amico non debet. sed contraderet. Placere igitur
 summatim impendit ad Perdicerem. Nec
 dubitavere quia vera consideret. Itaque universi
 procedere in medium Perdicem. & Regis annu-
 lum tollere jubebat. At rebus inter capitalem
 potestatemque, & quo modum quoque appetebat
 expectantem, periculis plurimos esse credebatur.
 Itaque cunctum, ut per quid agere deberent, ad
 ultimum tamen recessit. & post eos qui federant
 proximi conati sunt. At Meleager unus è duobus
 confirmato animo, quem Perdicer ex his cre-
 xerat, & de his, inquit, ut de his. Itaque
 utique regis filium, ut de his. Itaque
 certum non foret. Itaque de his. Itaque
 sed de his. Itaque de his. Itaque
 est. Nec vero inter. Itaque de his. Itaque
 gentis erit, an Perdicerem Regem habet. Itaque
 tunc de specie regnum occupantes sit. Itaque
 Rex placet, nisi qui no idem unus est. Et tunc omni

nium festinatione, non iusta, sed etiam celeritate,
exactas menses, non quodlibet, sed quodlibet
conceptum, quodlibet, sed quodlibet, sed quodlibet,
medias fides, si quis, si quis, si quis, si quis,
sit, id sit, id sit, id sit, id sit, id sit, id sit,
ferem. *Quodlibet, si quis, si quis, si quis, si quis,*
parum enim, si quis, si quis, si quis, si quis,
clorutus, p. medius, si quis, si quis, si quis,
ii viam deducant, si quis, si quis, si quis,
sequebantur.

7. *Si quis, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,*
quem, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
veritas, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
numquam, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
armis, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
Anselm, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
frater, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
solus, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
ve fecit, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
Si, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
proximum, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
silentium, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
perner, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
ritos, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
thon, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
vel maxime, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
honorum, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
fraud, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
gis, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
H. d. m. b. g. si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
tur imp, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
quam And, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
dum m. b. g. si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
non aliam, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
ras esset, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
ne declarant, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
vocalique Andam, si quis, si quis, si quis, si quis, si quis,
quem
Meles

que, nec quenquam in capere, nisi genitum ut regnaret. Igitur Perdica exiit, conclave in quo Alexandri corpus iacebat oblerari iubet. Sexcenti cum ipso erant sociata virtutis. Ptolemæus quoque se adpiscerat et priorumque regia cohors. Cæterum hæc difficulter atque millibus armatorum claudia perierat. Rex quoque irruperat supinus in effusam turba, quorum princeps erat Meleager. Erantque Perdica hos qui Alexandri corpus tuum zelant, exorant, sed qui irruperant, eminus tela in iussu faciebant, multisque vulneratis tandem lentiores, demptis ga eis quo facilius nosse possent, præcepit qui eum. Perdica erant exere, ut abirent bellum. Ratione & pluribus ceterent. Ptolemæus Perdicæ arma depouit, ceterique illi fecere. Meleagro illud fundente ne a corpore Alexandri decederent, infilii locum queri ratum, diversi regis portum ad Euphratem sagam inren sunt. Equitatus, qui ex nobilissimis juvenum contribuit, Perdica & Leonatum frequens sequebatur, placere quo excedere urbe, & tendere in campum. Sed fundere ne pedes quidem secuturos inueni sepebat. Itaque ne abduendo equites, abruptisq; cetero exercitu videretur, in urbe substitit.

8. At Meleager Regem monente non desistit, jus imperii Perdicæ morte facienda esse, ne occuperetur impotens animis regni novarum; meminisse eum quid de Regi morisset. Neminem autem ei satis fidum esse quædam agnat. Rex pariebatur magis quam assensiebatur. Itaque Meleager silentium pro imperio habuit, iniquum Regis nomine qui Perdicam accerserent. Illidem mandatum ut occiderent, si venire dubitaret. Perdica, nuntiato satellitum adventu, sedecim omnino pueris regis cohortis comitatus, in limi-

nedomus fur constitit, castigatosque, & Meleagrum mancipi idem idem appellans, sic animi vultusque constantia terruit, ut viuentes compotes fagerent. Per iter pueros iussit equos conscendere, & cum paucis amicis cum ad Leonatum pervenit jam fletore praedio vim propallaturus, si quis inferret. Parvo die indigna res Macedonibus videtur, Perdicam ad mortis periculum adductum, & de e gri teneritatem armis ultum reddebat. Atque illi cum Regem adissent, iterumque cum corpore an Perdicam comprehensisse iussit. At Meleager insinuat se iussisse, responso. Ceterum non debet tam altuari eos Perdicam cum viveat. Igitur concione dimissa, Meleager equitum maxime detestatione perterritus, inopie consilio (quippe in pluri periculum reciderat quod inimico paulo ante intenderat) nullum se consilium incerta consilia volvendo. Et pristina quidem regis species manebat. Nam & legati gentium Regem adibant, & copiarum duces aderant, & velibulum satellites armatique complerent. Sed ingens sua sponte moerore ubique desperationis index erat: suspectique invicem non adire propius, non colloqui audebant, sacras cogitationes intra se quoque volventes: & ex comparatione Regis novi desiderium excitabant animum: ubi ille esset cuius imperium, cuius auxilium fecati erant, requirebant. Destitutos se inter infestas indomitaeque gentes, expeturas tot cladis suae pueras quandoque oblata esset occasio. His cogitationibus animum exedebant, cum annuntiat equites qui sub Perdicam edent, occupatis circa Babylonem campis, frumentum quod in urbem invehabatur retinuisse. Itaque inopia primum, deinde fames esse coepit. Et qui in urbe erant, aut reconciliandam

dam gratiam cum Perdicca, aut armis certandum
esse censebant. Forte acciderat ut qui in agris
erant, populationem vilatum, eorumque veni,
confugerent in urbem: oppidum cum ipsos ali-
menta deficerent, urbe exirent, & utique ge-
neri tutior alieni se res quam sui viderent. Quo-
rum conseruationem Macedonum consilia regiam
cocunt, quaque ipsorum sententia edicta dantur.
Placebat autem legatos ad equites mittere, de
nienda discordia amicitque pacandis. Legatus
Rege legatur Pafas Thessalus, & Metropo-
litanus, & Periaus: qui cum mandata regi-
gis edidissent, non aliter potuitur animi e-
tes quam si Pax discorsibus antea dedisset,
rulare responsum. Illi remittunt, & sponte
milites arma capiunt, quorum periculo tota
Philippus excutis, & illi, & illi, & illi, & illi
pus: nam inter se discordiam, & illi, & illi, & illi
occupantur. & illi, & illi, & illi, & illi, & illi
lus spem gratia, & illi, & illi, & illi, & illi
ranitum est. Illi, & illi, & illi, & illi, & illi
experiantur: & illi, & illi, & illi, & illi, & illi
prafanda, & illi, & illi, & illi, & illi, & illi
zinet, reddere & illi, & illi, & illi, & illi, & illi
vium sanguine. Illi, & illi, & illi, & illi, & illi
quaeque, & illi, & illi, & illi, & illi, & illi
mis, diadema dantur, & illi, & illi, & illi, & illi
tenebat portandam, & illi, & illi, & illi, & illi
profiteretur acciperet. Illi, & illi, & illi, & illi
ante eum dicit, & illi, & illi, & illi, & illi, & illi
dera a exierat, & illi, & illi, & illi, & illi, & illi
perunt, ut qui aduocet, & illi, & illi, & illi, & illi
rursus legat, & illi, & illi, & illi, & illi, & illi
ducem acciperet. Illi, & illi, & illi, & illi, & illi
Nam & abduco Metropo-
picbas, & illi, & illi, & illi, & illi, & illi
cedis-

ostentare ei cepit. Ad ultimum convenit, ut com-
 prehenderentur tam seditionis vocis autores. Agit
 Meleager gratias, amplexuque Perdiccam, fidem
 ejus in se & benevolentiam colaudat. Tum com-
 muni consilio rationem opprimendi noxios in-
 eunt. Placet exercitum parvo more lastrari: &
 probabilis causa videbatur, praterita discordia.
 Macedonum Reges ita lothias soluerant milites,
 ut discissa canis viscera ejusmodi, corpora in quem
 deduceretur exordius, ab utraque abjicerentur
 parte. Lotia si spatium amatis non esset, hinc
 equites, illinc phalanx. Atque eorum quicquid in
 sacro destinaverant, Rex contra equitibus elephan-
 tisque conspirat contra pedes, quos Meleager
 praeerat. Jamque ut ageremur videbatur, & pe-
 dites subita terrore obreperant in discordiam,
 haud sane pacati quidquam expectantes, parum-
 per addebatur, an in urbem subuecerent co-
 pias: quippe pro equitibus planities erat, & totum
 veriti, ne temere committitur, cum fidei damna-
 rent, substituere praeparatis ad dimicandum ani-
 mis, si quis vim inferret. Jamamina combat,
 Parvumque intervallum erat, quod aciem utram-
 que divideret. Itaque Rex cum una ala obequita-
 re peditibus cepit, discordiae autores, quos tueri
 ipse debebat, insinu Perdiccae ad supplicia de-
 poscens: minabaturque, omnes turmas cum ele-
 phantibus induiturum se in recusantes: stipebant-
 que improvise malo pedes. Nec plus in ipso Me-
 leagro erat aut consiliis aut animi. Tutissimum ex
 praesentibus videbatur expectare potius quam mo-
 vere fortunam. Tum Perdicca, ut torpentes &
 obnoxios vidit, trecentos fere, qui Meleagrum
 erumpentem ex concione, quae prima habita est
 post mortem Alexandri, secuti erant, a ceteris dis-
 cretos, leplantis in conspectu totius exercitus
 objicit,

obji-
 nec
 qu-
 bass-
 nibu-
 inte-
 sius
 tus
 nom-
 suam
 plum-
 cidu-
 10
 ciliu-
 riam
 ejus
 Afri-
 don-
 cia
 Phry-
 Cassi-
 mine-
 vinc-
 Paph-
 eam
 Arba-
 Pythi-
 isq
 Iadi-
 aut
 quib-
 jus o-
 ge-ess-
 tur.
 tribu-
 quan-

objicit, omnesque belluarum pedibus obtriti sunt, nec prohibente Philippo, nec autore; apparebatque, id modo pro suo vendicaturum, quod approbasset eventus. Hoc bellorum civilium Macedonibus & omen & principiam fuit. Meleager, sero intellecta fraude Perdicae, tum quidem, quia ipse corpori vis non afferebatur, in agmine quietus stetit: at mox, damnata spe salutis, cum ejus nomine, quem ipse fecerat Regem, in perniciem suam ab utentes videret inimicos, contugit in templum. Ac ne loci quidem regione defensus, occiditur.

10. Perdica, perducto in urbem exercitu, concilium principum virorum habuit; in quo imperium ita dividi placuit, ut Rex quidem summam ejus obtineret, Satrapes Ptolemaeus Aegypti & Afixe gentium, quae in deditione erant. Laomedonti Syria cum Phoenice data est; Philoxa Cilicia destinata; Lyciam cum Pamphilia & majore Phrygia obtinere iussit Antigonus. In Cariam Cassander, Menander in Lydiam, in Ionia Phrygiam minorem Hellesponto adjunctam, Leonati provinciam esse iusserunt. Cappadocia Eumeni cum Paphlagonia cessit. Praeceptum est, ut regionem eam usque ad Trapezunta defenderet, bellum cum Arbate gereret. Solus hic detestabatur imperium. Python Mediam, Lyfimachus Thraciam, appoliticque Thraciae Ponticae gentes, obtinere iussit. Qui Indiz, quippe Bactris & Sogdianis, ceterisque, aut Oceani, aut Rubri maris accolis praeerant, quibus quique finibus habuisset, imperii etiam jus obtineret. Decretum est, ut Perdica cum Rege esset, consilisque praesideret quae Regem sequebantur. Crederet quidam testamento Alexandri distributas esse provincias, sed famam ejus rei (quam ab auctoribus tradita est) vanam fuisse comperimus.

perimus. Et quidem suas quisque opes, devotissimè
 imperii partibus, tuebantur, quas ipsi fundaverant,
 si unquam adversus inmodicas cupiditates ter-
 minus staret: quippe paulo ante, Regis ministri,
 specie imperii alieni procurandi, singuli ingentia
 invaserant regna, sublati certaminum causis, cum
 & omnes ejusdem gentis essent, & a cæteris sui
 quisque imperii regione discreti: sed difficile erat
 eo contentos esse quod obtulerat occasio: quippe
 sordent prima, cum majora quæque sperantur.
 Itaque omnibus expeditius videbatur augere re-
 gna, quam fuisset accipere. Septimus dies erat, ex
 quo corpus Regis jacebat in solio, curis omnium
 ad formandum publicum statum à tam solenni
 munere averfis. Et non aliis quam Mesopotamiæ
 regioni fervidior aestus existit: adeo ut pleraque
 animalia, quæ in nudo solo deprehendit, extin-
 guar. Tantus est vapor solis, & cæli, quo cuncta
 velut igne torrentur. Fontes aquarum & rati sunt,
 & incolentium fraude celantur. Ipsi plus patet,
 ignotus est advenis. Ut tandem curare corpus exa-
 nimam amicit vacavit, nulla tæbe, ne minimo qui-
 dem livore corruptum videre qui intraverant. Vi-
 gor quoque, qui constat ex spiritu, non destitue-
 rat. Itaque Aegyptii Chaldaæque jussi corpus suo
 more curare, primo non sunt ausi adinovere, velut
 spiranti, manus: deinde precati, ut jus fasque esset
 mortalibus atrectare eum, purgare corpus, re-
 pletumque est odoribus. Aureum solium, & capi-
 ti adjecta fortunæ ejus insignia. Veneno necatum
 esse credidere. Plerique, filium Antipatri inter mi-
 nistros, Jollam nomine, patris jussu dedisse. Sæpe
 certe audita erat vox Alexandri, Antipatrum re-
 gium affectare fastigium, majoremque esse præfe-
 cti opibus, ac titulo Spartanz victoriæ inflatum,
 omnia à se data afferentem sibi. Credebant etiam,

Cicero;

Craterum cum veterum militum manu ad interficiendum eum missum. Vim autem veneni, quod in Macedonia gignitur, talem esse constat, ut ferum quoque exurat; ungulae jumenti duntaxat patiens esse constat. Stygem appellant fontem, ex quo pestiferum virus emanat. Hoc per Cassandrum allatum traditumque fratri Jollæ, & ab eo suprema Regis porioni inditum. Hæc, utcumque sunt tradita, eorum, quos rumor asperserat, mox potentia extinxit. Regnum enim Macedonia Antipater, & Græciam quoque invasit. Soboles deinde excepit, interfectis omnibus quicumque Alexandrum etiam longinqua cognatione contigerant. Cæterum corpus ejus a Ptolemy, cui Aegyptus cesserat, Memphim & inde paucis post annis Alexandriam translatum est, omniſque memorie ac nomini honos habetur.

INDEX.

*sarcinas primus suus, de-
inde totus exercitus in-
cendi praecepit. 159. a Ty-
ro Anathem petens ut per-
ferret bello quoniam pro-
prium erat. 160.*

Alexander Wilson, ad
mistrum, 1871, p. 10

A. V. ...
 ...
 ...

[illegible]

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

4.8 mm. long. 2.0 mm. wide. 2.0 mm. high.

St. Mark's Gospel Heph. 110.
 no. 110. 110. 110. 110.
 110. 110. 110. 110.

dextrum. Janur leviter
mucronato. 44

Alexander A. Munnich co.
columbiacopolis Pa. 18
nov 18

Alexandri legatus Tyrus
cap. 10. exercitus parv.
91. corvus a Memacem

saxo in alia, ut conat
 ligne offusa collabatur
 ne mentis quidem compos

Alexandro infidia à suis pa-
ranter. 162,176,238,

311

Alexandri ingressi annum
cydnum artus in errore su-
bito rigere ceperunt 31 &
inde pl. lamentatio. 32

Alexander, genus ab Achil-
leide sacro et ad corpus
et ad in se rapiente imi-

Phyllanthus *Phyllanthus* *Phyllanthus*
Phyllanthus *Phyllanthus* *Phyllanthus*
Phyllanthus *Phyllanthus* *Phyllanthus*

Adipos. 280
Adipos. 280
11

...in fallando hysto

Alexander fuit capitaneus
 maximus fortissimus in
 profecturatus. 315

Alexander nomena terret.
311
Alexander regem detrahit.

rus. 177. ad Mazagran
nino fugitia percussus

Alexander in Turcom regem
liberalitas. 264 in Taxi
liberalitas

Alexander ja ere humi pro
 fravorenerabundos pati
 un ja theos quesse unum

T 3 15 Ala

INDEX.

<i>Alexandri ad Arbellam dimicaturi summus, & exercitus,</i>	95	<i>Amyntas Philippi pater.</i>	1
<i>Alexander sagitta vulneratur. 201. ad fines Phrygiae penetrat.</i>	182	<i>Amyntas Praetor Alexandri transfuga. 44. ejus mors.</i>	97
<i>Alexandri d. siderium, ut Olympias mater immortalitati consecraretur. 206. in Graecos à Persis mutilatos beneficentia. 126. 127. ad Susidas Tylus gladii. 9. Oceanum visendi per vicam cupido. 292. phalanx 40. excellenti spectu impo. 281 di. Philota quereita.</i>	182	<i>Ancora urbs.</i>	24
<i>Alexander rex, & idem miles. 43. quando vitatus.</i>	18	<i>Antipater Syria praefectus mori.</i>	79
<i>Alexandri super caelestibus Ptolemai summus. 201. in Tyrios ira, & expugnatio difficilis. 66. morturi impia magnanimitas. 312. regnum divisum.</i>	314	<i>Antiochia in Syria Praetor.</i>	7
<i>Alexandri militis 21 mors.</i>	254	<i>Antipater Macedonia praefectus. 18 in Alexandrum comparat. 21. Alexandrum veneno interit. et. 310 Macedonia regnum. & Graecum inquit, ac omnes, quosque Alexandrum, etiam in lingua cognatis, conungebant, interfecit.</i>	326
<i>Amisias Megalopolitanae.</i>	312	<i>Antiphanes, scriba equitum.</i>	182
<i>Ammonis satana Oraculum, & templum.</i>	77	<i>Antiochia petra.</i>	252
<i>Amnis tranandi consilium novum.</i>	198	<i>Apollonia simulachrum Panis Syriaci, Tyriorum deportant, ubi catenis vinctum.</i>	64
<i>Amphoterus, cl. Sa. Alexandri praefectus.</i>	80	<i>Aquila aurea, à Dario sacrificata.</i>	28
		<i>Aquila super Alexandrica. sui volans.</i>	109
		<i>Arabia fertilitas.</i>	110

I N D E X.

[illegible]

T 4

defc-

I N D E X.

- [illegible]

INDEX

vicinus.	240	Charit' vides, & mori.	254
Caliphenis more, que sum		Chilarche	111
nam apud Græcos, de		Chippus armis aqua delica-	116
xandro, exoritur, & mori			
diam.	245	Cherilus pectus carmi-	
Canes venatici.	249	nam conditor.	235
Captus Græcorum, Græci.		Chrysolai Melchymæorum	
Carthago, in Africa, in Africa		duum.	30
duum.	257	Cleander, rex, orator regius.	
Cathago, in Pyrenæis, 59		57. Parmenionem jugu-	
Cathago, in Syria, in Syria		lus.	188
que, ad exilium, in Syria		Cleodorus	215
Cathago, in Syria, in Syria		Cleodorus Alexandriæ, & Pa-	
tronicæ, in Syria, in Syria	61	tronicæ regis, legatus.	257
Cathago, in Syria, in Syria		Cleopatra, Affricana, & Ma-	
carthago, in Syria, in Syria		carthago regis, mater. 260.	
	114	Cleopatra, in Syria, in Syria	202
Cleodorus, in Syria, in Syria		Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	111	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	119	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria		Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	201	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	202	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	203	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	204	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	205	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	206	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	207	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	208	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	209	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	210	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	211	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	212	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	213	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	214	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	215	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	216	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	217	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	218	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	219	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	220	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	221	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	222	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	223	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	224	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	225	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	226	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	227	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	228	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	229	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	230	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	231	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	232	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	233	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	234	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	235	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	236	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	237	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	238	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	239	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	240	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	241	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	242	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	243	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	244	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	245	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	246	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	247	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	248	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	249	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	250	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	251	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	252	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	253	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	254	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	255	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	256	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	257	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	258	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	259	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	260	Cleopatra, in Syria, in Syria	
Cleodorus, in Syria, in Syria	261	Cleopatra, in Syria, in Syria	

INDEX.

<i>apud Persas.</i>	27	<i>nu ordo.</i>	27
<i>Conjuratio.</i>	163, 164, 238, 3. 1	<i>Darius inualitis quibusdam</i>	
<i>Cophes Artabazis filius.</i>	218	<i>manibus manibus amputat.</i>	38
<i>Copide, gladii.</i>	253	<i>Darius aries. 40. fugi. 44.</i>	
<i>Corycium nemus.</i>	27	<i>mater, conjux, liberi, ca-</i>	
<i>Corvi, bellicæ machine.</i>	65	<i>pitati. 45, 46, 47, 48.</i>	
<i>Corvi in Gazæ obfidione a-</i>		<i>Susa deperit. 117. uxo,</i>	
<i>gurium.</i>	72	<i>75. mors 86 & humanis,</i>	
<i>Corvi Alexandri dices eunt</i>		<i>87. 88. Alexandrum ut</i>	
<i>Ammonem saluam uide-</i>		<i>ret. 68</i>	
<i>ret.</i>		<i>Darius contra Alexandrum dary-</i>	
<i>Cossai montes.</i>		<i>montes. 89</i>	
<i>Craterus Alexandri carus.</i>		<i>Darius contra Alexandrum dary-</i>	
<i>Philote aduersus.</i>		<i>montes. 89</i>	
<i>zincus & Lysimachus.</i>		<i>Darius contra Alexandrum dary-</i>	
<i>ciles Persas de. 83</i>		<i>montes. 89</i>	
<i>molientes oppugnat.</i>		<i>Darius contra Alexandrum dary-</i>	
<i>Erocediti.</i>		<i>montes. 89</i>	
<i>Cydarn, Isaurum uia.</i>		<i>Darius contra Alexandrum dary-</i>	
<i>ma.</i>		<i>montes. 89</i>	
<i>Cydarnus amnis.</i>	30, 31	<i>Darius contra Alexandrum dary-</i>	
<i>Cyprorum reges a Dario ad</i>		<i>montes. 89</i>	
<i>Alexandrum deperit.</i>		<i>Darius contra Alexandrum dary-</i>	
<i>Eyni castra, regis.</i>		<i>montes. 89</i>	
<i>chrum.</i>		<i>Darius contra Alexandrum dary-</i>	
<i>Gropolis.</i>		<i>montes. 89</i>	
<i>D</i>		<i>Darius contra Alexandrum dary-</i>	
<i>Dadala, in India regio.</i>	250	<i>montes. 89</i>	
<i>Dahæ Alexandro se dedant.</i>		<i>Darius contra Alexandrum dary-</i>	
<i>250, 251</i>		<i>montes. 89</i>	
<i>Daharum perniciosa.</i>	207	<i>Darius contra Alexandrum dary-</i>	
<i>Damascenorum miserabilis</i>		<i>montes. 89</i>	
<i>fuga & captiuitas.</i>	50	<i>Darius contra Alexandrum dary-</i>	
<i>Darii armatorum numerus.</i>		<i>montes. 89</i>	
<i>24. seminum, 26. agni.</i>		<i>Darius contra Alexandrum dary-</i>	

I N D E X.

conjurat.	238	Insidia, & earum lex.	313
Hypsidu mors.	208	Iollas, Antipatri filius A-	
Hispania que & Iberia.	301	lexandro venenum pra-	
Horat., a Leonato superati.		buit.	311
	196	Jovis cultus & templum.	96
Horatius Macedonis, & Dia-		Istomiorum solenne ludicrum	
xippi Atheniensis, singu-			69
lare certamen.	287	Jumentorum carne vescun-	
Horri penitentes.	113	tur milites Alexandri.	194
Hydraspis amnis.	256, 257.	I.	
	278	Lacedaemoniorum & Mace-	
Hypaspides.	260	donum cruentum bellum.	
Hydraspis.	267		145 146
Hyrcania, Alexander per-		Lacedaemoni a Macedoni-	
netrat.	152	bis fusi.	146
Hyrcania, de Caspiam ma-		Lacedaemoniorum & Mace-	
re.	354	donum castrorum numerus.	
		ibid.	
Ioni ad Persas perierunt.	27	Lacus falsus.	295
immortales milites apud		Lamachus apud Persas con-	
Persas de.	191	functus.	117
inestus Quirinus.	227	Legati Alexandri a Tyris	
india sapientes.	247	ocisi.	60
245, 246.	267	Leo magnitudinis rare ab	
Indus, cum		Alexandro uno vulnere	
alia terra, perire solis		occisus.	221
evastus.	246	Leonidas, Parmenionis inti-	
In, & fluvius.	245	mus, & ejus cohors.	180
In, & ritus.	245. Re. 15	Liber Pater in Jovis femore	
de, & 248.		calatus.	249. ejus termini.
10. 10. 12 Regu-		212. triumphum imitatur	
pa, & Alexandro occurrunt.		Alexander.	298
ibid.		Lignum igne duratum.	24
Mileti capti, ant. seque		Lyncestes Alexander.	181
Militaris discipulus.	ib.	Lycius Alexandro via dux	
xandro 101.	296	Tersidem intranti fa-	
		cus.	

INDEX.

214.

121

*Lysimachus, qui post Alex-
andrum regnavit, & se-
rem eximia magnitudinis
solus occidit, an ab Al-
lexandro leoni obiectus?*

224

M

Macedonum contra Dardani-
acis. 29.95. *miserranda*
paucentia. 309

Macedonibus, priusquam con-
cessus, ignoscit Alexander.

Macedonum lex, qui en-
tism erat, ut proprijs co-
rum, qui Regi milita-
erant, capiti, ut dicitur
tur. 177. 241. ecc. etc.
sed ut si quis vicinus alle-
drum in repat. 277. in-
ctus super morte Regi A-
lexandri. 311. 313. con-
tento, quis Alexandrum
vulneratum ferre dicitur.
202. scilicet, ne Alex-
xander solus vinceretur. 211
à Spilamene ad. p. 1. c. 1.

A Spilamene ad. g. ca. d.

Macedones jure interfecti
Clypeum decernunt 126

Macedonum mos in capitalibus rebus. 168 aliquendi

Regem 274 sanctissimum
coeuntium pignus. 234.

cum Lacedaemonis cruen.

rum bellam. 145. 146.
muris fixuris urbis polen-
tam designandi ritus. 79

Macrones liberos adultos
Regibus malebant. 238

236
Macedonum exercitus per
duos dies libero Patri

operation. 250. confite-
tur, Joannis Alexan-
dri. f. 280.

Salmon maurus humardi
L. O. in fascibus Sy.

1850. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924

107. S. Laced.
146
Laced.

146
Perforatus

403

1.49

1. 19
2. 19
3. 19

1

THE
THE

...
...
...
... die

Atheniensis gl.

255
De

INDEX.

Marginia urbs.	215	Minerva cultus.	94
Marsyas fluxus.	21	Mirabile Orientis.	113
Mazæus, Darii Prætor	81	Mitylene Alexandro dedi-	
Mizæus Babyloniam Ale-		tur.	71
xandro tradit.	111	Mæris, Puthalyæ Rex.	292
Medus, amnis.	121	Monumenta expeditionis A-	
Meleager. 25. infestus Per-		lexandri in India.	275
dicæ. 271. in templo oc-		Mullinus, scriba Alexan-	
cisus	315	dræ.	352
Melo, Darii interpret.	140	Muræes ferrei.	97
Memaceni, Alexandri lega-		Musi. aut in diuionem reda-	
tos, uno prius obrutos, oc-		cti. 29. ab Alexandro de-	
cident. hinc obsidio gra-		ficietes, rursus in pote-	
uissima. & Alexander se-		statem redacti.	ibid.
ne graviter vulneratus.			
	203	N	
Mermion. castrata regia	78	Nabarzanes, Darii prætor.	
Mermion. Apis noster datus		36. ejus proditio. 133. oc-	
Prætor. 190. & ejus		cisus Darii Lyrcaniam pe-	
uixit	297	tit. 142. ejus ad Alexan-	
Mempis Alexandro tradi-		dum attente, 153, 154.	
ta.	78	accepta fide, Alexandro	
Menedemus in Asia a Spita-		occurrit.	158
mene circumuentus	207	Nasamenes, natio.	76
Meneleus cadit.	208	Naurani parentes stupro co-	
Mencius, fugiens prope oc-		ire cum libera soluit.	229
cisus.	108	Nices urbs ab Alexandro	
Meneus, noster.	111	condita	276
Mero, mons.	249	Nicanora Parmenionis filii,	
Mesopotamia cæsus.	325	mers.	160
Metroni infestus Alexandro		Nicanoria, nobilis juvenis, te-	
paratus detegit Cebalinus.		ueritas, atque audacia.	
	164		258
Miletiem captum.	70	Nicomachus, exoletus, Ceba-	
Militaris disciplina ab Ale-		lini fratri infidias Alex-	
xandro reformat.	115	andro paratas detegit.	163
		Niostrius in Alexandrum	

INDEX.

<i>conjurat.</i>	238	<i>Ozanes Perses defeſi nem</i>	
<i>Nyſa, Indiæ urbs.</i>	249	<i>malum, & cetero oppreſ-</i>	
<i>O</i>		<i>ſus.</i>	297
<i>Oceanum viſendi Alexandri.</i>			
<i>peruicax cupido.</i>	201	<i>Paleſtyra, Hieracis tempus</i>	
<i>Oceani æſus.</i>	291	<i>ſecur.</i>	58
<i>Ochus, octoginta fratres &</i>		<i>Parthiam ſede, agreſte ho-</i>	
<i>ſigambis eodem die truci-</i>		<i>minum genus.</i>	190
<i>davit. 314 eius ſina.</i>		<i>Parthia, & Parthorum Aco-</i>	
<i>& nepos, caput.</i>	143	<i>ſus, & cetera.</i>	
<i>Ochus, annus.</i>	201	<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>Olympia, Neptunum &</i>		<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>loſſorum Regnum.</i>	5	<i>Parthia, & cetera.</i>	151
<i>Olympiade & cetera.</i>		<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>multa.</i>	310	<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>Olympias, Alexandri mater,</i>		<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>immortalitatis conſecra-</i>		<i>Parthia, & cetera.</i>	186
<i>tur.</i>	230	<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>Orientis mirabile.</i>	113	<i>Parthia, & cetera.</i>	198
<i>Orus Vide, Horæ.</i>		<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>Orſes Paſſagadatum Sa-</i>		<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>tra et. 301. ſe. reſta & c.</i>		<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>goa ſpatone ſitrens. ibid.</i>		<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>juſſu Alexandri capto.</i>		<i>Parthia, & cetera.</i>	195
	311	<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>Oxartes gæſus Alexandri</i>		<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>legatus.</i>	207	<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>Oxartes, Darius pater.</i>	200	<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>Oxyartes, prætor Baſtrano-</i>		<i>Parthia, & cetera.</i>	148
<i>rum.</i>	108. 200	<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>Oxydatis, Mediæ præfectus.</i>		<i>Parthia, & cetera.</i>	
	231	<i>Parthia, & cetera.</i>	128
<i>Oxus flavus.</i>	172. 115	<i>Parthia, & cetera.</i>	117
<i>Oxycanus Indrum Rex, co-</i>		<i>Parthia, & cetera.</i>	
<i>ciſus.</i>	291	<i>Parthia, & cetera.</i>	212
<i>Oxydracarnum regio.</i>	277	<i>Parthia, & cetera.</i>	116 134
		<i>Perſis.</i>	

INDEX.

- Perdiccas sagittis prope occi-*
sus. 108
Perdicca infestus Meleager.
 117
Perdiccas trecentos Miceis
nas elephantum in confectis
totius exercitus obijcit. 34
Perfogadium a Cyro condi-
tum. 137
Perse satellites Alceanones
ad supplicia trahunt. 107
Perse arcana Regum mira
etiam fide, & linguam
perit ut qui nullum pro-
rium castigant. 71
Perseum ad Alcellam ex-
formam parvum. 107. ca.
seram castris sepulch-
rum jubet Alexander. 47. lu-
mine non quid magis in
contaminatis accipiunt
quoniam manus admo-
vere in latus super mor-
te Regis Alexandri. 112
in facibus Sarcophorum
memoris. 46. regis cedro
obfusa. 130
Perseus pater suu custodiam
et ab Alexander. 1. Ma-
cedonica vix sita nomina.
 305
Perseus regis sub Vergilia-
rum sita sitis. 128
Persepolis, caput regem Da-
rii. 69
Persepolis & famas in exer-
citu Alexandri. 298
Petro, quam occupavit Ari-
mazes Sogdianus. 215
Thalanx Alexandri. 40
Phegelas Rex. 270
Philippus, Amynta filius,
Alexandri pater, primus
omnium regum ejus gen-
tis, Macedonia regnum ad
summam potentiam eve-
xit, totam Græciam sube-
git, & Illyris ac Theba-
nis obses datur. 3. ab Epa-
minonda institutus. 34
Philippi foranium super na-
tivitate Alexand. 5
Philippus Arrianus, medicus
Alexandra, quem crimi-
natur Parmenio. 33
Philippi, Lyfymachi, patris,
indoles rara. 229. *mori.*
ibid.
Philotas in Alexandrum
conjurat. 238
Philota catena injecta. 167
Philotas ad questionem tra-
ctus. 176
Philota in tormentis conu-
lta. *ibid.* & *confessio.*
ibid.
Phradates. 154. *regnum at-*
fectasse suspectas, jussu
Alexandri occisus. 303
Phrataphernes Alexandro se
dedit. 154
Pithon Musicanus rebellantes
 37

INDEX.

<i>in potestatem redegit.</i>	290	<i>Q.</i>	
<i>in comitiis pro Arideo.</i>		<i>Quadriga falcata.</i>	29
	319	<i>R.</i>	
<i>Polydaman'i, Parmenioni</i>		<i>Rhinoceros.</i>	266
<i>longe acceptissimo, negotium</i>		<i>Rhodi urbem suam portusq;</i>	
<i>occidendi Parmenioni</i>		<i>Alexandro debent.</i>	69
<i>nis ab Alexandro datur</i>		<i>Rhidagus, fluvius.</i>	152
	156	<i>Roxane, Alexandro cornu-</i>	
<i>Polypercon regionem, quæ</i>		<i>bro pultæ. 134. ex eo</i>	
<i>Bubacene appellatur, in</i>		<i>prægnans.</i>	316
<i>deditionem redegit. 234 in</i>		<i>S.</i>	
<i>custodiam traditum.</i>	355	<i>Sabaces, Trator Egypti.</i>	43
<i>Polystratus, in Darium con-</i>		<i>Sabazæ.</i>	260
<i>josum incidit.</i>	143	<i>Sabææ, gens, populi, reg-</i>	
<i>Polytimetus, amittit.</i>	213	<i>Regionis imperii regi solus</i>	
<i>Perus Rex in ulteriore ripa</i>		<i>indulget. 239.</i>	239
<i>Hydaspis confectis,</i>		<i>Sacæ gens Scythica.</i>	213
<i>filii prohibebaturus hostem</i>		<i>Sagittarum nomenclaturæ.</i>	
<i>Alexandrum 257. Ta-</i>		<i>gens.</i>	4
<i>xilis Regis fratrem telo</i>		<i>Samaritæ Andromachum,</i>	
<i>transfixit.</i>	263	<i>in Syria Alexandri Præ-</i>	
<i>Prometheus in rupe ad Cau-</i>		<i>fectum exornatus.</i>	79
<i>casum victus.</i>	112	<i>Singularis fluvius.</i>	22
<i>Ptolemaus, Philippo geni-</i>		<i>Sanguis apud Mædonas</i>	
<i>tus, telo venenato faucibus,</i>	291	<i>parchinatus. & ex for-</i>	
<i>Puer ingenuus Saturno im-</i>		<i>matus apud Tyros.</i>	51
<i>molari solitus.</i>	64	<i>Sapientia Indæ.</i>	247
<i>Pugna nova forma.</i>	276	<i>Sarpina, Dardaniæ.</i>	68
<i>Pyla Amanica.</i>	38	<i>Sarconis priorem suæ, dein-</i>	
<i>Pyla Susida.</i>	110	<i>de totius exercitus, incen-</i>	
<i>Pyla arctissima fauces.</i>	29	<i>di præcipit Alexander.</i>	
<i>Pyramus, fluvius.</i>	20, 38		169
<i>Pythagoras, Rex Cypriorum.</i>	63	<i>Saristophori, habitus.</i>	102
		<i>Satibaranes ab Alexandro</i>	
<i>Python. Vide Pithon.</i>		<i>deficit.</i>	160
		<i>Satibar.</i>	

INDEX.

Satibarzanis & Erigyis duel-
lum. 196	deserta. 214. captivorum,
cum ad mortem ducerentur,
lætitia. ib.
Satrapene, regio. 118	Solis equus, apud Persas. 27
Saturno olim ingentius puer
immolari solitus. 64	Solu aqua, ad Anmonis sa-
rana templum. 77
Scensia, Æthiopes. 76	Summum Alexandri super
valetudine Ptolemæi. 291
Scythia bellicosissima gens
rapto vitæ affueta. 71	Siphitis regnum. 263
Scythæ Abit. 202	Sopolis, Hermolai pater. 245
Scythi non, ut ceteris Bar-
baris, rudis sensus est. 209	Sostriatus cum Hermolao oc-
cidendi Alexandri consilia
um capit. 241
Scytharum fuga. 212	Spitamenes in Bessum insi-
die. 199
Scythæ petunt, ut Alexander
Regis sui filiam matrimo-
nio sui iungat. 211	Spitamenes ab Alexandro
deficit. 202. transfuga,
Macedonum presidio de-
jecto, Marcanda urbem
occupat. 204
Semiramis. 204. 285. Ery-
thram condidit. 112	Menedemo insidias ten-
dit. 207. Macedonas ca-
dit. 208. Bactra profu-
git. 23. ejus in uxorem
amor. 229. & caput ab
eius ad Alexandrum dela-
tum. 230
Serpentes inusitata magnitu-
dinis. 266. squama ful-
gentius. 267	Supro core cum liberis, a-
pul Nauram parentibus
facit. 227
Scuthe Odrysi pueri
suis Thraci ad defectio-
nem compulsi. 304	Summum, promontorium At-
ticae. 304
Sicilianus, natione vitæ a-
dulatore. 235	Susani Alexander ingredi-
tur. 117
Sidon, urbs. vetustate ex-
celsiorum fons. 194.	Suside Pyle. 119
54. eam conatibus gener-
at. 67	Susitarum deserta. 196
Simmas, Philote amicus. 181	Sym-
Sisenes, Perses. 35	
Situ in exercitu Alexandri. 197	
Sogdianorum defectio. 202	

INDEX.

<i>Symmachii temeritas atque</i>	258	<i>Thymodes Mentoris filius.</i>	26
<i>inductia.</i>	258	<i>Thymondas, dux.</i>	36
<i>Syracusani Africam urunt.</i>	64	<i>Tygris, fluvius, à celositate</i>	22
<i>Syfgambis, Darii mater.</i>	28	<i>dictus.</i>	22
<i>Alexandri captiva.</i>	45, 46	<i>Timæi virtus, & mors.</i>	281
<i>48. constantia illius in</i>		<i>Titoni celebrata regia.</i>	78
<i>mærore.</i>	101.	<i>Tranandi amicum consilium</i>	
<i>Susa ab A</i>		<i>novum.</i>	193
<i>lexandro relicta.</i>	117.	<i>Triumphus Alexandri, ad</i>	
<i>luus super morte Alexan-</i>		<i>imitati mem. Liberi Parris.</i>	298
<i>dri, fratres octoginta, &</i>			
<i>mors.</i>	313	<i>Triphadyæ, Arabes.</i>	76
<i>Sysimithres, Naura satrapes.</i>	227	<i>Tiphis pecus.</i>	39
		<i>Tyriotes, (quæd.) Darii uxoris</i>	
<i>T.</i>		<i>mortem nunciat.</i>	86
<i>Tabas, oppidum.</i>	142	<i>Tyri literis interire.</i>	58
<i>Tanais, fluvius.</i>	142	<i>lex illius legatos occidit.</i>	
<i>Tarson urbs.</i>	30	<i>60. conjuges utrosque de-</i>	
<i>Tauron, Agrianorum Præ-</i>		<i>vehendos in thagmem tra-</i>	
<i>fectus.</i>	113	<i>ducunt. 64. expugnatum</i>	
<i>Taurus, mons.</i>	191	<i>supplicium.</i>	67
<i>Taxiles, rex.</i>	256	<i>Tyri condit. 67. o' filium</i>	
<i>Tenedos Alexandro delitur.</i>	70	<i>fatigatum Alexandro.</i>	65
<i>Terioltes satrapes, Alexan-</i>		<i>Tyrius Herculi dicata.</i>	64
<i>dri jussu interfectus.</i>	290	<i>Alexandro capitur.</i>	67
<i>Thaidis pellis consilio Per-</i>			
<i>sarum regia incenditur.</i>	192	<i>V.</i>	
<i>Thalestris Amazonum Regi-</i>		<i>Venatici canes nobilissimi.</i>	269
<i>na.</i>	187	<i>Venerunt quo Alexandro ex-</i>	
<i>Theatus, Athenionis.</i>	126	<i>travit.</i>	327
<i>Theba, Tyriorum colonia.</i>	64	<i>Venerunt am. 24.</i>	24
<i>Thermodoon, fluvi.</i>	157	<i>Venerunt am. 128.</i>	128
<i>Thracas Odrysas ad descedio-</i>		<i>Victoria capta.</i>	94
<i>nem compellit Scuthes.</i>	304	<i>Tyri. 157. Alexandro de-</i>	
		<i>ductus.</i>	118

X.

Xenippa, regio.

Z.

Zariaſpes, Perſes, defectionem
moliens, à Cratero

F I N I S.

all the
world

